UNITED STATES HOLOCAUST MEMORIAL MUSEUM

Ukrainian Museum-Archives of Cleveland
Displaced Persons Camp Periodicals Collection

Item in Public Domain or an Orphan Work:

The United States Holocaust Memorial Museum Library respects the copyright and intellectual property rights associated with the materials in its collection. According to the Library's knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work--or if you know who does--please contact the USHMM Library by phone at 202-479-9717, or by email at reference@ushmm.org.

Also available via libraria.ua.

Наші Вісті

Укр. інформативний періодик

Зміст:

I. КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

З УСЬОГО СВІТУ.

1. Конференція трьох у Москві.
2. Воєнний міністр США про становище у світі.
3. Надзвичайні повноваження президента США.
4. Наступ на уряд.
5. Відповідь СССР.
6. Туреччина і Дарданели.

II. ТАМ, ДЕ ПАНУЄ КРЕМЛЬ.
III. ВІСТІ З УКРАЇНИ.
IV. З ЖИТТЯ НА ЕМІГРАЦІЇ.
V. УКРАЇНЦІ В АМЕРИЦІ.
VI. НАШЕ ОСТАННЄ ВИДАННЯ.

15 ГРУДНЯ 1945.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь 691
МУЗЕЙ-АРХІВ

НАПРЕКІЩІ ЛОВТНЯ Ц.Р. В ОДНІЙ ІЗ ЕВРОПЕЙСЬКИХ ЛІСТ ВІДБУЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ, НА ЯКІЙ, КРІМ ЧЛЕНІВ ПУН"У БУЛИ ПРИСУТНІ РЕПРЕЗЕНТАНТИ НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО АКТИВУ ОУН НА ЕМІГРАЦІЇ І ПРЕДСТАВНИКИ РІДНИХ ЗЕМЕЛЬ. КОНФЕРЕНЦІЯ ТРИВАЛА ТИЖДЕНЬ І РОЗГЛЯНУЛА, НА ПІДСТАВІ МАТЕРІЯЛІВ, ПІДГОТОВАНИХ ПРОТЯГОМ КІЛЬКОХ МІСЯЦІВ ПЕРЕД ТИМ, ЦІЛИЙ КОМПЛЕКС ПРОБЛЕМ, ЗВ"ЯЗАНИХ ЗІ СПРАВОЮ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ. НА КОНФЕРЕНЦІЇ ЗАСЛУХАНО І ОБГОВОРЕНО ТАКІ ДОПОВІДІ:

1. "ДУХОВІ, СОЦІЯЛЬНІ Й ЕКОНОМІЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ СВІТОВОГО РОЗВИТКУ".
2. ІДЕЇ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ В ЖИТТЄВІЙ ПРОБІ ПЕРЕД ЛИЦЕМ СВІТОВОЇ ДІЙСНОСТИ.
3. ЧАО ГРИДЕШ, РОСІЄ?
4. СТАНОВИЩЕ НА УКРАЇНІ В ОБСТАВИНАХ ПОНОВЛЕННЯ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ОКУПАЦІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ НА ЗЕМЛЯХ.
5. ВНУТРІУКРАЇНСЬКА ДІЙСНІСТЬ НА ЕМІГРАЦІЇ.
6. ДОСВІД ДРУГОЇ ІМПЕРІЯЛІСТИЧНОЇ ВІЙНИ У ВІДНОШЕННІ ДО МІЛІТАРНОЇ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ЗРИВУ.
7. ЗБАГАЧЕННЯ ІДЕОЛОГІЧНО-ПРОГРАМОВИХ СКАРБІВ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ В ЗІТКНЕННІ ЗІ СХІДНЬОУКРАЇНСЬКОЮ ПРОБЛЕМАТИКОЮ.
8. ЗАВДАННЯ І ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНИЦЬКОЇ ПРОПАГАНДИ НА МІЖНАРОДНІМ ФОРУМІ."

ВИСНОВКИ З ЦИХ ДОПОВІДЕЙ НА ПОЛІТИЧНІ ТЕМИ КОНФЕРЕНЦІЯ СФОРМУЛЮВАЛА ТЕЗАМИ, ЯКІ НЕЩОДАВНО ВИЙШЛИ ДРУКОМ. КРІМ ТОГО, КОНФЕРЕНЦІЯ ВИНЕСЛА РЯД УХВАЛ В НАПРЯМКУ СУТО ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ПЛЯНІВ, ЯКІ ПОДАНО ДО ВІДОМУ ТИХ ЧЛЕНІВ ОУН, ЗАВДАННЯМ ЯКИХ БУДЕ ЗДІЙСНЮВАТИ ЦІ ПРАКТИЧНО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ.

/§/§/§/§/§/§/§/

УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ! ВИВЧАЙТЕ ТЕЗИ ЛОВТНЕВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ОУН! ПОПУЛЯРИЗУЙТЕ ВИЗВОЛЬНИЦЬКУ ІДЕЮ В МАСАХ!

ЗАГУМІНОВІ "РЕВОЛЮЦІОНЕРИ" ОБКИДАТИМУТЬ ВАС БОЛОТОМ, ЛЮДИ, ОБКУТАНІ ЧАДОМ ВУЗЬКОГО ПАРТІЙНИЦТВА, ОБЛИВАТИМУТЬ ВАС БРУДОМ, ЦЕ НАЛЕЖИТЬ ВЕЗСИЛЬНИХ! З УКРАЇНСЬКОЮ ПРАВДОЮ НА УСТАХ ІДІТЬ ВПЕРЕД!

ЗІ ВСЬОГО СВІТУ.

КОНФЕРЕНЦІЯ ТРЬОХ У МОСКВІ.

За останніми повідомленнями, в Москві почалася конференція міністрів закордонних справ США, Великобританії та СССР.

Офіційні і совєтські пресові органи стверджують, що конференція має характер інформативних розмов політичних істориків. Цікавим є також повідомлення про те, що через відсутність наукових експертів з боку США і Великобританії не буде детально обговорюватися питання атомової енергії /читай "атомової бомби"/. Очевидно, західні демократії не мають ще дійсного бажання поділитися тим ідеєю свого епохального винаходу з совєтами.

Велику увагу поділяє світова преса позиції Сталіна з відпустки та приступлення до виконання обов"язків голови совнаркому саме в час відкриття конференції. В цьому завбачається особисте прагнення Сталіна вплинути на позитивні для себе рішення в певних питаннях, що вирішуються на цих нарадах.

МОСКВА - МІСЦЕ НАРАД.

Лондон. Диктор англійського міністерства зовнішніх справ повідомив, що зустріч міністрів зовнішніх справ Америки, Великобританії й СССР скликається в другій половині грудня у Москві. Одним із питань, що буде там обговорюватись, є атомова енергія.

Цікаво, які висліди дасть друга конференція, прагнучих до "тісної" співпраці міністрів. Чи не сподівається Молотов, що Москва, як місце зустрічі, вплине на міру поступовости "капіталістичних" міністрів?

ВОСЬМИЙ МІНІСТР США ПРО СТАНОВИЩЕ У СВІТІ.

Вашінґтон. Восьмий міністр США Петерсон заявив на засіданні Конґресу таке: "Ми хотіли б, може зберегти в світі мир і порядок, але для цього ві... довжен крім бажання мати і відповідну вояцку силу. Він підкреслив що матеріяльні і технічні можливості Америки повинні знаходитись в безпосередньому зв"язку з обовязковим вишколом, щоби країна була спроможною захищати мир. Не існує і не може існувати ніякого практичного захисту проти атомової бомби.

ЗГОДА СЕНАТУ США.

Вашінґтон. На засіданні американського сенату прийнято переважаючою більшістю голосів законопроект про право президента США рішати, коли США мають віддати збройну силу до диспозиції Ради Світової Безпеки, а щойно після цього рішення повідомляти про це конґрес і сенат. Всі поправки до цього закону, що мали на меті обмежити це особливе право президента, відкинено.

Перед затвердженням цього закону мусить мати президент ще згоду конґресу.

В умовах демократії, з її звичаями і традиціями, дуже характеристичним є надання президенту особливих повноважень на мирний час, що дає змогу зосередити в його руках безпосереднє керівництво політичним та господарським життям країни. Подібне рішення сенату є черговий ляпас по тих, хто вважає це за "моду" та "збанкрочену" ідею відповідальности провідника.

НАДЗВИЧАЙНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА.

Вашінґтон. Запропонований три дні тому сенатові проект закону про участь США в Організації Світової Безпеки дає президентові США повноваження, яких досі не мав підчас миру ні один президент.

Ці надзвичайні повноваження мають служити для того, щоби у випадку загрози мирові США виступили негайно всіма своїми силами.

ЗАЯВА ПРЕЗИДЕНТА США.

Вашінґтон. На важливій пресовій конференції в Білому Домі президент Трумен заявив:

"Між союзниками ведуться тепер переговори про зміну постанов Потсдамської Конференції, а саме зміни права "ветто", тобто, щоб постанови, які торкаються управління Німеччиною не мусіли проходити на засіданні Контрольної Ради Союзників одноголосно.

Нову зустріч керівників трьох великих держав, тобто США, Великобританії й СССР, як це було досі, вважав безцільною. Ліґа Націй зазнала краху саме на таких надзвичайних конференціях. Прийшла пора, щоб великі народи перестали збиратися приватно, а всі справи передали Організації Об"єднаних Націй. Я маю повне довір"я до неї, Вона збереться в недалекому часі і я надіюсь, що вона виконає велику роботу".

Врешті президент заявив:

" Я не погоджуюсь з побоюваннями американців, що Росія не буде співдіяти в творенні загального миру."

Заява Трумана вказує на творення нам випадової бази проти різних виступів совєтів у світі. Ця наступальна позиція є суто демократичною, бо основою її є боротьба вільної думки на міжнародньому форумі. Коли найважливіші політичні справи світу будуть вирішуватись представниками всіх народів, питома вага совєтських впливів різко впаде. Як бачимо, США ураховують величезне значення національно-державницьких факторів у розв"язуванні проблем світового миру.

НАСТУП НА УРЯД.

Лондон. Консервативна партія повела перший наступ опозиції проти уряду робітничої партії.

Дебати над пропозицією консервативної партії про заяву недовір"я до уряду, відкрив промовою представник тієї партії Лікельтон, закидаючи урядові занедбання своїх головних обов"язків та цілковите заангажування з соціялістичних теоріях і націоналізаційних експериментах. Уряд не здібний до великих завдань моменту і до час енергії. Це досі трьомільйонні робітничі працюють у військовій промисловості.

Від уряду виступив міністер торгівлі Уріпс. Він, відкидаючи ці обвинувачення, заявив, що консерватисти проводять безвідповідальну пропаґанду і перебрали на себе провід хаосу і лежних вістів. Гостро зіпатакував Черчілля і дійшов від цього висновку, дійшов до гострого обміну словами між ним і Черчілем.

В РАДАТІ ГРОМАД.

Лондон. Підчас дискусії над пропозицією консервативної партії висловити урядові недовір"я за його політику промовив Черчіль, характеризуючи діяльність окремих міністрів як дуже невідповідну.

Опозиції прем"єр Еттлі, підкреслюючи, що виступи консерватистів не можна і дуже розглядати, як партійне потягнення політиків, що опинились у скрутній ситуації.

На боці опозиції було 197 голосів, проти 381. Пропозиція була від-

хилена.

Бар'єр.

Лондон. "Дейлі телеграф" у передовій статті п.н."Бар"єр" обговорює дебати у Палаті Лордів про закордонну політику Великої Британії.

Виглядає,-пише газета,-наче СССР і Велико Британія мають одну мету. Справді ж виходить не те: між СССР і Великобританією стоїть бар"єр. Було вже багато спроб усунути цей бар"єр, але все даремно. І лишається цей бар"єр так довго, поки СССР не виявить своїх справжніх цілей.

Цілі ж відомі - оволодіти світом.

Заворушення в Персії.

Москва. Московське радіо повідомило, що СССР ніколи не втручається і не думає втручатися у внутрішні справи Персії.

Совєтська нота до перського уряду стверджує, що СССР завжди дотримувався совєтсько - перського договору з 1921 р. Нота відкидає всі закиди перського уряду. Персія не діяла згідно з договором. Тих, які вбивали совєтських урядовців і грабували совєтське майно, перська влада або не карала зовсім, або карала зовсім м"яко. Совєтський уряд виконав також зобовязання совєтсько-перського договору, висилаючи до Персії 20 тисяч тон пшениці.

Якщо перський уряд вішле військо у повстанчі провінції, обсаджені совєтськими військом, це викличе нове тертя.

Тегеран. Ситуація у зв"язку з рухом азербайджанських повстанців і далі не вияснена.

Міністр військових справ та міністр внутрішніх справ оголосили спільну заяву такого змісту :

"Якщо перська влада не дасть собі ради у придушенні повстання в північних провінціях Персії, тоді ці події треба вважати вислідом продуманої акції совєтського уряду."

Імперіялістичні тенденції Совєтів виявляються завжди тамде вони вважають, що їхній наступ не викличе вибуху війни, яка була б для них згубною.

Отже, максимально використовувати поступливість своїх союзників на міжнародному форумі - є завданням зовнішньої політики СССР нині.

Азербайджан не хоче увійти до СССР.

Лондон. Відомі перські журналісти спростовують повідомлення, що ніби то в Перському Азербайджані виник рух, що поставив собі за мету приєднання Перського Азербайджану до СССР.

Розуміється, вищезгадане цілком суперечить тому совєтських газет, на шпальтах яких, увесь курдський народ виявляє волю приєднатись до батірного совєтського Азербайджану".

Відповідь СССР.

Міністерство закордонних справ США оголосило, що уряд США отримав від уряду СССР де відхиляється американська пропозиція вивести до 1 січня, 1946 року союзні війська з Персії. Міністерство не оголосило докладного змісту совєтської ноти, поки вона не буде подана до прилюдного відома в Москві і Лондоні.

Офіційна заява американського міністерства закордонних справ виявляє, що ця відповідь совєтського уряду ні в чому не міняє зобо-

з"нання союзників вивести свої війська з Персії до 2.березня 1946.р. та англо-американсько-совєтського договору про незалежність Персії.
Американські війська вийдуть з Персії всеж таки 1.січня 1946.р.

ТУРЕЧЧИНА Й ДАРДАНЕЛИ.

Анкара. На пресовій конференції в Анкарі турецький прем"єр Сараджоглю дав таку заяву:
"Туреччина готова почати переговори з іншими державами про вільний переїзд Дарданелами. Турецький уряд вітає в засаді погляд, що договір у Монтре повинен бути зревізований. Але Туреччина виявить свої погляди тільки тоді, коли інші держави, а зокрема США, Великобританія, і СССР, виразно висловлять свої домагання."
Позиція Сараджоглю вказує на те, що він, захищаючи право Туреччини на Дарданели, хоче спертися у цій справі на втручання Англії й Америки. Визнання права контролю Дарданел за декількома державами унеможливило б для совєтів створення воєнно-стратегічних баз на порозі Малої Азії. Разом з тим поступлива позиція турецького уряду свідчить, що Туреччина розцінює сучасну політичну ситуацію, як таку в якій ще немає виглядів на близький воєнний зудар.

АНТИСОВЄТСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

Анкара. В зв"язку з антисовєтськими демонстраціями в Стамбулі турецький прем"єр Сараджоглю заявив на пресовій конференції, що турецький уряд зробить все, щоб такі демонстрації більше не повторилися.
Що торкається обвинувачення Тасс, яке повідомило, що ці демонстрації були заздалегідь підготовлені і поліція підбадьорювала демонстрантів прем"єр Сараджоглю запевнив у відповідь на запит журналістів, що уряд СССР повірить швидше турецькому урядові, ніж кореспондентам.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ"ЄДНАНИХ НАЦІЙ ПЕРЕД З"ЇЗДОМ.

Лондон. На засіданні підготовчої комісії до з"їзду Організації Об"єднаних Націй у Лондоні, керівник делегації Колюмбії ректор університету др. Едвардо Цуельта вибраний президентом комісії.
Його заступниками вибрані: голова делегації УССР т.зв. проф. історії "київського університету Мануїльський та міністр закордонних справ Бельгії Спаак.
Знову, як і в Сан- Франціско нашу батьківщину репрезентує один з тих, хто найбільш визначався в придушенні українського визвольного руху в 1917-20рр., активний комінтернівець, що до війни не вживав жодного українського слова, Мануїльський. Єдиною ознакою, яка може його визначити, як українця, це - довгі"козацькі вуса". Ото, на жаль, і всього.

/§/§/§

/ 3/ НА ВИЗНАННІ ЇХ ДУХОВОЇ, СУСПІЛЬНОЇ ТА МАТЕРІЯЛЬНОЇ ТВОРЧОСТИ,
В/ НА НАЙБІЛЬШЕ УСПІШНОМУ ОБМІНІ ЇХ ДУХОВИМИ ТА МАТЕРІЯЛЬНИМИ НАДБАННЯМИ,
ДАЄ ЗАПОРУКУ ТРИВАЛОГО МИРУ, ПОСТУПУ І ДОБРОБУТУ В СВІТІ. /

/ Із тез жовтневої конференції українських націоналістів/

ВИБОРИ В АВСТРІЇ.

Зальцбург. В цілій Австрії відбулися вибори до Національної Ради Австрії та окремих краєвих соймів.

На підставі підрахунків, оголошених у пресі, виходить, що поміж трьох головних партій, які брали участь у виборах, на першому місці стоїть "Австрійська Народня Партія", на другому "Соціялістична Партія Австрії" на третьому " Комуністична Партія Австрії".

Беручи до уваги висліди виборів по певних округах, з"ясовується цікаве і досить симптоматичне явище. А саме - майже у всіх округах Австрії, що знаходяться в совєтській окупаційній зоні, комуністична партія не спромоглася здобути ні одного депутатського місця. Отже, безпосереднє знайомство австрійців з "матірними" комуністами Росії знеохотило їх голосувати за своїх австрійських комуністів.

ФРАНКО НЕ ПОСТУПАЄТЬСЯ.

Мадрид. Генералісімус Франко заявив, що він вирішив не поступатись зовнішньому натискові, себто він не покине свого становища і не передбачає ввести якісь поважні зміни у своїй політиці.

Між іншим, він сказав: "Політика кожної нації є чи сь, що стосується лише даної нації". Досить часто її закордоном тяжко розуміти.

Невтручання до внутрішніх справ народу є загально визнаним принципом у всьому світі. Порушення цих принципів є одною з найприкріших помилок політики.

Франко підкреслив, що еспанці всіма силами будуть чинити опір спробам викликати нову громадянську війну в Еспанії. Всю закордонну критику сучасної Еспанії він назвав "комуністичною кампанією".

ЮГОСЛАВІЯ - РЕСПУБЛІКА.

Белград. В другі роковини першого засідання Національної Ради Спротиву відбулося перше врочисте засідання обох палат новообраного Установчого Зібрання Югославії.

На цьому засіданні проголошено Югославію республікою. Вона матиме назву: Федеративна Народня Республіка Югославії.

Одночасно Установче Зібрання відібрало всі конституційні права короля Петра II і династії Караджорджевичів та окремою ухвалою ствердило, що маршал Тіто заслужився для народу.

В цілій Югославії відбуваються "святкування". Голова Установчого Зібрання заявив, що створення республіки - це вияв волі народу. Минулі вибори були всенароднім плебісцитом.

Аналогічними заявами про"волю народу", як відомо, супроводжують ся також вибори і в СССР. Але яка та "воля" відомо всім. Наслідки виборів в Югославії говорять про "волю народу", а про повне насмі-

дування методів і форм так званої "совєтської демократії". Чи можуть бути за такої "демократії" інші наслідки виборів крім тих, яких хоче диктатор та його кліка?

СТАНОВИЩЕ В ПОЛЬЩІ.

ЛОндон. Уряд СССР повідомив Великобританію, що на терені Польщі лишилися тільки частини Червоної армії, які необхідні для охорони шляхів.

В зв"язку з цим повідомленням, на засіданні Палати Громад відбулася широка дискусія над теперішнім становищем у Польщі.

Представник консервативної партії адмірал Тейльор критикував відносини в Польщі. Польський уряд є під цілковитим контролем совєтської влади й не має підтримки польського народу та ніякого впливу. Польська армія знаходиться під цілковитою командою совєтських офіцерів.

Треба домагатися свободи в Польщі - свободи преси, радіо й виборів, треба домагатися,щоб політична поліція /НКВД/ і Червона Армія покинули Польщу.

На цю критику відповів представник уряду Мек Нейлб. Частини Червоної Армії перебувають у Польщі на підставі договору з польським урядом для охорони ладу. Англійський уряд приймає зияснення уряду СССР до відома, але контролюватиме цю справу й на далі. Польська преса є під совєтською контролею - алеж не у всіх цих відносинах вина совєтського уряду. На жаль, англійський уряд мусить визнати, що з Польщі існують концентраційні табори, в яких перебувають політичні в"язні.

ЗАЯВА КОРОЛЯ.

Лондон. У зв"язку з проголошенням республіканського ладу в Югославії, король Петро II заявив таке:

" Те, що сталося в Белграді, є завершенням цілої низки дій маршала Тіта, незгідних з волею народу. Це не відповідає духові й змістові договору з Субашічем, підписаного в листопаді м.р. Маршал Тіто узурпував собі права й діє проти конституції".

ТАМ, ДЕ ПАНУЄ КРЕМЛЬ.

" ДУХ НАШОЇ ЕПОХИ".

1. СОЦІЯЛІЗАЦІЯ І СОЦІЯЛЬНА ТА НАЦІОНАЛЬНА МОРАЛЬ.

" У своїй промові до парляменту, чеський президент Едвард Бенеш вказує, що найближче його завдання - це програма націоналізації, яку він сам у минулому тижні здекретував. Бенеш підкреслив, що він у принципі є прихильний до націоналізації, але виразно вказує на те, що волів би повільніші темпи. Він закликав соціялістів, щоб вони тепер, коли він пустився на рішучий крок, допомогали йому довести справу до успіху."

Дорога, якою ми вирішили йти - соціялізація, не означає полегшення тягару нашому індустріяльному населенню. Обов"язки робітників будуть великі. Вони будуть змушені ВОЛОДІТИ ВИСОКОЮ СОЦІЯЛЬНОЮ ТА НАЦІОНАЛЬНОЮ МОРАЛЛЮ."

2. ЛЮДИНА ВЕЛИКОЇ ДУХОВОЇ СИЛИ Й ВОЛІ, ЩО СТАВИТЬ ІНТЕРЕСИ ВІТЧИЗНИ НАВИЩЕ ВСЬОГО...

Недавно в перший раз в державному театрі у Москві йшла історична трагедія "Великий государь ". Автор-лауреат Сталінської премії, Вл.Соловьов показав у п"ясі останні роки царювання Івана грозного, видатного державного діяча, п о б о р н и к а п р о г р е с у, л ю д и н и в е л и к о ї д у х о в о ї с и л и й в о л і, я к а с т а в и л а н а й в и щ е в с в о г о і н т е р е с и в і т ч и з н и." /ТАСС/

3. ПАТРІОТИЗМ.

" Вся діяльність партії Леніна-Сталіна є глибоко патріотичною. Партія большевиків прийшла до влади, як партія дійсних патріотів. Згадаймо великий 1917.р. Всі статті, всі виступи Леніна, Сталіна пронизані однією пристастною думкою про те, що Росії, якою керують поліщики і капіталісти, загрожує загибіль... Треба стати на шлях соціялізму тому, що національні інтереси Росії вимагають цього, що це шлях до розквіту і могутности нашої батьківщини".... /"Правда" 11.X.1945.р./

4. НАЦІОНАЛЬНА САМОСВІДОМІСТЬ.

" В державному видавництві художньої літератури вийшла з друку книга: Виноградов. " Великій русскій язик" /172 стр, тираж 10.000 екз./ В праці В. Виноградова висвітлено значення великої російської мови, як могутньої зброї культури, важливого фактора духового розвитку і яскравої форми виразу національної самосвідомости російського народу."

Із України.

"ЦЕ БУЛО НА ДОНБАСІ"...

"Ніколи не забуду одного епізоду, - так починається оповідання совєтського кінооператора в журн. "Огоньок" про працю над новим фільмом "Ето било в донбасе". Той епізод кидає скупе світло на життя нашої батьківщини, що тепер є так далеко віднас.

По сценарію треба було знять сцену вигнання совєтських дівчат в німецьке рабство.

Ранком почали репетицію. Худорлявий крикливий унтер-офіцер виганяв із дворів дівчат. Вони прощалися з рідними і схиливши голови, виходили на вулицю.

Ридала донбасівська гармошка-молодий шахтар з гіркою прощальною піснею йшов по рідному місту,може востаннє з своєму житті. Так була задумана сцена.

Це було рано-зранці в місті Сталіно. Мешканці вулиці висипали за ворота і дивилися.

І лише згодом; після перших хвилин захоплення своєю працею, я побачив сцену, що потрясла мене до глибини душі.

Стояли чоловіки, жінки, діти і плакали. Рясно стікали сльози по їх суворих обличчях, освітлених сонцем. Це були справжні сльози і справжнє горе.

Виявилося, що на цій вулиці не було жодної родини, що не сумувала б за своїми рідними, які були вигнані в німецьке рабство. Задум мистця був блідою тінню перед страшною реальністю. Надто свіжі ще були рани в серцях змучених стражданнями під німецьким ярмом людей,шахтарів совєтського Донбасу."

Так. Життя і мистецтво... Залишаємо совєтських кінооператорів і акторів з їх мистецтвом і з відношенням їхнього мистецтва до життя. Звертаємося до самого життя і до людей. То справді потрясаюча картина життя народу, який переніс стільки мук і горя, що єдина згадка про минуле викликає море кривавих сліз і ятрить ще свіжі рани, а поворот рідних з німецького рабства відбувається не додому, а знову в неволю і нове рабство десь на Сибіо чи деінде.

І хто знає - чому плакали ті люди, коли з їхнього горя творили мистецтво? Чи від згадок про минуле, чи від безпросвітнього сьогодні, чи перед обличчям завтра?

У всякому разі вони думали не "про тяглість революційних традицій," яку ліпилося в кінокадрах, а про тяглість своєї неволі, про те, " що буде завтра."

ТВОРЧІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ.

Нещодавно в Києві відбувся З"їзд українських композиторів і музикознавців, що входять у "Спілку Радянських Композиторів" України.

Було виконано обширну програму, яка мала показати, що "українська музична культура за роки війни, не дивлячись на важкі випробування, що випали на долю українського народу, зміцніла і виросла."

Найбільш яскравим новим твором вважається опера "Наймичка" М.Вериківського, що вабить своєю ліричною мелодією, виразністю вокальних і оркестрових засобів.

Симфонія-кантата "Моя Україна" Штогаренка, присвячена великій вітчизняній війні та "Український квінтет" Лятошинського належать до визначних творів камерної музики.

Також були виконані фрагменти опери Козицького " За батьківщину", та Його "Сюїта на башкирські теми" для струнного квартету. Виконано далі другу симфонію К.Данькевича, а Д. Клебанов виступив з "Привітною Увертюрою".

Далі згадуються ще симфонічні поеми:"Петро Конашевич-Сагайдачний" М.Вериківського, "Шляхами слави" Ю.Мейтуса, "Палаюча Україна" В.Борисова, та поема "Чернець" для баса і симфонічної оркестри М.Вериківського.

Велике зацікавлення викликали хорові й сольові вокальні твори Л.Ревуцького. Особливо гарними були обробітки пісень "Чуєш брате мій" і "Зелена казка". Прегарно звучали хорова пісня Ю.Мейтуса "Канали Голандії" та Його "Стрілецькі пісні".

"УКРАЇНСЬКЕ"ВИДАВНИЦТВО ДІЄ.

Київ. Нещодавно "Державне Видавництво України" подало звіт своєї діяльности за час війни. Виявляється, що найбільшим накладом в декілька мільйонів примірників були видані за цей час "Прикази главнокоман-

дущого тов. Сталіна" та ще декілька книжечок пропаґандивного змісту.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ.

ЧВЕРТЬ КРОКУ ВПЕРЕД.

Туга за одноцільним всеукраїнським фронтом у нашому народі є так загально відомою, що над нею тут зайво зупинятися. Ця туга перев виявляла себе на рідних землях, ізросла тим більше на еміграції.

Відомо всім, що концепція солідаризації чотирьох політичних чинників, покищо, не найшла в усіх належного зрозуміння. Не найшла належного зрозуміння й концепція упорядкування відносин в суспільно-громадському секторі української еміграції. Але в напрямі упорядкування відносин у суспільно-громадському секторі еміграції, зроблено вже чверть кроку вперед. Маємо тут на увазі - "ділову зустріч" деяких суспільно-громадських представників, яка відбулася 31. жовтня 1945 року. Шкода лише, що ініціятори й організатори " ділової зустрічі" не подбали, щоби в ній взяли були участь всі суспільно-громадські представники, та щоби вирішено було остаточно всі біжучі і пекучі справи нашої еміграції й створено стале "Центральне Представництво Української Еміграції в Німеччині і Австрії.

Як довідуємося на ній вибрано тимчасове "Центральне Представництво", де взяли участь лише 33 особи з правом голосу, що на кількатисячну еміграцію аж надто мало. З тих 33-ох осіб, запропонованих тимчасовим "представництвом" голосувало всього 21 осіб. Голова почуваючи сам ніяковість такого висліду "зустрічі" поставив на т.зв. " моральне" голосування свою пропозицію, одначе на 150 присутніх, моральну підтримку дало всього 51 присутніх.

Вочевидь, як реальна, так і моральна підтримка "Представництва", не в відповідною до кількости еміграції. Всеж таки треба ствердити, що "ділова зустріч" 31. жовтня ц.р. є чверть кроку вперед на шляху до консолідації в суспільно-громадському секторі.

Треба сподіватися, що тимчасове "представництво" виготовить остаточно статути і скличе передбачений на березень 1946. р. належно підготовлений з"їзд делегатів цілої організованої в низово-теренових клітинах, чи приміщеної в таборах української еміграції, на якому остаточно будуть охвалені статути і згідно з ними дана буде змога учасникам з"їзду вільно висловити свої думки і обрати шляхом демократичним стале Українське Центральне Представництво цілої еміграції. Тим способом осягнемо дійсну, з тугою очікувану, консолідацію в суспільно-громадському секторі.

"В УМОВАХ НОВОЇ ДІЙСНОСТИ."

В "Органі Президії Української Головної Визвольної Ради","Вісник" ч.4/7/., серпень 1945, що з"явився на поверхню українського життя аж у жовтні находиться "стаття" якогось пана Кістепна І.Л. під назвою " В умовах нової дійсности." Здавалося, що людиноненависні "В умовах нової дійсности" та ще такої "дійсности", в якій ми сьогодні знаходимось перестануть хуліганити, але як бачимо, є категорія людей, які без хуліганства і провокацій жити не можуть. До них належать і автори статей "Органу Президії Української Головної Визвольної Ради", і ті, які ці статті пропускають. В згаданому "Органі" і в згаданій "статті", в якій автор розглядає питання " консолідації" українського народу, на сторінці 44-ій написано м.ін., наступне:"спроби доновлення і притягнення до революційної боротьби всіх політичних угрупувань за часів німецької окупації були б безуспішні, бо перше таке механічне сконсолідування не віддзеркалювалоб дійсного стану на українських землях і серед українських мас, де ті угрупування не діяли; /подруге про те окремо розповімо іншим разом/ деякі з тих угрупувань так міцно зв"язали свою долю і свою політичну концепцію з ворожим німецьким імперіялізмом, що для них було неможливим хоч би словним виступом задекларувати своє ворожe становище до окупанта/група Мельника/".

Цю статтю написано й друковано, якраз в тому часі, коли відбувалася солідаризаційна конференція представників політичних чинників, з якій не взяв участи запрошений на неї п. Ст.Бандера.

Ми не думаємо тепер безпосередньо відповідати на той хуліганський наклеп панів з УГВ Ради. Ми до того питання повернемо окремо, натомість, про те, хто міцно зв"язав свою долю і політичну концепцію з ворожим німецьким імперіялізмом, хай говорять"українські демократи":

УКРАЇНСЬКІ ДЕМОКРАТИ.

НА ПАМ"ЯТКУ "ДЕМОКРАТАМ З УГВ РАДИ".

З української народньої словесности відома приказка, яка каже: "Мовчи язичку - будеш їсти кашку".

Але коли ти обріс на диво всім українцям в щетину" демократа" і начинувши на себе облечення УГВ виліз із своєї дотеперішньої гаври розпустив "язичок" і зерзеш нісенітниці, інтриги і д е н у н ц і я ц і ї, і, щоб по рожденному тобі звичаю сподобатися " новому панові", то ми українські не новоспечені, демократи, для яких християнська мораль і етика не є лише вивіскою для приманби і на експорт, рішили подати тобі твоє власне від народження наложне тобі" дзеркало", щоби ти глянув в нього і побачив врешті" який ти азіят мерзенний, без пуття, без чести і поваги." Без пуття тому, що міняєш в залежності від обставин, свою ідеологічну і політичну "путь", якщо ти взагалі коли-небудь її мав; з тотритарного українського націоналізму - на"народний", навіть не національний, "демократизм". Без чести тому, бо діспунціюєш установу, а з нею й людей, з якими ти до останньої хвилини співпрацював, з деякими, і то ще з якими, і сьогодні співпрацюєш, а декого з них навіть мав між своїми "міністрами" 1941 р., чим сьогодні безсоромно чванишся. /Чому безсоромно то підожди,-ми тобі згодом скажемо/: без поваги тому, що помимо цього всього, ти маєш відвагу ставати на чолі боротьби українського народу за своє визволення.

Ми не думаємо тобі відповідати ані за УЦК, ані за інших українських партістів, яких ти намагаєшся обкинути багном. Ми певні, що вони зуміють самі тобі відповісти. Ми, українські демократи хочемо тобі відповісти лише за себе, якому ти намагаєшся в останньому числі свого записаного паперу, якому на імя "Наш Шлях", зачепити.

У ньому, від 1.липня 1945.р. на сторінці 4-ій написано: "Українська Головна Визвольна Рада - це твір з чітко модерною соціяльною самостійницько-революційною політичною програмою. Створена в боротьбі проти тоталітарних систем, німецького націонал-соціялізму та російського большевізму, вона одинока перейняла на себе традиції боротьби за українські демократичні вольності, що їх виніс на своїх плечах у найважчих змаганнях Український Самостійницький Революційний Рух.

"Світоглядово УГВР станула на позиціях українського демократизму і то не коньюнктурально, сьогодні, коли воєнна ситуація рішена, але вже тоді, коли т.зв. демократичні партії своєю невтральністю і активною участю ще солідаризувалися з тоталістичними принципами." А на стор. 3-ій того ж записаного паперу написано:" Першою декларацією його визвольної програми в тодішній політичній констеляції був Акт Проголошення Самостійности України і покликання до життя Українського Національного Уряду у Львові 30. червня 1941.р. А ще на сторінці 9-ій, т. 4. написано:"забезпечення народно-демократичного способу визначення політичного устрою української держави.

Якщо ж було справді з тим всім, про що ти сьогодні верзеш. Почнемо від твого народження, тобто від 1941.р., коли ти здається байстрюком від невідомого батька народився. Кумою тобі був, поскільки нам відомо-дехто краще знає-безславний Ярий, а вже дальше тебе колисали, чи краще кажучи, розгойдували, функціонери "Зіхергайто дінсту" /СД/ пп. Гайм і Глазер у Кракові. Цим двом панам, ви, панове "демократи" робили всякі доноси на українців. На них же ви зносили по всім правилам юридичних вимог лише із офальшованими доказами "акти обвалувань" підписані паном Габрусевичом. Ці доноси і ці акти обвинувачень показували нам, українським демократам, коли ми здалека приїздили з різних справах, що в цей час тім самі пп. Гайми і Глазери оправдуючись при тому казали, що вони не переслідують українців, лише українці самі себе переслідують і їм доносять, а вони мусять з такого доносу робити перевірку і "винних" бодай переслухати. А ви, щоби приподобатися "панові" такі доноси робили дуже часто з метою осягнення признання за щиру співпрацю з тим, сьогодні ніби то зненавидженим вами тоталітарним режимом. Про ваше запобігання ласки, крім тих двох згаданих гестапівців, здається, міг би багато дечого оповісти і п.Гофман, зв"язковий від С-Д, якого ви так часто приймали й частували у своїй домівці на вул. Зеленій у Кракові. І ви в замін за це піклування і розгойдування вірно служили, користуючись повною свободою в поборюванні нас - українських демократів. Ми не будемо дальше тими питаннями займатися, бо ми їх так точно не знаємо, як знають їх інші не демократи, що їх ви тоді поборювали і які цікавилися вами і вашими зв"язками. Хай вони вам відповідять. Ми знаємо лише, що та ваша співпраця була ж служницьком від якої нам,- українським демократам деколи ніяково було, й коштувала українському народові немало жертв в людях, що ви їх висилали на очевидну загибіль " по той бік", щоби принесли відомості чи подавати їх вашим хлібодавцям. Такаж сама співпраця, як з С-Д, була й з Вермахтом. І ось ця співпраця з С-Д і з Вермахтом, і то тісна співпраця, була й в поході німців на схід у червні 1941р. Ніхто інший, як ви, вирядили відділ українців, який марширував разом в лавах Вермахту на до Львова, проголошуючи "Самостійну Україну", в той час, коли нам - українським демократам не дозволили навіть річчи Сяну переступити. А ваше "проголошення самостійної України", що якщо все чванитеся ще й до сьогодні, як "революційним кроком" і "політичним твором", відбувалося за згодою того самого Вермахту, яке на те проголошення вислав свого представника в особі капітана Ганса Коха, що нам при тім "проголошенні самостійности України", асистував і виніс очлик від імені Вермахту, щоби ви могли цю "самостійність" подати на хвилях етеру по той бік фронту. Чому це все діялося, це тоді розуміє кожний дядько, але не дядьки від політики, якими є ви. Йшло про те, щоби в рядибольшевицької армії внести розклад, щоби українські

вояки з большевицькій армії кидали зброю й йшли в німецький полон, бо ж існує мовляв,"власна українська держава".І ваш не обдуманий дядьківсько-політичний крок зробив своє, і українські вояки з большевицької армії сотками тисяч йшли до полону, де стрінули замість української держави, масові розстріли й гинули не"за Україну, а за її ката",якого ви через свою безголовість пособляли, І коли Вермахт осягнув свою ціль і вашим проголошенням розклав ряди большевицької армії,ті погнався за нею вперед, поступив з вами по"муринському-"мурин своє зробив, мурин може відійти.," і пустив на вас гестапо, що вас арештувало і загнало в концентраційні табори. А ви сьогодні не маєте чим чванитись.Ваше "проголошення самостійної України"не було ніяким революційним кроком, бо воно відбулося за згодою німецького Вермахту і не було жодним здобутком для України, лише коштувало їй сотні тисяч синів, що здалися в німецький полон, яких розстріляно тому, що вони пішли до полону як свідомі українські патріоти, яких вже боялася загарбницька Німеччина. Це саме "проголошення самостійної України"у Львові збаламутило мирне населення й патріотів України.Вони замість підготуватись на перебрання влади і протиставити її німецькій насильній адміністрації, очікували безчинно на"свій уряд",що дуже зручно використали німці в наладнуванні своєї адміністрації в Україні: Україна не потребувала проголошення самостійности, бо проголошення самостійности відбулося IУ. універсалом від 22.січня 1918.р.який обов"язує й Західні Землі України, на підставі акту злуки всіх земель від 22.січня 1919.р. Тепер може мати місце хіба проголошення привернення державних законів від 1918-20 років і більш нічого.

Розуміється,що по вашому"муринському"виконанні роботи, ви пішли частинно в підпілля. Але ви не можете заперечити того, що ви дальше співпрацювали з С-Д. Співпрацювали,як поодинокі ваші люди, так і згодом вся організація. І коли ви сьогодні пишете, що ми"демократи"своєю нейтральністю чи активною участю солідаризувалися з тоталістичними принципами", то не знаючи кого ви маєте на думці, ми-дійсні українські демократи мусимо за відповісти на ваш безсоромний наклеп.

Був час, коли ми думали, що ви дійсно зірвали свою співпрацю з С-Д і Вермахтом. Це був час, коли ви знищили на українських землях протинімецьку і протибольшевицьку партизанку, до речі кажучи,організовану тими самими українськими демократами і вкравши назву її т.зв. Українська Повстанська Армія або в скороченні УПА, що була дійсно улюблена в народі, думалось поведете дальшу боротьбу проти німецьких займанців. Нажаль визловжили назвою УПА і 1944.р., коли творець її Тарас Бульба сидів у німецькому концентраційному таборі, знову за своїм старим звичаєм нав"язали контакт і співпрацю з німецьким Вермахтом і СС-ми. Нікому це не є таємницею і ми можемо про це сміливо писати. А ближче зможе про це оповісти тим, хто про це не знає,пан "Орлов" - ваш зв"язковий з німцями і пан Фель - зв"язковий німців до вас.Не хотіли ми цієї прикрої справи порушувати і виставляти на денне світло, бо це не час на це.Але коли ви самі в своїй безсоромності робите нам мерзотний закид "активною участю солідаризувалися з тоталістичними принципами", по звичаю, "лови злодія" кинути обвинувачення на нас-українських демократів, ми в почутті відповідальности за український демократизм перед історією та і в ім"я історичної правди змушені подати до відома українському, може й не зовсім обзнайомленому з дійсністю громадянству те, що є правдою. Ваша співпраця з німецьким Вермахтом і СС-ами тривала дійсно до самого кінця німецького Райху і його збройної сили. Ще минулої зими за дозволом СС-ів відбулася провідник конференції в Кракові в асисті Орлових і Фелів. Чи не до останніх днів перед здачею Берліну сидів ваш представник п.С. в СС. гауптштурмфюрер.І, ми нині не знаємо чому більше дивуватися-чи вашій політичній наївності тоді, чи вашій безсоромності сьогодні.

А як виглядає наша, українських демократів "нейтральність" чи "активна участь і солідаризація з тоталістичними принципами" в час війни, або взагалі коли небудь,невідомо нам. Натомість, нам дуже доб-

ре відомо, що зараз на початку німецько-совєтської війни укр.демократи зорганізували збройну силу для боротьби з большевицькими окупантами. Коли ж згодом виявилося, що німецька окупація стала, якщо не гірша від большевицької, то на всякий випадок нічим від большевицької не відрізнялася, ця ж сама збройна сила українських демократів, підтримана українськими націоналістами, але не вами, пішла в підпілля, щоби боронити право українського працюючого народу, перед новим окупантом-німцями. Це діялось в той час, коли ваші збройні сили, що йшли на Львів і були чи мали бути островом "самостійно" проголошеної вами "самостійної держави", в рядах якої був і пізніший командувач вже "вашої" УПА, боролися в Білорусі проти "білоруських" партизан по німецькій стороні під німецькою командою, як "український батальйон". І ви тоді, коли тут повторилося з вами те саме, що в 1941.р.у Львові "мурин зробив своє-мурин може відійти", коли виявилося, що ваш "батальйон" має бути знятий з призначеного йому місця і відісланий дальше в підпілля, тоді частина ваших вояків і старшин, а між ними і пізніший ваш командувач УПА втекли на Волинь і організували партизанські загони, вже проти німців і... проти наших українських партизан. Виявилося, що ваші люди вміли "співпрацювати" із силами українців і то українців-демократів. Тоді ви стояли на становищі тоталітарної системи і не допускали жодний прояв демократизму, і то-українського демократизму. Всякі спроби наладнати з вами співпрацю були марними, бо ви виразно заявили, що там де є ви,-не стерпите жодних інших сил. Ваші тоталітарно-диктаторські затії в той час, а було це літом і осінню 1943.р., були так нетолерантні, що всупереч приреченню співпрацювати з українськими повстанчими загонами демократів, які перед тим прийняли назву УПА, ви підступно на них нападали, знищували, в найкращому випадку розброювали і розганяли, а рівночасно між населенням покликувалися на співпрацю з отаманом Бульбою, який дійсно був улюблений в народі. Ваші нападина наших українських партизан все позначувалися трупами і кров"ю тих же партизан, назвати хочби незабутнього бл.п. Митрингу і цілий ряд інших; ви зловили дружину отамана Бульби і розстріляли, тому, що вона лишилась вірною справі за яку боровся її чоловік. Ваша поведінка на Україні є кривавою розправою з ніким іншим, як з українськими партизанами, що йшли з демократичними гаслами. Ви підступно нападали на вишкільні табори українських партизан і як колись татарва, одних убивали, а других забирали в "ясир" і вимушували ламати присягу та служити вам. Щоби не нести відповідальности за грабування, і безчинства ваші під покришкою УПА, отаман Бульба відокремив собі повстанчі загони і створив Українську Народню Визвольну Армію /УНРА/ і остаточно по довгому роздумі, щоби не давати вам змоги дальше проливати братню кров, рішив поступитися вам і податися на захід, де його піймали німці і посадили до концентраційного табору. Лишившись самі на полю бою, не маючи суперника і контролі над собою, ви пішли не проти німців, а на співпрацю з ними і співпрацювали аж до самого розвалу нім. Райху, Його Вермахту, та ваших опікунів СС-ів.

Ось в загальному, без подробиць ваше "дзеркало", у яке ви повинні уважно подивитися і, коли гаснуть ваші зорі, кончати, як знов хтось трапиться, щоби вам дати "кашки".

Ми-українські демократи, для яких любов ближнього не є порожнім звуком, готові простити всім вашим людям, що збаламучені вами пішли на братовбивчу війну, але український нарід, а в ньому й ми,-українські демократи, ніколи не простимо тим, які цькували і вели цих людей на братовбивчу війну і тепер далі цькують. Ми були певні, що ви, опинившись знову на еміграції, схаменетесь і облишите цькувати власних братів, але ви, як видно, без шкигунства і цькувань не можете жити, так як не можете жити без "пана", якого шукаєте і якому хочете сподобатися. Ми вам в тому не збираємося перешкаджати, так само, як не перешкоджали в дакейській службі вашому попередньому "панові". Але геть ваші криваті лапи, окроплені братньою кров"ю, від святої справи визволення України.

Українські Демократи.

Липень 1945.р.

Як бачимо, "українські демократи" застосували засаду: "з джентельменом по-джентлменськи" - "з хамом по-хамськи".

Ми до того "дзеркала" не додаємо від себе нічого, хіба, що одно, а саме: ніхто інший, як лише п. Ст. Бандера в грудні 1944.р. і в січні 1945.р. настоював на тому, щоби продовжувати розмови з урядом "ворожого німецького імперіялізму" в політичній площині, і ніхто інший, як лише п. Ст. Бандера намовив ген. Шандрука на компроміс з ген. Власовим, в той час, коли полк. А. Мельник був проти, як у першому, так і в другому випадках.

Ось так виглядала "безкомпромісовість" і "політична концепція" панів з УГВР в минулому.

Яке "становище до окупанта" було "групи Мельника", про те окремо розповімо іншим разом.

/§/§/§

УКРАЇНЦІ В АМЕРИЦІ.

Містячи в нашому виданні матеріяли, які свідчать про теперішню діяльність українських націоналістичних чинників в Америці та про опінію, яку має ОУН на американському континенті, вважаємо за доцільне кинути на папір кілька слів з історії українського націоналізму в Америці. Започаткування нашого руху в Новому Світі припадає на 1936.р., коли в Америку для організаційної акції виїхав бл.п. Голова ПУН полк. Є.Коновалець. Відтоді виникають там нові організаційні клітини.

Певніше ряд подорожей у Новий Світ відбувають Ярослав Баранівський, Омелян Сеник-Грибівський, полк.Роман Сушко, поет О. Ольжич, генерал-хор. Микола Капустянський та ряд інших відповідальних осіб.

Величезний успіх мав в Америці генеральний канцлер ОУН Омелян Сеник-Грибівський. Його безграничний ідеалізм, його невсипуща енергія, талант промовця, експансивного, глибокого й щирого, так полонили американських українців, що вони готові були йти за ним у вогонь і воду. Ще й нині американські націоналісти з обожуванням згадують ім"я цієї людини, вірно тримаються його дороговказів. Сеникові вдалося вести запеклі бої з українським комуністичним елементом, наслідком яких був відступ комуністів по всьому фронту і перехід в лави націоналістичного руху великої кількости тамошніх робітників.

В США націоналістичний рух оформився в ОДВУ /Організація Державного Відродження України/. ОДВУ цілком і беззастережно визнала всі постуляти світогляду, програми, тактики й стратегії націоналістичного руху на Рідних Землях і підпорядкувалася ПУН-ові. Але внутрішня структура ОДВУ за ініціятивою О. Сеника-Грибівського від моменту її виникнення принатурена до конкретних умов американської дійсности; провідників тих чи інших інстанцій ОДВУ обирається демократичним шляхом.

На чолі ОДВУ опинився в 1936.р. проф. університету Олександер Грановський; родом з Волині, одна з найсвітліших постатей української еміґрації в Америці.

Особливого розмаху український націоналістичний рух в Америці набрав в 1933-34рр., коли під проводом ОДВУ американське українство влаштувало віча і демонстрації, протестуючи проти большевицької політики створення штучного голоду на Україні. Такі акції викликали широкий відгомін у світовій опінії і приковували уваги світу до української проблеми. Такого роду акцією були, прим., багатотисячна демонстрація українців у Нью-Йорку, яка з національними прапорами пройшла центральними вулицями міста, та державницька маніфестація в одному з найбільших театрів цього міста-велетня.

На великому маті серед демонстрантів знаходилося величезне полотнище із зображенням розп"ятої на хресті жінки, що символізувала собою Україну. Біля хреста було намальовано характеристичні типи москаля й поляка,- катів, що заганяли свої сокири в тіло розп"ятої жертви.

Про цю демонстрацію тоді багато писала чужинна преса. Під проводом націоналістів українська громадськість Америки не раз зверталась до уряду США, домагаючись від нього зайняти позиції осудження політики окупантів на Україні

Немає сумніву, що колиб не ці протестуючих американських братів, політика окупантів на нашій батьківщині булаб ще жорстокішою й безогляднішою. До міжнародньої популяризації українських проблем чимало спричинився журнал, видаваний ОДВУ в англійській мові п.н. "Трідіент" /Тризуб/.

Українські націоналісти завжди дбали про створення матеріяльної бази для українського життя в Европі. З цією метою вони заснували "Золотий Хрест", представництво якого і понині існує на европейському континенті.

В Канаді український націоналістичний рух, започаткований укра-

інськими комбатантами, також набрав великого розмаху. Канаду відвідали у 1930.р. полк. Є.Коновалець, а декількома роками пізніше полк. Р.Сушко та О.Сеник-Грибівський. Зимою 1935-36.рр. там перебував ген.-хор. М.Капустянський, де ним була розгорнута велика пропаґандивна праця. Перебуваючи у найвіддаленіших осередках розташування українців, де він був надзвичайно ними тепло прийнятий, генерал прочитав понад 80 лекцій на теми Української Визвольної Боротьби та української державницької проблеми.

Англійська й французька преса уважно слідкувала за виступами генерала М.Капустянського, присвячуючи йому цілі шпальти, де крім охарактеризування веденої ним націоналістичної акції серед українців на терені Канади, були вміщені інтерв'ю представникам пресового світлини в цивільному й військовому убраннях.

У Південній Америці український націоналістичний рух, що розгорнувся там у зв"язку з діяльністю О.Сеника- Грибівського, сформувався організаційно в "Українському Союзі"/Бразілія/, в товаристві "Відродження" /Арґентина/. Широко розбудовано в Новому Світі також українську націоналістичну пресу:"Вісник" ОДВУ", "Україна"/Нью-Йорк/,"Новий Шлях" /Саскатун/,"Український Хлібороб" /Курітіба/, "Наш Клич" /Буенос-Айрес/ тощо.

З укладенням союзницьких зобов"язань між Англією США і СССР український націоналістичний рух в США наразився на провокаційні доноси з боку комуністичних елементів, які обвинувачували українських націоналістів в нібито про німецькій політичній орієнтації. Одначе, безсторонне розслідування цього питання урядовими чинниками виявило наклепницький характер комуністичних закидів і українські націоналісти мали змогу і далі, навіть в умовах війни, без перешкод одверто відстоювати характер своїх поглядів на українську справу та діяти в тім напрямі, який вони вважали за корисний для України. Останніми роками в Америці, як серед чужинних чинників, так і серед українських, помітно зросла популярність провідника ОДВУ проф.О.Грановського. Обмін інформаціями між ПУН і американськими націоналістами виявляє нині однаковість визвольницько-політичних позицій обох паростків націоналізму. Почуття карности і підпорядкованости міцно закорінене в середовищі українських націоналістів Америки.

УКРАЇНА - ПОЛЕ БОЮ ЗА СВОБОДУ.

Написав проф.А.А.Грановський - Президент Організації Державного Відродження України у США.

"Честь нашої країни наказує нам
стояти твердо і мужньо, і коли б
ми не справились з завданнями, посоромились б
перед цілим світом."

Джордж Вашінґтон.

Нью-Йорк, Серпень 1944.р.

Україна і героїзм українського народу в цій війні притягнули до себе співчуваючу увагу цілого світу.

Україна є жертвою безпощадної і непростимої аґресії. Жоден інший народ не витерпів більше від страшного перебігу модерної війни, яка

шаліє вже чотири роки. Жадна інша країна не зазнала більшого знищення, ніж Україна від німецького військового наступу і від російської всезнищуючої політики при відступі. Цілий простір Чудової України від Карпатських Гір аж до Сталінграду над Волгою був спустошений, сплюндрований і зруйнований. Беззинні жінки, діти й цивільне населення нищилось тисячами. Найбільші історичні битви цієї війни відбувалися і ще відбуваються на етнографічних українських землях. Головно українські вояки і український провід Червоної Армії, складеної в першу чергу з українських чоловіків, зломили мілітарну силу Німеччини, прогаляючи націстських арресорів на захід, за ріку Вислу. Тільки дуже малий шматок російської етнічної території зазнав дійсної німецької інвазії в цій війні.

Україна була полем бою за свободу від Мюнхенських днів: Український народ був перший, що поставив збройний опір націстами інспірованої мад"ярської інвазії Карпатської України в середині березня 1939.р. В обороні своїх національних та людських прав слабо"озброєні" і без якої небудь підтримки з боку демократичних країн, українці героїчно боролися майже два місяці "проти добре озброєної наступаючої мад'ярської армії. З того часу Україна постійно була полем бою для суперницьких між собою народів-напасників, що зазіхали експлуатувати і володіти Україною. Українці рішуче стали в цьому конфлікті на боці Альянтів і Об"єднаних Націй, помимо того, протиставлятьси російській і польській мілітарній агресії. Вклад українців в сучасному змагу є неоціненої вартости для народів Сполучених Штатів і З"єднаних Націй.

Змаг за незалежність України точиться з давніх давен. Україна була полем бою за свободу впродовж довгих століть. Її предки передали ідеал незалежної української держави своєму народові, а не чужим агресорам, що хотілиб мати у своїх руках багатства та політичну силу України. За цей ідеал посвячено життя мільйонів.

Від половини дев"ятого століття, аж до татарської навали Україна була самостійністю, як Київська Держава. З повстанням московської держави, з кінцем тринадцятого століття, незалежність України продовжувалась лишатись в західно-українських князівствах, а в Східній Україні, - міцній Українській Козацькій Державі аж до часу Катерини Великої і наступившого в цьому часі поділу Польщі. В кінці минулої світової війни, коли російська царська імперія розпалась в березні 1917.р., українці проголосили негайно свою незалежність. 22.січня 1918.р. проголошено було Суверенну Українську Державу. В ній об"єднались всі українські території, які до цього часу були під пануванням Росії чи Австро-Угорщини. 22.січня 1919.р. проголошено було Соборну Українську Народню Республіку. Україна була незалежною до 6.липня 1923.р., коли Росія захопила Україну військовою агресією, даючи взірець для пізнішої інвазії Етіопії Італією, Манджурії Японією та німецької агресії в Европі.

Українці завжди намагались бути вільною незалежною нацією. При чисельних нагодах вони одностайно висловлювали свою волю до свободи. Цей змаг за незадежність заманіфестувався нещодавно в проголошенні суверенности Карпатської України в березні 1939.р., яку проголосив в демократичний спосіб Карпато-український парлямент з вибухом цієї світової війни. Українці протиставились німецькій інвазії в Західню Україну і російській домінації, проголошуючи незалежність України в час, коли наступив поділ польської держави між Німеччиною і СССР. Ці нові спроби досягнення волі і незалежности були жорстоко нищені націстами й багато українських провідників було вбито або відіслано до концентраційних таборів, а українські маси німці забирали до примусової праці. Подібно до цього уряд Совєтської Росії арештував багато української інтеліґенції і провідників, виганяючи тисячі до Туркестану або до інших азійських пустинь, позбавляючи Україну від усього конструктивного й творчого елементу. Саме існування українців, як нації є під загрозою майбутнього.

Україна є немалою нацією. По величині своєї території - це друга нація в Европі, що слідує зараз за Росією. Населення етнічної України становить майже 60 міл., з того біля 50 міл. українців. Щодо чисельности населення, то українці займають третє місце в Европі, слідуючи за росіянами та німцями. Такій нації з її багатою історичною і виразно культурною спадщиною не можна дозволити зникнути з лиця землі.

Українська проблема вимагає тверезого ставлення до неї з боку американського народу і всіх реально думаючих державних мужів, бо вона тримає ключ до життєвої проблеми майбутнього миру, держави та свободи людини в Европі. Як довго свобода і незалежність України не осягнена, так довго немає в східній Европі ні тривалого миру, ні соціяльного добробуту. Українське питання не є внутрішньою проблемою Німеччини, СССР, Польщі, Румунії, Чехословаччини, або Мадярщини. Всі ці держави мають претенсії на різні частини української території. Такий факт робить українську проблему великою міжнародньою проблемою, і вона мусить бути такою трактована.

Тотальна поразка держав осі є гарантією для міжнародньої безпеки і демократичної повоєнної відбудови. Так само важливим є запобігти агресії з якоїнебудь іншої сторони, що зараз загрожує у східній Европі, щоби таким чином унеможливити вибух третьої світової війни. Основою свободи є добробут і людські права простої людини, але ні тривалий мир, ні соціяльний і економічний добробут, ні правдива політична безпека не можуть бути осягнені без міцних основних принципів. Ці принципи були проголошені провідними З"єднаними Націями, які "шукають співпраці і активної участи всіх націй, великих і малих, члени яких в серці і в умі наставлені, так, як наші народи, на викорінення тиранії і невільництва, агресії і нетолеранції. Ми їх радо привітаємо, коли вони рішаться вступити до світової родини демократичних націй." Ці принципи мусять вести до дальшої далекосяглої політики і відважних кроків не тільки в інтересах зараз існуючих держав, але також для бездержавних, гноблених і переслідуваних народів, між якими український народ є найбільший числом населення і територіяльним простором. Україна повинна бути прийнята "у світову родину демократичних націй" на основі рівности. Її політична позиція не багато різниться від позиції, в якій зараз знаходяться поневолені Норвегія, Голяндія, Бельгія і кілька інших З"єднаних Націй. Коли їх національна свобода є їм дорогою, то так само дорогою є вона і українцям.

Непоборна воля українських мас до свободи і незалежної національної держави не може бути здушена ніяким тиранним переслідуванням і невільництвом під чужими режимами. Якщо сучасна генерація національно свідомих українців не здобуде свободи і державности, то є причини вірити, що будучі генерації будуть все наново робити зриви, аж поки українці не осягнуть свободи, як вільна нація в родині других вільних держав. Вони "пролили багато крови, щоби бути індеферентними до своєї майбутности."

Повстання незалежної України є суттєве в інтересі справедливости і тривалого миру. Людство ніколи не простить провідним З"єднаним Націям, якщо ми зломимо віру всіх наших героїв, що впали в цій боротьбі за свободу і людські права всіх націй і всіх народів.

Це є світова війна і ми не можемо підвести довір"я, віри і надій гноблених і бездержавних народів, зокрема тих, які витерпіли так багато і дали нам незрівняну поміч у цій боротьбі.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ МІЖ ДВОМА СВІТОВИМИ ВІЙНАМИ.

/стаття Миколи Чубатого/
в укр. щоденнику "Свобода", ч. 174 рік вид.53.від5.IX.1945.р.

Найпотужнішою політичною течією серед українського народу поза Совєтами був націоналізм. Тут на американськім континенті комуністи українського та неукраїнського походження звикли пов"язувати для пропагандивних цілей український націоналізм з котримсь із фашизмів Европи. Називати український націоналізм націзмом уже навіть увійшло в звичку москвофілів українського народу. Примусове перебування більшости закордонного проводу націоналістів на території Німеччини, один чи другий промах одиниць, стали роздмухувати та узагальнювати, щоби принести тим шкоду самостійницьким стремлінням українського народу, репрезентованим стихійним українським націоналізмом.

Нині, коли вже війна минула та наступає заспокоєння голів враз із більше безсторонним та тверезим підходом до визвольної боротьби українського народу, серед огляду других політичних орієнтацій і серед українського народу перед другою світовою війною, слід розглянути народ, ідеї та ідеологію українського націоналізму б е з с т о р о н н о, вже з історичного підходу.

Всесторонний розгляд справи політичного руху серед українського народу нині тим більше потрібний, що вістки, які надходять з Европи, з терену війни, одне теж і з українських земель, ясно та недвозначно в і д к р и в а ю т ь правдиве обличчя українського націоналізму, як руху, єдино відданого справі боротьби за самостійність українського народу. Відомості, які надходять саме тепер з Европи, відкривають нам недвозначно, що У К Р А Ї Н С Ь К И Й Н А Ц І О Н А Л І З М вів и підчас цієї війни боротьбу проти всіх окупантів України, проти Польщі, проти нацистів та проти червоних. Така боротьба на три фронти може виглядати безнадійною. Одначе, така боротьба проти всіх окупантів української землі, стає тільки доказом, яними фальшами впродовж війни будувалося американську публічну опінію, коли йде про визвольну боротьбу українського народу.

Неукраїнські джерела, натомість, нині з визнанням стверджують, що український революційний націоналізм розумів свою ролю, як майбутнього господаря української землі, що зобов"язаний опікуватися всім населенням України, лояльний, супроти визвольних змагань українського народу. Про поміч українських націоналістів та охорону євреїв перед німецьким нацистським варварством багато вже нині говорять самі євреї, що пережили нацистське пекло.

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ РУХ ПРОТИ ОКУПАНТІВ УКРАЇНИ ПО 1921 році.

Теоретичні підвалини українського націоналізму повстали не як, наприклад, німецький нацизм з науки про расову вищість германської раси, або італійський фашизм з науки про місію італійського народу створити над Середземним Морем нову Римську Імперію.

Український націоналізм вийшов цілком із стихійного руху, опору українського народу проти всіх окупантів української землі після знищення Української Народної Республіки російськими большевиками та поляками. По всій українській землі піднявся рух спротиву, подібний до руху спротиву в країнах Західньої Европи, проти нацистів в часі другої світової війни.

У проводі того руху цілком природньо стали старшини бувшої української армії, що новими методами вели далі війну з ворогом, який захопив українську землю, не зважаючись з господарем тієї землі.

На східній Україні ще 1923 року спіли повстання українських

повстанських відділів національно свідомого українського селянства, звичайно під проводом бувших старшин армії Отамана Петлюри.

В Західній Україні подібну ролю перейняла Українська Військова Організація /УВО/, створена 1922.р. у Львові старшинами Української Армії. Українська Військова Організація ставила собі за завдання вести революційну боротьбу проти Польщі та тримати український нарід в чині опору проти польської влади. Вона таксамо, як бувша Українська Армія, складалася з людей різних політичних світоглядів. Єднали їх всіх тільки ці ідейні заложення, що були спільні для всіх українців-самостійників.

Це були ті самі ідеологічні заложення, що їх у році заснування УВО накреслив оновлений по війні "Літературно - Науковий Вісник", тоді ще видаваний людьми різних партійних поглядів.

Ці спільні загально-національні ідеологічні заложення, викладені в таких засадах: I/ Фундаментом української нації є селянство; міський пролетаріят зросійщений на сході та спольщений на заході України, що часто ставав проти визволення українського народу; 2/основною засадою української політики є право українського народу на самовизначення; 3/український нарід у своєму визволенні покладається на власні сили/орієнтація на чужу поміч стоїть на другому місці/ 4/необхідною глибока віра у визволення українського народу; 5/ в соціяльній ділянці визнається засада приватної власности, але організована у формі широко розгалуженої кооперації, як господарської системи найбільш визнаної на Україні; 6/в духовій ділянці український народ орієнтується на західню Европу і бажає якнайбільше зірвати зв"язки з евразійським орієнталізмом, духовістю, а тому росіянам; 7/ Український нарід хоче бути сам творцем своєї історії, а не знаряддям в руках чужих політичних інтересів; 8/ український визвольний рух мусить вірити, що хід історії працює на нашу користь, в користь нашого визволення. Оце були ідеологічні засади Української Військової Організації, визнані самостійником-гетьманцем, соціялістом, і демократом. Це були засади здорового націоналізму, себто любови до власного народу.

Революційна тактика українського націоналізму, а ще більше практичне її застосовування, скоро відкинула елементи, які не поділяли революційної тактики в боротьбі за визволення. Такої тактики не поділяли гетьманці та соціялісти; тому вони щораз більше стали залишати Українську Військову Організацію, в якій лишалися елементи ідеологічно більш вироблені й поділяючі тактику боротьби. В той спосіб народилася Організація Українських Націоналістів/ОУН /, безпосередня наслідниця Української Військової Організації.

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

Головою Організації Українських Націоналістів став голова бувшої УВО полк. Є. Коновалець. ОУН була уже більше ідеологічно одноцільною групою, хоч її ідеологія не була всесторонньо розроблена і не зібрана в одну ідеологічну систему. Основи Українського Націоналізму теоретично старався розробити Д.Донцов. Практичні проблеми майбутньої Української Держави розробляв Сціборський, Вікул та ще дехто. Одначе Український Націоналізм аж до другої світової війни не мав ясно окресленої ідеології, тому в краю стояв він не такмісно організований своїм членством, як масовим рухом. Революційна тактика та посвята всього для справи визволення України були вистарчаючими, щоби стати масовим рухом на західньо-українських землях та на еміграції. ОУН змогла навіть дістатись на Рядянську Україну. Кілька процесів в останніх роках перед світовою війною були доказом її проникання і в східню Україну.

Назовні західньо-українське громадянство репрезентувала леґальна

партія "Українське Національне Демократичне Об"єднання" /УНДО/,-льокальна демократична партія з Галичині, однаке на ділі володарем душ усього молодого покоління були ідеї та революційна тактика націоналізму,що просякав католицькі, радикальні та навіть спортові організації Лугів.

ДРУГА СВІТОВА ВІЙНА.

Нині,коли ми ще не маємо ніяких джерел та хххх даних про акцій Українського Націоналізму та його боротьбу за визволення України, а тільки скупенькі вістки про його виступи, нема змоги подати. [illegible] повний образ та відповідь,чи Український Націоналізм сповнив свою ролю серед страхіть цієї війни. Вісті,які приходять з краю, говорять про героїзм молодого українського покоління, що не щадило крови та жертв, щоби вести безнадійну боротьбу проти потрійного наїздника на українську землю.

Виходить з тих скупих вістей, що Український Націоналізм, як масовий рух,сповнив своє завдання, натомість розбиття у проводі говорило б, що сама Організація Українських Націоналістів виявила брак єдности та карности, так конечної в критичній хвилині національного життя.

"У ВОГНЕННІЙ ПРОБІ ЧАСУ УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ ВИЯВИВ ВЕЛИКУ ЖИВУЧІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕЇ,КИНУВШИ НА ФРОНТ ЗМАГУ ЗА ЇЇ ПЕРЕМОГУ ГЕРОЇЧНІ ЛАВИ БОРЦІВ,ЩО ЖЕРТВОЮ СВОЄЇ КРОВИ ЗАКРІПИЛИ ДОВІЧНО НА УКРАЇНСЬКІЙ ЗЕМЛІ МОРАЛЬНИЙ ЗАПОВІТ ТВОРЧОГО ЖИТТЯ.

/Із тез жовтневої конференції українських націоналістів./

МЕМОРАНДУМ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ В АМЕРИЦІ.

Організації Міжнародньої Безпеки у Сан-Франціско.
/передрук з газ. "Свобода".

Український Конгресовий Комітет Америки репрезентує американців українського походження разом із їх провідними національними організаціями, церквами, інституціями, клюбами і товариствами. Він був заснований на першому Українсько-Американському Конгресі, який відбувся у Вашінґтоні в травні 1940.р. при участі 700 делегатів, що заступали поклад 2.000 загально-українських і місцевих товариств і організацій, а потім переорганізований на другому, також чисельно заступленому українцями, американському конгресі в січні 1944.р. у Філядельфії.

Нижче підписана делегація Українського-Американського Конгресового Комітету на конференцію в Сан-Франціско є переконана, що в цю пору, коли наша країна прийняла себе завданню заснувати на конференції в Сан-Франціско загальну Міжнародню Організацію Безпеки, обов"язком американців, походженням з інших країн, є дати змогу своїм офіційним представникам і делегатам на конференції використати знання країни їх походження. В цей спосіб американський підхід до проблем повоєнної Европи на конференції буде базуватися на виразній свідомості всіх факторів і сил, які тут беруться під увагу.

Правдивої Української Репрезентації на Конференції УНЦІО нема.

Цей обов"язок відчувають зокрема американці українського походження, бо практично ціла Україна є нині під пануванням совєтської Росії. Насильно позбавлена національної незалежности, яку вона мала зараз в перших роках по закінченні минулої світової війни, як також кількакратно в давніших періодах своєї бурхливої і історичної минувшини, Україна не має сьогодні жодного дійсного репрезентативного уряду, як також не має жодної іншої справжньої форми своєї національної репрезентації, яка б могла говорити за неї дома чи закордоном.

Наслідком цього на конференції в Сан-Франціско 45міл. український народ не має жодного голосу.

На конференції є зараз присутня делегація Української Совєтської Соціялістичної Республіки. Але кожний, хто є знайомий з тоталітарною природою Сов.Союзу, де нема свободи думки і де кожний мусить діяти, як маніякфи володарів з Кремлю, -мусить здавати собі з того справу, що в таких обставинах совєтська українська делегація не може висловити правдивих думок і бажань українського народу. Наслідком того, немає дійсної української народньої репрезентації на цій міжнародній конференції.

Знаючи, що їх земляки на Україні не мають можливости вільно висловлюватись, американці українського походження, відділені від своїх земляків на Україні найдальше одною, генерацією, довірили українському конгресовому комітетові в Америці обов"язок поширити правду відносно їх земляків на Україні, зокрема відносно їх національних бажань і прагнень.

Українські національні аспірації завжди прагнули до ідеалу вільної і незалежної України. Цілими століттями ця ціль була найвищим ідеалом укр. народу, і українці віками боролись, кривавились й жертвували собою за цю справу. Були часи, коли українці мали успіхи. І так, воскрешуючи славу могучої київської імперії з X-XIIIст. і козацької республіки, і яку славні на увесь світ воїни цього імені заложили в 17ст. Український народ повстав на руїнах царської імперії Росії і Австро-угорської імперії та заснував Українську Народню Республіку в 1918.р. Хоч ця республіка вкінці підлягла переважаючій силі її ворогів-голожно червоних і поляків, та вона лишилась по нинішний день невмиручою інспірацією для сучасної і будучих генерацій тих, яким справа української незалежности є дорогою.

Коли теперішня світова війна вибухла і совєтські володарі України були в союзі з націстами, український народ сподівався, що з цього ви-

рипе якась нагода повстати і йому за свою свободу. З надією глядів він в сторону демократичних держав, а зокрема Америки, до якої він має окремий сантимент, традиційно ідеалізуючи Вашінґтона та покладаючись на принципи Вільсона відносно самоозначення народів, сподівався дістати від неї щонайменше моральну підтримку, коли він буде боротись за свою свободу. Деякий час сподіванки на одержання такої моральної підтримки не були зовсім безнадійними. На вже згаданому Українсько-Американському Конгресі в Вашінґтоні, в травні 1940.р., 26 американських сенаторів і послів заступались за справедливість української справи і боронили відвічний ідеал вільної і незалежної України: однак остаточно справа взяла інший напрямок,- націстська Німеччина зацтакувала свого дотеперішнього союзника, совєтський союз, і цей останній став нашим ґалантним союзником. Так, як цілою своєю душею ненавиділи українці совєтську владу, що нищила їх мільйонами,- подібно були вони найглибше обурені, коли бачили, як їх країну залила та безчестила друга тоталітарна потуга - націстська Німеччина. Ідучи разом з тими, які завжди душили їх, вони піднялися проти кривавого наїзника і в рядах армії та в рядах партизанів вигнали націстів з України. Роблячи це, вони з усіх европейських народів найбільше потерпіли людськими втратами і матеріяльними шкодами.

І хоч вони боролися за свободу, не зважаючи на героїзм і жертви, українці знову національно поневолені. Це відноситься не тільки до переважаючої більшости українців, які до війни були під совєтською Росією, але також і до тих сімох мільйонів українців, які до війни були під Польщею і які на основі рішення в Ялті про лінію Керзона попали під совєтське володіння.

УКРАЇНА-"БОЛЮЧЕ МІСЦЕ СХІДНЬОЇ ЕВРОПИ."

Наслідком цього Україна знову стала 'болючим місцем східньої Европи. Знову національні аспірації українського народу проти спроб чужих володарів здавити цей народ. Знову, подібно, як і перед війною, на Україні не буде ні миру, ні свободи, ні справедливости, ні демократії, за які розпочався великий конфлікт в Европі.

Звідомлення з достовірних джерел вказують на те, що в західній Україні совєтські комісари ведуть невсипущу кампанію в напрямі викривлення української свідомости і національного життя, щоб вложити їх в рямці комуністично-російської ідеології.

В цьому вони ідуть по старих зразках своєї національної політики на на теренах совєтської України включно до штучно викликаного голоду, чисток і екзекуцій, зокрема від 1930 року, коли сам Сталін публічно заявив, що український націоналізм становить для червоних "страшну небезпеку." Західно-українські інституції національного культурного характеру є замкнені або знищені, а патріотично і демократично думаючі українці без огляду на їх вік, чи вони є освічені, чи неписьменні, всі, хто стояли за свободу України, є ліквідовані екзекуціями, тюрмою або депортацією.

Цей трагічний стан на Україні буде продовжуватись так довго, поки українська нація буде під чужим пануванням. Одиноко правильною і справедливою розв"язкою української проблеми булоб дозволити українцям наново закріпити їх відвічні свободолюбні традиції і відновити їх Українську Народню Республіку, що існувала чверть століття тому, основану на традиційно українських демократичних принципах, і живучу в мирі, в зиці і тісній економічній співпраці з сусідніми державами.

Нашим щирим і глибоким переконанням є, то що незломна і відвічна воля кермувати своєю національною долею і жити своїм власним життям була б знову яскраво виявлена нашими українськими земляками в їх війною знищеній рідній, але чужинцями окупованій країні, коли б вони діс

тали змогу висловити свою волю і бажання в тих справах вільно і без чужого примусу та втручання.

НАЦІОНАЛЬНА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ - СПРАВЕДЛИВА РОЗВ"ЯЗКА УКРАЇНСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ.

Повторюємо, що відновлення вільної і незалежної Української Держави на українських етнографічних теренах з 45 мільйоновим українським населенням, є одинокою справедливою і дійсною розв"язкою української проблеми і необхідним моментом для втримання тривалого миру на Сході Европи, що в іншому випадку Україна все буде "болючим місцем східньої Европи", що вічно сіятиме неспокій і невдоволення, та буде вічним магнетом для імперіялістичних націй, які будуть старатися використати несвободу для своїх цілей. провокуючи в цей спосіб континент і світ знов до великої і кривавої війни.

Незважаючи конференції в Сан-Франціско, здається, виключають всяку можливість дискутувати про природні права на національну незалежність, мінімумом, що можна було зробити на Конференції, є взяти під увагу долю бездержавних народів під чужим пануванням, зокрема тих, які живуть прийняті в тоталітарних державах, в першу чергу українців.

Пропозиції, що прийняті в Домбатон Овксів, де ухвалено схему міжнародної організації, повинні бути поширені в тому напрямі, щоби включити в них Карту Національних Прав і Суверенної Рівности для Бездержавних Народів.

КАРТА НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВ ДЛЯ БЕЗДЕРЖАВНИХ НАРОДІВ.

Така Карта Національних Прав для Бездержавних Народів мала б ціль не тільки збереження культурної і економічної самоуправи народів, що знаходяться під чужим пануванням, як нпр. українці, але також осягнення мирними шляхами їх суверенної рівности з другими націями. Причиною, яка щораз більше імперативно спонукує до проголошення такої декларації, є факт, щоб тоталітарне володіння в східній Европі зі всіми його порушеннями людських прав злагіднилося тепер, коли війна скінчилася. Навпаки, воно може ще більш посилитися. Тимбільше, що така Карта або Декларація була б середником гарантованих народам Чотирьох Вільностей, проголошених нашим покійним президентом Рузвельтом в Атлантійській Хартії.

ОХОРОННА РАДА.

Очевидно, саме включення пункту про національні Права для Бездержавних Народів в статут міжнародньої мирової організації, не є достаточною запорукою тих Прав. Щоби посилити міжнародню гарантію тих прав, Організація Світового Миру і безпеки повинна мати Охоронну Раду, яка діяла б як опікун бездержавних народів, з дорученням доглядати за тим, щоби постанови Карти національних Прав для Бездержавних Народів були дотримувані членами міжнародної організації.

Рада повинна бути навіть уповноважена діяти з власної ініціятиви, не чекаючи на формальну скаргу з боку покривджених, бо досвід років по останній війні показав, що в тоталітарних державах, де володіння при

помочі сили і терору є усталеною методою і де влада робить що хоче, є часто досить тяжко, а то прямо небезпечно, для тих, що шукають помочі народної організації, підносити якінебудь заходи проти своїх гнобителів.

РЕВІЗІЯ МИРОВИХ ТРАКТАТІВ.

Іншою справою, якій належалоб уділити на УНЦІО належну увагу, булаб постанова про ревізію Мирових Трактатів чи про повстання незалежних держав без вживання зброї. Кожен, хто є щиро заінтересований в збереженні миру, повинен акцептувати можливість зміни в сучасному політичному порядкові світу мирними засобами. Врешті, аспірація цивілізованих поневолених народів, зокрема українців, на незалежність не може бути вічно прилушена хіба що пропонована організація міжнародньої безпеки має стати реакційною силою в основі якої лежить спротив всякому природньому праву народів на свободу. З цієї причини остаточний статут пропонованої міжнародньої організації, що зараз укладається на конференції в Сан-Франціско, повинен передбачувати можливість мирної ревізії кордонів, як також створення держав на територіях сучасних країн.

Ми покладаємо глибоку надію, що при формуванні плянів для сталої міжнародньої організації безпеки, конференція в Сан-Франціско надасть належну увагу пропонованим вище мірам, призначеним поправити відносини, які є причиною неспокою і револьт на Україні і сталою загрозою для тривалого миру і безпеки в цій частині земної кулі. Для цієї справи, Панове, ми дуже прохаємо Вашої ласкавої підтримки.

Український Конгресовий Комітет
Америки

Делегація на УНЦІО.

"ЧУЄМО В СОБІ ПРИСУТНІСТЬ ВЕЛИКОЇ І ЧИННОЇ ВІРИ. БАЧИЛИ І БАЧИМО ЧИНИ НАШИХ ДРУЗІВ, ЩО НЕ ВАГАЮТЬСЯ В ІМ"Я ЇЇ НАРАЗИТИ І ПОКЛАСТИ СВОЄ ЖИТТЯ; ЖИВА ВІРА, ВІРА, ЩО НЕ СПИНЯЄТЬСЯ ПЕРЕД СМЕРТЮ - ТА, ЩО ПЕРЕМАГАЄ. ТО Ж В НАЙЧОРНІШИЙ, БЛЮЗНІРСЬКИЙ ЧАС НЕ ПОКИДАЄ НАС ПЕВНІСТЬ НАШОГО ОСТАТОЧНОГО ТРІЮМФУ.

О.Ольжич.

ЧИТАЙТЕ НАШІ ОСТАННІ ВИДАННЯ:

1. О. Бойдуник. Нова дійсність і наші завдання. /вийшло два видання/ Стаття трактує проблему консолідації українських політичних чинників.
2. До питання об"єднання українських політичних угрупувань.
3. Комунікат у справі серпневої консолідаційної наради. /вийшло два видання/
Комунікат подає перебіг наради, характеризує позиції чотирьох головних політичних течій /уенерівці, ОУН, бандерівці і гетьманці-державники/ в питанні консолідації, зазначає причини невдачі консолідаційної акції, започаткованої з ініціятиви ОУН.
4. Королів. Шлях нації. Працю Королева надруковано на Рідних Землях в 1943 році, передрук з"явився без будь-яких змін, але обкладинка має титул: Проф. Т. Як Гриб". В книзі є такі розділи: 1. Філософсько- світоглядові засади українського націоналізму; 2. Нація; 3. Українська нація; 4. Большевізм і Україна; 5. Німецька окупація і боротьба за визволення під проводом ОУН;
5. О. Бойдуник. Український націоналізм, як національний солідаризм. Зошит перший.
В другому виданні цієї книги зміст такий: 1. Вступ; 2. Програма Українських Націоналістів І Конгресу; 3. Політична Програма Організації Українських Націоналістів ІІ Великого Збору УН; 4. Пояснення до Програми ОУН: а/ пояснення до: І. Загальні означення; б/ пояснення до ІІ "Державний Устрій"; в/ пояснення до ІІІ "Соціяльно-економічні постанови" і " Народнє господарство".
6. Інформаційний бюлетень., 20. серпня 1945р. ч.1., Ліон. Зміст: 1. На землі мир. 2. Бій іде далі! 3. У повоєнному світі. 4. У сов.Союзі і на Україні. 5. На еміграції.
7. "Наш бюлетень", 15. вересня 1945р.ч.з.
Зміст: І Соборність у неволі; ІІ. З міжнародного життя. 1. Потуга, що виходить на світову арену; 2. Обличчя совєтської окупації в Австрії, 3. На Балканах; 4. Становище нової політичної еміграції в Швеції; ІІІ. В Совєтському Союзі. 1. Знаменна промова; 2. В дусі промови Сталіна; 3. Білорусія має віддавати поклін Кремлеві; 4. Використання слов"янської наївности; 5. Популяційна політика Совєтського Союзу; ІУ. На Україні. 1. 502 атестати зрілости в Києві; 2. Нові твори українських композиторів; 3. Надягають хомут; 4. З поліпшенням добуту українців не спішаться; 5. На Карпатській Україні; У. З українського еміграційного життя. 1. Відгук громадської опінії або дещо про опортунізм; 2. Хто прагне консолідації, а хто мріє про "владу". 3. З заокеанської преси.
8. "Українські вісті" Інформативне видання на правах рукопису 25.Х.45р. Найцікавіше в цьому числі: Українські демократи між собою. Інформації з Франції і Бельгії. З українського життя американського континенту.
9. "Наші вісті" 1. листопада 1945.р. ч.1.
10. "Наші вісті" 157 листопада 1945, ч.2.
В обох числах "Наших Вістей" надрукована велика кількість витягів з української преси. Витяги ці здебільшого й нині не втратили на актуальности.
11. "Наш шлях" Орган української визвольної думки, вересень 1945.р.
В журналі опубліковано між іншим один із недрукованих віршів поета О.Ольжича, члена ПУН"у /закатований німцями влітку 1944р./ а також передруковано Комунікат ч.2. Всеукраїнської Національної Ради.
12. "Наш шлях" Жовтень 1945.р.

13. "Наш шлях" , листопад, 1945.р.
Уміщено цінний матеріял п.н."Американські українці на конференції в Сан-Франціско.

14. "Пам"яті Великих" Брошура присвячена постаттям бл.п. О.Сенька-Грибівського і М.Сціборського. В двох перших статтях збірника-згадки про від"їзд обох діячів ПУН"у на Рідні Землі в 1941 році, третя стаття характеризує діяльність Сенька-Грибівського в Америці. Наприкінці по дано вибір найактуальніших рядків з писань М.Сціборського п.заг. "Золоті думки Сціборського".

15. Свято Зриву День 1-го листопада 1918-1945.рр.
Матеріяли для переведення святкування.

16. Городок Ягайлонський 1944.р. Матеріяли для відзначення дня 23.XII.

17. М.Чирський. П"ятий Рейд.Сценічний монтаж із п"ятьох образів.Передрук першого видання без змін. Нові ілюстрації.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь 578
МУЗЕЙ-АРХІВ

НАШІ ВІСТІ

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНФОРМАТИВНИЙ
ПЕРІОДИК

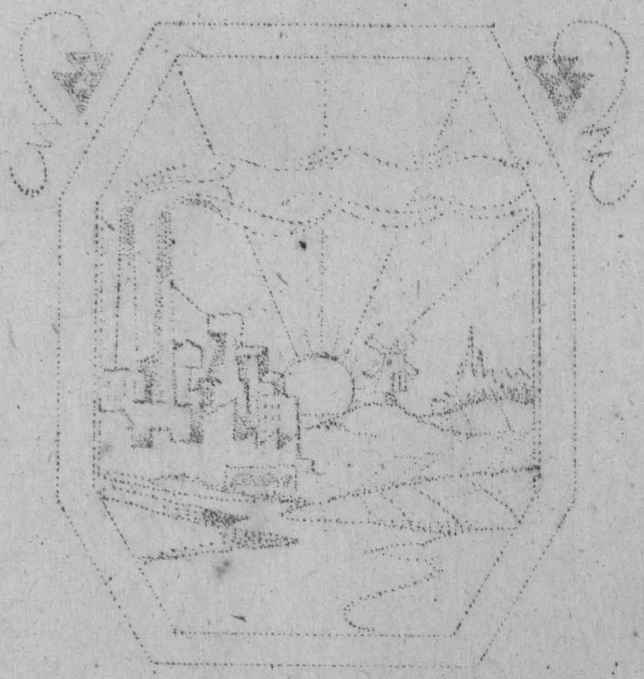

СІЧЕНЬ-ЛЮТИЙ
1940

I.

ДВІ РІЧНИЦІ

I.

Минає двадцять вісім літ з дня, коли в столиці України, Золотоверхому Києві, 22.січня 1918 року Українська Центральна Рада проголосила свій IУ. Універсал:

"Народе України! Твоєю силою, волею, словом стала на Землі Українській Вільна Українська Народня Республіка. Справдилась колишня давня мрія батьків твоїх, борців за вольності і права трудящих... " Од-нині Українська Народня Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу."

Ось ці слова IУ Універсалу, важкі як олово, ясні як Різдв'яна Зоря, а могучі і голосні як великодні дзвони, неслись від Каспія по Тису, від Прип'яти по Чорне Море, до сіл і міст, і глибоко вкладалися в душі й серця трудящого, досі поневоленого, але ніколи не тратившого надії на визволення зпід чужого ярма, кожного, політично свідомого, свободолюбивого українця. Під вражінням поваги хвилі , слухано слова IУ Універсалу і радісні, але тим не менш суворі, як тодішня морозна природа, обличчя слухаючих, вказували на готовість, за взором батьків, боронити проголошені "вольности і права трудящих", в "ні від кого незалежній, вільній, суверенній Державі Українського Народу". І найкращі сини і доньки Українського Народу і громадяни молодої Української Держави не щадили труду, крови і життя. Не будемо перечисляти жертов українського народу, зложених на вівтареві молодої Батьківщини.Крути і Базар - це вічні свідки цих жертов і героїзму. Для живучих і прийдешніх поколінь вони будуть все тією провідною зорею, яка буде освічувати шлях до остаточної перемоги правди над неправдою, справедливости над злочином. Вони все будуть пригадувати Голгофу України, а рівночасно з тим будуть джерелом, з якого нащадки будуть черпати надхнення до дальшої боротьби за "ні від кого незалежну, вільну, суверенну Державу Українського Народу" якої не судилось вибороти їхнім батькам.

Не судилось! Не судилось здійснити IУ Універсал у першому етапі боротьби. За сильні були зовнішні вороги, щоб їм могла була протиставитись з бажаним військовим успіхом молода Українська Держава своїми аж надто слабими і внутрішньо неупорядкованими силами. Не будемо повторюватись у розгляді тих внутрішньо- неупорядкованих питань, що мали вплив на невдачу визвольних змагань рр.- 1917 - 21. Всі про них знаємо або з власних переживань, або зо споминів чолових осіб тих змагань. Зважуючи все те,мимоволі приходимо до висновку, що сталося те, що в тих зовнішніх і внутрішніх умовинах мусіло статися. Вороги брутальною силою перемогли молоді сили Української Держави, які змушені були переважаючою фізичною перевагою покинути поле бою і разом з політичним своїм проводом піти на вигнання. Тим, на нашу думку, закінчився перший етап боротьби за віковічні ідеали Українського Народу.

II.

Боротьба в отвертому полі закінчилась. Але український нарід не зложив зброї і не припинив боротьби за IУ Універсал. По уступленні з воєнного поля бою, український нарід знайшов інші засоби, способи і методи боротьби. І ця жорстока боротьба проти одвічного ворога української державности неперервно точилась дальше на Рідних Землях під ворожими окупаціями й на чужині. В тягу цієї боротьби відбувались глибокі зміни у внутрішній структурі українського народу й кристалізувалась українська політична думка. Це останнє переходило різні етапи в окупаційних умовах й на еміграції, мало різні варіянти, але прямувало до цієї-ж цілі. Українська Військова Організація, а згодом Організація Українських Націоналістів /УВО, ОУН/, Українська Автокефальна Православна Церква під проводом Митрополита Липківського, Спілка Визволення України, /СВУ/ і т.д., ось ті найважливіші нові оформлення боротьби за державність, виповнені відповідним змістом, засобами, способами, методами, які не давали спокою окупантам України.-

Це був другий підпольний період боротьби українського народу за здійснення IУ.Універсалу, Він тривав повних двадцять років. Цей другий визвольний етап коштував українському народові найбільше жертов. Бо поза десятками мільйонів українців, які згинули на засланні в сибірських тайгах і тундрах Соловецьких островів, в підваллях Чека та НКВД, голодовою смертю на рідних, борогом ограблених, землях, в Бригідках, Березах Картузьких чи інших Свєнтих Кржижах, український нарід в тій боротьбі втратив своїх вождів Симона Петлюру і Євгена Коновальця і Голову УАПЦ, Митрополита Липківського. Цей другий етап визвольної боротьби закінчився в 1941 році.

Війна між Німеччиною і СССР, яка почалась в червні 1941. принесла зі собою нові можливості для визвольної боротьби за українську державність. Ті нові можливості заключаються головно в тому, що дотеперішні бойові сили українського народу, які досі були відділені між собою державними кордонами окупантів України, могли по 20-ти літах безпосередньо стрінутися і спільними силами вести визвольну боротьбу тими методами, які диктували умовини колоніяльної політики нового окупанта України - німців. Ці бойові сили України віднайшли себе дуже скоро і дуже скоро почали діяти.

Для координації наладнання праці на всіх відтинках життя українського народу під німецькою окупацією та для активного протиставлення нім.колоніяльній політиці, в Києві дня 5.жовиня 1941. р. покликано до життя Українську Національну Раду. Українська Національна Рада взяла за свій вихідний пункт IУ.Універсал, нав'язуючи таким чином до традиції Української Центральної Ради з рр. 1917 - 18. І тому окупаційна нім.влада, припиняючи діяльність Української Національної Ради, в листопаді 1941.р. мотивувала це припинення формально тим, що Українська Національна Рада в Києві нагадує Українську Центральну Раду з 1917 - 18 рр. Тим не менше Українська Національна Рада по припиненні її діяльности окупаційною нім. владою працювала дальше, не зважаючи на переслідування її президії зі сторони нім.влади.

Українська Національна Рада в Києві, до складу якої входили представники всіх українських земель, станула на становищі IУ.Універсалу і нав'язавши до традиції Центральної Ради не мала і не має наміру заперечувати, чи хоч би протиставитися тим українським політичним чинникам, які діяли в тій чи іншій формі вели активно визвольну боротьбу в часі

III.

між Українською Центральною Радою та Українською Національною Радою і ведуть її сьогодні.

Але з цілою рішучістю треба підчеркнути, що Українська Національна Рада, покликана до життя 5.жовтня 1941, є найновішим виразником волі українського народу. І хто поважно та об'єктивно підходить до визвольних змагань українського народу, той не може цього факту не визнати і не піддержати позицій нинішньої Всеукраїнської Національної Ради.

II.

Другою великою річницею є двадцятьсемиліття проголошення акту соборности з дня 22.січня 1919 року.

Дня 22.січня 1919 року Директорія оформила стихійне бажання двох віток українського народу історичними словами акту соборности:

"Відтепер во єдино зливаються століттями відірвані одна від одної частини єдиної України, Західньо-Українська Народня Республіка "Галичина , Буковина, Закарпаття" і Наддніпрянська Велика Україна. Здійснилися віковічні мрії, якими жили і за які вмирали кращі сини України. Від нині є Єдина Незалежна Українська Народня Республіка.

"Від нині во єдино", - "Від нині є єдина, незалежна Українська Народня Республіка" - проголошений на Софійській Площі в Києві акт соборности приняли непроглядні маси українського народу зі сльозами радости на очах. Цей святочний акт пролунав в найдальших закутинах української землі і спаяв український нарід в один духовий і політичний моноліт, якого вже жодна сила і жодні спекуляції та комбінації не вспілі розірвати чи розложити. Це є "віковічні мрії, якими жили і за які вмирали кращі сини України". І хоч акт соборности не був на ділі реалізований, хоч ані Директорія, ані Уряд Західньо-Української Народньої Республіки не спромоглися на переведення акту соборности на практиці, то тим не менше в ім'я цього і за цей акт соборности "вмирали кращі сини України", як з "наддніпрянської" армії в обороні Львова, так з "галицької" армії за здобуття і оборону Києва. Тим способом український народ життям і кров'ю своїх кращих синів, понад голови своїх урядів реалізував акт соборности.-

Так було в першому етапі, так було і в другому етапі, коли то кращі сини, всупереч політиці "леґітимних урядів" чи "диктаторів", вірні актові соборности єдналися і творили осередки для соборного чину. для ведення дальшої визвольної боротьби спільними силами. УВО і ОУН, в склад яких входили кращі сини соборної України, стали одинокими виразниками чинної боротьби, вірні актові соборности з дня 22.січня 1919р. Ці виразники другого етапу визвольних змагань в ім'я соборности змушені були провадити боротьбу на два фронти. На внутрішньому фронті проти всяких пактувань з західними чи східними окупантами України і на зовнішньому фронті проти самих окупантів, з якими то з одними чи з другими, то одні то другі "офіційні уряди" чи "диктатори" пактували. Безкомпромісовий соборницький чин соборників остаточно переміг. Пактування одних чи других з тим чи іншим окупантом України стало так непопулярним, що ці, які пактували, стали самі рівнож непопулярними і відійшли в тінь, а згодом і в забуття укра-

їнського політичного життя. Це повинно стати осторогою для всіх тих, хто колинебудь оповажиться "для панства лукавого і лакомства нещасного" повертати на старі протисоборницькі позиції, і пактували з окупантами чи претендентами на українські землі.

Другий етап визвольної боротьби є власне перемогою соборницької ідеї і чину завдяки боротьбі УВО і ОУН.

Третій етап, започаткований літом -осінню 1941 року, підтвердив цю соборність ідеї і чину. Кадри ОУН просякли далеко на центральні землі і східні землі України і тут допомагали чим могли місцевим українцям здійснювати ідею IУ. Універсалу, підчеркуючи тим вірність актові соборности.

Місцеві українці виявили ту саму вірність соборности. Українська Національна Рада в Києві створена 5.жовтня 1941, до свого складу покликала представників Західніх Земель України /Галичина, Буковина і Закарпаття/. В працях УНРади в Києві реалізовано практично акт соборности з 22.січня 1919р, чого, за шкодою для України і українського народу, не переведено в першому етапі Директорії і Галицьким урядом та диктатором. Українська Національна Рада в Києві достаточно засвідчила вагу і вартість не лише IУ.Універсалу, але в рівній мірі вагу і вартість акту соборности 22.січня 1919 р.

Вірність актові соборности засвідчено також фактом створення Всеукраїнської Національної Ради, яка повстала на рідних землях в квітні 1944.р. в наслідок злиття УНРади в Києві, Львові і Закарпаття. Всеукраїнська Національна Рада нав'язавши через УНРаду в Києві до традиції IУ.Універсалу Центральної Ради 1917 - 18 рр. чином підтвердила вагу і значення для дальшої визвольної боротьби акту соборности з 22.січня 1919 р. Це є доказом, що соборність, проголошена 22.січня 1919 року, за реалізацію якої в практичному чині боролась на протязі двох десятиліть УВО -ОУН - остаточно опанувала все свідоме українство. І тому ми сьогодні, в двадцятьсьому річницю проголошення акту соборности, повинні погодитися з тією дійсністю, а всіх, що ще сьогодні не можуть собі цього акту усвідомити, остерегти перед черговою політичною спекуляцією і пактуванням з окупантом чи претендентом на українські землі.

III.

Святкуючи ці дві річниці історичних актів в житті українського народу, ми не сміємо робити з тих актів -фетишів. Кожна річниця тих актів місить бути для нас не тільки спогадом і формальною даниною, але цілющим джерелом і надхненням, та дороговказом для дальших наших визвольних змагань. Ми не сміємл забувати, що так IУ.Універсал, як і акт соборности, є нашим національно- політичним вірую,нашими скрижалями. І не шукати нам інших богів. При кожному почині, в кожній ситуації, яка б вона не була, кожний українець, де він не находився б, яку функцію він не виконував би, а тим більше українець, який опинився на чужині, як політичний емігрант, повинен і мусить пам'ятати, що за IУ.Універсал і за акт соборности мільйони кращих синів України віддало своє життя.

Сучасне й майбутнє покоління, які тих актів не переживали, а знають про них тільки з історичних спогадів і лише святкують їх річниці, не сміють творити в політичних визвольних змаганнях окремих правд віри і в своїй легкодушності і нерозважності творити нові акти і проповідувати щось, що підважує значіння актів з 22.січня 1918 - 19 років. Це повинні тимбільше пам'ятати ті, які були свідками, а може й учасниками тих двох історичних актів. Покоління, яке переживало проголошення тих двох актів, чи може брало чинну участь в боротьбі за їх реалізацію, повинно і мусить бути взором для сучасного і майбутніх поколінь.

Всі ми повинні собі усвідомити, що IУ.Універсал може бути реалізований с о б о р н и м и зусиллями цілого українського народу, без уваги на його ґеоґрафічне розміщення, лише тоді, коли той Універсал стане одним одиноким актом, для якого ми повинні жити і за який, якщо зайде потреба, повинні вмерти, і що його жадним іншим актом заступити не можна і не вільно. Всі інші акти, які мали б заступити IУ.Універсал і стати новим політичним вірую - є З Р А Д О Ю IУ.Універсалу, а тимсамим злочином проти українського народу і супроти мільйонів тих кращих синів народу, які згинули за правду проголошену IУ.Універсалом. Ідея перемагає лише тоді, коли вона є виключною і неоспоримою, та коли віра в неї стає незахитаною.

Це саме відноситься і до акту соборности з дня 22.січня 1919 року. Ми не сміємо допустити до повторення цієї погубної помилки, якої допустилися в 1919 - 20 роках Директорія УНР і Диктатор ЗОУНР, які проголосивши акт соборности, оставили його теоретичним актом, на практиці ж задержуючи дальше два окремі уряди і дві окремі армії. Цей стан погубно вплинув на дальший розвиток подій в Україні, а згодом на опортуністичну політику з варшавським договором і Денікіном, а вкінці на дальші визвольні змагання включно по сьогоднішній день.

І тому в річницю акту соборности ми повинні поважно над питанням соборности застановитися. Ідея соборности не сміє бути лише святковою фразою і порожнім звуком. Ідея соборности мусить стати реальною дійсністю і то дійсністю повсякдневною у всіх нас, у всіх наших задумах і починах, в праці і змаганнях.

Але така реальна повсякденна соборність вимагає в першу чергу д у х о в о ї соборности. Б е з д у х о в о ї с о б о р н о с т и, н е м а є п о л і т и ч н о ї с о б о р н о с т и. І тому з нашого щоденного життя ми повинні і мусимо усунути все те, що в той чи інший спосіб впливає на духовий партикуляризм. В першу чергу ми повинні якнайстрогіше осудити намагання творення "землячества". Творення "землячества" - це є чергова недуга, яка може розложити здоровий український організм, і тому повинно бути осуджене як злочин супроти єдности українського народу. Це є переслідування і продовжування політики окупантів ділення України політичними кордонами. Це є повторення того погубного явища, яке ми вже переживаєм на еміграції в 20-их роках, яке під кінець 20-ти років притуплено, а в 30-тих роках, завдяки соборницькій політиці ОУН - зовсім зліквідовано.

Повтаряти сьогодні те саме, це значить іти взад, а не вперед. Дальше, наші суспільно-громадські інституції і установи повинні раз на завжди позбутися ділення українців на "західняків" і "східняків", на "галичан" і на "наддніпрянців". Українець, хто б він не був, який такий поділ робить, або який такому поділові потуряє, є національним шкідником і повинен бути зі суспільного життя, як шкідник усунений. Всі українці, без різниці їх ґеоґрафічного походження, повинні і мусять спільними силами нести тягар еміґраційного життя, а так само в однаковій мірі користати зо всіх вигод, які мають те еміґраційне життя облекшити.

Тим, і лише тим способом можна буде в найелементарнішому значенні осягнути д у х о в у с о б о р н і с т ь. За тією елементарною духовою соборністю наступить духова соборність вищого порядку включно з політичною.

І тоді ті українські політичні чинники, які в політиці сьогодні знов намагаються іти старим утертим передвоєнним шляхом, остаточно зрозуміють, що тій їхній політиці протиставиться соборницько -удоховлений український нарід.

І тоді акт соборности з 22.січня 1919 року буде не фетишем, якому бездушно будемо раз в рік покланятися, а буде це культ акту духово -реального значення і змісту, для якого ми і наші нащадки мають жити і в обороні якого готові кожної хвилі на найвищу жертву.

К У Д И П Р Я М У Є С В І Т. ?

1. Після війни.

Минуло вже більше як півроку, коли слідом за вибухами атомової бомби, замовкли останні постріли другої світової війни. Минув рік 1945-ий, рік кульмінаційного напруження й розв'язки незнаної в історії людства боротьби двох гігантських блоків - "держав осі"; очоленої націонал-соціялістичною Німеччиною з одного боку і Англії, США та СССР з другого. В цій боротьбі вирішувалась доля багатьох народів, а може й цілого людства... І тому кожен жив єдиною думкою: "тільки б пережити цю війну і хоч побачити, як виглядатиме світ завтра."

Той післявоєнний світ нині перед нами. Як захвильоване море, після великої бурі, світ ще не може віднайти рівноваги і спокою. І є очевидним, що неспокій і непевність, що існує нині у світі, є наслідком не тільки великости минулої бурі і тих змін, які вона принесла. як недовершеністю і незакінченістю певних суспільних процесів та існуванням протиріч, які тяжіють над людством і які чекають на свою розв'язку. Велике драматичне напруження нашої епохи свідчить про те, що людство є ще в стані незакінченої боротьби. Скінчився лише один з актів великої вселюдської драми. Скінчився він не так, як нам хотілося і не тим, чого ми сподівалися. Покарано тільки одне втілення зла. На світовій арені все ще продовжує свою підступну хитру гру друге втілення зла, ховаючись за плащиком великих вселюдських ідеалів, добра й демократії... З цією чорною фігурою найбільше перехрещується шлях нашої Нації. І тому, може, як ні один народ у світі, ми слідкуємо за розвитком подій...

Відкрилася завіса 1946 року. ЩО несе нам цей рік?... Чи буде зірвано маску? Чи зробить друге втілення світового зла і ворог цілого людства той крок, де починається боротьба, яка може закінчитися лише життям і перемогою, або смертю...

2. Війна чи мир ?

"Людство на роздоріжжі"..." Ми мусимо дивитись світовій проблемі в очі..." Так визначив сучасне становище у світі прем'єр Етлі. Цілком очевидно, що й здругого боку є наївною думка, що "капіталізм переживає кризу".

"Чи ми бажаємо цього, чи ні, мусимо всі це визнати, що наша перемога зобов'язала американський нарід до постійної відповідальности за керівництво світом." Так сказав Труман. Є цілком очевидним, що й Сталін вважає нинішній момент найбільш зручним, для активної політики, щодо впорядкування і керівництва світом по- своєму.

"Доки не будуть проламані бар'єри, що ділять Европу, не буде ні добробуту ні миру" /Бевін/.

В цьому є зло й згідно з московсько-большевицькою доктриною, боротьба двох одна одну виключаючих систем мусить привести до перемоги однієї з них.

3. Знаряддя миру.

Після зриву лондонської конференції, відбулася московська конференція трьох міністрів, яка пройшла під знаком поступок США та Англії і бажання будьщо досягли порозуміння з СССР до скликання повних зборів Об'єднаних Народів з участю СССР.

Ілюзії на таке співробітництво з СССР і надії на Організацію Об'єднаних Народів, як знаряддя миру, в колах США і Англії є ще великі. Обмірковуючи підсумки московської конференції "Таймс" писав: "Три великодержави, незалежно від їхніх різних інтересів та цілком відмінних вихідних пунктів, мають одно спільне зацікавлення: мир і стабілізація в усьому світі".

"Світова організація Безпеки Об'єднаних Народів мусить стати справжнім знаряддям миру, поки могла б стати атомова бомба дійсною силою світового знищення" /Бевін/.

ПРО ЩО ГОВОРИТЬ ДІЙСНІСТЬ.

Вузли суперечностей і непорозумінь.

1. ІРАН. /Персія/. СССР явно симпатизує і підтримує заворушення в північно -західньому Ірані, перешкоджуючи рухові іранських військ, які мали забезпечити порядок у країні. СССР відмовився також вивести, згідно з умовою, свої війська з Ірану до 1-го січня 46 р. Проголошення автономії північної провінції Ірану - іранського Азербайджану. Перські справи стали предметом обговорення на московській конференції міністрів, але порозуміння не осягнено. Перебування чужих військ у Персії відстрочено до 2-го березня 1946. Персія надіслала скаргу на розгляд пленарних зборів Організації Об'єднаних Народів у Лондоні. Совєтський представник запротестував, англійська делегація висловилася за розгляд справ Персії.

2. ТУРЕЧЧИНА. - У відповідь на імперіялістичні пляни Москви, які зачіпають інтереси Туреччини, в Істамбулі відбулася антисовєтська демонстрація, де брало участь 27 тис. осіб, у тому числі 700 студентів. Демонстрація пройшла під гаслом: "Геть з комуністами!". Між Совєтським Союзом і Туреччиною відбулася обміна нотами. Совєтські домагання до Туреччини висловлені покищо в листі двох грузинських істориків, які опубліковані в совєтській пресі. Мова йде про відірвання від Туреччини і приєднання до Совєтської Грузії надбережної области над Чорним Морем на відстань-підтинку 170 км. з прикордонною фортецею Карс.

У відповідь на совєтські домагання, турецький міністр закордонних справ на засіданні турецьких народніх зборів заявив: "Ми не маємо ніяких претенсій до територій, що належать до інших держав, і ми не відступимо нікому ані п'яді нашої землі".

Лондонський "Таймс" цитуючи слова турецького генерала, Кіезім Карабекіра, пише, що "прилучення турецької частини Вірменії до СССР привело б до гегемонії СССР в Малій Азії, а це означало б кінець Туреччини.

3.БАЛКАНИ. Балканські країни є ареною одвертої і прихованої боротьби за вплив і гегемонію в цій частині Европи, СССР з одного боку і Англія з другого. Боротьба йде насамперед за встановлення відповідного внутрішнього ладу в цих країнах. Уряди Румунії, Болгарії та Югославії, створені під впливом московським і за зразком "совєтської демократії" не дістали визнання з боку Англії та Америки, або дістали умовне /Югославія./ Англія та США прагнуть створити в цих країнах дійсний демократичний лад. Але, як показує справа, поширення уряду Болгарії, полагодження спірних питань на Балканах є тяжкою.

Особливо загострених форм набрала боротьба в Греції, де є так звана ЕАМ /організація центральних радикальних лівих партій/. В листі ЕАМ, складеного на руки міністрів закордонних справ, що брали участь у московській конференції, між іншим, недвозначно зазначається, що "чужинна інтервенція утруднює демократичний розвиток країни" та, що "приявність чужинного війська стає невиносимою з години на годину". Теперішній грецький уряд має повну підтримку Великої Британії.

НОВА ТАКТИКА КОМУНІСТІВ І СОЦІЯЛ - ДЕМОКРАТИ.

Є помітною продиктована "розпущеним" комінтерном тактика комуністів влитися в соціял-демократичні партії і звідти діяти. Конференція соціял - демократичної партії в американській зоні, що відбулася у Франкфурті, абсолютною більшістю голосів прийняла резолюцію проти об'єднання в дальший момент з комуністичною партією. Таку ж саму постанову схвалили німецькі соціял -демократи в британській зоні.

У відповідь на питання, чому не дійшло до злиття комуністичної і соціял-демократичної партій, німецький публіцист Вільгельм Ендрулят пояснює підстави неприхильного відношення соціял -демократів до комуністів. Вони полягають цим разом у досвіді, що його здобула соціял-демократична партія перед 1933р. у спільних виступах з комуністичною партією Німеччини, коли власне комуністична партія Німеччини використовувала спільні діяння для найтяжчих випадів проти соціял-демократів. Вони полягають у тому, що не можна йняти віри апаратові комуністичної партії, що він незалежний від керівництва або впливу однієї, поза Німеччиною положеної, держави".

Аналогічну поставу зайняла також і англійська робітнича партія і теж пояснила це вказівкою на залежність англійських комуністів від однієї держави.

У відповідь на звернення англійської комуністичної партії про вступ до робітничої партії, остання висунула умову: комуністична партія мусить бути розпущена і лише тоді окремі її члени можуть подавати прохання про прийняття до робітничої партії.

-:-:-:-:-:-:-:-

НАВКОЛО ВИСЛІДІВ МОСКОВСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Синтезуючи всі вияви міжнародніх відносин у минулому місяці, приходимо до переконання, що дійовим він був розрядником у напруженій атмосфері офіційно виявленого недовір'я західніх демократій до Совєтського Союзу, що найбільш помічалось підчас лондонської конференції міністрів зовнішніх справ. Коли ще минулого року більшість тлумачили висліди вищезгаданої конференції, як значний спротив англо-американців проти совєтських домарань, то останні події вказують не так на знаходження спільної мови поміж ними до порозуміння, як на відверто виявлену поступливість західніх демократій. Ті з вислідів конференції у Москві, які дехто з коментаторів вважає за компромісові, можна вважати за прямий успіх совєтів. Було б також помилковим вважати, що до "порозуміння" на конференції прийшли шляхом величезних взаємних поступок, бо ж на справді ці поступки мають інше сфарблення та є суто однобічними.

Беручи до уваги рішення в справі складання мирних договорів з европейськими країнами, що раніше воювали проти альянтів на боці держав осі, кидається в вічі домінуюча та незмінна участь Совєтського Союзу. На передбаченій мирній конференції держав, що воювали з державами осі, мають бути присутні ак троє представників від совєтів /СССР,УССР, БССР/. Досить випуклим і характеристичним є рішення про Болгарію, з якою мирний договір має укладати Сов.Союз /Болгарія не виставила на східній фронт ні одного воєнного з'єднання/. Ото ж воювала лише де-юре. Чи ж не зрозуміло, що не маючи ніяких претенсій до матеріяльних відшкодувань, совєти будуть вимагати ще вигіднішого їм /що вже між інш.пророблено/ фізичного знищення юридичних винуватців війни /головно ідеологічних ворогів большевизму/ та залищення диктатури кревного їм, "патріотичного фронту". До того ж, невідомо які вимоги поставлять совєти в мирних договорах до інших країв, серед яких найбільше шкоди заподіяла їм Італія. Великим питанням є ще, чи не прийде до домагань на італійські колонії в Африці.

Важливим параграфом серед рішень московської конференції є далекосхідне питання.

Значним успіхом тут, що підкреслює і совєтська преса, є створення"Далекосхідньої Комісії" та "Союзної Ради" для Японії. За окресленням головних завдань цієї комісії багатьма часописами, є встановлення політичної лінії принципів й загальних порядків, згідно з якими переможена Японія буде виконувати свої обов'язки на умовах капітуляції. Вона наділена уповноваженнями змінювати рішення головнокомандуючого, що стосуються до проведення ним політичної лінії. Становище, що займають тут совєти - є цілком зрозуміле, виходячи з різко змінених тенденцій в большевицькій політиці за останні повоєнні місяці. Якщо в час війни большевики змагали до практичного здійснення засад "російського державного шовінізму", замаскованого в облудну лялку братніх совєтських республік і слав'янофільства, то тепер, відчуваючи повоєнні політичні та соціяльні заворушення в переможених країнах, де саме

Я

повстав сприятливий грунт для розкладових комуністичних доктрин, перейшли до енергійної, всім добре відомої "комінтернівської"атаки, всіляко підтримуючи морально й субсидуючи матеріяльно діяльність комуністичних партій. Отож, у першу чергу метою совєтських членів комісії буде створити підвалини для ширення комуністичної пропаґанди, користуючись можливістю вільного політичного життя в умовах демократії, що створюється англо-американцями в окупованих країнах і в першу чергу незвичній до них Японії. Великого значення буде надаватись ними і безпосередній допомозі комуністам, що фактично не підпорядковуються центральному китайському урядові Чан-Кай -Ші і творять власну комуністичну державу. Таким чином, твердження про осягнення американцями в цьому питанні всього, що вони бажали, є завчасне. Майбутнє покаже, хто стане дійсним паном становища на Далекому Сході.

Питання атомової енергії дійшло нібито до порозуміння і зречення большевиками попередніх вимог /особливо відкриття таємниці атомової бомби/. Це, з одного боку - з'ясовується очевидними успіхами совєтських вчених над винаходами, пов'язаними з виготовленням атомової бомби. /Повідомлення про існування такої походить від одного з ірляндських вчених і було причиною скликання прес-конференції в Білому Домі./ А з другого боку намагання заспокоїти громадську опінію Америки та Англії, занепокоєну різкою поставою Совєтів у питанні атомової бомби. Реґулювати вживання атомової енергії большевики безапеляційно згоджуються, бо це дасть їм можливість дечого навчитись в західніх країнах та не стане чинником розкриття таємниці в совєтських неофіційних досліджень в тій галузі науки.

Що стосується вирішення проблем, пов'язаних з Балканськими країнами та Польщею і Румунією, то тут большевики, маючи найбільші претенсії, як до своєї сфери впливів, добилися найбільших поступовань, а подекуди й віддачі попередніх позицій англо-американцями. Надзвичайно симптоматичним є факт, що такі країни, як Польща, Югославія та Мадярщина, навколо яких точилася завзята дипломатична боротьба і які в попередніх місяцях стояли в центрі уваги світової преси, не згадано в комунікаті висліду конференції. Нема сумніву, що подібна мовчанка є цілком в інтересі большевиків, які за всяку ціну намагаються виграти час, потрібний для большевизації цих держав та ліквідації можливостей спротиву опозиційних партій. Діючи руками місцевих комуністів методами терору й насилля, при підтримці окупаційних органів, Совєти хочуть і народнім масам накинути систему т.зв."совєтської демократії" та затуманити їм голови випробуваними методами партійної пропаґанди. На осягнення в певній мірі цих цілей вказують вибори в Югославії та Болгарії, де опозиційні партії під диктаторським утиском з боку комуністичних урядів були змушені бойкотувати вибори. Намагання англо- американців унормувати взаємовідносини поміж партіями шляхом введення до совєтофільських урядів цих країн двох представників опозиційних партій, принесли фіяско. Цим спробам большевиків причепити йому прикмету"демократичного". На таку пропозицію англо-американських амбасадорів лідери опозиційних партій відповіли відмовою та вимагали нових виборів на дійсних демократичних засадах.

Польща ж поволі , але впевнено включається, як одна з совєтських республік, в сферу совєтського політичного та господарського життя, втрачаючи тим самим окремішність під всяким оглядом.

Не вирішеною лишилася іранська проблема, що особливої актуальности й гостроти набрала з проголошенням автономії маріонеткового "уряду" північних частин перського Азербайджану. Очевидно, що Совєти якнайбільш зацікавлені у відокремленні від Персії цих стратегічних важливих районів і всіма силами намагалися досягти позитивного для себе рішення. Така їхня постава зробила неможливим досягнення будьякого компромісового рішення. Перська проблема й надалі лишається нерозв'язаним вузлом протиріч. Треба зауважити, що доля перських нафтодайних районів не є байдужою й для США, нафтових запасів яких за офіційними підрахунками може вистачити лише на 15 років.

Великого занепокоєння викликала серед турецької громадськости стаття грузинських вчених в совєтському центральному часописі, де ставляться прямі вимоги до Туреччини про передачу дев'яти областей до складу совєтської Грузії. Зважаючи на період опублікування цієї статті /підчас засідань трьох міністрів/, можна передбачити, що совєтський уряд відповідним чином хотів підготувати громадську опінію західніх держав, щодо цих, як також, і в питанні контролі Дарданелл, совєтських вимог.

Як висновок, констатуємо успіх совєтської дипломатії, що добилася не тільки компромісових рішень, а й зуміла вмілими тактовними кроками примусити до здачі багатьох позицій англо-американцями. Але це ще далеке від її тріюмфу і є лише вислідом внутрішньої кризи демократичних потуг, найбільш виявленої в соціяльних заворушеннях останнім часом, що змушує їхні уряди заспокоювати невдоволені маси хочби злагідненням міжнародніх відносин.

Отож, можна вважати, що московська конференція виявила тенденції обох сторін до уникнення в найближчому часі повстання абиякої загрози війни та ціною значних поступовань англо -американців призвела до стабілізації міжнародніх відносин. На який час, - це покаже майбутнє.

ТАМ, ДЕ ПАНУЄ КРЕМЛЬ.

"СОЦЗМАГАННЯ - ЗАСІБ ЕКСПЛУАТАЦІЇ".

Наводячи приклад так зв. трудової доблесті, "Правда" пише про зразки роботи каменяра Соколова, що працюючи на відбудові заводу в Запоріжжі, виконав норму на 240 % і уклав 62 куб.метра бетону. Темпи праці каменяра Соколова були такі швидкі, що бетономішалка ледве встигла приготовляти розчин. По закінченню праці Соколова викликав на соцзмарання знатного каменяра Бутова.

В такий спосіб продовжують большевики культивувати соцзмагання, змушуючи підневільних трудящих Сов.Союзу віддавати останні сили, й без того підірвані жахливими побутовими умовинами, на користь соціялістичного "аттечиства". Подібні форми експлуатації можуть бути порівнані хіба що з середньовічними, стимулом яких був і є примус.

НОВА ІНСЦЕНІЗАЦІЯ.

Нещодавно московське радіо повідомило про страйк, який мібито був проголошений на одному з заводів Уралу, де робітники вимагали підвищення заплати на 20 %. Дирекція підприємства задовольнила цю вимогу на другий день.

Подібної інсценізації "демократичности" совєтського ладу дотепер ще не помічалось. Але компартія виявила свою традиційну від Леніна "гнучкість". Бож з одного боку -закиди з боку західніх демократів про тоталітарні елементи большевицького устрою /треба ж регабілітуватись/, а з другого боку - страйки в Америці - треба американським робітникам продемонструвати "уважність" ставлення червоних капіталістів до вимог "рабочого класа" та гармонію їхньої співпраці. Чи не демократія панує в Совєтів ? - вихопиться у декого з політичних сліпців. Комуністам цього й тільки треба.

БУДИНКИ ДЛЯ КОГО ?

Як повідомляють з Києва, на Україні широко розгорнулося будівництво житлових будинків для колгоспників. Слава про передові колгоспи йде далеко за межі України. Правління колгоспу - мільйонера "Дніпрельстан" Дніпропетровської Області одержав від вояків червоної армії десятки листів з проханням приняти їх після демобілізації до колгоспу. Нещодавно ці листи колгоспники обговорювали на загальному зібранні й відіслали бійцям відповіді з запрошенням приїхати до колгоспу на щасливе життя. Для майбутніх членів артілі тут буде побудовано 35 нових будинків.

Навіть і на сторінках преси проскакують поміж рядками вісті про заселення України чужонаціональним елементом. Адже нема сумніву, що житлове будівництво розгортається не для задоволення потреб українського населення, а в першу чергу для демобілізованих або спеціяльно пересланих з центральних районів Росії москалів. Це лише один з незначних виявів реалізації большевицьких плянів про повну денаціоналізацію не тільки міст, але й національно свідомого українського села.

"ПЕРЕДОВА ТЕХНІКА" Й ПОБУТОВІ УМОВИ.

На справжню насиченість гірничих промислів модерною технікою, а тим здійсненням сталінського "догнать і перегнать", яскраве світло кидає лист одного з робітників, який пише, що уральські гірники працюють поганими совковими лопатами й легкими двохкінцевими кірками - мотигами. Такими кірками добре працювати на поверхні, але не в шахті. А лопати вистачає всього на двоє-троє осіб.

А чи ж добрі побутові умовини в яких знаходяться робітники, змушені проливати піт, лупаючи вугілля примітивними інструментами ? На це добре відповідає "Правда", сповіщаючи, що як вислід на лист групи робітників уральського заводу "Магнестрой" там "побутові умовини робітників помітно покращали". Проведено ремонт гуртожитків й помешкань. Робітникам видано взуття, білизну й інший промтовар.

Яка справа партії до умов праці та побуту робітників! Головне аби були виконані норми на ділі та створені добрі побутові умови на сторінках преси, яка доходить поза межі СССР.

"ТУРБОТИ"ПРО ДЕМОБІЛІЗОВАНИХ.

Нещодавно московський журнал "Новое Время" обвинувачував англійський уряд в занадто повільних темпах демобілізації англійської армії, мотивуючи це невмінням англійського уряду вирішити проблему надання їм праці та створення нормальних побутових умов. Одночасово на сторінках "Правди" було відведено чимало місця висвітленню уваги й турбот, що приділюють совєтські організації демобілізованим воякам та офіцерам червоної армії.Як на ділі виглядає ця увага й піклування, дає зрозуміти лист одного інваліда - бувшого совєтського гвардійця - капітана, що прибувши з шпиталя до рідного міста Куйбишева опинився без помешкання. Ось витяг з нього: "Один місяць і чотири дні, кожен день я ходив з самого ранку, набридаючи урядовцям,щоб ті допомогли демобілізованому офіцеру-інваліду, в якого ще й родичі інваліди. Сестра щойно демобілізувалась, а молодший брат вчиться. Я ще не описав, як ходив по вєнкоматам, собесам і других закладах, але так і не добився допомоги".

І як досягнення, "Правда" під рубрикою "Слідами неопублікованих листів", констатує, що сім'я бувшого офіцера червоної армії Артанова, що живе в лісовому та вугільному районі Кемерова /Сибір/ забезпечена паливом. А щож тоді говорити про звичайних совєтських "смертних", кому зла доля не нашила на пагоні ні однієї зірки".

!:!:!:!:!:!:!:!:!
!:!:!:!:!:!:!:!
!:!:!:!:!:!:!

"КАЗКИ БАРОНІВ З УГВР"

Коли дитині сповняється вісім -десять років і її світосприймання, як ніколи в інший період життя, базується на глибоко емоційних фантастичних уявленнях, дбаючи за її вихованням батьки дають до читання відомі "Пригоди барона Мюнхгавзена".

Кому ще й досі не пам'ятні фантастичні казки з літанням Мюнхгавзена на гарматньому ядрі, його вдале полювання на птиць, самоврятування підчас загрузання в трясовину і т.п. ?

На добрих сто літ пізніше, згадавши великий успіх і корисні висліди цієї збірки для дітей, дехто з писак взявся творити щось подібного і для дорослих, але більш припасованого до умов т.зв. "суспільного буття". Такими були большевицькі журналісти зі своїм описом "бойових" та "трудових " авитягів совєтських людей.

Останнім часом українську еміґрацію також ущасливлено появою таких "мистецьких" витворів, що становлять середнє поміж пригодами барона Мюнхгавзена та совєтськими коментарями до військових звідомлень. На цей раз авторами стали декілька "баронів з УГВР".

Імпульсом у творенні таких казок для "баронів з УГВР" було, як і колись для Мюнхгавзена, болото, в яке вони погрузли вже по підборідок та бажання за всяку ціну зберегти своє існування. Болото це є незвичайне й створене прикметами, притаманними людині з певним інтелектом, -брехнею та фантазією.

Наведемо декілька витягів з таких казок, що вміщені в журналі "Україна говорить" від серпня -вересня 1945.р.

Так, в розділі-чужа преса й радіо про дії УПА, дослівно пишеться про передачу лондонської радіовисильні таке: "Від ряду днів червона армія стоїть у кривавих і дуже багатих на втрати для неї боях з Українською Повстанчою Армією /УПА/, яка останнім часом скріпила свою бойову діяльність і акцію відпору проти комуністичного режиму."

Кожна тверезо думаюча людина, хоч трохи зорієнтована в умовах большевицької займанщини, якби прихильно і з запалом не ставилася до дій українських патріотів з УПА, навряд чи повірить такій гіперболічній вигадці. Ніхто з українців не заперечує існування українських повстанчих загонів в Галичині, кожен схиляє голову перед самопожертвою і посв'ятою во ім'я батьківщини молодих синів народу, але виключні обставини совєтської окупації, суворість якої добре вивчила більшість українців, виключає можливість координованих поміж собою значних дій партизанських з'єднань. Досвід з операцій партизанських загонів на Східній Україні в 1920 - 22 рр., коли війна припинилась і совєти, як стала окупаційна сила, змогли використати для заведення внутрішнього спокою необхідні військові з'єднання, вказує на те, що ніяка вишколеність, оперативне мистецтво, загартованість і витривалість не встані стримати подавлення партизанського руху окупантами; операції Ю.Тютюнника що скінчилися героїчно-трагічним Базаром. А це в той час коли совєтська контр-розвідка не мала досвіду та необхідних технічно- матеріяльних засобів в акціях подібного роду. Чиж варто когось переконувати та підбирати аргументи, щоб довести дійсне становище речей на окупованих більше року большевиками українських землях.

Далі іде згадка про передачу підпільної радіовисильні УПА, яка діє за неперевіреними ще чутками на хвилі 42 метри. Тут автори були трошки обережнішими, знаючи, що можуть найтись серед українців радіоаматори, які слухатимуть цю висильню у визначений час. Тому, коли не почують, то нехай не нарікають, бож і в журналі стоїть, що це ще неперевірені дані...

Коли б дійсно хтось з УГВР намагався створити подібну висильню, то тяжко сказати скільки часу довелось би їй вести свої передачі. Рівень розвитку сучасної радіотехніки дійшов до такого щаблю, що визначення місця розташування подібної не складає значних труднощів для зацікавленої сторони, спорядженої відповідними апаратами. Може таких не має НКГБ-??

Не забуто згадати про операції більш широкого розміру, як то "підчас большевицьких облав на ліси на північ від Рогатина відділам УПА вдалося зручним маневруванням напустити одних большевиків на других. Бій між самими большевиками тривав майже півдня, а за той час відділи УПА вийшли незамітно з окруження".

Виглядає ніби так, що загони УПА мають справу з мілітарними недоучками або й зовсім з дурнями. Для подібних операцій з маневруванням потрібно мати перш за все, - добре теоретично вишколених і випробуваних командантів, а подруге, певну перевагу, якщо не в людях, то принаймні в зброї. А відносно бою між большевиками та й ще 12-ти годинного, то це виглядає просто як невдале пролиття атраменту на папір.

Є серед тих казок справжні плагіяти. Один з них: зимою 1944-45 рр. найбільш оборонних боїв мали відділи УПА в Карпатах на Гуцульщині й Буковині. На цих теренах зокрема в околиці Березе Жаб'є - УПА створила була майже незалежну республіку. Большевики не могли туди вдертися впродовж цілих 4-ох місяців. Сконцентровані на тому терені курені УПА відбивали всі наступи большевиків з кривавими для них втратами. В одному тільки бою в лютому 1945 р. впало понад 300 большевиків, - виглядає ніби списаний комунікат совєтської газети за воєнні роки, де лише замінене слово "німці" большевиками. Навіть стиль обережно "правдівський".

В екстазі творчого натхнення творці казок забувають, що пишуть попереду і поволі втрачають логіку, стикаючись з глибокими суперечностями. Так на початку журналу читаємо, що большевицький мітинґ на селі можливий тільки тоді, коли є озброєний відділ большевиків. Учасниками мітингу є звичайно -голова сільради та декілька "стариків" та "бабусь". А на ст.19-ій такі "бабусі" та "старики" мало не розірвали на куски зрадника, як і "беззбройні" присутні НКВД-исти ледви його оборонили".

Відносно голосного лаяння Барановського "провокатором, зрадником і т.п.", то це зайвий раз стверджує, що автор ніколи не був під совєтською дійсністю і весь час знаходився в умовах "польської демократії", бо й досі не міг переконатися в большевицькій свободі слова. Мабуть, поїхали б ті "бабусі" за короткий час до Сибіру. Ми, з свого боку, порадили б авторові поїхати самому до того села й на власній шкурі відчути підюдження большевиків, що з милости його пера кажуть до"бабусь": "говоріть, говоріть, так йому с..синові й треба.."

Не забули барони з УГВР згадати "незлим" словом і тих українських патріотів, що згинули від каїнової руки, зарахувавши і їхніх братів до числа "зрадників". Адже цього вимагали партійні вказівки, бо ж хто, як не бл.п.Барановський з'ясував справжні причини та ціль розламу в ОУН в 1940 р. та зганьбив його ініціяторів.

Бо ж справа визволення України не є монополем у ваших руках. За здійснення віковічного ідеалу нашої Нації борються предоставники всіх угрупувань і поглядів. Не забувайте, що від "великого /на що ви претендуєте/ до смішного - один крок". Для чого ж фантастичними побрехеньками та дилетантською писаниною перетворювати героїчний й жертовний чин вояків УПА у те смішне, незаслужене для них, що замість пошани й подиву, буде викликати іронічну посмішку?

Щоб було ясно: Ми схиляємо голови перед ТИМИ, що найвищою жертвою, бо жертвою власного життя засвідчують право українського народу на самостійне життя й його волю за всяку ціну здобути собі це право; ми з почуттям подиву й пошани слідкуємо за героїчною боротьбою наших Повстанців на Рідних Землях - без огляду на те, чи стоять вони в рядах УПА, "Оборона України" - чи в рядах наших повстанських загонів -; але рівночасно ми вважаємо, що сам факт цієї нерівної і жертвенної боротьби є такий величний, що в насвітлюванні його не треба хворобливою фантазією видумувати несотворених речей, бо таким насвітлюванням ми осмішуємо себе й плямимо героїзм та посвяту наших неустрашимих Повстанців.

Діла говорять самі за себе!

І цього досить!!..

н!н!н!н!н!н!н!н!
!н!н!н!н!н!н
!н!н!н!н!

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ.

Дня 1-го січня ц.р. відбулися Установчі Загальні Збори Товариства Українських Політичних В'язнів. На цих зборах ухвалено статут Т-ва й вибрано Управу, яка вже й розпочала свою діяльність. З відозви цього Т-ва, що її містимо нижче, довідаються наші читачі про мету й завдання нового Товариства.

Заклик до Українського Громадянства на вигнанщині.

Двома окупантами змушені покинути нашу Батьківщину, ми рішилися на вигнанщину:
Щоб перед свідомістю світу засвідчити дійсні віковічні національно- державницькі ідеали українського народу і стати рупором його героїчної боротьби за них.
Щоб з вільної і достойної, хоч і еміґрантської, стопи могти по- людському заговорити до совісти світу. Щоб винести на світло дня лож, облуду і злочин, що їх приніс і несе нам окупант. Ми вийшли зі всіх окраїн своєї національної території, ми походимо зі всіх верств народнього масиву, ми віроісповідуємо різні християнські обряди, ми визнаємо різні політичні переконання. Та всіх нас об'єднує одна і та ж сама мета: Державницьке воплочення суверенної волі українського народу, стати сувереном на своїй землі. Між нами сотні і тисячі батьків і матерей, братів, сестер і друзів, що по тюрмах і на засланні вложували в жертву тій ідеї власну свободу, свої юні, жагучі, або старечі, досвідчені дні, своє життя.

Чверть століття нашої нещодавної історії віддзеркалюють собою всі бувші політичні в'язні - каторжники. Чи маємо ми взагалі нині забути надлюдську картину чвертьвікової запеклої боротьби та пекольних страждань мужів, дітей, батьків і матерей двох живучих поколінь широких мас ?..

Що знатиме про те завтрішнє покоління? Що знає про це світ? Те, що самі відтворимо і збережемо в пам'яті нащадків, чи пред,явимо опінії світу, те і буде ясне, збережене і відоме. Хто замість нас писатиме про нас - проти нас писатиме. Бо світ числиться з переможцем. Хто говоритиме про переможених, завжди їх обмовить. Мусимо самі промовити слово за себе і свою боротьбу,самі, бо найкраще знаємо себе і своє.

З такими завданнями і цілями бувші політичні в'язні-каторжники, які на рідних землях або на чужині були колинебудь ув'язнені та переслідувані будь яким окупантом чи ворогом за державницько-національні ідеали українського народу, зорганізувалися нині в Товариство Українських Політичних В'язнів. - Товариство УПВ - є побудоване на засадах соборности і позапартійности. Т-во УПВ збирає, з'ясовує і публікує, або зберігає матеріяли, що висвітлюють українську визвольну боротьбу та участь у ній українських політичних в'язнів. Т-во УПВ зберігає пам'ять українських політичних в'язнів, які загинули, або були закатовані в ворожих тюрмах чи на засланні, як також і тих, що впали на стійці від ворожої руки. Т-во УПВ опікується правно, морально і матеріяльно всіми українськими політичними в'язнями, що деб то не було, сидять по тюрмах і на засланні за національно-державницькі ідеали українського народу. Т-во УПВ також всесторонньо опікується всіми українськими політичними в'язнями, членами Товариства.

Всі ці повище наведені завдання стоять до виконання. Товариство УПВ поставило собі за ціль в міру всіх своїх сил і спроможностей заповнити цю національну прогалину.

Управа Т-ва УПВ просить обі українські церкви і все українське громадянство про повну і всебічну громадську допомогу та щиру співпрацю для осягнення так поставлених завдань і цілей.

Допомога Товариству Українських Політичних В'язнів - це присвята пам'яті всім тим, що одержимі вірою, загинули за народ, це допомога жертвам визвольної боротьби, це допомога народові, це допомога собі.

Січень, 1946.р.

Управа Т-ва УПВ.

НАША ВІДПОВІДЬ і ОСТАННЯ ПРОПОЗИЦІЯ

До нашої Редакції вплинуло кілька листів із рядів нашого членства та симпатиків з запитами й навіть певним огірченням, чому ми помістили на сторінках цього журналу летючку "Демократи -демократам", розповсюджувану тепер на Півночі? ? Згадана летючка, як там пишеться, здивувала багатьох із наших симпатиків, бо вони не звикли до такого тону в наших виданнях. Ще більше, летючка та викликала навіть обурення у деяких колах громадянства. Як ми могли зважитися на такий тон? / Мимоходом мусимо тут зазначити, що крім листів огірчення, ми одержали й велике число голосів одобрення, бо, мовляв раз треба було сказати публічно хоч частину того, що ми знаємо про наших несовісних противників як рівнож треба було їх перестерігти, що як вони й на далі не покинуть своїх неморальних й національно негідних методів боротьби, то ми "з большевиками розправимося по-большевицьки"/

І дійсно! В нашій політичній боротьбі ми держалися всяких засад національної етики та людської гідности. І що навіть тоді, коли на нашу адресу й на адресу наших чолових людей сипалися найнижчої сорти наклепи й очорнювання, ми мовчали, або гідно реагували й тоді, коли на наших провідних людей ішли доноси й провокації. Що більше. Ми старалися задержати/рівновагу духа й тоді, коли в наших людей - і то людей, що займали провідні місця не тільки в організації, але й в нашому громадському житті взагалі - були звернені стріли з братньої руки.

Ми були цілий час у гідній обороні проти негідної боротьби проти нас. Але в цій обороні ми були самі. Ніхто тоді не обурювався разом з нами проти найбільш неморальних метод боротьби проти нас. А чейже ці люди, що сьогодні обурюються і протестують були й тоді. Граймо отверту карту: Нам неприємно, що на сторінках нашого журналу появилася така летючка. Бо хоч не ми її писали й не ми маємо відповідати, так чи інакше, за те, що там сказано, але ми спричинилися до її більшого поширення. - Та раз ми мусіли зареаґувати в спосіб зрозумілий для наших противників.

Спитаймо себе: чи могли ми й далі мовчати й спокійно приймати удар за ударом, що їх вділяє нам противник, якому чужа всяка мораль, всяка етика, всяка національна й людська гідність??

Ми мусіли раз зареагувати в такий спосіб, який одиноко може зрозуміти наш противник. Ми не хочемо дальше продовжати внутрішньої політичної боротьби такими методами. Але зважаємо, що раз треба було показати нашим політичним опонентам, що ми не мовчимо тому, що вони мають рацію в своїх негідних очорнюваннях нас, або, що ми чуємося винними й тому боїмося зачіпати цих річей.

Для нашого виступу ми навіть не послужилися тими матеріялами, що є в нашому посіданні й, якими ми могли б боротися й воювати з нашим противником. Ми цих матеріялів не опубліковуємо, бо на це не є тепер час, як також ми ще не маємо трибуналу, який був би компетентний вирішувати справи українського життя. Ми хотіли й хочемо держатися в рямках української національної етики й лицарськости боротьби. Але якщо наші противники цього не зрозуміють, то в законній обороні ми вживатимемо ту зброю, яку вони одиноко визнають.
Ми простягаємо нашим українським противникам руку й пропонуємо методу чесної й гідної поборювання себе - б о р о т ь б у в п л о щ и н і і д е й, поглядів і політичних концепцій. А л е х а й н і х т о н е в в а ж а є ц е я к о з н а к у с л а б о с т и! Бо в разі незрозуміння нас, ми зуміємо дати недвозначну відповідь. До цього зобов'язують нас сотні найкращих жертв із наших рядів. Нас зобов'язує до боротьби наша велика ідея, осв'ячена кров'ю таких велетнів духа й чину, як М.Сціборський, Сеник-Грибівський, Ярослав Барановський, полк.Роман Сушко, С.Ольжич, Олена Теліга й тисячі інших членів ОУН, багато з яких впали на стійці від скритовбивчих стрілів з української руки. Нам тяжко боротися чесними методами і у лицарський спосіб з людьми-каїнами, що сплямили свої руки братньою кров'ю. Але ми вміли й умітимемо надалі опанувати наші пристрасті й жадобу оправданої пімсти. Т і л ь к и щ о б Н А Ш І П Р О Т И В Н И К И З Р О З У М І Л И Ц Е Н А Ш Ж Е С Т !! - і хоч на майбутнє держалися в рамках національної етики й людської гідности.

Ми вміли бути опанованими і стояти на моральній висоті нашої боротьби. Ми хочемо й надалі бути такими. Тільки - з притиском говоримо - щоб ніхто не захотів ще раз бачити в цьому знаки нашої слабости.!

А на кінець ще одно: Як нам доносять, наш виступ обурив "до глибини" деякі кола наших "демократів". Полемізувати з ними, чи оправдуватись - ми не маємо на думці. Цим людям ми хочемо тільки поставити такий запит: Де були вони тоді, коли "політики" і "герої" з під стягу Бандери стріляли і оплюгавлювали найпідлішими засобами найчільніших членів нашої Організації і всім відомих політичних і громадських діячів нашого життя?? І чому тоді, ні найменшим слівцем не запротестували вони проти таких методів боротьби?? Чому тоді не обурювалося їх українське "демократичне" сумління?? Тому питаємо, чи мають вони моральне право тепер займати слово??

Це наша відповідь і остання пропозиція!!

н!н!н!н!н!н!н!н!
н!н!н!н!н!н!н!н
н!н!н!н!н!н!н!н
н!н!н!н!н!

В останній хвилині довідуємося, що в деяких місцевостях наші провідні члени подіставали від тих же наших противників "в и р о к и с м е р т и". Подрібніше про ті "вироки" і інші свіжі бешкети наших противників, при яких пролилася братня кров, повернемо при найближчій нагоді. Чекаємо на реакцію тих, які незадоволені з нашої с а м о о б о р о н и! Чи може то невдоволення лише з нашої с а м о о б о р о н и??

З М І С Т.

1. Куди прямує світ ?
2. Навколо вислідів московської конференції.
3. Там, де панує Кремль.
4. "Казки баронів з УГВР".
5. Товариство Українських Політичних В'язнів.
6. Наша відповідь і остання пропозиція.

н!н!н!н!н!н!н!н!н!
н!н!н!н!н!н!н
н!н!н!н!н

Наші Вісті

Український інформативний періодик

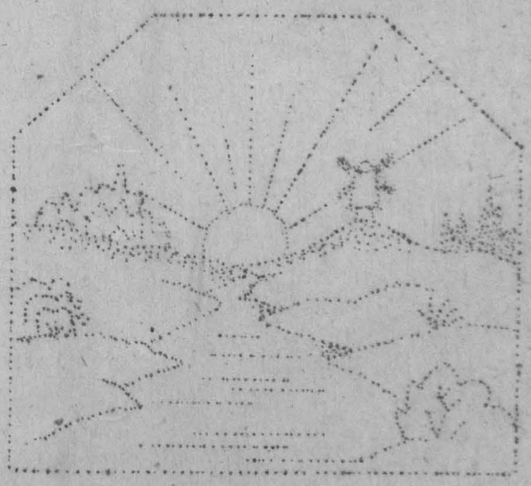

Березень 1946

У ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ.

Минуло 85 років з дня смерти Тараса Шевченка. Кожні роковини є для нас підсумком пройденого шляху до здійснення Його Заповіту. Із цього погляду культ нашого великого поета, нашого національного героя, духового провідника і пророка не має нічого подібного і рівного собі в жодній країні і в жодного народу.

Покоління за поколінням проходить, і кожне з них черпає в Ньому духові і моральні сили, переймається Його ідеалами, Його любов'ю і Його ненавистю, іде беззастережно і віддано за Ним, прагне до Його мети, бореться за здійснення Його ідеалу.

Різні покоління в різні історичні епохи по різному Його сприймали і не однаково розуміли. Були покоління, в душах яких знаходили відгук лише "садок вишневий коло хати", і вони здатні були лише "по-катеринячи" плакати, і марно нарікати на свою долю, не могли піднестись до цілого, справжнього Шевченка. Але з кожним новим поколінням геній Шевченка щораз ширше розгортає крила і підноситься до осяйних верховин. Він нас розбудив, як націю, з ним ми виростали, навколо нього кристалізується сучасний духовий світ Нації. Пірване ним ішло боротись за Україну не одно вже покоління. І лише з ним ми переможемо!

85-ті роковини були відзначені і святковані в рідному краю, на Україні, і на чужині. З Його ім'ям на устах провели "шевченківські дні" і ті, для кого Він є прапором і духовим вождем, і ті, для кого Шевченко потрібний і неминучий, щоб приспати Україну в новій неволі і Його словами виправдати свої каїнові вчинки. Але там нема Його.

Шевченко з нами. Той справжній, багатогранний, вічно живий і актуальний. Той Шевченко, до якого ми тільки тепер починаємо доростати. Найглибший, всебічний стихійний виразник духовости українського народу. Невпинний мотор прагнень Нації до свого повного самоздійснення і завершення. Це він розідрав завісу історії і показав "хто ми, чиї сини, яких батьків, ким за що закуті". Це він навчив нас любити Україну і розгорнув перед нами видиво "живих і мертвих і ненароджених", що йдуть у віках, щоб здійснити свою правду і свою волю! - Це Він показав нам ідеал "сім'ї вольної нової", України "без холопа і без пана" - до якої прагнемо і за яку боремося. Це Він гнівним словом таврує "рабів, підніжків, грязь Москви, варшавське сміття" і возвеличує національних героїв і сам, як найбільший наш національний герой, підноситься у віках як приклад для всіх нас.

Ми пішли і на чужину з Його Заповітом, і хоч будемо "каратись, мучитись", але не покаємось, а голосно перед усім світом говоритимемо "чия правда, чия кривда і чиї ми діти". І за ту чашу святу національну правду ми будемо боротися аж до остаточної перемоги, бо він наказав нам:

Борітеся - поборете!!

" .....
Поможи нам, ізбави нас вражої руги
Поборов Ти перку силу - побори ж і другу
Ще лютішу...."

Шевченко - Псалом 43.

В 7. РІЧНИЦЮ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Проголошення самостійности Карпатської України було вислідом його політичного стану, в якому цей акт відбувся. Цілком певно, коли у той час існувала була Українська Держава, то Закарпаття проголосило б було не свою самостійність, але свою злуку з Українською державою.

В кожнім разі проголошення самостійности Карпатської України, є історичним фактом, який доказав і задемонстрував перед цілим світом, що найменший член української нації не хоче вже більше жити під чужою владою, але хоче бути в своїй хаті - своїм паном, а на своїй землі - своїм господарем. Це доказало Закарпаття не тільки святочними словами, але і своєю кров'ю, яку проливало в березневих і пізніших днях 1939 року проти мадярського наїзника, що наступав з великою перевагою на мале і слабо озброєне військо Карпатської України - "Карпатську Січ". Свою боротьбу продовжує Закарпаття і сьогодні, коли мадярського наїзника замінив большевицький окупант. Доказ цього є чисельні саботажі і партизанські відділи, які діють сьогодні в горах Карпатської України.

Коли згадуємо 7-му річницю проголошення самостійности Карпатської України, перед нами дефілюють всі ті події і подвиги, що спричинилися до її повстання. Була то в першій мірі послідовна, майже двадцятилітня освітньо-виховна праця, як домашніх, так і прибувших туди українських інтеліґентів, праця читалень "Просвіти", "Пласту" й "Учительської Громади". Карпатська Україна не мала своїх політичних партій, все то були філіялки чехословацьких. Тому від 1930 років політично виховувалася молодь в Організації Українських Націоналістів під проводом сл.п.полк.Е.Коновальця, а потім його наслідника полк.Андрія Мельника. На поміч ОУН від 1933 р. прийшли гуртки "Пробоєм". Сам часопис "ПРОБОЄМ"- видаваний і редаґований у Празі тодішним студентом Степаном Росохою,- зробився трибуною і висловом думки не тільки закарпатської молоді, але всієї молодої інтеліґенції і всього поступового населення.

"Учительська Громада", під проводом дир.Августина Волошина, а відтак під проводом дир.Августина Штефана, була не тільки твердинею українського національного руху, але заразом українським народнім університетом і парляментом Закарпаття. Члени її совісно сповняли не тільки свою педагогічну повинність, але працювали всюди, де тільки треба було і де далося працювати.

В 1934 р. відбувся в Мукачеві, під предсідництвом С.Росохи II. з'їзд української народовецької молоді. Десятьтисячна участь молоді у з'їзді змусила тодішній чеський режим на Закарпатті поважно застановитися над українським рухом. Проявилося то в сильній підтримці відумираючого вже русофільства і всяких перешкодах українському рухові. Та це лише скріпило українство не тільки назовні, але і внутрі. Відбуваються кожнорічні з'їзди "Просвіти". На з'їзди прибуває не розагітована товпа, але народні маси, свідомі того, що хочуть і до чого прагнуть.

В 1937 році відбулася ще одна спроба чеського режиму підтримати мадярське москвофільство: спроба завести московську мову до шкіл. З цією метою переведено "язиковий плебісцит", - вислід якого ніколи не був опублікований, бо скінчився страшним фіяском.

В 1938 році відбулися чисельні многотисячні з'їзди "Просвіти". Український національний рух набрав абсолютної переваги і перемоги над штучно утримуваним русофільством. У вересні того ж року відбувся з'їзд делегатів Української Народньої Ради, на якому вибрано десятичленну делегацію до Праги в справі зреалізування автономії Закарпаття. Делегацію веде предсідник Ради дир.А.Волошин, а до неї входять: дир.А.Штефан за Учительську Громаду, Др.М.Долинай за Християнську Народню Партію, Ю.Ревай засоц.дем., С.Клочурак за аграрну партію і Др. С.Росоха за Українську Національну Оборону, - політичну організацію молодих українців, що в листопаді того року була перетворена в Організацію Народньої Оборони "Карпатська Січ", яка в наступному році ославилася в березневих боях з мадярською армією.

Під напором домашніх і закордонних подій, Прага іменувала дня 11.жовтня 1938 року автономну владу Закарпаття з великою перевагою москвофілів. Але під натиском українських народніх мас, змушена Прага іменувати вже 21 жовтня прем'єром Августина Волошина. Початком листопаду, віденським арбітражем, цебто нацистівсько-фашистичною сваволею, приділено українські міста Ужгород, Берегово і Мукачів із кількома селами, мадярам. Весь провід москвофільського руху, на чолі з Бродієм і Фенциком, переходить до мадярів. Аж тепер чехам отворилися очі, кого вони підтримували протягом двадцять літ. Столицею Карпатської України, замість Ужгороду, стає Хуст. Того ж місяця празький парлямент ухвалив закон про автономію Карпатської України. На основі того закону відбуваються вибори до Першого Парляменту Карпатської України. Вибрано 32 послів, переважно визначних діячів і випробованих боєвиків за українську справу. На першому засіданні вибрано предсідником Парляменту Карпатської України проф.Августина Штефана, містопредсідниками: Др.Степана Росоху і Федора Ревая.

В березні 1939 року приходить до реконструкції влади. Прем'єр А.Волошин, міністри: С.Клочурак і чеський генерал Лев Прхала /якого народ не приняв і який ніколи не обняв своєї посади/, др.Долинай, судрад.Ю.Перевузник. - Дальші події йдуть вже шаленим темпом. 14.березня Словаччина проголошує свою самостійність. Ген.Прхала пробує завести в Карпатській Україні диктатуру. В ранніх годинах наказує війську, при помочі чеської жандармерії, арештувати богатьох українців, які йому здавалися небезпечними. Між ними і одного з командантів "Карпатської Січі",Др.Степана Росоху, хоч цей, як посол, до парляменту, мав імунітет. Але що то все було для Прхали? Йому розходилося, як пізніше признався в інтерв'ю з польським редактором, щоб евакуювати з Карпатської України чеські війська в повному озброєнні, а в цьому була йому на переході "Карпатська Січ". Отже, Прхала дає наказ війську роззброїти "Карпатську Січ". В результаті того - кільнадесят мертвих по обох сторонах.

В полудневих годинах Прхала відступає з Хусту через Сваляву і переходить до Польщі. Січовики змагаються відобрати чимбільше зброї від чеського війська.

Дня 15 березня 1939 року прем'єр Волошин проголошує самостійність Карпатської України і заряджує загальну мобілізацію. Зо всіх сторін горнеться народ до оборони границь Карпатської України проти наступаючого, вздовж українсько-мадярських границь, мадярського війська. Але нема зброї, нема муніції! Сойм, що приняв 15.III. закон про самостійність Карпатської України, вибирає президентом Карпато-Української Республіки Д-ра Августина Волошина. Президент Волошин іменує владу і верховного команданта над військом Карпато-Української Республіки. Збройною силою Карпатської України була "Карпатська Січ", а її начальним командантом б.старшина У Г А Михайло Колодзінський -Гузар, /загинув в боях/.

Вздовж границь молодої Карпато-Української Республіки йдуть завзяті бої. З півночі також напастують польські терористи. - 16-го березня ввечорі мадяри здобувають столицю Хуст, але збройна боротьба продовжується далі. Кінцем березня мадяри займають цілу територію Карпатської України. Одначе січовики зброю не зложили і боротьбу проти мадярських окупантів ведуть далі в горах, зорганізовані в партизанських відділах. Один відділ, в якому були між інш. також Др. С.Росоха,/а якому вдалося втечи в гори з під мадярського розстрілу/, Микола Крупа /згинув в бою біля Рахова!/,Др.Іван Кир, Василь Продан /тримався в горах Косівської Поляни до кінця травня. Але на інших місцях боротьба йшла дальше підчас цілої мадярської окупації.

Здобувши Карпатську Україну, мадяри розстрілювали й вішали січовиків та активну українську інтеліґенцію, що не вспіла вчас виїхати за границю. Всіх жертв на фронтах і в боях, як також забитих мадярами пізніше, було 8 до 10 тисяч. Мадяри також мали поважне число мертвих, але хто їх туди кликав? Потім мадяри тисячами невинних українців заповнили концентрак у Варвлопоші б.Ніредгази та мучили їх в ганебний та нелюдський спосіб.

Визвольна боротьба українського народу в 1938-39 рр. на Карпатській Україні кров'ю посвідчила волю карпатських українців жити в самостійній Українській Державі. І цього кривавого свідчення ніколи не вдасться заперечити ні терором, ні фальшивим плебісцитом. Свою справжню, несфальшовану волю Українці Закарпаття, як і весь український Нарід, виявлять ще в грядущих змаганнях в боротьбі за визволення Середущої і Східньої Европи від Тиранії Москви.

§:§:§:§:§:§:§:§:§:§:§
хохохохохохохохохохохохох

ВІЙНА і ТИРАНІЯ.

"Над світом висять дві змори: небезпека війни і тиранія". В цих словах відомого англійського політика Черчіля міститься влучна і яскрава характеристика сучасного міжнародного становища і цілого повоєнного світу. Події останніх днів що-раз голосніше нагадують людству, що воно і після другої світової війни є на вулькані нерозв'язаних протиріч і проблем, і що цей вулькан загрожує людству новою, ще більшою катастрофою.

Як підчас другої світової війни, так і в підготові до третьої, існує два основних табори - один зацікавлений у збереженні стану посідання і прагне миру, другий прагне використати сприятливу ситуацію для розгорнення експанзії і загарбання привабливої здобичі. Підчас другої світової війни ініціятором і мотором військових потрясень була Гітлерівська Німеччина. Напочатку це був природній відрух нації, що прагнула розірвати пута, які накладено було на неї під час першої війни. Це був націоналістичний період, який навіть Сталін відзначив, як прогресивний відрух нації, керований здоровим національним почуттям. Військові успіхи, сприятливі міжнародні обставини й одвічний "пруський мілітаризм", підсичений націонал- соціялістичним рухом, кинули Німеччину на шлях брутального імперіялізму і поневолення народів. Нечувані імперіялістичні пляни, чорна реакція і варварство позначують цей період війни, веденої Гітлером - живим втіленням війни і тиранії. Прогресивні сили народів, які не могли примиритись з поневоленням і тиранією, перемогли найбільшу загрозу, яка будь коли висіла над людством.

Хто є носієм нової агресії і нової війни - про це щодня нагадує нам не одна подія. Як відомо, і під час другої світової війни, московський большевизм стояв у таборі агресорів. Мінялася тактика, але пляни залишилися ті й самі - "просунути кордони СССР далеко на Захід" /Молотов/ і використати другу світову війну для здійснення світової революції. З тактичних міркувань СССР першу фазу війни стояла осторонь і навіть заключила була пакт неагресії зі своїм найбільшим ворогом. Але все це була тільки підступна тактика.

Нападом на СССР Гітлер розірвав угоду зо своїм партнером і кинув його в табор демократії. Союз СССР з Великобританією і США вимушений смертельною загрозою гітлеризму. Зате з Гітлером єднала Сталіна одна спільна риса - агресія і поневолення чужих народів, тоталізм і тиранія, як засоби збереження влади і більш ефектовного ведення загарбницьких воєн.

В другій світовій війні знищено лише одного агресора і носія воєн та тиранії - гітлерівську Німеччину, а не розв'язано жодної проблеми, що були і є вибуховим матеріялом. Світ і по війні побудований на тих же засадах, що неминуче ведуть до нової війни - на засадах великодержавности, зліпленої з кількох націй, поділу між ними цілого світу на сфери впливу і забезпечення "державних інтересів" цих великодержав за рахунок "малих держав". Світ, у якому і надалі панує міжнародня несправедливість, національний і соціяльний гніт і над яким висить і надалі змора війни і тиранії, - довго миру не видержить!.

Підчас спільної боротьби з гітлерівською агресією, підтриманий матеріяльно й морально Англією та Америкою, СССР набув знову певний політичний капітал і репутацію "щирого" спільника демократії і найбільш послідовного поборника фашизму і реакції. Все це знову поставило СССР на ноги, і змінило його матеріяльно, морально та відкрило для нього нові можливості демагогічної і підступної гри на світовій арені. Англо-американська політика що-до СССР, концепція великодержав, куди залучено й Сов.Союз, ілюзії мирної співпраці з ним і поступки та розподіл військової здобичі з ним, промостили шлях агресорові. "Ми беззастережно радо приймаємо Совєтський Союз в круг союзних великодержав. Ради Сов.Союзу ми зробили чимало уступок і у багатьох випадках зрезиґнували з поважних застережень". - Так визначив відношення до СССР американський міністер Бирнс. "Англія добре розуміє намагання СССР, яким він хоче забезпечити собі належне місце у світі". "Великому російському народові належиться місце в родині великих держав". Так висловився на цю тему Черчі. СССР прийнято таким чином, як рівноправного партнера і співучасника великодержавної політики і за участь у війні йому віддано лов'ячу частину військової здобичі. Разом з ним світ поділено на нові "сфери впливу".

Скрилений таким зворотом світових подій і такими взаємовідносинами з "капіталістичними акулами" "країна соціялізму" з радістю стала на цей шлях і зайняла почесне місце серед них. "Тепер не можна розв'язувати поважних питань міжнародніх стосунків без участи Совєтського Союзу або не прислухатись до голосу нашої "родіни". Участь товариша Сталіна вважається за найкращу ґарантію, щоб успішно розв'язувати складні проблеми". Так хвалився Молотов перед своїми виборцями. Слід при цьому пам'ятати, що "нова імперіялістична акула" має трохи відмінну природу й інші цілі, ніж демократії. Якщо Англія та Америка в більшій чи меншій мірі задовольняються "сферами свого впливу" - то апетитам СССР не має меж. В сполученні з тоталістичною державною машиною, тиранією і вишуканими та підступними методами дії, імперіялістичні й військові пляни Сталіна - становлять надзвичайно велику загрозу для людства і творять ту атмосферу напружености, яка знайшла свій вираз в словах Черчіля: "Ніхто не відає, що вдіє в найближчому майбутньому СССР та комуністична партія". Тому над світом висить загроза нової війни. Її джерела в позиціях і природі московського большевізму.

Сьогодні Сталін обіцяє народам СССР і народам цілого світу потужну совєтську державу і много-значно говорить про совєтський соціяльний устрій як найдосконаліший і найпередовіший, безконкуренційний в світі. Большевицька кліка по закінченні другої світової війни явно взяла курс на підготовку і форсування третьої світової війни. Підготова іде у всіх напрямах і деологічному, організаційно- економічному і політичному.

Спиняючись на причинах виникнення другої світової війни, Сталін підкреслив, що її слід шукати не в помилках державних діячів чи урядів, а в капіталістичній системі, де йде постійна боротьба за перерозподіл світу і ринки збуту.

Для нас важливим є не формальна сторона цього питання - яка доля правди є в такому твердженні, а в його тенденції. Сталін говорить так, щоб скерувати думки мас у потрібному для нього напрямі. Отже, не Гітлер і німецький імперіялізм винен у війні, а капіталістична система, як така. Гітлера знищено, але капіталістична система існує і загрожує СССР. Не час для демобілізаційних настроїв. Готуйся до оборони СССР і до штурму капіталізму.

Війна з капіталістичним світом є неминуча. Існування двох систем - неможливе. Відгуком на неї є слова з недавньої промови Бирнса, де він говорить: "Жодна нація не має монополії на чесноту або на мудрість, як жодна нація не має права поступати, ніби маючи таку монополію. У світі є ідеологічна диференціяція, і вона була завжди. Але є доволі простору для народів різних світоглядів та урядів різних систем. Демократія і комунізм стоять перед безумовною конечністю зрозуміння один одного; від цього зрозуміння залежатиме майбутнє!"

Та це ясно, що для того, щоб дійшло до зрозуміння і порозуміння між демократіями і московськими комуністами, останні мусіли б відмовитись від своєї ідеології і визнати, що кожна країна мусить прогресувати і удосконалювати свій лад згідно зі своєю природою і що це її внутрішня справа; що концепції неминучого зудару "капіталістичного світу" з "країною соціялізму" є фалшивою, бо й у капіталістичному світі окремі країни ідуть своїм шляхом до соціялізму чи іншого більш досконалого ладу, який усуває негативні і руйнуючі властивості капіталістичної системи. Але большевізм визнати цього не здатний і не випадково устами Калініна московський большевізм кинув гострі слова на адресу "реакційного соціялізму" в західньо-европейських країнах. "Реакційний" очевидно тому, що "не нами даний" і тому, що західньо-европейські соціялісти ідуть своїм шляхом і не хочуть приймати сталінського соціялізму.

Крім ідеологічної підготови штурму капіталістичного світу ведеться і організаційно-економічна підготова. Армія демобілізується в мінімальній мірі. Величезні військові сили тримаються в окупованих країнах і, не зважаючи на умови, не виводяться з відти./Персія, Манджурія/. Переформовано комісаріят народньої оборони в комісаріят збройних сил СССР, якому підлягають усі суходільні й повітряні збройні сили. Комісаром і верховним головнокомандуючим всіх збройних сил призначено Сталіна.

Політична і стратегічна підготова війни також просунута большевиками досить далеко. Протианглійська пропаганда в СССР зростає. Москва встигла вже в достатній мірі зміцнити свої позиції в Східній Европі. В наслідок чого світ виглядає так, як це уявляє у своїй промові Черчіл: "Від Штетіна до Трієсту тягнеться залізна заслона, що ділить Европу на дві части. На схід від тієї заслони лежать старі европейські столиці: Відень, Берлін, Варшава, Будапешт, Білгород, Букарешт і Софія. Там комуністичні партії зорганізували уряди, що мають поліційний характер і тоталітарні тенденції. Теперішня Европа на схід від залізної куртини - це не та Европа, за яку ми боролися і як ми собі її уявляли...

в усіх країнах розвиває акцію п'ята колона /комуністичні партії/, яка працює для Москви і на приказ Москви. Це загроза для християнської цивілізації. Мусить прийти опам'ятання і то скоро: ще в 1946 році, бо інакше війна неминуча і близька". Чорна тінь нового агресора впала вже на Европу і притиснула за горло Британську Імперію. Неминучість війни відчувається з усього, і питання лише в тому, коли це станеться. До такого стану одразу після війні привела політика великодержав і розподілу світу на сфери впливу. Висловлено думку, що "СССР не хоче війни, він хоче лише її овочів." Ті овочі Совєтському Союзові дано. Але від цього загроза війни не усунена. І скільки б не було сказано гарних слів про співпрацю і мирне розуміння між великодержавами- світ буде на вулькані. Московський большевізм не може стати"внутрішньою справою СССР". Його внутрішня природа і світова криза женуть большевізм на шлях війни. Війна і большевицька тиранія - явища нерозривні. Трагедія нашого часу є в тому, що сильні світу цього по другій війні самі відкрили цей шлях своєю концепцією великодержавного поділу світу на сфери впливів та сфери їх великодержавних інтересів. Така концепція неминучо веде до воєн і поневолення народів. Участь Сов. Союзу в здійсненні імперіялістичної політики великодержав ще більш загострює і прискорює процес гонитви за сферами впливу і створює ту атмосферу взаємного недовір'я і підозр, що нині висить над світом і загрожує новим вибухом військового зудару. Така організація світу стала явним гальмом історичного прогресу людства і причиною сучасної світової кризи.

Промова Черчіля є виявом зростаючого напруження у світовій політиці, а разом з цим і сигналом перед світовою загрозою. Вихід з того критичного і загрозливого стану, в якому опинився нині світ, є лише на шляху рішучого і невідкладного приборкання агресії і перетворення в дійсність великих ідей свободи і рівноправности народів та відновлення прав і гідности людини. Лише воля народів і знищення поділу світу між великодержавами приведе ло нової організації людства на прінціпі рівноправности народів та міжнародного солідаризму, і лише за цих умов. Народи зроблять великий відчутний крок у бік реалізування ідеї міжнародньої справедливости.

Напружену атмосферу наших днів попереджує хаос ідей і рецептів порятунку людства від катастрофи. А разом з тим її пронизують і блискавки кличів і гасел грядущої світлої ери: "Проти поділу світу на сфери впливів або інтересів." "В добу атомової енергії світ не може бути розплянований, але мусить творити одне ціле". /Бирно/. "Стоїмо за те,щоб усім народам, дозрілим мати власні уряди, дати можливість вибрати собі шляхом вільних виборів і без втручання чужих інституцій власну форму урядування". Ці ідеї є дуже співзвучними до від давна визнаних українським націоналізмом істин. Ми прагнемо одначе, щоб ті ідеї не були лише словами, а шляхом рішучої політичної дії були перетворені в дійсність. Віримо, що суспільний процес іде в напрямі зміни сучасного стану і перетворення світу на нових підставах.

В новому світі, в "народів вольнім колі" займе своє почесне місце і Україна.

x x x

"Український Нарід та революційний двигун його визвольних змагань, Організація Українських Націоналістів, стоїть на становищі, що єдино міжнародній солідаризм побудований: а/ на повній самостійності і суверенності націй та їхньому оформленні у власних державах,
б/ на визнанні їх духової, суспільної та матеріяльної творчости,
в/ на найбільше успішному обміні їх духовими та матеріяльними надбаннями -
дає запоруку тривалого миру, поступу і добробуту в світі!"

хохохохохохохох
хохохохохохох

Поєдинок Сталін - Черчіл.

Промова Черчіля знайшла в СССР своєрідний і гострий відгук. Тоді як Лондонський "Таймс" вважає, що Черчіл виявляє природній неспокій "сприводу ситуації Англії в світі, а Іден підтвердив, що "Черчіл не бажає нічо іншого, як тільки добрих взаємин в СССР", Московська "Правда" гостро заатакувала Черчіля, як підпалювача війни, який брязкає зброєю. З особливим роздратуванням сприйнято в СССР ідею англо-американського союзу і остерігання світу перед комуністичною агресією з боку СССР. В міжнародньому огляді, переданому радіом з Москви, сенс промови Черчіля передано словами: "Висунувши ряд наклепницьких обвинувачень на адресу Сов. Союзу, Черчіл закликав до створення англо-американського воєнного бльоку, спрямованого проти СССР." Та найбільш гострою відповіддю на промову Черчіля є інтерв'ю Сталіна, дана ним кореспондентові "Правди". Промову Черчіля Сталін кваліфікує, як небезпечний маневр, скерований на те, щоб посварити СССР з його союзниками і нанести удар в справі миру і безпеки. Черчіл - підпалювач нової війни і нагадує Гітлера, коли говорить про націю англо-саксів. В цьому місці Сталін обвинувачує Черчіля в намірах поневолити народи східньої Европи. Свою політику в середущій Европі Сталін виправдовує забезпеченням безпеки СССР, бо, мовляв, через країни Східньої Европи, які були ворожо наставлені до СССР, німці напали на Сов.Союз і нанесли йому великих втрат.Цього СССР не може забути. І тому він домагається створення в цих країнах дружніх до СССР урядів.

"Тільки божевільна людина може ці заходи розцінювати як агресію".

Загальний тон інтерв'ю Сталіна скерований на те,щоб переконати світ, що не СССР є загрозою для миру - а Черчіл.

Кращою методою захисту є напад. Цю методу добре засвоює собі Сталін.

Дня 15 березня ц.р. говорив знову Черчіл з Ню-Йорку, відповідаючи на промову Сталіна. Він заявив, що задержує в цілості свої твердження з попередньої промови. Він не є за війною, він не вважає, що війна є неминуча, але тим не менше загроза війни існує, тому Велика Британія і ЗДА повинні з'єднатися і спільно, спираючися на Харту ОЗН, усунути з лиця землі прокляття війни і прокляття тиранії.

хохохохохохохохох
§:§:§:§:§:§:§:§:§
хохохохохохохохох

Др.Г.Н.

ГЕТЬ ІЗ КРАМОЛОЮ.

За консолідацію визвольної боротьби.

Шість років війни за нами. Здавалося, що довгожданий кінець війни і наші великі зусилля та жертви принесуть нашому свободолюбивому народові повне національно - політичне і соціяльне визволення. Однак добігає рік, як українська земля, полита кров'ю найкращих борців, продовжує дальше змагання із найбільш ганебним окупантом - Москвою.

Ця безужиточна війна, як її назвав Черчіл, викинула на скитальщину сотні тисяч українців, що в нерівному бою проти двох фашизмів /націонал-соціялізму та московського большевизму/ рішились на скитальщину, щоб у цих важких умовинах передати світові правду про Україну, правду, яку сам народ не може сказати під гнетом "найдемократичнішого" у світі режиму", "під сонцем сталінської конституції". На еміграцію вийшли українці, яких, без огляду на їх політичне переконання- єднає ідея боротьби за Самостійну Соборну Українську Державу. То все таки, хоч спільна є всім ця мета -ідея, бракує нашим політичним осередкам одного зовнішнього репрезентанта, який координував би українську визвольну боротьбу. Брак цієї координації послаблює потенціял наших змагань. Це ми пережили недавно в боротьбі проти німецького наїздника. Крамола посіяна чужою рукою, ця рана на українському організмі, загоюється в умовинах сьогоднішньої підсовєтської дійсності в краю, де існує одна ідея і спільні середники боротьби проти одного окупанта. Українські політичні угрупування в умовинах підсовєтської дійсності вирівнали свої політичні розходження в обличчі спільної боротьби. Ніяке політичне угрупування не може виключно для себе капіталізувати визвольний рух на землях, бо край побив би цих Датанів і Авіронів, що спекулюють на крові найкращих українських синів далеко від цієї активної боротьби.

Широкі кадри української еміграції всіх станів із всієї України, що належать до різних політичних угрупувань, стоять перед важливим завданням координації всіх сил для спільної боротьби!

На нас край поставив священний обов'язок, нести тягар визвольної боротьби поза тереном краю. Ідея консолідації українських політичних сил та створення одного Репрезентативного Осередку, ще в наших умовинах та в цій стадії боротьби першої ваги - діло, що стоїть перед нашими політичними угрупуваннями до виконання.

В цій статті наведемо кілька фактів із нашої історії, коли саме крамола та брак координації наших політичних сил рішали про неуспіх нашої боротьби. - Упадок української держави княжої доби завдячуємо передовсім домашній крамолі. Боротьба князів між собою з однієї сторони, а боярів і князів з другої - підточували основи нашої держави. Ці незгоди були підсилювані в той час нашими сусідами. І тільки тоді, коли наша домашня крамола розбивала національно-політичну єдність українського народу, наші вороги кріпшали. Зріст польської, а потім московської держави дійшов до вершка саме тоді, коли Україна була послаблена своїми внутрішніми війнами, і навпаки, коли ми були об'єднані в одну політичну силу - ніхто не важився нас чіпати, а наше культурно-національне життя могутніло, розвивалося.

З упадком української держави княжої доби, частина здеморалізованої верхівки пішла на службу чужинцям, а частина, що осталась - була за слаба для ведення дальшої боротьби.

І щойно в два століття пізніше повстав із здорових кадрів українського народу новий політично-державний орден Козацтво. Цей орден притягнув у свої ряди і залишки старих українських родів першої доби нашої державности. Наші національні вороги зразу побачили в появі Козацтва свойого смертельного ворога. Польща вміло використовувала та сіяла незгоду між українською шляхтою та козацтвом з однієї сторони, а реєстровим та низовим козацтвом, з другої сторони. Прикладом цього безславні Кисілі, Барабаші, а пізніше Ханенки. Ці незгоди послаблювали тільки народжений революційний рух козацтва проти Польщі.

Тільки Хмельницькому, який кинув між маси українського народу великі революційні гасла національного і соціяльного визволення, зумів замирити всі суспільні верстви та спрямувати їх в одно русло революційної боротьби. Будова державно - політичного устрою держави часів Хмельницького, це одна із найсвітліших сторінок нашої історії, бо до цієї великої праці були притягнені всі суспільні, творчі українські сили. -

Після смерти Великого Гетьмана наші національні вороги зразу приступили до наступу на молоду нашу державу. Час від смерти Хмельницького до гетьманування Мазепи, це час сіяння Москвою і Польщею незгод і домашньої війни. Це час Великої Руїни - з тією її назвою в нашій історії. Це час, коли великі руїнники нашої держави, Многогрішні і Брюховецькі, були символами нашої крамоли.!!

Великий гетьман Мазепа прийшов в час, коли домашня крамола дійшла була до свойого вершка. Цей велитень тільки з малою частиною гарячих патріотів став на прю проти національних ворогів і домашньої крамоли. Бій під Полтавою є для нас не тільки символічною програною на полі бою, але заразом трюмфом крамоли, трюмфом Кочубеїв, Іскр і Носів.

Після бою під Полтавою почався процес нищення української державности. Вдруге в історії на порозі XVIII ст.ми тратимо свої державно-політичні здобутки, свою нову державно-політичну верству, яка несе европейську культуру в темну Москву, до Петрограду - міста збудованого на козацьких кістках, пробиваючи Москві вікно в Европу. Починається час найбільшої крадежі в нашій історії, все йде до пажердивої і дикої Москви. Останки української інтеліґенції та збройних сил - вже не всилі відстояти нашої держави. Часи Конотопу минули, на звалищах української державності Москва входила, як світова потуга!

І серед цього цвинтарища, серед глухої ночі на Україні щойно в половині 19 ст. із надрів української нації вийшов новий революціонер- Шевченко. Він пригадав рабам:

"За що боролись ми з ляхами?
За що ми різались з ордами?
За що скородили ми списами московські ребра!"

Від часу, коли пролунав в Україні Заповіт Шевченка, українська нація готовилась до походу, до зброї. Важкими шляхами йшов український народ до свойого визволення. На цьому шляху зустрічав він і своїх Каїнів, що проливали братню кров і таких, що гинули "не за Україну, а за її ката".

Збройна боротьба з вибухом першої світової війни довела український нарід до славного 22.I.1919 рі, але на трупі білого сатрапа, що конав в останніх судорогах, зростав черговий сатрап, ще гірший може від першого т.зв.большевізм. У віднові української держави Москва завжди бачила свойого традиційного ворога. І знову післала своїх аґентів шукати українських Датанів та Авіронів. Славні інструкції Троцького цим аґентам: "Ідіть в Україну і говоріть,що ми за самостійність, що не проти Петлюри, а з ним! Україна нам потрібна, Без неї пропаде Росія!" Творчі революційні сили рішила Москва всіми силами загнати в русло московської жовтневої революції. Робота аґентів була проведена, в Україні найшлись новітні Кисілі і Кочубеї: Затонські, Скрипники і Коцюбинські. Москва уважно прислухувалася, коли по Україні лунало: "Коли не буде соціялістичної України - то не треба жадної!" За цим посунули червоні орди в Україну. Українська Армія здесяткована пронаґандою Датанів і Авіронів, тифом, - опинилася в чотирокутнику смерти: "Крути, Зимовий Похід, Базар!"
25 років нищила червона Москва те, що вспіла молода Українська Держава збудувати за кілька років свойого самостійного існування. Третій раз винищує ворог нашу провідну верству. Десять мільйонів жертв в часі миру від 1920 - 1939 рр. понесла наша надія.

Кіхті Москви засягали далеко і поза межі України: стріл в Парижі і Ротердамі! Два смертні стріли в саме серце українського визвольного руху! Цей другий стріл саме на передодні другої світової війни, коли український визвольний рух готовився до рішального удару під проводом Залізного Полковника!

Вибух другої світової війни, а потім війни гітлерівської Німеччини з Москвою застав наш революційний рух

розбитим. Гітлеризм, навчений досвідом свойого східнього брата, використовує смерть сл.п.полк.Е.Коновальця для сіяння незгод серед ОУН, - серед революційних мас. Українському народові і його визвольному рухові не було потрібно розколу!! Цей розкол в рядах єдиного революційного руху пройшов без більшої свідомости загалу членів ОУН. Ворог, глибоко скриваючись, підсилював це розбиття. І хоч українські революційні організації скоро викрили правдиві цілі нового сатрапи - німецького гітлеризму та почали готовити відпір включно до збройної боротьби, відпір цей не був скоординований і коштував нас забагато жертв, може і передчасних. Досить доказів на те, що шість річна внутрішня боротьба довела нас до крайніх меж. Це доказ, що українська рація стану не потребувала розколу!
Історія повторяється!!

Часті вістки з краю про настрої мас в краю, також настрої еміграційної громадськості ясно говорять, що переведення консолідації та координації нашої дальшої визвольної боротьби в цю найтяжчу хвилину в нашій історії є річчю конечною, є революційним ділом. Наша єдина зброя - це спільний чин, спільний удар. В усякій спробі продовжувати домашню війну та перешкаджати до переведення консолідації та координації української визвольної боротьби, шукаймо винуватця, по історичній традиції - ним буде рішучо наш національний ворог!

Організація Українських Націоналістів, після переведення спроб консолідації в серпні минулого року, вважає цю справу дальше за дуже важну і цю конечність відзначила підчас Жовтневої Конференції 1945 р.: "Організація Українських Націоналістів вважає надалі доцільним і конечним створення Всеукраїнської Політичної Репрезентації на зовні, в склад якої входили б представники від усіх українських політичних угрупувань, що стоять на засадах українського самостійництва і соборництва. - Настанова ОУН на політичну консолідацію опирається на розумінні факту, що в усіх існуючих українських політичних угрупуваннях знаходиться багато ідейних, політично свідомих та державно корисних кадрів українства".
"Організація Українських Націоналістів стоїть на становищі, що тільки Всеукраїнська Політична Репрезентація надасть авторитету тривалости й розмаху всім намаганням покликати до життя Союз Поневолених Москвою Народів, в цілі створення одного зовнішньо-політичного та оперативного фронту проти московсько-большевицького імперіялізму."

/Тези Жовтн.Конференції ОУН,Розд.2 §II.III./

хохохохохохохохохохохох
:§:§:§:§:§:§:§:§:§:§:§:§:
хохохохохохохохохохохох

ІЗ УКРАЇНСЬКОЇ ЗАОКЕАНСЬКОЇ ПРЕСИ.

Український заокеанський часопис "Америка", орган Провидіння- Стоваришення Українців -Католиків в Америці, що виходить у Філядельфії, містить у своєму числі з дня 10 січня ц.р. наступну статтю:

" Два Історичні документи".

Надіслано нам з Европи копії двох документів з українських державних самостійницьких змагань з недавної минувшини, а саме з 30 червня і з 1 липня 1941 р. Про акти, обняті цими двома документами, наш часопис доносив у своїм часі на основі вістей, які доходили до Америки через невтральні краї. Сьогодні маємо можливість подати текст тих документів.

З надісланого нам довшого огляду подій, що попереджували ці акти, подаємо лиш те, що безпосередньо зв'язане з цими актами. А саме читаємо там /лишаємо стиль без зміни/: " У Княжім городі Львові на національних зборах найвизначніших українських громадян, як завершення стремлінь українського народу та як вияв його непохитної волі до самостійного життя є відчитаний акт відновлення Української Держави." Коротко після цього із львівської радіостанції, яка опанована українськими самостійниками одержала назву сл.п.полк.Е.Коновальця - летять у світ на хвилях етеру історичні, святі слова українського народу. Наводимо їх в цілости:

АКТ ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ,

I.Волею Українського Народу, Організація Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери проголошує відновлення Української Держави, за яку поклали свої голови цілі покоління найкращих синів України!

Організація Українських Націоналістів, яка під проводом її Творця і Рождя Евгена Коновальця вела в останніх десятиліттях кривавого московсько -большевицького поневолення завзяту боротьбу за свободу, взиває весь український народ не скласти зброї так довго, доки на всіх українських землях не буде створена Суверенна Українська Влада. Суверенна Українська Влада запевнить Українському Народові лад і порядок, всесторонний розвиток всіх його сил та заспокоєння його потреб.

II.На Західних Землях України твориться Українська Влада, яка підпорядковується Українському Національному Урядові, що створиться у столиці України - Києві. Українська Національна Революційна Армія, що твориться на українській землі, боротимесь дальше проти московської окупації за Суверенну Соборну Державу і новий справедливий лад у цілому світі.

Хай живе Суверенна Соборна Українська Держава!
Хай живе Організація Українських Націоналістів!
Хай живе Провідник Організації Українських Націоналістів СТЕПАН БАНДЕРА!
Слава Україні!
Героям Слава!

Льва-Город,30 червня 1941р.г.20.
Голова Національних Зборів
Ярослав Стецько /в.р./

А дальше читаємо у згаданім огляді /з якого беремо оба документи/: "Повища проклямація викликала неописаний ентузіязм та радість не лише у всіх українських серцях на Україні, але і тих, що далеко поза нею мали змогу через радіо почути ту радісну, потрясаючу новину.
"Національний підйом скріпив та утвердив виданий внедовзі пастирський лист до українського народу пок.Митрополита А.Шептицького, який звучав:

ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ!

Пастирський лист Їх Ексцеленції Митрополита
Андрея Шептицького.

З волі всемогучого і всемилостивого Бога в Тройці Єдиного зачалася нова епоха в житті Державної Соборної Самостійної України.

Народні Збори, що відбулися вчорашнього дня, ствердили і проголосили ту історичну подію.

Повідомляючи тебе, Український Народе, про таке вислухання наших благальних молитов, взиваю тебе до вияву вдячности для Всевишнього, вірності для Його Церкви і послуху для Влади.

Воєнні часи вимагають ще многих жертв, але діло розпочате в ім'я Боже і з Божою благодаттю, буде доведене до успішного кінця.

Жертви, яких конечно треба до осягнення нашої цілі, полягатимуть передусім на послушному піддаванні справедливим Божим законам, непротивним наказам влади. /?..../
Український народ мусить у цій історичній хвилі показати, що має досить почуття авторитету і життєвої сили, щоб заслужити на таке положення серед народів Европи, в якім міг би розвинути усі Богом собі дані сили.

Карністю, солідарністю, совісним сповненням обов'язків докажіть, що ви дозрілі до державного життя.

Установленій владі віддаймо належний послух. Узнаємо Головою Державного Правління України пана ЯРОСЛАВА СТЕЦЬКА. Від Уряду ним покликаного до життя очікуємо мудрого, справедливого проводу та зарядженъ, які узгляднили би потреби і добро всіх замешкуючих наш край громадян, без огляду на це, до якого віроісповідання, народности й суспільної верстви належать.
Бог нехай благословить усі Твої праці, Український Народе, і нехай дасть усім нашим Провідникам святу Мудрість з Неба.

Дано у Львові при Арх.Храмі Св.Юра 1.VII.1941 р.

АНДРЕЙ.

Ми подали ці обидва документи, як нам їх надіслано, не маючи підстави квестіонувати їх автентичність. Почуваємось однак до обов'язку супровадити їх кількома словами.

Перш усього вражає нас незрівноваженість першого документу, очевидний поспіх та доривочність, майже недбалість, в його стилізації і укладі, а при тому брак ясности та конкретности. Це радше високопарна стаття.

Ані сам акт, ні пояснення його генези в згаданім нами огляді не кажуть, що це за "народній збір найвизначніших громадян", в якім саме складі, доконав цього проголошення держави. Згадує про цей збір щойно Митрополиче Послання, котре взагалі, серйозним стилем і змістом відрізняється корисно від першого документу. 17.

Друге, що дуже немило вражає в першім документі, це тісно партійний та особистий його характер. Згідно з наведеним текстом не якийсь ширший, міжпартійний "народний збір найвизначніших громадян" але "Організація Українських Націоналістів" ще і н е в с і х, а лиш цих, що під проводом Бандери, проголошує українську державу. Ясно, що це незвичайно обнижує і повагу цего документу як акту всенароднього значіння, бо зводить його на особисто-партійну рекляму.

Дивовижна логіка, що міститься у фразі "волею українського народу Організація Українських Націоналістів під проводом Ст.Бандери". Як саме розуміти цей логічний чи радше нелогічний карамболь ? Чи це "з волі народу" ця організація береться за діло, чи ця організація сама є"волею народу?"... Кидання таких дітвацьких фраз без ясної мисли може лиш відібрати повагу всякому документові.

А вже зазначення особистого "проводу" аж надто заносить наслідуванням чужих, непожаданих зразків та є противне всім українським традиціям. Позатим воно політично шкідливе та вузьке. Якраз цим автори цього документу дали доказ, що вони далеко ще не дозріли до ролі державних керманичів, коли б навіть і на боці полишити інші докази їх політичної незрілости.

Годі нам також лишити без завваги Митрополиче Послання, а саме цей його уступ, який ми заосмотрили знаком запиту із точками сумніву.

Ціле Послання носить прикмети автентичного Митрополичого ходу думок і способу вислову з виїмкою заквестіонованого нами уступу. Н е а б с о л ю т н о в и к л ю ч е н е, щ о б М и т р о п о л и т Ш е п т и ц ь к и й м і г в ж и т и ф р а з и, щ о п і д д а є б о ж і з а к о н и о б м е ж е н н я м з б о к у н а к а з і в в л а д и. Радше треба прийняти, що оригінал звучав навпаки, а саме: "піддаванню наказам влади непротивним Божим законам". Хтось, одначе, у передачі Послання до нас нескрупулятно зфальшував цей уступ згідно з ідеологією "партії" і "проводу". А це треба нап'ятнувати.

Хто допускається таких фалсифікатів, не заслугує на довір'я. Дотичним людям пора здати собі справу з того, що етика є одна і абсолютна та що таким "партіям" і "проводам" та їх етиці нема місця в сучаснім українсткім життю. Це чужий продукт, імпортований з Москви і Берліна.

Ми старалися бути поміркованими в вислові нашої критики, бо маємо зрозуміння для тяжких обставин, в яких згаданий документ зробився, одначе це справді невідрадно, що в так критичній хвилині здобутося на так слабкий - політично, логічно і стилістично - документ та, що автори його не вміли станути на висоті української державної думки і негодні були вилупитися з партійної скаралущі.

Подаємо це все, щоб другі -ті, що будуть ще братись творити українську державу - бачили, я к н е т р е б а ц ь о г о робити.

З ЧУЖОЇ ПРЕСИ.

Валтер Ліпмен.

Сьогодні і завтра.
Російська гіпноза.

Здається мені, що найпевніший шлях до того, щоб нічого не розуміти, це до тієї міри піддатися гіпнозі потужности Росії, щоб стратити можливість незалежної думки й ініціятиви.

Немає напевно ніякого сумніву, що сила Росії величезна, а на мою думку годі сумніватися, що володарі Совєтського Союзу концентрують свої зусилля не тільки в напрямі внутрішнього розвитку, але й для експанзії в Европі і в Азії. Використовуючи рушійну силу комуністичної партії у Франції та в інших країнах, вони ставлять перепони на шляху до консолідації західньої Европи - а вона необхідна, коли західна Европа має відродитися. Їхня інтервенція на середньому сході аж ніяк не позначується уважливістю до нормального переходу від застарілого імперіялізму до незалежности, тієї незалежности, що до неї бідне, неосвічене, з примітивним соціяльним устроєм тубільне населення так слабо підготоване. А їхню поведінку на Далекому Сході ледве чи можна назвати сердечною і льояльною співпрацею в намаганні помогти Китаєві до єдности і до незалежности.

Авже ж, одна справа - пізнати положення, а зовсім друга - бути загіпнотизованим ним. Ми є загіпнотизовані, коли розглядаючи американську політику, редукуємо цю важливу і скомплікову проблему до питання, чи російську експанзію втихомирювати, чи її поборювати.

Тепер можно ставити квестію в цей спосіб. Та з цього добра не буде. Здорової і успішної американської політики не можуть вести люди, загіпнотизовані уявою, що ми мусимо вибірати поміж тим, щоб подаватися перед росіянами в цих справах, або ставити їм опір на цілій лінії. Це довелоб нас тільки до пустих жестів і безплідних слів, а з другого боку замотало б нас у конфлікт, а легше в нього попасти, як його закінчити.

І справді, пропонують, щоб з'єднані стейти протиставилися експанзії Совєтського Союзу, щоб перестали "втихомирювати" Росію, асекуруючи кожного, хто проти неї виступає. Це називають часом бути твердим до Росіян. Така постановка напевно твердо відбилася б на ЗДА. Бо це заплутало б нас у Китаю, в Північній Азії, на Середньому Сході, на Балканах, вплело б нас у всілякі назадницькі й реакційні сили і позбавило б нас нашої власної конструктивної ініціятиви. Це нам майже певно не вдалося б, а наш вплив і престіж був би глибоко підважений. Основна помилка загіпнотизованих у тому, що вони бачуть тільки експанзивну силу Росії. Але проблеми, що на них треба спрямовувати увагу американської політики, це не тільки експанзія російської могутности. Це водночас скорчення британської потуги, безсилля Европи і слабість Китаю. Якби не внутрішнє ослаблення британської імперії, Західньої Европи і Китаю - межі російської експанзії були б швидко визначені і задержані.

Ось про що звичайно забувають ті, що вимагають від З'єдиненних Держав твердої постави супроти Росії і занехання "втихомирювати" росіян. Але ми забувати про те не можемо, якщо хочемо відповідально думати про наші власні інтереси і зобов'язання. Бо справжня проблема, це не те, як рішучо ми готові говорити з росіянами, тільки те, що ми можемо зробити для китайців, для Західньої Европи і для британців, бо в них внутрішня слабість створила цю проблему. Було б справді дуже поаматорському і небезпечно по-невідповідальному думати, що цьому можна зарадити впорядкуванням американської військової і господарської сили. На мою думку, тільки зберігаючи нашу незалежну лінію, можемо успішно впливати на хід подій. З тієї причини гадаю, що ми повинні доручити нашому амбасадорові в Москві, вияснити Кремлеві, що нарушуючи рівновагу сил у Середземному Морі, не можна перешкодити війні в Европі. Як доказ такого нашого переконання - я за відновою американської середземноморської фльоти. Тоді можемо наново переговорювати, щоб змінити перестарілі постанови в справі Дарданелів, Трієст ґарантувати як середньо-европейську, а не як італійську чи югославську пристань, віддати справедливість Греції.

Але пильнуючи рішучою акцією рівноваги сил у Середземному морі, водночас негайно і невідкладно слід довести до упорядкування европейських відносин. Це повинно бути головною нашою метою. На те й розвиваємо нашу акцію в Середземному морі, щоб не перешкоджено нам саме в цій головній нашій меті.

Упорядкування Европи мусить починатися розумінням поту - Франції, Великої Британії, Росії й Америки - в справі остаточного устійнення режиму в Західній Німеччині, цебто в Надренії і в Руському Басейні. Раз це буде порішене і тільки тоді - можемо дозволити на центральне німецьке правління, а проблему окупації Німеччини звести з системи військового правління до системи нагляду і контролі.

Порозуміння в справі Руського Басейну тісно в'язалося б з загально-европейським порозумінням і пляном відбудови. Це дало б певну основу під американські та інші позички для фінансового оживлення Европи. Ось такі головні - так мені видається - елементи нашої сильної, позитивної і незалежної політики. У наших власних життєвих інтересах лежить, щоб рівновага морських сил не була порушена і, щоб Західна Европа відродилася. І це лежить у сфері наших можливостей, чого не можна сказати про політику універсальної інтервенції в цілій східній Европі, на Балканах і в Азії.

Це мусить викликати респект, а може навіть і подив у росіян, коли побачуть нашу сильну і позитивну акцію на теренах, де ми сильніші за них і де наші інтереси більші від їхніх.-

Ню Йорк, Гералд Трібюн.

2.III.46.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь. 578
МУЗЕЙ-АРХІВ

Наші Вісті

Український інформативний періодик

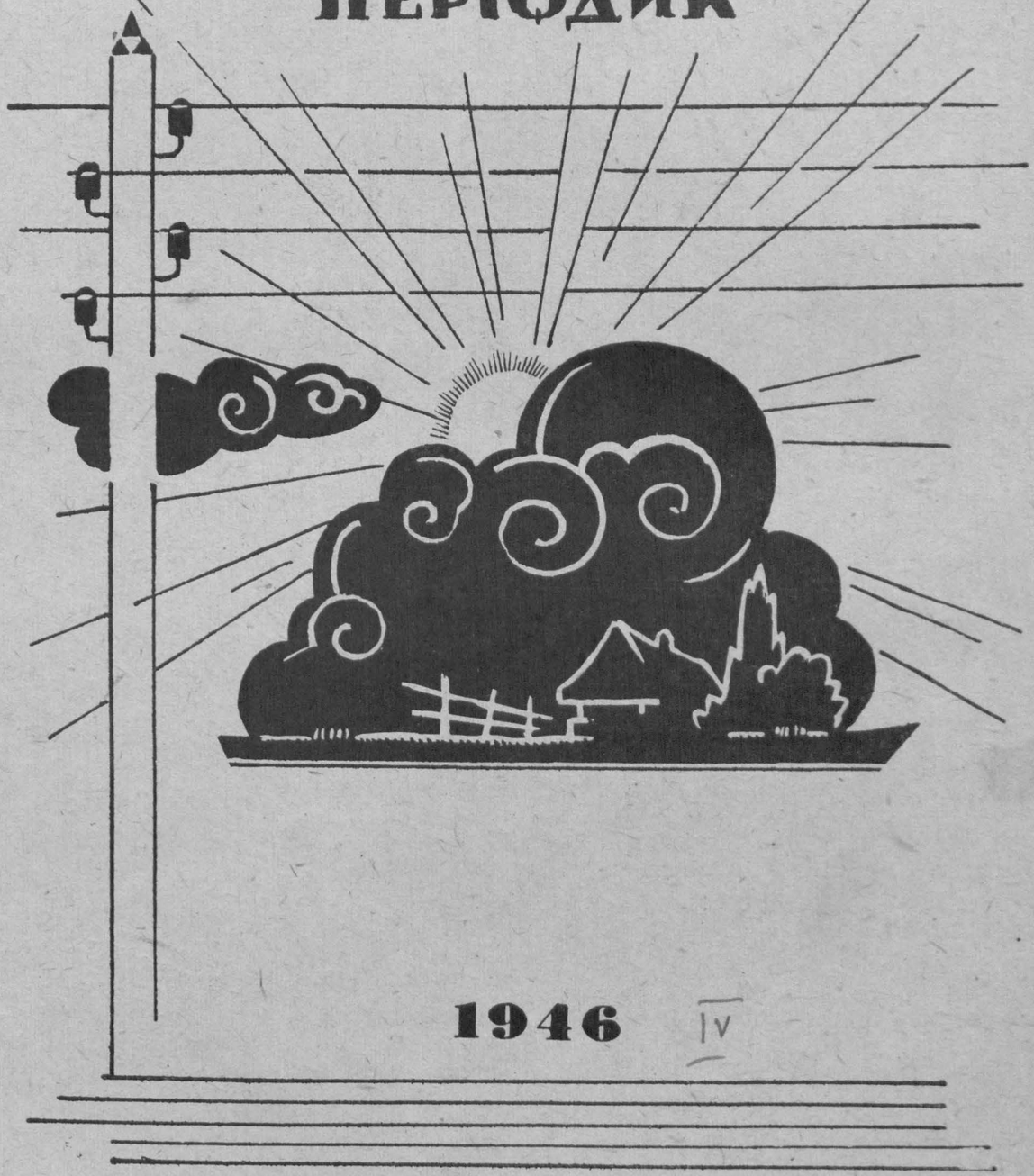

1946 IV

П.В-ко.

НА ПОРОЗІ АТОМОВОГО ВІКУ.

Винахід атомової енерґії залишиться визначним метовим пунктом в історії людства, як початок нової ери в житті народів.

Зміни, що їх несе атомова енерґія у всі ділянки людської діяльности ще не можна уявити у всіх розмірах і конкретних виявах, але основні риси атомового віку досить певно вирисовуються в світлі атомової енерґії вже сьогодні.

Визволена атомова енерґія відкриває ґрандіозні перспективи зросту виробничих сил суспільства. Запровадження її в промисловості, сільському господарстві та у всіх інших галузях означатиме величезну технічну революцію, яка приведе до ґрунтовної перебудови цілої економічної системи, отже й суспільних відносин. Останніми часами культурний світ жив пердчуттям великих винаходів, що потрясуть основи економіки, перевернуть догори ногами усталені економічні і соціяльні норми людського життя. І така революція усуне будьяку потребу і можливість революцій соціяльних, затвердить остаточно новий тип змінности соціяльних взаємин, що намічався вже від століть, тип безкровної революції.

Наш нефортунний політик, але видатний мистець слова Володимир Винниченко в свойому фантастичному романі "Сонячна машина" дав прообраз такої зміни світу. Його герой, рудоволосий Руді, винайшов спосіб використання сонячної енерґії для виробу хліба з трави. Цей винахід спричинився до світлої катаклізми, що змінила докорінно всі трудові, соціяльні співвідношення людей і призвела до початку нової ери, в якій людство остаточно з раба природи стало її царем, а всілякі форми визиску і нерівности відійшли в минуле. Поява цього роману друком в кінці передминулого десятиліття занепокоїла суспільну опінію правлячої верстви в Совєтах. Бож, якщо взагалі принципово можливий технічний винахід такої колосальної конструктивно-соціяльної сили, як винахід "сонячної машини", то до чого тоді весь марксизм-ленінізм з його теорією конечности і закономірної невідхильности соціяльних революцій? На думку совєтських можновладців, розвиток світу назавжди визначили Маркс, Енґельс, Ленін і Сталін. Вони оповиті божественним ореолом непомильности. І, якщо світ іде своїм шляхом розвитку, не зважаючи на проґнози "геніїв людства", тим гірше для світу - такою є логіка "сталінських людей". І так, як колись при появі друком "Сонячної машини" залунали голоси про "утопійність, реакційність" концепції роману, так нині на шпальтах сов. преси говориться про "реакційність і утопійність буржуазних плянів" перебудови світу на основі застосування атомової енерґії. Лише Сов. Союз зможе належно застосувати атомову енерґію - таким є твердження совєтських пропаґандистів.

"Як в умовах сучасного капіталізму, що, як вогню, боїться "перевиробництва" можна здійснити ці ґрандіозні проекти, хто буде їх фінансувати і переводити в життя, нарешті, до яких наслідків привели б вони, на випадок їх здійснення". Вартість і тенденції цих сумнівів не потребують розкриття. Безперечно, що основами нового ладу атомового віку будуть: підпорядкування прибуткового інтересу підприємців інтересам цілого суспільства, зосередження вирішальних і основних галузей промисловости і господарства в руках держави чи кооперації, а також державне планування. Отже силою атомової енерґії буде ще з більшою рішучістю скерований суспільний процес в тому напрямі, в якому він вже досить помітно прямує. Прискориться лише його темп. Колесо історії запрацює з незнаною ще досі швидкістю, перетворюючи світ в одну функціональну цілість. Поки це станеться в галузі економічній, атомна енерґія вже нині стала поважним фактором в галузі військовій і в політичному житті нашого часу. Атомова бомба відразу змінила співвідношення сил у світі. На щастя людству, відкриття цієї могутньої сили попало в належні руки і своєчасно. Якби її винайшла Німеччина - людство опинилось би перед фактом світової диктатури Гітлера. Народи були б перетворені на рабів і винищені. Не меншою катастрофою було б також володіння атомовою бомбою московським большевізмом. Людство є нині свідком гонитви большевиків за атомом. Провалившися з викраденням винаходу атомової бомби в Канаді, совєтські розбійники, переодягнені в дипломатичне вбрання, домагаються розкриття таємниці атому в Організації Об'єднаних Народів. Невдача й тут викликала цілу зливу гострих випадів проти "атомової дипломатії", "атомового імперіялізму" тощо... Аж до погроз Молотова: "Буде у нас і атомна енерґія і багато дечого..." На засіданні Верховної Ради СССР також словами Вознесенського підкреслено: "П'ятирічний плян передбачає озброєння червоної армії найновішою зброєю. Наукові досліди над атомовою енерґією будуть посилені.."

Отже, винахід атомової енерґії покищо ще більше загострив основну суперечність нашого часу - змагання антагоністичних систем за панування в світі і поділ людства на два ворогуючих табори. Атом з новою силою і швидкістю буде гнати процес цього змагання двох світів до неминучої розв'язки. Поки існує большевицька концепція "соціяльної революції", доти пізнання атомової енерґії буде повернене своїм страхітливим, а не благодійним обличчям до людства.

В нинішній момент змагаються дві концепції дальшого співіснування двох систем, серед яких опинилося людство й після другої світової війни. Представники першої з них вважають, що між демократією і комунізмом існують суперечності, які неможливо усунути і що ці суперечності можуть бути розв'язані лише шляхом війни і знищення одної з існуючих систем. - Представники другої концепції вважають, що ідеологічна диференціяція існувала і, очевидно, буде існувати завжди, і що для народів різних світоглядів і урядів різних систем є доволі простору. "Вислід суперництва між демократією і комунізмом залежатиме від того, чи зможуть народи успішно розв'язати свої соціяльні післявоєнні проблеми"./Таймс/.

Винахід атомової енерґії у величезній мірі загострив змагання цих двох тенденцій. "Відкриття атомової енерґії поставило людство перед вибором: іти шляхом знищення або вступити до нового великого періоду історії"./Трумен/.

Як відомо, найпослідовнішими прихильниками концепції неминучого зудару двох світів і застосування в розв'язанні міжнародніх проблем політики сили є большевицькі провідники СССР. Відчуваючи свою безсилість і меншовартість у вільному суперництві над розв'язанням соціяльних проблем, большевізм бачить свій порятунок в імперіялістичній політиці поширення території СССР і зміцнення свого військового потенціялу до ступня вирішальної переваги над суперником. Цілком зрозуміло, що така постава викликає відповідну реакцію і з другого боку. Виявом цієї реакції була промова Черчіля, який, зважаючи на природу большевізму, проголосив, що "росіяне більше всього захоплюються силою, і нема нічого такого, до чого б вони мали менше поваги, ніж військова слабість. З цієї причини наша стара доктрина рівноваги сил є непридатною. Ми не можемо дозволити собі покластися на незначну перевагу в силах, створюючи тим самим спокусу для проби сил". Звідси логічний висновок - зробити все, щоб "не існувало хиткого і небезпечного співвідношення сил..."Для цього робляться відповідні заходи. "Якщо буде потрібно, американські збройні сили будуть вжиті, щоб підтримати цілі і засади Хартії Об'єднаних Народів," - так заявив міністр зак.справ Бирнс. Рівночасно з творенням військової переваги, де особливу ролю відіграє володіння атомовою бомбою, Великобританія і ЗДА роблять все, щоб на ділі довести большевицькій Москві, що "капіталісти" не лише не мають агресивних цілей щодо СССР, а й надають належне місце для нього в світі серед великодержав, щедро платять йому за участь у війні з Гітлером і прагнуть залучити Сов.Союз до економічної і політичної співпраці. Особливе місце в системі мирних заходів до замирення між "двома світами" належить Організації Об'єднаних Націй. Майбутнє в значній мірі залежить від того, як буде реагувати СССР на всі ці вияви прагнень до мирного полагодження спірних питань з боку Великобританії і ЗДА. Одне ясно, що найбільші протиріччя нашого часу - поділ людства на два ворогуючих світи й поневолення багатьох націй - не можуть бути розв'язані без докорінної зміни світового устрою, зокрема без розв'язання національних і соціяльних проблем в середині такого імперіялістичного творива, яке носить назву СССР. Хто спроможний у світі виконати це велетенське завдання? Безумовно, спільному фронтові поневолених націй разом із Організацією Об'єднаних Націй таке завдання було б під силу.
По другій імперіялістичній світовій війні іде напружене і гарячкове шукання виходу з кризи мирним шляхом. В цілому ряді країн провадиться низка далекойдучих реформ в напрямі усуспільнення виробництва і розподілу продукції та розв'язання суперечностей соціяльного порядку. Робиться кардинальний перегляд колоніяльної політики і поступки національно- визвольним рухам. /Індія, Індонезія/. Проте було б зарано і шкідливо витворювати собі ілюзії про осягнення вічного миру і безболісного розв'язання назрілих питань соціяльного і національного змісту та впорядкування міжнародніх відносин.
"Існуючі імперіялізми не дали й не в силі дати історичної розв'язки соціяльної чи національної проблематики сучасности. За кулісами доби назрівають великі струси національних революцій". /Тези Жовтн.Конф.ОУН/.

Позиція і роля большевізму в цю переходову добу цілком ясні. Він буде прагнути розв'язати кризу капіталізму по-своєму, згідно з своєю доктриною: скерувати процес на шлях "світової революції" /читай: окупації/ встановленням тотальної системи

совєтського ладу ліквідувати приватну власність в цілому і повернути колесо історії в напрямі знищення держав і нівеляції народів під кермою майбутньої світової держави - СССР. Шлях фашизму і большевізму по суті тотожний. Це шлях антинародного тоталізму і заперечення прав нації на існування. Клясовий егоїзм теорії боротьби кляс і диктатури пролетаріяту збігається з національним егоїзмом фашистівської расової теорії, хоч московський імперіялізм і прикривається то інтернаціоналістичними то національними принципами. Цей шлях людство відкинуло. З досвіду минулого цілком ясно, що "остаточне упорядкування світу може відбутися тільки на основі національного принципу. Жадна з великодержав, ні жадний з бльоків не може опанувати світу, бо не має на це ні універсальної ідеї, ні вистарчальних силових засобів для володіння світовими просторами". /Тези ОУН/. Марксистсько - большевицька теорія нівеляції і злиття націй в одну - остаточно і назавжди збанкротувала. Вона суперечить історичному прогресові людства. "Друга світова війна, яка коштувала людству, а зокрема Україні, величезних жертв крови та матеріяльних дібр, виказала наглядно, що рушійною силою історіотворчих процесів є нація, а національний принцип є єдиним принципом, на якому можна впорядкувати міжнародне життя. /Тези ОУН/.

В епоху атомової енергії ідея об'єднання народів в одне ціле стає зі сфери ідей і побажань реальною і неминучою дійсністю. Це не означає ліквідації націй і держав, які стоять на перешкоді історичному прогресові і утруднюють організацію людства, яка може бути здійснена лише на принципах міжнародного солідаризму, суверенности і рівноправности націй. Це означає ліквідацію поділу людства на воюючі антагоністичні імперіялістичні бльоки і держави та ліквідацію тих сил, які намагаються затримати процес визволення народів. "Головна сила, що стоїть на перешкоді суспільно-політичного прогресу світу - це - большевізм, як доктрина, і Москва, як її реалізатор. Вони вatроюють духовість, розкладають етичні вартості і творчі клітини суспільного життя та діють на поневолення людини і народів нещадною машиною большевицького капіталізму та нищівною системою терору партійної охлократії"/ОУН/.

Всім цим визначаються наші позиції і наше історичне призначення.

Ворожа пропаґанда з нашої антибольшевицької постави робить висновок, що українські націоналісти є захисниками старого капіталістичного ладу і виявом реакції лише на большевізм. Так можуть твердити слідом за тією пропаґандою лише політичні сліпці або .... провокатори.

Увесь наш історичний шлях і наша програма є незаперечним свідченням суверенности наших ідей , які є відповіддю українського народу на назрілі соціяльні і національні проблеми сучасности. Ми є носіями ідей не кляси, а нації.

Прагнення української нації збігаються з прагненнями передових прогресивних сил людства. Скеровані вони не лише на повалення большевізму, а й проти віджилих форм капіталістичного ладу, і на створення нового, кращого ладу.

"Нові історіотворчі сили тоді зможуть успішно діяти й остаточно перемогти, коли спроможуться на повні концепції розв'язки соціяльної та національної проблематики Доби"/Тези ОУН/ Український націоналізм, як вияв прагнень та ідей поневоленої нації, має всі історичні об'єктивні дані стати носієм такої концепції, бути найбільш радикальним і послідовним її творцем та борцем за її здійснення. Це ставить перед нами великі завдання. Бути нарівні з віком. Тримати свій крок у такті з кроками історії. - -

У ВОГНІ ВЕЛИКОЇ ПРОБИ.

Друга світова війна своїм велитенським розмахом, напруженістю боротьби і безприкладною жорстокістю поставила в огонь великої проби і перевірки народи цілого світу, їх державно-політичні системи, ідеології, їх політику партій і державних діячів. Одні витримали пробу і залишились при житті, інші відійшли в небуття. Проте було б помилкою робити поспішні висновки про банкрутство того, що відійшло, і життєздатність того, що залишилося, на підставі зовнішніх явищ, не заглянувши в їх суть і динаміку, не взявши до уваги, що процес ще не закінчився. Якщо іти за такою "логікою", то виходить, що большевізм, який залишився при житті, витримав пробу і доказав свою життєздатність, отже й не збанкротував. Очевидно, що справа з банкрутством стоїть трохи не так...

Проте є люди, які аж надто податливі на вплив зовнішніх подій і зміну коньюнктури, роблять з них поспішні висновки і... навіть міняють свої переконання й ідеологію. Це люди, які завжди опиняються в партії КВВ - куди вітер віє...

В українській дійсності є також люди цього типу. Вони галасують про банкрутство українського націоналізму і про невдачу визвольних змагань українського народу в цій війні з причини банкрутства українських націоналістів.

Чи відповідає це дійсності?

Як відомо, в ході велетенської світової війни центральним пунктом стала боротьба народів проти німецького імперіялізму, який загрожував також і Україні. Український народ, після того, як викрилось хижацьке обличчя німецького фашизму на Україні, від пораженських настроїв і підготови до боротьби проти большевізму круто повернув свою зброю і ненависть проти німецьких окупантів. В цій ситуації були виключені і внутрішні і зовнішні передумови боротьби проти московського імперіялізму, оскільки й СССР був залучений до боротьби з німецьким імперіялізмом. Здоровий інстинкт самозбереження і політичний досвід народніх мас України в цій війні виявився досить ясно. Іншою поведінка народу бути не могла, і вона сьогодні, в перспективі часу знаходить своє повне виправдання як з погляду військової тактики, так і в аспекті ідейних і моральних чеснот української нації. Лінія поведінки українського народу збігається з лінією поведінки всіх прогресивних сил народів у цій війні. У відмінність від періоду 1917 - 20 років тепер немає ніяких підстав твердити, що ми проґавили рідку епохальну хвилину і щасливу нагоду для вивершення національно- визвольної боротьби. Такої нагоди не було. Годиня щастя для України ще попереду.

Якою була поведінка політичного проводу українського народу в минулій війні? Чи всі витримали пробу?

Серед українських політичних сил виявилось в цій війні три лінії. Група "лівих", не зважаючи ні на які умови, намагалася вискочити на арену історії в плащику героя і вхопитись за мантію історії.

Доля їх - доля всіх Дон-Кіхотів...

Група правих трималася опортуністичної лінії орієнтації на одну з великодержав, як ніби то єдиний порятунок для України. Доля їх - доля третього колеса до чужого воза....

Проте переважаючий відсоток українських революційних сил залишився з народом. Серед них лінія ОУН - була тією генеральною лінією, яка скеровувала всіх політично мислячих людей по єдиноправильному шляху.

У великій пробі минулої війни ОУН ще раз довела свій глибокий і органічний зв'язок з народом, духово-політичну суверенність своїх ідей і здатність керувати визвольним процесом, стоячи на сторожі української революції. Витримала перевірку не лише концепція національно- визвольної боротьби українського народу, що її видвигає ОУН у формі концепції національної революції. Ідеологія і світогляд українського націоналізму, перейшовши вогнову пробу, очистилась від наносних елементів, що їх вносили з чужого поля непокликані "ідеологи" і "філософії" та зміднилась у своїх одвічних основах. Ідея нації - примату національного принципу, - це не видумка українських націоналістів чи запозичення з чужих ідеологій. Це голос українського життя. Іде боротьба за саме фізичне існування народніх мас. Але фізичне збереження українства в остаточному свойому висліді можливе лише за умов перемоги тих духових вартостей, що їх підносить український націоналізм. Протиставлення соціяльного націоналізму в умовах української дійсности не має ніяких підстав: є хибним. Український націоналізм - це не доктрина політичної ґрупи чи організації - це рух українських народніх мас, це їх боротьба за національне і соціяльне визволення. Носієм українського націоналізму в його глибинних органічних основах є широкі народні маси. Ідеологічне і політичне оформлення цього найбільш народнього руху знаходить свій вияв в діяльності політичних організацій і передових людей Нації. Були часи його упадку. По ньому наступало нове відродження. Не всі українські політичні сили і організації потрапляли бути справжнім виразником і носієм народніх дум і прагнень в цілості. Для одних Україна - це кляса хліборобів. Для інших - кляса українського пролетаріяту. Нині історичний прогрес відсуває клясовий і партійницький принцип в минуле. Вимога часу, що його переживаємо - національний солідаризм всіх клясів. Це гасло в тій чи іншій формі все голосніше лунає з усіх кінців світу і знаходить все більше визнання і здійснення в житті. Україна в цьому процесі має всі дані бути в аванґарді. Фактично в Україні вже не існує клясів. Є трудовий народ - селян, робітників, трудової інтеліґенції. Українські політичні сили, які сьогодні відстоюють клясову ідеологію і партійницькі принципи чи то хліборобів -землевласників чи то іншої групи, є анахронізмом. Партійно- політичний атомізм українських політичних сил є свідоцтвом відсталости від життя. Концепція ОУН щодо політичної організації проводу українського народу не є адекватним поняттям з монопартійною тотальною системою інших народів. Організація передових людей нашого народу, еліти нації на широкій ідейно-політичній основі українського націоналізму не виключає наявности різних відтінків і течій політичної думки. Організація включає поняття опозиції і вільного обміну думки.

Був час, коли чисте джерело українського націоналізму засмітчувалось безкритичним запозиченням деякими "націоналістами" догми чужих ідеологій і світоглядів. Були в нас, як писав Сціборський "надмірні/ часто непокликані.../ ідеалізатори диктатури, які витворювали помилкові й небезпечні погляди на більшість /народню масу/, як на ту "ворохобну юрбу" або "деструктивну чернь", що до неї, мовляв, можуть бути застосовані лише два середники кермування: сліпий послух і погорда"./Націократія/. - Носієм цієї тенденції є концепція Донцова. Але помиляються ті, ототожнює "донцовщину" з українським націоналізмом в цілості. Український націоналізм це "хвильовізм", якому є чужою "антисмердівська "теорія.

Знаходились серед українських націоналістів надмірні послідовники ідеалістичного волюнтаризму, які національно-визвольну боротьбу перетворюють у безпредметну романтику і в поле задоволення своїх егоїстичних претензій на "провідництво" - забуваючи про загально-національні інтереси і втрачаючи реалізм і політичний розум. Відомим є факт розколу ОУН і поступування, ідеологія і тактика тих, хто відколовся.

Але той, хто ототожнює ті вивихкі теорію та практику "чину ради чину" з українським націоналізмом і на цій підставі оголошує його банкрутство, виявляє явну тенденційність, якщо не сліпоту. Яким би виглядав світ, коли б серед усіх народів після кожної зміни міжнародньої ситуації і помилок окремих осіб , проголошувалось банкрутство всіх досі існуючих політичних концепцій і світоглядів та творилися нові партії? Світ, давно б, очевидно, потонув у хаосі.

Шлях до впорядкування українського політичного життя лежить не в напрямку негайної самоліквідації всіх досі існуючих партій і створення нової, а також і не на шляху монополізації і привласнення визвольної боротьби українського народу однією якоюсь групою і диктаторського підкорення до послуху всіх інших собі. Період вільного змагання існуючих політичних течій неминучий. Шлях до ідейно- політичної єдности політичного проводу нації лежить через консолідацію нинішніх політичних угруповань. Вміння провадити визвольну боротьбу і сила жертвенности - це ті дві речі, що визначають, кінець-кінцем, перевагу в українськім визвольнім фронті якоїсь одної політичної течії. Український націоналізм, що має помажні здобутки в минулому і теперішньому, має велику шансу в недалекім майбутнім осягнути цю перевагу для того, щоб в якнайбільшою користю прислужитися справі національного визволення.

§:§:§:

З УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ.

I. "НАША БОРОТЬБА" Ч. 1,1946 р. Орган політичного активу ініціятивної групи УДРП.

Збірник, що його ми розглядаємо, є третім зчерги документом, якими творці нової української партії заявляють про себе і про свою діяльність. На останній сторінці цього збірника автори також нагадують про це читачам в коректній і дипломатичній формі затереження, де говориться, що видані ними раніше "Наші позиції" та "Соціяльно-політична /конституційна/ програма УДРП" є матеріяли дискусійні, а не офіційні документи нової партії. Це дає нам право сказати про цей збірник, отже й про спробу утворити нову партію, наше слово. Тим більше, що творці нової партії виявляють послідовність і уперте підкреслення своїх нібито нових позицій і принципів, про які треба сказати ясне і одверте слово з огляду на їх явну хибністьі шкідливість. Очевидно, що посилання на дискусійність виданих матеріялів не знімає відповідальности за них з їх авторів. В часі, коли перед українською політичною еміґрацією стоїть величезної ваги завдання організації і консолідації всіх здорових політичних сил в координоване зусилля для посилення нашого національного потенціялу і спільної боротьби, викриття хибних позицій і шкідливих,а часом і ворожих українству ідей та ідейок є як ніколи на потребі.
"Живемо в добу банкрутства всіх і всяких існувавших досі політичних систем і концепцій" - такою є перша теза, з якої починають творці УДРП свої самозначення й ідеологічне оформлення. Проголошенням банкрутства всіх українських партій починаються"Наші Позиції". Вище наведеною тезою починається і передова "Хто ми", у збірникові, що його ми рецензуємо.
А по цьому оголошується завдання:
1. "Об'єднання найпередовішої еліти нашої нації в міцну бойову партію української демократичної революції /підкр.наше./
2. Спрацювання ідеологічних основ "того руху, який перекинувшись на терени краю, мусить опанувати визвольною боротьбою нашого народу".
Для організаторів УДРП і, можливо, для політично невишколених і недосвідчених читачів така конструкція може видатися логічною, ясною і переконливою. Отже всі збанкротували.Творімо нову партію.

Але, як би цього не хотіли творці УДРП, в дійсности,очевидно, справа з банкрутством "всіх і вся" стоїть трохи не так , і справа творення нової партії теж є не такою простою, як на перший погляд здається. Не будемо обґрунтовувати своєї тези про те, що в дійсності не всі збанкротували, бо ті, що "банкротують" всіх інших теж нічим не обґрунтовують і не доводять своєї тези. Хоч таке твердження про банкрутсво всіх і всяких існувавших"досі політичних систем", висловлене в такій категоричній формі одразу ж викликає сумнів і знак запитання. Воно вимагає обґрунтування. Але таке обґрунтування не можливе. Наведена теза є фалшивою. Ми б не чіплялися до цієї тези, як би це було звичайне помилкове твердження. В дійсності вона червоною ниткою пронизує видання УДПР і є тим шкельцем, через яке дивляться автори на світ. Це методологічний принцип при оцінці явищ удеерпістами. А остільки, що він є фалшивим, то він веде автора до таких же фалшивих висновків і оцінок в усіх інших питаннях.

Особливо хибну позицію обумовила така постава до українського націоналізму. Творці УДРП проголошують також банкрутство українського націоналізму. Заперечення і негація українського націоналізму - це друга провідна політична і ідеологічна лінія УДРП.

В підсовєтській дійсності, - пише автор,- виросли численні революційні політичні сили антагоністичні большевицькій системі. Виросли вони з шарів українського селянства, робітництва та трудової робітничо --селянської інтелігенції, конденсуючи в собі волю і прагнення тих верств, тобто волю і прагнення цілого народу, бо інших груп населення в Україні немає. "Большевізм охрестив ті сили "націоналізмом". І ось тут автор одразу ж поспішає зробити застереження, "щоб наші націоналісти не робили шкідливих ілюзій для себе". Бо, мовляв, так називав їх лише Сталін, для того, "щоб якнайдужче скомпромітувати, зумисне звужуючи їхню ідейно- політичну суть". На думку автора, націоналістів в Україні не було. Націоналізм і націоналісти, це мовляв, явище локального, галицького походження і значення. Утримуємось від докладної дискусії на цю тему. Не будемо наводити численних фактів про існування націоналізму і націоналістів в Україні, а не тільки в Галичині. Це само собою зрозуміло. Хочемо проте звернути увагу на два моменти, а саме: автор дивиться на український націоналізм і сприймає його так, як його висвітлювали большевики - негативно. В большевицькій інтерпретації націоналізм - це справді негативне явище. Його справжнє обличчя закривалося. Його мета - самостійність і суверенність України замовчувалась. Зате робилося наклепницьке накидання йому "звірячого шовінізму", "антисемітизму","національної ненависти" і ворожнечі і т.д. Обиватель це й справді сприймав на віру. Але люди, які претендують на звання еліти і політиків, мусіли б знати справжню суть українського націоналізму. Те, що є компромітуючим для большевиків /"націоналізм!"/, не є компромітуючим для українського народу. Бо большевізм компромітував усе, а не тільки націоналізм.

Ясно, що над автором тяжіє большевицьке трактування українського націоналізму. Для нього націоналізм є компромітуючою назвою для українських політичних сил. Цією назвою большевізм нібито мав на увазі "звузити їхню ідейно-політичну суть". З цим очевидно, не можна погодитись, бо в дійсності націоналізм не звужує , а навпаки, дає найбільш суттєве і широке політичне визначення ідейно-політичної суті тих сил. Намагаючись чимсь підперти своє твердження, автор пише: "націоналізм Донцовського типу в силу низки причин не міг мати впливу на українські робітничо-селянські маси." Але ж, як відомо, націоналізм типу Шевченка-Міхновського- Хвильового - таки мав вплив, і він власне творив політичне обличчя тих сил, " що виросли з конкретної дійсности, проходячи школу в тій дійсності, як прогресивне явище, як антагоніст і могильник існуючої системи". В уяві творців УДРП український націоналізм - це якась відірвана від грунту мрія, незрозуміла робітничо -селянським масам. Забувають при цьому, або не розуміють, що у виступах всіх отих Хвильового, Волобуєва, Шумського, Косинки і т.д. відбилися настрої найширших народніх мас України, обумовлені тодішньою реальною дійсністю. Українські політичні сили на Україні цілком закомірно були переважно націоналістичного напрямку. Український націоналізм на Східній Україні поширювався не як реакція на большевізм, як твердять автори збірника, а як рух, що був скерований проти Москви і московського імперіялізму.

Це, перш за все, антиімперіялістичний рух , і тільки через те, що большевізм був носієм московського імперіялізму, він став також анти-большевицьким. Найбільш яскравим виразником українського націоналізму був, як відомо, український комуніст Хвильовий. - І ми не помилимось, коли скажемо, що Хвильовий був репрезентантом і типовим представником саме тих політичних передових сил, що виросли в УССР. Гаслом цих сил було і очевидно є і нині не "демократична революція", а "геть від Москви". Отже націоналістичне гасло, скероване проти московського імперіялізму і на здобуття суверенности і незалежности України. Але нашим "реальним політикам" з УДРП, очевидно, не вистачає здатности бачити реальну дійсність, вони творять свою концепцію, яка не тощо не відповідає тій дійсності, а їй суперечить. Вони пишуть: "Українська національно-визвольна боротьба може бути або тільки антикомуністичною /націоналістичною/, або антиімперіялістичною /демократичною/". Отже, українські націоналісти боряться лише проти комунізму, а не проти імперіялізму. Честь боротись проти імперіялізму належить українським демократам.

Чи не застосовують тут автори при творенні своїх концепцій методу діялектичного матеріялізму слідом за Марксом, який творив свої концепції, як відомо, перевертаючи і ставлячи Геґеля з голови на ноги? Впадає в очі лише одна різниця: наші діялектики чи то з любови до оригінальности і до парадоксів чи з інших причин перевертають не Геґеля, а звичайні факти дійсности і ставлять відомі і незаперечні істини з ніг на голову.

У статті з цілком сер'йозною назвою: "Націоналізм і національно-визвольний рух" читаємо ще таке: "Сучасний націоналізм /фашизм/ виник і оформився не з національно -визвольної боротьби поневолених націй, а як реакція на комунізм". Отже, націоналізм і фашизм це для творців УДРП одне і те ж. Націоналізм виник як реакція на комунізм. А до того його не було. А далі ще й таке твердження: " Національно- визвольні рухи Індії, Китаю, та інших колоній - не є націоналістичні, вони продовжують залишатися демократичними і об'єднують усі кляси нації. Коли сучасна націоналістична ідея перекидалася в колонії, тоді тамтешні носії її ставали звичайнісінькими аґентами стороннього імперіялістичного інтересу."

Отже, коли ви читаєте тепер в газеті припустімо таке: "Індонезійські націоналісти запротестували проти того, що на острові, з'явилися свіжі голляндські війська в час, коли англійські війська звільняють країну, - то не вірте очам своїм. Які там націоналісти можуть бути? Адже ж це колонія, а "національно-визвольні рухи колоній не є націоналістичні..." Та й большевізму в Індонезії не було, а націоналізм виникає лише, як реакція на большевізм. А коли вже припустити, що й туди перекинулась "сучасна націоналістична ідея, то індонезійські націоналісти викидають слідом за англійцями й голляндців тому, що ще не підшукали підходящого окупанта чи імперіялізму. А як підшукають то одразу стануть "аґентами стороннього імперіялістичного інтересу". Бо така вже вдача всіх націоналістів. І взагалі коли підходити до цього явища з погляду "передової" теорії УДРП, то індонезійські націоналісти неправильно називають себе націоналістами. Це швидше національно-визвольний рух, бо ж у цьому "об'єднуються усі кляси нації". А націоналізм...гм... "ідеологічно націоналізм являє собою спробу об'єднати реакційно утопічного дрібного власника з нещадно руйнуючою його капіталістичною дійсністю".

Це не з совєтської газети - так пишуть у своєму збірникові творці нової української партії. Дійсно, читаєш і очам своїм не віриш!-

Ось таких перлин застосування діялектично- матеріялістичної методи до аналізи і оцінки суспільних явищ можна б було демонструвати слідом за авторами "Нашої Боротьби" дуже багато. Застосування цієї методи, ось таке як бачимо, і популяризація марксо-большевицьких визначень клясової суті і реакційности націоналізму - це третя риса і "принцип" творців нової української партії.

Сліпо йдучи за цим визначенням і цим принципом позиченим у большевиків, автор статті висуває таке твердження:"Націоналізм компромітував національно- визвольні рухи тих народів, серед яких він виникав..."Це, очевидно, стосується й до української дійсности. Як клясичний вияв українського націоналізму, автори беруть донцовсько-бандерівську теорію і практику. І ось тут джерело всіх дальших помилок. Таке утотожнення названої теорії і практики з цілим українським націоналізмом викривляє дійсність і вводить в оману читача. Бо й справді критика політичного примітивізму "лівого крила" націоналістів і, зокрема, його тактики "боротьби на два фронти", одночасно і проти гітлерівських полчищ Німеччини і проти червоної армії СССР є переконливою. Особливо там, де автор робить порівнання: "на сході за чверть століття виробилась одна риса - уміння мислити політично і тверезо зважувати сили й можливості і правильно оцінювати дійсність та перспективи". Влучною і гострою є також критика ідеології донцовсько-бандерівського ґатунку. Критика "антисмердівської" ідеології і пересадного волюнтаристично-ідеалістичного містицизму "чину ради чину", "сліпого буяння почуттів супроти логіки не викликає у нас заперечення. Наслідки практики цього ґатунку "націоналістів" цілком правильно пояснюється безкритичним перенесенням в теорію, практику українського націоналістичного руху чужих методів і принципів, або, пише наш автор з УДРП, поступування тих "націоналістів" обумовлене тим, що вони "отроєні фалшивою і наскрізь реакційною ідеологією сумнівної вартости і чужого походження". Але ж відомо, що це у нас лише певний ґатунок "націоналістів" чи "ліве крило"... Поза тим існує ОУН. - Існують також інші українські партії, які в більшій чи меншій мірі стоять на позиції українського націоналізму. Всіх їх автор валить до купи, на всіх поширює ту свою негацію, очевидно для того, щоб підвести до думки, що всі вони "заморожують вели ку кількість надзвичайно цінних резервів, що тим самим вибувають з активного балянсу/ між інш., маючи деякі шанси перейти в активний баляно контрреволюції/". Ці резерви, мовляв, годяться лише на те, щоб формувати з них нову партію, якої потребує теперішня Україна. Авторам здається, що Україна потребує тепер такої партії, яка відмовиться від українського націоналізму і національної чи націоналістичної революції, а висуне примат соціяльно-економічної проблематики і поведе народ шляхом "демократичної революції". Таким є їх дальший принцип. Цей принцип випливає з невіря творців УДРП в українську національну революцію. Дуже високо оцінюючи і підносячи політичні сили, що виросли на Наддніпрянській Україні творці нових концепцій одночасно принижують їх, заявляючи , що для них український націоналізм - чуже й вороже явище або, в кращому разі, не є мобілізуючим рухом, а порожнім звуком. Воюючи проти негації і приниження українських політичних сил з боку галицьких скептиків, новоявлені патріоти тих сил негують і принижують їх з другого боку.

Галицькі скептики і нігілісти твердять про денаціоналізацію "східняків" і цим виявляють песимістичні погляди на справу національної революції на східніх землях, покладаючи надії на захід. Скептики і нігілісти зі сходу твердять про ворожість політичних сил сходу до націоналізму і цим самим теж виявляють песимізм на справу національної революції в Україні.. Ці сили, мовляв, виросли і будуть вести боротьбу на основі соціяльної проблематики і йтимуть шляхом демократичної революції.

Обидва ґатунки скептицизму і песимізму щодо націоналістичної революції в Україні один одного варті, бо обидва однаково помиляються.

В дійсності справа української революції виглядала і очевидно виглядатиме інакше. Що було характеристичне для бурхливого ренесансу в часи НЕП-у в Україні /1923 -29/? Соціяльно-економічна проблематика чи насамперед національна і націоналістична? Факти говорять, що останнє. А факти уперта річ. Бо ж лунало гасло не геть "державний капіталізм", "колгоспи" чи навіть большевізм, а"геть від Москви!" І це було страшним для большевізму. Страшним був український націоналізм, а не соціяльна проблематика, як твердять творці УДРП. І це було тим гаслом, яке рухало і буде рухати масами, бо ж національна революція і український націоналізм, як її носій включають розв'язання також і соціяльної проблематики і народоправчі свободи і боротьбу проти імперіялізмів. На гіркому досвіді народні маси переконуються, що без національного визволення немає соціяльного, і що лише націоналістична революція зробить український народ паном на його землі і приведе до нового національного відродження. Отже не націоналізм звужує ідейно-політичну суть революційних сил на Україні та їх боротьбу, а творці УДРП з їх концепцією "демократичної революції".

Так само на національному ґрунті, а не на ґрунті соціяльному, як знову ж таки твердять творці УДРП, відбулося змикання українських політичних сил з протибольшевицькими силами інших народів. Зректов, дехто з учасників збірника це прекрасно розуміє, бо сам на 39-ій сторінці у них же читаємо:"Національний чинник в становищі поневолених народів став головною консолідуючою силою стійности, що рятує народ від загибелі, робить його гідним утриматись при житті."

Отже, не витримує критики і цей принцип УДРП - принцип примату соціяльно-економічної проблематики над національною. Твердження про ворожість сходу до націоналізму є фалшивим. А звідси є фалшивою і концепція "демократичної революції" в протиставленні до "націоналістичної". - Як фалшивою і хибною є ціла постава - творити українську партію, негуючи український націоналізм і з реакції на український націоналізм -оформляти свою ідеологію. Шкода праці й часу. А найбільше людей. Бо така постава є поставою деструктивною і безплідною, і вона до добра не доведе. Лише буде ще одним виливанням води на млин ворога.

Та віримо, що український націоналізм і його організованого носія ОУН не вдасться скомпромітувати в очах українського народу ані большевикам, ані його вільним чи не-вільним підспівувачам. Дійсно передові українські політичні сили ішли і будуть іти єдиним українським шляхом, продовжуючи кращі традиції борців за визволення нації.

Думаючи про місце і роль проєктованої партії, наколи б вона утворилася і продовжувала стояти на щойно показаних позиціях, у нас повстає одна аналогія. Колись українські комуністи теж творили свою ідеологію в протиставленні до ідеології українського націоналізму.

І стали деструктивною силою в українській національній революції і агентурою стороннього імперіялістичного інтересу - московського большевізму. На цей раз повоєнною психозою слабодухих і заляканих людей став інший "ізм". Переймаючи ідею світової демократії, наші українські демократи теж протиставляться українському націоналізмові. І нам здається, що їхня роля є аналогічною до ролі українських комуністів. Комуністи прочистили шлях до московського большевізму. Демократи прочищають шлях світовій демократії, так, нібито український націоналізм виключає основні універсальні принципи і народовластя. Але це безперечно, що прочищаючи шлях світовій демократії, в умовах української дійсности буде прочищено шлях насамперед московській демократії. Здається, в психології і переконаннях нинішніх демократів ЗДА і Англії є тенденція розглядати нас плем'ям російського народу. Отож після повалення большевізму і здійснення демократії/ демократичної революції/ пісня може початись спочатку. Будьте демократами, живіть в російській демократичній імперії - ваша мета осягнена. І будуть знову російські асимілятори і великодержавники в новому демократичному одягові продовжувати свою роботу в своєму незмінному дусі. До речі, можливість такої перспективи відчувають самі ж демократи там, де вони пишуть про денаціоналізаційний процес, що наступить "в ході антибольшевицької демократичної революції" і який є "страшно небезпечний з погляду незалежности нації".

Як відомо, ідейні українські комуністи збанкротували і стали не збанкротованими націоналістами. Та такими, що дай Боже кожному. Думаємо, що діялектика розвитку боротьби на Україні готує таку ж долю і демократам. Але так очевидно не буде і до того не дійде. Передові політичні сили не захочуть повторювати старих помилок. Історія не любить повторень. Все, що є дійсно передовим і політично дозрілим в наші часи, стає на єдиноправдивий шлях - випробуваний шлях всіх попередніх поколінь нації. І неминуче стануть на цей шлях всі ті, які ще блукають, але не втратили українську душу, українську правду і своєї національної гідности. - Український націоналізм не є модною політичною течією певної епохи. Це не доктрина, створена лябораторним методом, відірвано від українського життя чи перенесена з чужого поля ідеологія. Це також не є духовий і політичний рух окремої групи людей, чи організації і не є він також ідеологією однієї кляси. Це глибокий і органічний духово-політичний рух нації до свого самоствердження і розвитку всіх своїх духових і матеріяльних сил і спроможностей. Це боротьба нації за своє місце під сонцем і своє існування.

Найбільш яскравим стихійним виразником цього українського руху був Шевченко. І тому він є нашим маяком, що світить нам у віках, допомагає нам відчути і усвідомити, хто ми і куди, до чого мусимо прямувати. Це наш духовий вождь і наша "генеральна лінія".

Це не означає застиглости і консервативности українського націоналізму. Він є в постійному розвиткові й удосконаленні, вбираючи в себе досвід цілих поколінь. Зі стану стихійного руху український націоналізм давно вже перейшов до свідомого сформлення в політичному рухові, в діяльності окремих осіб і організацій. Навіть формально, в часі, український націоналізм нічого не має спільного з фашизмом, бо виник раніш. Цілком одмінним явищем є український націоналізм не лише супроти фашизму, а й супроти націоналізму інших народів. Відмінність і оригінальність історії та особовости українського народу склалися на відмінність українського націоналізму.

Він є виявом душі, характеру, прагнень, уподобань і цілого стилю життя українського народу. Теза про демократизм і безбуржуазність українського народу не є пустою фразою. Українська буржуазія не могла накласти свого клясового відбитку на українському національному русі. Український націоналізм є виявом ідеології трудових мас України. Ще Хвильовий, у відповідь на большевицьке плямування українського націоналізму, як буржуазної ідеології і фашизму, писав: Коли наші погляди зійдуться з "чаяннями" нашої ж таки дрібної буржуазії і навіть фашистів, то це зовсім не значить, що ми помиляємося". /"Думки проти течії"/.

Народність українського націоналізму визначає його відношення до демократії. Український націоналізм не є в протиріччі чи антагонізмі до українського народнього демократизму. Він увібрав його в себе і є його носієм. Відмінність позицій наших модних коньюнктурних демократів, з одного боку, і українських націоналістів, з другого боку, є в тому, що націоналісти беруть в основу політичні традиції демократизму українського народу, тоді як українські демократи є безкритичними поклонниками політичних систем демократії інших держав.

Дехто з українських демократів намагається, враховуючи старі помилки, зроблені на ґрунті безкритичного ідолопоклонства перед демократією, перебудуватись. Говорять тепер про нову, виправлену демократію. І не помічають, що "америка вже давно відкрита". В своїх поправках новітні українські демократи наближаються до націоналістів. Але цього звичайно не легко усвідомити і ще тяжче визнати. Інерція протиставлення до українських націоналістів, як до своїх ворогів і "фашистів" настільки ще тяжіє над ними, що годі сподіватися одвертого визнання рації державно-політичної концепції українських націоналістів. В кінці робимо таке наше резюме:

1. Основні постуляти і концепція "демократичної революції"УДРП нічого нового в українську політичну думку не вносить і повторюють "зади".
2. Найбільш позитивне - спроба тверезо і реально оцінити українську дійсність. В цьому напрямі дано гостру, але правдиву критику теорії, практики й ідеології деяких наших угрупувань./гетьманців і бандерівців/. Такі статті, як "Малахіянство" і "Гамлети й Донкіхоти" прочитає з користю кожен українець. Але перенесення означених викривлень і негативів на цілий український націоналізм і утотожнення доцовсько - бандерівської теорії і практики з сучасним українським націоналізмом - величезна помилка, яка дезорганізує читача і може принести велику шкоду політично невиробленим людям.
3. Найсильнішими властивостями людей з групи УДРП є добре знання підсовєтської дійсности і серйозна та глибока критика большевицького ладу.
4. В числі осіб політичної групи УДРП є, безперечно, здатні люди, які пройшли добру большевицьку школу і не навчилися в ній діялектики, якою марне пробують оперувати. Найбільший гріх проти діямату це не дотримання закону діялектичного заперечення. Творці УДРП стали на шлях "голого заперечення" всього, без удержання кращого, що набуто попереднім розвитком. Разом з водою вихлюпнули й дитину.

Здається є такий вираз у Маркса чи Леніна.

Воюючи проти волюнтаристичного ідеалізму і проти донкіхотсько-маламіївських "борців за мрії" слід також пам'ятати, що й повзучий емпірізм і нігілізм матеріялістичного підходу до суспільних явищ не є кращим. А такий підхід ми теж помітили. Це говорить про те, що серед справжніх діялектиків з УДРП є й недовчені діяматчики, які тільки псують справу.

Радимо групі не доручати таким діяматчикам писати такі статті, як "Націоналізм і національно-визвольні рухи".

А всій групі радимо прийняти до уваги наші зауваження і добре над ними подумати. І зробити відповідні висновки.

А.Наддніпрянський.

"САМОСТІЙНА ДІРКА" , - Остап Вишня. Видання газети "Радянська Україна", 1945 рік.стр.70.

Перед нами збірка відомого українського письменника Остапа Вишні. Одного з тих, які один по одному зникали з України і доля яких відома лише НКВД.

Відірвані від рідного краю, жадібно розгортаємо цю ще зовсім свіжу книжечку, як свідка того, що діється там... Тим більше зацікавлення викликає вона несподіваним воскресінням найбільш відомого колись імені в українській совєтській пресі.

Портрет. Ще зовсім молоде і бадьоре з усмішкою обличчя.Молодше навіть того, яке ми звикли бачити до заслання. Ніби говорить: "жить стало краще, жити веселіше"... Дивіться, мовляв; націоналісти писали, що большевики закатували Остапа Вишню,а він ось який. Живий, здоровий, та ще й усміхнений.

Над чим і як же усміхається Вишня тепер?

В книжечці одинадцять фейлетонів. - "Дуглас" - перший з них. Опис подорожі літаком з Києва до Львова. Гумористичний перелік обов'язків пасажира. Дивитись... Думати..."Нав'язувати кожному, про що він має думати, ми ясна річ, не ризикуємо, - кожен має право думати про що він хоче". Так пише Вишня. Двозначна іронія. Бо ж відомо, що завданням радянського письменника є нав'язувати певні думки і то не свої, а ті, що вимагається "соціяльним замовленням".

Про що ж корисно думати сидячи в "Дугласі"? - питає Вишня. А ось про що: "Коли ви летите над територією східніх областей Радянської України, чому ви бачите величезні суцільні земельні простори, широкі як море, а коли ви перелітаєте на західні області, пропливають під вами вузесенькі земляні смужечки, що сирітками знедоленими туляться до величезного шмата поля, з палацом посередині.

Чому це так?... Хіба про це не інтересно подумати?"

Безперечно, що інтересно. Але думаючи про це, ми беремо це явище не так, як воно виглядає зовні і в пропаґанді, а яким воно є в дійсності. Як в дійсності жив селянин на тих "вузесеньких смужечках" і як жив колгоспник на "широких,як море, колгоспних просторах". Цим не хочемо вихваляти"вузесенькі земляні смужечки"... Думаємо про інше. Чому це "переваги" колгоспного ладу поверталися до українського народу таким страшним обличчям-обличчям злиднів і голоду? Чому це так?...

Віримо, що про це думає і український народ. А може й... Вишня.? Але Вишні треба виконувати соціяльне замовлення, і він пише не про це, а ось про що: "Старші брати обняли вже найменшого брата", пригорнули його до... України? Еге, нема дурних. Так думати некорисно і небезпечно. Вишня нав'язує інше думання. Не українське - а радянське. Отже пригорнули того "меншого брата не до України, а "до своєї могутньої родини..." І радісно усміхнулися всі матері - спільниці,всі держави Радянського Союзу.".

Щеб пак! Рідна мати може ще поплакати. Зате будуть усміхатися"матері- спільниці". "Подумайте про це,і ви теж радісно усміхнетесь! - пише Вишня. - Усміхаємось і згадуємо безсмертного Гоголя, з його сміхом крізь сльози. А Вишня поспішає нам навіяти інші думки. Про очищення найменшого брата від "націоналістичного чаду", про зняття з його очей полуди. "Щоб швидше прозрів він, щоб побачив і усвідомив собі, що тільки у возз'єднаній великій соборній Радянській Україні, в єдиній сім'ї всіх Радянських Республік, під проводом великого Сталіна,він заживе справжнім вільним, щасливим життям"...

Стук!...Сіли!...

Сів Остап Вишня оце з такими думками у місті [illegible]. Сів і [illegible] же низько сів...

"Львів".

Так от він який!

...німці -Лемберґ!

шляхта -Львув!...

А він стояв Угордині, як скеля...І діждався..."1939 року,прийшла воля... Великий Радянський Союз простяг руку... і возз'єднав..." і т.д. і т.д.

Чи варто переказувати за Вишнею і повторювати те, що Вишня повторює за Микитою Хрущовим? Найбільше дістається "українсько -німецьким націоналістичним посіпакам". Соціяльне замовлення - нічого не вдієм.

Для нас цікавостнати, що саме використовується, як компромітуючий матеріял. Маючи замовлення якнайбільше обсрати українських націоналістів, Вишня не знайшов нічого більш сказати про них, як лише ще раз нагадати про компромітуючу діяльність окремих осіб і груп, діяльність, що не може бути поширена на українських націоналістів, в цілому. Основним твердженням Вишні є твердження "докторської праці" Хрущова про те, що нібито українські націоналісти були за панібрата з німецькими фашистами. Цей наклеп обґрунтовується в такий спосіб. Були арешти? Це німці робили, щоб піднести авторитет націоналістів в очах народу.

Загальне враження від збірки - далеке від сміху. Сумно стає і від того, про що говориться, і від самого Вишні.

Проте Вишня запевняє нас, що народ український ще не втратив здатности сміятися... І з цього приводу нав'язує читачеві ось таку думку: "Народ, що в тяжку хвилину свого життя,спричинену його ворогами...на звичайнісінький людський жарт вибухає таким веселим сміхом, - такий народ не може бути не радянським,бо так може, так уміє сміятися тільки радянський народ!"

Чи не звучить це насміхом письменника над читачем і...над собою!? Якщо судити з досвіду Східньої України і самого Вишні, то швидше можна припустити другу можливість: такий народ не може бути радянським! А якщо й стане радянським - то втратить і цей свій священний дар - сміятися.

Але про це радянському письменникові небезпечно й думати - не то що писати. Писати він мусить про те, що йому замовлено, а не про те, що він сам думає.

Так може, так уміє писати тільки радянський письменник.

Бо мусить!.....

П. К-н.

Наші Вісті

Український інформативний періодик

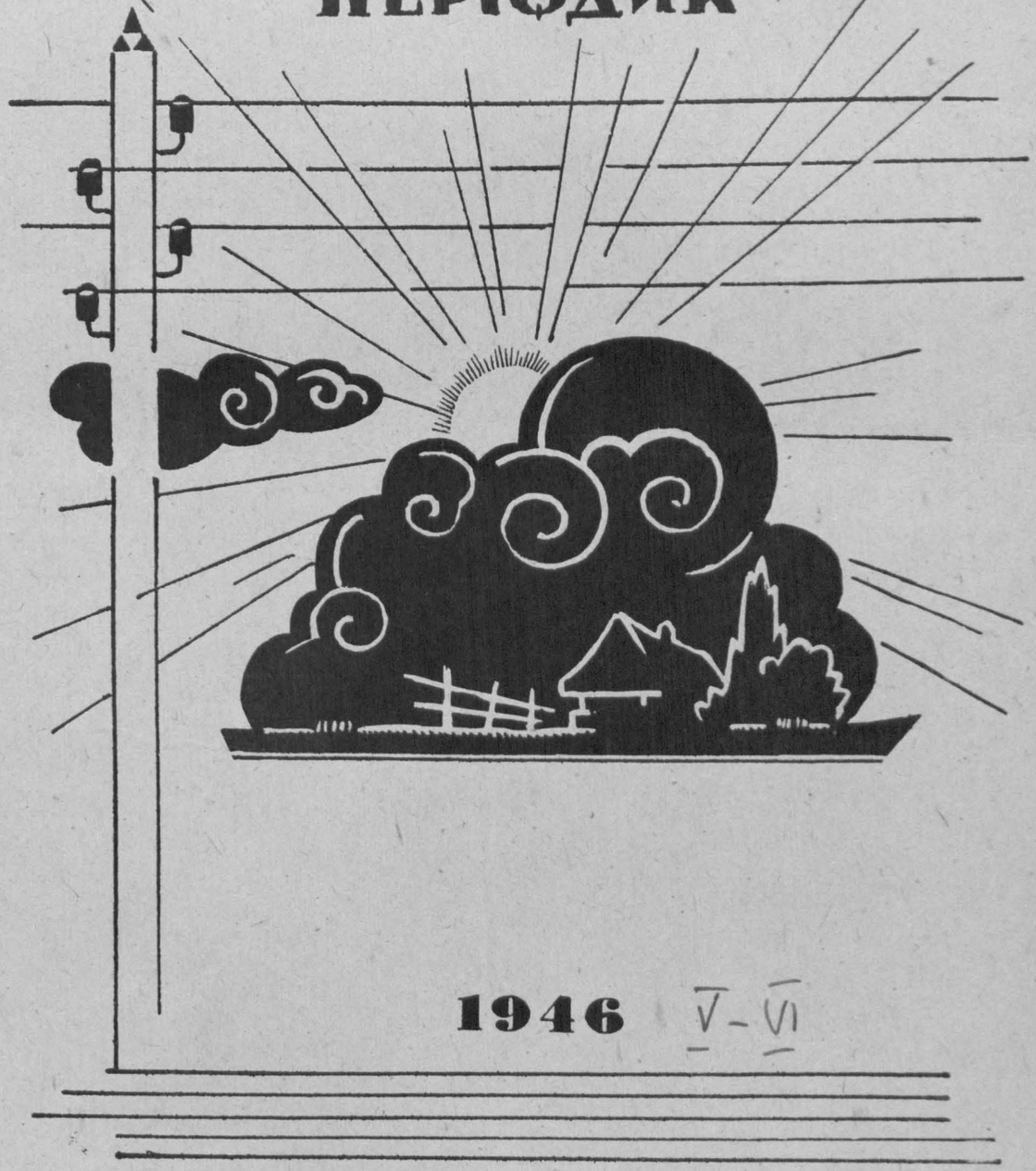

1946 V-VI

УКРАЇНСЬКИЙ
Ч. 534
МУЗЕЙ-АРХІВ

Др.Олег КАНДИБА-ОЛЬЖИЧ
Заступник Голови Проводу ОУН
замордований німецькими загарбниками
в конц.таборі Саксенгавзен в 1944 р.

В ДНІ ЗЕЛЕНИХ СВЯТ

КЛОНИМО ГОЛОВИ

НАД МОГИЛАМИ ПОЛЯГЛИХ

З А У К Р А Ї Н С Ь К У І Д Е Ю

Наші Вісті.

Травень - Червень. 1946

Ф. Щуган

Тайна Величі.

"Історія це драма - виставлена на сцені безконечности, де сонцем замість рефлекторів і вічність замість декорацій. Творцем її є Бог, а зміст її й тисячегранна мораль ведуть через тьму і світло до престолу Божого".

"Покоління за поколінням, сотні тисяч людей з життя, повного кипучої діяльности, як потік з громом летіли в безодню, - потім вмовкало все, крім слабої луни, та й вона канула в забуття. Ще нові покоління - так без кінця йдуть тією ж дорогою". В такому колобігу народження і смерти, піднесень і падінь замкнена велика таємниця життя. Тайна життя всесвіту, одиниць і народів.

В цій великій містерії віків, у цьому гримучому потоці змін, діють, однак, незмінні закони, закони вічні, поза які не сміє вийти велика драма. Одним із головних законів є закон боротьби. Велике змагання регулює народження і смерть, зриви і упадки одиниць і націй. Міняються драми - вічні засади лишаються незмінні. Можемо лише констатувати факт, що у великому сплеті причин і наслідків, який утворюється навколо життєвої боротьби, завжди лишається ненарушеною правда: перемагає сильніший. Тут замкнений секрет піднесень і падінь, величі і марніння всіх народів.

Коли ж стає народ сильним і здібним до боротьби, перемоги і творчости?

Тут знову діють великі закони, мало помітні назверх, незрозумілі. Небувалі зміни, викликані зривом якогось народу, так заскакують часто своєю несподіваністю, що годі знайти точні причини.

Довгі віки плентався бідний арабський народ пастухів по своїй непривітній пустині - нікому незнаний. І раптом пустиня запалала вогнем. Незнані пастухи стають відомі всьому світові, малий народ став нечувано великим - і протягом одного століття Арабія сягає Ґренади, з одного боку, і далекого Делі, з другого. Причина? Серед пісків пустині і її пастухів появився Магомет. Сам, нікому незнаний, купецький помічник сходить на піски арабські неначе блискавка. І люди чекали на нього, він їх запалює і провадить - він пророк і вождь. І довгі роки по його смерті зростає слава і сила арабів, що визнають його релігію - його ідею і заповіт. Провадить їх релігія Алдаха, провадить їх віра, з нею перемагають, але нічого цього не було б, коли б не було Магомета-одиниці, Магомета-вождя. Коли б не він об'єднав усіх розпорошених племен, коли б не порушив їх одною волею і ціллю.

Так можемо перейти усю нам знану історію і завжди бачитимемо піднесення там де появляється вождь і упадок там, де його нема. Мільйони, що визнають якусь правду, що хотять боронити її своєю кров'ю, своїм життям, розпорошуються перд нечисленним противником, на чолі якого стоїть провідник. Сьогоднішні дні дають цьому ще одно свідоцтво.

Безкриле XIX сторіччя, з усіми "Маркса протиріччями" - старалось довести неправильність цієї правди. Старалось знаслузати вічний закон - перемагає концентрація зусиль і волі, несена вождем і його духом. Усі великі шамани демолібералізму намагались довести, що народня маса криє в собі усі існуючі і сущі цінності і вона є джерелом усіх суспільних політичних і ма-

галі історичних явищ. Певно - безпомильно окреслив нашу добу Ле Бон:"нова доба - є доба ростучої сили мас. Доля народу кується я тепер не в тих чи інших канцеляріях, але в остаточному рахунку - в душах мас. І цеьцілком зрозуміле. Коли до боротьби виступає не кляса, а цілі народи в найширшому зрозумінні, доля їх як спільноти мертвих, живих і ненароджених, залежить від мас, що будуть ведені до боротьби. Бо маса може бути злочинною, може бути героїчною. Маси ідуть на смерть, щоб перемогла та чи інша віра або думка, їх можна запалити такими абстрактними ідеями, як честь і слава".

Власне можна запалити, але самі вони не запалюють. Як тонна на демонстрації кидає каміння, коли полетить перший камінь, або одиниця вигукне заклик до цього, так до історичних завдань може масу штовхнути лише одиниця.

"Сила маси в однозгідності її почувань і волі. Ці спільні почуття і воля повстають в наслідок психічного зараження, але при тім повинна бути якась вихідна точка, щоб викликати цю психічну заразу. Волю цієї вихідної точкисправляє керівник-провідник" каже в-горі названий соціолог. Так приходимо до питання проводу взагалі. Без проводу, без цієї ініціятивної меншости, що запалює і поривае, що дає напрямнення і провадить - нічого не вдіє найбільш ідейна маса. Вона мусить дочекатись проводу, що веде її.

А в найдраматичніші, переламові моменти історичного життя народу на чолі еліти має стати провідник-вождь, той що краще за інших бачить майбутнє і твердою правою рукою спрямовує стерном національний корабль у належний форватер. Паризька голота в часі великої революції не відзначалась великими чеснотами й шляхетністю. Її провідники також. Лилася кров без толку, без пуття і міри. Дантони, Марати, Робеспьєри винищували своїх противників, безглуздо оперуючи якимось гаслом. Всевладна гільотина бризкала кров'ю все нових тисяч, врешті дібралась до самих судів - здавалось ціла країна занархізована, знесилена, обезкровлена, ні до чого не здібна, оточена страшними ворогами.

І ось з цих бандитів і анархістів творить Наполеон небуваду армію, згинає їх шию і вони гинуть знов за державу, за імператора, бо це був справжній провідник, справжній вождь, символ справжнього проводу.

Намотання гайдамаччини у нас так часто хрещене іменем "розбишацтва" - нічим не різнилось від усякої іншої соціяльної чи національної революції, що плила без керми. Чи ж не стократ більш розбурхане було море Хмельниччини? А проте це не було намотання. Це був грім справжньої революції, бо його оформив своєю твердою і правою рукою великий Богдан. Він створив регулярну армію, він перший ів селекцію - він створив леґенду славних перемог, і ніхто ж не може говорити про "банди" Богданові, лише про його полки. Таке творить провід.

Далеко не все, що сказав Донцов, є зле. І між іншим одного разу він зробив цікаві зауваження з приводу феномену вождівства. Про вождів він каже:"перше - вони завжди були наповнені тією електричною енергією, що й маси, були рідні їй "температурою" : друге - своєю амбіцією добачали не в тім, щоб за масою шкандибати, лише, щоб її вести, щоб рішати часом проти волі її завдяки; третє - неясні стремління юрби уймали вони в яскраву форму, освічували її підсвідомі бажання сліпучим блиском свові ідеї,

позитивною візією нового порядку, візією "дійсности, що настає, що приходить на зміну існуючій".

Провідна еліта мусить бути героїчною. Відвага протиставити себе всім, взяти всю відповідальність за найбільші і найтяжчі справи на себе, вміти накинути свою волю, вміти показати, бути при чині першим, останньому сходити з посту, - це найвизначніші прикмети проводу. Хто багато дає, той багато може вимагати. Коли є відвага брати на себе велику відповідальність, тоді є й творчий розмах на великі діла й задуми. Це лише імпонує масам і їх пориває. Пірвати можна до великої мети, вартої великого ризика й великих посвят. Такий провід, така еліта, така верства провадить, не уступає, а перемагає.

Та й над цією "сіллю землі", над цією елітою стоїть хтось, хто веде її за собою - стоїть вождь. Найближчий їй, але все таки над нею найвищий. Кожна нація в найвідповідальніші моменти свого буття перейнята тугою по владному вождеві, її усвідомлені й неусвідомлені найкращі стремління виражаючому. І вождь цей приходить сам, його ви[illegible]ають, а не вибирають, а вибирати вже може він. Демократична засада тут завжди банкротує. Де є провідник, там є провідництво. Все одно, чи це буде Олександр Великий, чи Ганібал, чи Валленштайн, чи Вашінґтон, чи Хмельницький, чи [illegible]вель, чи Коновалець. Чи це буде імператор, чи консул, чи князь, чи прем'єр. Перевага, вищість його так очевидна, так виразна, що всякий колективізм бере в лоб, а всякий колектив вгинається перед його героїзмом. Все одно, яким кличем він оперує, в ім'я чого йде своєю дорогою - в ім'я батьківщини, чи Аллаха, кляси чи царства небесного, експансії чи "мира й свободи". Йому кланяються всі, бо він Богом даний, він герой, він найкращий і найвищий. Ніхто його не замінить, поки не переможе, ніхто йому не може диктувати, бо він наказує, бо це мова фактів. Тому провідництво не теорія, а окреслення певного явища, певного факту.

Всім нормальним людям є властиве почуття адорації до вищої істоти, бо вона виконує речі несподівані, вона творить нове, небувале. Вона дає душам ідею, кругом себе об'єднує всіх, запалює думки й почування, пориває до чину в ім'я тих почувань. Тому вождь, відник має право на все, бо він творить право, чи його реалізує, інтерпретує - він стає змістом з'єднаних кругом него мас.

Великий дух кермує світом, у великій містерії бачимо вогненні провідні постаті вождів. Вони доконують великих діл, щоб нащадки, як велике муравлище зносили на купу більш чи менш здалі роздумування про причини або наслідки тієї чи іншої події, щоб вчили з історії їх великої правди, що люди з історії нічого не навчились. Бо ось наука усталює всі права життєві, простудіювано й з'ясовано, чому падають і чому повстають держави, а все ж таки держави знов падають і знов повстають. І нічому не можна свідомо запобігти. Бо приходять нові герої, що новими чинами заскакують - реформують, дать знов невидані події і осяги - творять нове. На цю містику немає ради. Перед вождями справжніми лишається лише поклонитись.

"Історія - це властиво біографія великих людей" - писав Карлейль. І хоч це сказано зарізко, одначе в цих словах все таки багато правди.

Чим же ж були варварські македонці, коли ходили в науку до греків і чим є тепер? А чим стали, коли повисла над ними "Олександра Божеська Десниця"? Що лишилось би нам зі Спарти, коли б не героїчний Леоніда? Чому етапи експансії чи відступу турецької навали зв'язані з тим чи іншим султаном? Чим є Швеція без своїх Ґуставів і Карлів XII-их? Вони були [illegible] щось більше, як стратеги. Вони вміли напружити душу мас і [illegible]ти на поле перемоги, - хто не розумів, до треба йти за ними, був сліпий і гинув в результаті. Чим були племена купців і бортників, поки не вивів їх від мури Царгороду Олег? Хто сподівавсь, що з братовбивчої війни виросте пишна квітка Володимирової імперії? Коли княжа Русь думіла

Чим же були варварські македонці, коли ходили в науку до греків і чим є тепер? А чим стали, коли повисла над ними "Олександра Божеська Десниця"? Що лишилось би нам зі Спарти, коли б не героїчний Леоніда? Чому етапи експансії чи відступу турецької навали зв'язані з тим чи іншим султаном? Чим є Швеція без своїх Густавів і Карлів XII-их? Вони були дось більше, як стратеги. Вони зміли напружити душу мас і вести на поле перемоги, - хто не розумів, що треба йти за ними, був сліпий і гинув в результаті. Чим були племена кущів і бортників, поки не повів їх під мури Царгороду Олег? Хто сподівавсь, що з братовбивчої війни виросте пишна квітка Володимирової імперії? Коли княжа Русь думіла пожарами татарського лихоліття, яков силов спалахне "державна бронза" під охоронов щитів Романа чи Данила? А залізні когорти Богдана, блиск панування Мазепи? Коли ж нація наша котилась на дно духового нидіння, хто сподівавсь, що спалахне вона від Шевченкового пожару? Коли ж помер оцей "козак із мільйона свинопасів", хто роздирав драгоманівську запону ночі, коли не Богом дана Міріям - Леся Українка? Чим була би Винниченкам скуджена гримуча повінь 1917-го року, коли б не символ сірої шинелі Петлюри? І врешті чим би покінчились наші горлання на тему: Хто винен - коли б не творчий, героїчний чин боєвиків вождя, що згинув на вулиці Роттердаму?

Вожді приходять і панують, опановують і підносять великою тайною свого духа. Що може бути ліпшого, як віддати себе їхнім наказам в ім'я їх і нашої Ідеї?

25.5.1926 - 23.5.1938

Симон Петлюра - Євген Коновалець ... Два великих імени, дві травневі дати. На вулицях Парижу і Роттердаму в ці травневі дні розквіту природи пролилася кров вірних синів українського народу, вождів української нації. В золоті травневого сонця, в голубих просторах землі червоними квітками пролилася на чужині українська кров і перед цілим світом засвідчила живучість української політичної ідеї.

Вбиваючи Петлюру і Коновальця, ворог хотів убити Українську Націю. Але як червоні травневі квіти говорять нам про життя і розквіт, так і червона українська кров пролита в боротьбі говорила, говорить, і буде говорити вічно про життя і невмиручість нації. Два імена світять нам і сьогодні, в перспективі пройдених літ особливо значущими і глибокими символами. Як верховини Української Національної Революції на двох етепах її все більшого поглиблення й розвитку. Як уосіблення двох епох в історії розвитку української політичної думки й світогляду. Як живе втілення національних прагнень України та її невгасимої волі, не зважаючи на яку жертви і перепони, пробити свій власний шлях у майбутнє.

Як вожді нації ...

Бездержавне існування Українського Народу не сприяло культові власних національних героїв і провідників Української Нації. Видатні люди нашого народу не мали сприятливих умов для свого всебічного зросту, вияву. Ми мусіли шанувати чужих вождів. Наших обкидували гряззю, винищували в катівнях НКВД, стріляли ізза рогу на вулицях Парижу і Роттердаму. І це не випадково. Ворог краще нас розумів, що таке є вождь і яка роля людей, які підносяться на ступінь вождя своєї нації. Такими були Петлюра і Коновалець. Стріляючи в них - ворог цілив в серце і душу української нації. Ідея вождізму і вождь в українському націоналістичному світогляді і в його державно-політичній системі є абсолютно відмінними від ідеї вождя у фашистів чи націонал-соціялістів. Це твердження дехто може прийняти як пусту заяву, що не відповідає дійсності, або як банкрутство українського націоналізму і здачу ним позицій. Але ж про це ми заявляємо не від сьогодні, коли збанкрутував фашизм. Ще тоді, коли фашизм був на піднесенні, в 1935 році, головний теоретик і ідеолог українського націоналізму М. Сціборський писав:" диктатура для фашизму не є переходовим станом. Вона є стабільним елементом устрою та випливає з певних рис фашистівської ідеології, що творить культ сильної одиниці-вождя і провідної меншости, при одночасовому недовір'ї до будуючої ролі народніх мас. Провідна еліта творить і наказує; маси виконують і повинуються - така формула фашизму"... "Ми задивляємося на засади диктатури фашизму з певною критичністю"... З такою ж критичністю українські націоналісти відносяться і до українських "надвірних /і часто непокликаних.../ ідеалізаторів режиму диктатури і її методів"... "Чи дійсно народні маси - це лише "орба", що її старна психіка, примітивність і ворохобність унеможливлюють творчість і засуджують її лише на ролю сліпого знаряддя в руках провідної меншости?" І далі М. Сціборський відповідає на це:"Коли б ті /погорджувані деякими із наших "консервативних аристократів"/ українські маси - не існували б сьогодні підстави відродження

визвольної Ідеї, бо якраз наша стара "еліта" не лише не спри-
нилася до її скріплення, але станула середником її нидення в чо-
рожих руках /ці явища бачимо ще й сьогодні!/. Наша історія дає
справді рідкий приклад, коли не еліта, лише власне народні ма-
стимулюють появу нової провідної меншости, видвигаючи її на ві-
життя зі своїх невичерпаних творчих глибин". "Справжня сила полі-
тичного устрою і тих ідей, що в ньому заложені, найкраще утверджу-
ється в умовах відповідної свободи, - де, при збереженні ав-
торитету влади і її провідної зверхности, забезпечені суспільству
необхідні сфери критичного думання, чинної співучасти в держав-
ному житті й самовиявлення". /Інж.М.Сціборський -"Націократія"/.
Отже українські націоналісти, об'єднанні в ОУН, не лише на словах
а й на ділі, в своїх концепціях, заперечують диктатуроманію фаши-
стівського ґатунку. Але нашим деяким ідеологічним противникам до
цього байдуже. Для них досить одного слова "націоналізм" чи "вождь",
щоб підняти істеричний лемент: гвалт! Рятуйте! Українські фаши-
сти хочуть нам накинути вождя і задавити нас своєю диктатурою.
І ось такі люди лізуть тепер в політику! Для простої нормальної
людини ясно, що націоналізми при своїй певній аналогічності мають
кожний своє власне світоглядове й політичне обличчя. З цих причин
не слід плутати, скажімо, український націоналізм, націоналізм при-
гнобленої нації українського народу з німецьким націоналізмом чи
ціоналізмом імперіялістичного поневолення інших народів і стве-
дження ідеї "панівного народу". Так само як англійський соціялізм
Бевіна не можна змішувати з московським соціялізмом Сталіна...

Український народ і в найтяжчі часи своєї історії висував
з надр своїх талановитих провідників і вождів - політичний і духо-
вий провід нації. Ці люди не завжди ставали свідомими і популяр-
ними серед цілого народу. Вороги України нищили їх і плюгавили
всіми засобами. Не було часу і умов, щоб вони дістали за свої по-
слуги титул вождя від самого народу. І це до України перш за все
стосується слова поета:"Як в нації нема вождя, тоді вожді її по-
ти." Не маючи змоги діяти на політичній арені, покликані на слі-
ство особистості діяли, де могли. Так Шевченко став визнаним ро-
ма Духовим Вождем Нації. Так Хвильовому визначено місце в політи-
бюрі, а не за письменицьким столом... І не випадково ворог ці-
лив у серце Петлюри і Коновальця. Ворог цілив в серце і душу
української нації - в її вождів.

І коли ми приглянемось до того і другого, як живого втілен-
ня ідеї вождя і вождівства - перед нами знову ж повстає свій укра-
їнський варіянт вождя і своє українське розуміння вождівства.

Петлюра ... Це він, коли історія поставила його на чолі укра-
їнської визвольної боротьби, оголосив про свій відхід від партій-
ницької лінії і поставив себе на службу цілому українському наро-
дові. Ця ж риса зрозуміння шкідливости партійницького роздріблення
і ворогування і зрозуміння єдности народу і нації навколо єдиного
проводу була властива і Коновальцеві... Коновалець не з усім по-
годжувався в політиці Центральної Ради. Але він не міг стати на
шлях бунту і переворотів, не рахуючись з обставинами, коли бунт
і переворот підривав сили національної революції і загрожував
втратою української державности. Збереження національних сил і
української державности - було вище всього. Не бунт, творення
криз і переворотів, а напружена праця, щоб у ній знайти розв'язку
і направу відносин і єдність - такий шлях українського вождя.
Принциповість і вірність державному [illegible] і - найвищий з [illegible]

Коли стався гетьманський переворот, Коновалець вважав за краще, щоб Січові Стрільці були розформовані, ніж зламати вірність своєму державному проводові. А тоді коли йшла підготовка до протигетьманського повстання, Коновалець робить все, щоб відвернути катастрофу, яка загрожувала самому існуванню Української Держави. Він обіцяє гетьманові свою лояльність, якщо той стане на позиції самостійности Української Держави. У відповідь на-спів маніфест про федерацію з Росією. Залишився єдиний шлях - боротьба зі зброєю в руках. Січові Стрільці рушили на Київ. 14 грудня 1918 року Коновалець на чолі Осадного Корпусу Січових Стрільців здобуває столицю для Директорії... Нам можуть нагадати про традицію "махнівщини" і отаманії, які, на жаль, мають місце і в наші часи і, на жаль, також серед людей, які іменують себе націоналістами. Але, як відомо, це в інтересах ворогів України бачити лише ці негативні традиції і їх визначати, як суттєве для українського націоналізму. ОУН поборює отаманію і орієнтується на те, що є творчим і конструктивним в процесі Української Революції. І це є найкращою намою "пошаною ділами" світлої памяти національних героїв - Петлюри і Коновальця...

Наше призначення.

Перед нами нова повоєнна дійсність. Ми щойно починаємо віднаходити себе в ній і усвідомлювати своє нове положення у світі і своє історичне призначення. За законом інерції живемо ще в полоні ілюзій, мрій і сподівань. Військова драма урвалася саме тоді, коли ми сподівалися на зворот подій і мала бути зірвана маска з другого втілення зла, що на ньому найбільше залежить наша доля. Але дні минають за днями, події проходять за подіями і хоч нагадують про незакінченість драми і про наявність двох протилежних сил, але все говорить про те, що боротьба набирає мирного і затяжного характеру і розвязка протиріч відсувається у невідоме майбутнє. Як невмолимий присуд долі повстає перед нашим народом в краю дальше існування під московсько-большевицьким ярмом, а перед нами повторне блукання по чужих світах на еміґрації.

Проте:

Не зважаючи на незакінченість певних суспільно-історичних процесів і протиріч , які ще чекають на свою розв'язку, у світі відбулось велике зрушення, перегрупування сил і зміна їх ролі. Перед нами стоїть нині завдання вияснити наше становище в новій ситуації, підвести післявоєнний баланс української справи, як під зовнішньо-політичним оглядом так і під внутрішньо-національним і, виявивши його плюси та мінуси; накреслити напрямні нашої національної тактики та стратегії в цих нових умовах.

Під оглядом зовнішньо-політичним післявоєнний баланс української справи виступає в таких точках: Україна виступає сьогодні на міжнародній арені як державна і рівнорядна нація, фіґуруючи на міжнародніх з'їздах як окрема одиниця поруч з Росією чи й СССР. Є тенденція поставити Україну навіть на чолі слов'янських народів, як це видно із заяви А.Вишинського, який сказав:"Слов'яне ніколи не будуть під ярмом переможців. Слов'янські народи з'єднані коло УССР зроблять все, щоб зміцнити світовий мир". Не виключено, що в цій формі виступає новий політичний курс Москви до-до України, який має на меті невтралізувати внутрішні національні сили і знайти порозуміння з Україною та закріпити тимчасовий антигітлерівський союз українських мас з Москвою на довший час. Зовні таким тактичним ходом Москва має на меті показати перед міжнародньою опінією ілюзію повної і остаточної розв'язки українського питання в СССР. Є безперечним, що в обох напрямках, і зовнішньо-політичному і внутрішньому, питання Української Державної Самостійности наново переглянуто і по-новому акцентується Москвою під натиском українських політичних сил і згадані факти сьогоднішньої дійсности є значною їх політичною перемогою і досягненням.

Нашим завданням є сьогодні цю перемогу і це досягнення закріпити і скерувати в напрямі перетворення формальної державної самостійности в фактичну. Можна по-рівному оцінювати значення цих фактів, але залишається одна нерушима теза: від нині українська справа політично буде розв'язуватись в напрямі тієї чи іншої форми державности /з величезною амплітудою коливання - між фантастичним фікатом державности - УССР з одного боку, і повним ідеалом українського соборництва, з другого/. Другим важливим фактором зовнішньо-політичного значення є нинішня українська

політична еміґрація. Своїм чисельним складом, наявністю всіх соціяльних прошарків, територіяльним походженням та ідейно-політичним рівнем нинішня еміґрація - небувале в історії України явище. На еміґрації опинилася ціла соборна Україна в зменшеному часові, але репрезентована всіма її поколіннями, соціяльними станами і політичними групами. Так ніби долею призначено нам бути символом незламної і неупокореної України, яка не зложила і не зложить своєї зброї, аж до повного визволення. Нинішня українська політична еміґрація перед цілим світом свідчить, що українська визвольна боротьба не є справою купки політичних авантурників чи інтриґою чужих імперіялістичних держав. Це історична боротьба українського народу за своє визволення, це нестримний похід нації до вершин свого повного самоздійснення і розквіту. На українську політичну еміґрацію випадає велика і відповідальна історична місія бути носієм незалежної української політичної думки, репрезентувати націю перед цілим світом і вже одним своїм існуванням за кордонами батьківщини розбивати оману самостійности УРСР і нагадувати про невмирущість ідеї Української Самостійної Соборної Держави.

Московський большевізм намагається будь-що ліквідувати українську еміґрацію і заплямувати її в очах народу. Нашим завданням є дбати про збереження кожної одиниці на еміґрації і про піднесення ідейно-політичного рівня її, у відповідності до завдань, що стоять і будуть стояти перед нами у боротьбі за майбутнє українського народу. Всім намаганням московського большевізму мусимо дати одностайну відсіч. З тим більшою непримиренністю мусимо поставитись до ворожої аґентури і провокаторів внутрі нас, які своїми каїновими вчинками і виступами діють знутра. Мусимо витворити таку атмосферу серед української еміґрації, в якій була б неможливою підривна і деструктивна діяльність, що плямує наше обличчя в очах чужинців і підриває нашу єдність і національну солідарність в боротьбі за спільну нашу мету. Третім важливим здобутком у післявоєнному балянсі є територіяльне об'єднання найголовніших українських земель, що виявилось у приєднанні до УРСР Західньої України і Закарпатської України. Як соборність у неволі, цей факт має і свої мінуси. Проте в зовнішньо-політичному світі цим фактом закріпляється у свідомості народів приналежність цих земель до України, а цим самим на мапі світу закріпляється географічна соборність українських земель.

Географічна соборність українських земель і знаходження їх в межах однієї держави, хоч би й такої, як УРСР, крім своїх мінусів і загроз, має також велике позитивне значення з внутрішньо-національного погляду. Люди, які підходять до оцінки соборности у неволі зі становища еміґрантів, які не мають тепер для свого осідку і шматочка рідної землі, а також ті, хто переоцінює денаціоналізацію України під совєтами, схильні дивитися песимістично на цей факт. Проте зі становища цілого народу і в перспективі історичного розвитку і ставання української нації об'єднання українських земель в УРСР матиме позитивні наслідки. Московський большевізм буде прагнути використати соборність в своїх цілях. Його завданням є вилучити і знищити національно-свідому інтеліґенцію, як націоналістичний елемент, і розгорнути тотальну совєтизацію всієї України. Проте, як показав досвід,

як би не винищувались націоналістичні елементи, на зміну їм постійно виростають нові. А совєтізація також силою природи українського народу та історичних обставин не може сягнути так далеко, щоб могла наступити повна денаціоналізація і духова смерть нації. Україна, якщо навіть московсько-большевицька державна машина і політика ще продовжать своє діяння на довгі роки, все таки залишиться Україною. Вона не буде такою, якою б нам її хотілося бачити і якою б вона була за інших умов. Але вона не стане ніколи Росією чи й народом, який не знатиме, хто він. Які б не були великі наші втрати, процес національного і державного становання українського народу просунувся і за останню чверть століття вперед і має тенденцію та історичні можливості і далі протікати в цьому напрямі, а не в напрямі заглади й утрати своєї національної і державної окремішности. В нинішній міжнародній ситуації, по прилученні до сфери впливів СССР, Польщі, Болгарії, Чехословаччини та інших народів положення України стає кардинально відмінним. Ми вже не є прикордонною зоною СССР, пляцдармом в наступі на Захід у військовому відношенні, хоч залишились таким пляцдармом Духовій совєтізації незайнятих теренів. А з цього випливає, що в інтересах впливу на слов'янські народи Москва змушена буде знову ставити УРСР на ноги і реклямувати її як самостійну державу. Згадка Вишинського про Радянську Україну, як новий об'єднуючий центр слов'янських народів не є випадковою. Це ще не означає, що Москва стане на цей шлях. Для нас важливим є сам факт існування такої тенденції до висунення ролі України, як окремішньої від Москви держави в очах слов'янських народів. Це не може не вплинути на внутрішнє положення України. Безперечно, що большевики прикладуть всіх старань, щоб знищити політичні націоналістичні організації на Україні. Одначе можна дуже й дуже сумніватися, чи їхні старання увінчаються успіхом: український бо націоналізм за останні роки здобув величезний досвід боротьби на рідних землях, досконало вивчив машинерію совєтської системи, винайшов нові форми, методи, тактику підпільного змагу, викриття яких становить нині для НКВД неабиякі труднощі. Нині, коли дія українського націоналізму розгортається не лише на Україні, але і на теренах інших совєтських окупацій, в тісній співпраці з іншими національно-визвольними рухами, не так то ленко московським посіпакам знищити нервові вузли націоналістичного підпілля. В нинішних обставинах український народ дістане змогу висунути нові кадри до культурного і державного будівництва. Є всі підстави сподіватися, що ці нові і старі, що це залишилися і ті, які будуть повернені із заслання українські сили, помимо свого формального відмежування від націоналізму по суті стануть його носіями. Такий закон життя і на цей шлях штовхає і буде штовхати увесь хід подій. Сама большевицька Москва даватиме в цьому найкращий приклад. Можна лише пошкодувати, що в цій війні величезна кількість української національної інтеліґенції розконспірувалася перед большевиками і змушена була еміґрувати і збіднити край на так потрібні сили. Нашим завданням є знаходити щораз досконаліші шляхи нашого впливу на внутрішнє формування української дійсности в краю і видати краєві свою допомогу. А це ми зможемо робити лише за умов піднесення ідейно-теоретичного і політично-організаційного рівня українських політичних сил на еміґрації з додержанням всіх потрібних вомог конспіративного діяння. Треба твердо затямити: той, хто багато кричить про свої успіхи, той або нічого не робить, або розброює себе, вказуючи точки, в які ворог може легко бити.

Наш ворог є сильним не лише своїм числом і своєю державною та партійною машиною. Він є сильним також ідеологічно і політично. Сотні і тисячі видатних теоретиків, інститутів і академій працюють над розробкою окремих питань і проблем теоретичного і практичного державного та партійного будівництва. Все це ставить до нас більші вимоги. Мусимо і ми підтягтись на відповідних ділянках до потрібного рівня. Українська перемога може бути осягнена тільки великою напругою всіх сил українського народу. Ніяка сприятлива конъюнктура сама по собі цієї перемоги не дасть. Те, що осягнене українством дотепер, осягнене великими жертвами і великою кров'ю.

Українство іде шляхом героїчного змагу, вириваючи у долі місце під сонцем і для України.

Свідомість потреби героїчного чину мусить зцементовувати українську еміґрацію в міцний моноліт. Еміґрація в своїй кращій частині повинна стати справжнім аванґардом української національної революції.

ЩЕ РАЗ ПРО ПЕРСПЕКТИВИ ПОЛІТИЧНОГО КОНСОЛІДАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Для хх післявоєнного бачення в українській справі одной є найвід'ємніших рис є партійно-політичний атомізм українських сил і неприпустимі форми х міжпартійної боротьби. Традиція отаманії, анархії і диктатуроманії все ще підриває наші сили, веде до їх розпорошення і дискредитації так перед чужинцями, як перед своїм народом. Робиться все протилежне тому, чого вчить нас історичний досвід і все те, чого бажає наш ворог. А ворог прикладав і прикладає всіх своїх сил, щоб розбити наші сили і не допустити їх до об'єднання і створення єдиного національного фронту. В його очах українські демократихх і оуєнівці, гетьманці і соціялісти є в однаковій мірі смертельними ворогами, і всіх їх він має на меті винищити. Бо метою всіх тих таборів є знищення московського імперялізму і створення Української Самостійної Соборної Держави. Але всупереч розумові й логіці серед українців часто забувається про цю спільну боротьбу проти ворога як першочергове завдання і висувається на перший плян свої внутрішні суперечності.

Нині на еміграції вже ввійшло в моду говорити голосні і нещирі фрази про потребу „об'єднання всіх сил". Практично ж усяка спроба розбивається об мур взаємовиключаючих концепцій. Ряд політичних течій змагають кожна зокрема монополізувати керівництво визвольним рухом, щоб таким чином піднести свій осередок як центральний, визначаючий українське життя. Так одні вважають, що на чолі всього політичного життя має стояти УГВР, інші аналогічну ролю визнають за УНР. Тим часом ясно, що ні ті, ні другі не полонили громадської опінії ні практичними успіхами визвольної акції на землях, ні принциповістю своєї політичної лінії на міжнароднім форумі, ні осягами конструктивної революційної теорії. Нинішнє співвідношення сил є таким, що в ньому жадна політична течія, жадний політичний осередок не сміють претендувати на керівну ролю. Нині завдання полягає в тому, щоб розгорнути консолідаційний процес на засаді рівнорядности, співвідповідальности основних політичних течій. Саме таку позицію у справах консолідації посідає ОУН під проводом полк. А. Мельника і тому висуває вже від літа минулого року проєкт заснування консолідаційного тіла на началах паритетного представництва і створення політичної напрямної, як рівнодіючої всіх основних політичних течій.

Розуміється, ми далекі від того припущення, що подібна консолідація назавжди визначить у нас статус кво. Ми хочемо лише, щоб нарешті українство мало свій авторитетний перед зовнішніми чинниками орган. Ми хочемо, щоб існував нарешті загальновизнаний, координуючий, спрямовуючий в рямці національної моралі внутріукраїнське життя орган.

Наш проєкт консолідації не має нічого спільного з маніловськими прожектами усунення політичних розбіжностей чи усунення різних політичних таборів в українстві; політична диференціяція в розвиненому суспільстві є нормальне явище, і перевага одної якоїсь політичної доктрини чи ідеології повинна прийти лише в результаті її органічного духового трюмфу серед українського суспільства, а доки цього немає, доти всілякі спроби тої чи іншої політичної течії „очолити" українське життя будуть замаскованими спробами диктаторськ насильницького накинення волі одної части ни української суспільности другій,

хоч як би ці спроби не прикривалися модними плащиками „демократизму".

Багатьох політично невироблених людей ідея консолідації допроваджує до осуду взагалі всілякої політичної роботи, уміщеної в рямки певної політичної організації. По своїй наївності ці люди обстоюють мариво якогось аркадіянського спокою всередині українського суспільства. Висловлюючи подібну премудрість, такі суб'єкти гордовито-зневажливо поглядають на політично заангажованих як на нижчу категорію людей, не усвідомлюючи собі того, що саме вони, невтрали, є носіями найпримітивнішого способу думання, виразниками вікової політичної відсталости українства. Бо віддавна вже відомо в світі, що повести суспільство до перемоги може тільки добре зорганізована фаланга людей, об'єднана моральним зобовязанням до жертвенної праці і боротьби, внутрішньою дисципліною, спільним розумінням і реалізацією політичної тактики, нарешті, спільною уявою про те майбутнє, за яке кладеться важкі жертви. Бо до визволення поневоленого народу лежить лише один якийсь найлегший шлях, інші є важчі, кривавіші або взагалі оманливі. І той, хто ставить себе поза політичною організацією, той взагалі ще не дійшов до надуми над шляхами здійснення свого політичного ідеалу, а часто й самого ідеалу в своїй уяві ще не окреслив.

Активна приналежність до певного, перейнятого історичною відповідальністю політичного табору є для кожної людини лише показником її високої громадської чесноти. Одначе поруч цього всіляке вузьке партійництво повинно зустрічатися з якнайрішучішим осудом.

Українське еміраційне політичне життя-це складний клубок суперечностей, сплетіння ситуацій героїчного драматизму, напруженого творчого ставання одних політичних сил із трагікомічними борсаннями інших політичних угруповань, чіпляннями мертвих за життя Ядерна, сповнена небезпек, нераз надзвичайної напруги боротьба за справжнє збільшення українського визвольного потенціялу у одних, а поруч-у других-жалюгідна буфонада, криклива, претенсійна. Останнє і творить оту бакханалію, яку слід визначитиняк партійництво партійництво у вузькому розумінні цього слова, тобто таке політиканство, що інтереси групи ставить понад політичні інтереси нації, загальнонаціональні інтереси зраджує заради певних клясових пересудів, виробляє касту патентованих, самовпевнених і легковажних споживачів хліба, хиздобутого в служінню певній партії тощо.

Саме оця партійницька свистопляска і унеможливлює будь-яку консолідацію. І тому тисячу разів правий наш еміраційний обиватель, коли він із відразою відвертається від „партійництва", в більшій чи меншій мірі властивого деяким нашим партійкам, політичним течіям і течійкам, але глибоко неправий обиватель тоді, коли під претекстом відмовлення від партійщини відмовляється взагалі від докладного визначення своєї політичної фізіономії і від включення себе в реалізацію певної політичної концепції.

Повторюємо, той, хто каже, що він понад політичними таборами, понад організаціями, той виявляє свою політичну наївність.

Одначе часто буває й так, що в позу невтралів і прихильників більш як стовідсоткової консолідації стають люди партійницького типу, які під машкарою консолідаційних гасел хочуть заховати свою вузько-партійницьку діяльність, а постійними запевненнями в своїй невтральності прихилити на свій бік найменш політично розвинені елементи нашого суспільства.

Особливо часто тогу „позапартійників"надягають на себе прихильники ОУНСД.Треба безжально здирати з людей такого типу машкару„понадпартійности"

Нині немає „понадпартійности",натомість є лише політичний примітивізм або політична нечесність.

З усього сказаного робимо загальний підсумок.

Ми за консолідацію,але без замилювання очей, Ми за ушляхетнення форм політичної боротьби,за повне усунення з її аксесуарів наклипу,денунціяцій,перекручування чужих думок тощо.Ми не заперечуємо можливости переваги тої чи іншої течії,але право на перевагу здобуде лише той,хто дасть міцні й намацальні для більшости національного політичного актпву підвалини реалізації українського визвольного ідеалу.

Такою є наша позиція щодо нинішньої української політичної дійсности.Вона є ясна.Її ми додержуватимемося. За додержання нами цих поглядів на практиці ми відповідатимем перед громадською опінією.Але ми також нещадно викриватимем всіх тих,хто не дбатиме про справжню консолідацію або хто викривлюватиме її нормальну природу

М.Гаєвський.

ОБЛИЧЧЯ МОСКОВСЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ХИЖАКА

Даючи звіт про діяльність комуністичної партії в доповіді від 9.II.1946 р.,Сталін оголосив таке:Виникнення другої світової війни не можевважати за випадок.„Воно виникає як неминучий наслідок розвитку світових політичних сил на базі модерного монополістичного капіталізму".

Звикши в час війни більше до висловів„патріотизм",„свя - щена війна",Сталін після довгого відтинку часу знову офіційно проголошує доктрини максизму.

Не можна відмовити Сталінові в рації такого визначення, бож сам СССР, що пройшов повну еволюцію до імперіялістичного хижака,швидкими кроками прямує до нового збройного здару.

Народи всього світу хвилює стан,який створився по закінченні жахливої другої світової війни.Довгожданий кінець не тільки не приніс очікуваної свободи,а навпаки,кинув до неволі нові мільйони людей.Нема підстав для створення всіма вимріяного миру,на обрії мариво нових жахливих змагань.В цей час думки працюють над налізою минулих і поточних подій, намагаються знайти корні того,що є причиною страхітливих страждань всього світу.

В цьому пляні багато думок нввіває читання статті Леон - тьєва„Походження і характер другої світової війни",що її вміщено в „Правді"від 30.III.46. Кинувши критично оком хоч би поверхово на твір партійного писаки,зустручаємося з облудним, наскрізь забріханими твердженнями,що характеризують саме єство большевізму.Поставивши на чолі статті вищенаведенеххх твердження Сталіна про імперіялістичний характер і неминучість війни,автор висуває поняття про війни справедливі-скеровані на визволення і несправедливі-скеровані на захоплення чужих земель.Другу світову війну трактується як справедливу, скеровану на боротьбу проти фашистівських загарбників.СССР приписується керівна роля в цій визвольній боротьбі і порівнюється СССР до шляхетних борців історичного минулого з часів боротьби за свободу в Сполучених Штатах Америки,вітчизняної війни проти Наполеона і інших.Більше того,далі автор пише: „не тільки в Радянскому Союзі комуністична партія виступила організатором і надхненником відсічі німецько-фашистівським загарбникам,але і в усіх европейських крпінах і в колоніях комуністи йшли в перших рядах важкої підпільної партизанської війни проти фашистівських загарбників".

І тут мимоволі напливають ще свіжі в пам'яті події минулого,що показують,яку ролю відіграв у ці темні часи „благородний" лицар,московсько-комуністичний хижак.Тим більше проаналізувати це питання,коли є до диспозиції матеріяли ,що виявилися під час Нюрнберзького процесу.Лише СССР дав можливість Гітлерові розпочати війну.Загальновідомий пакт Ріббентропа-Молотова можна характеризувати як пакт безоглядної агресії.В час,коли велася боротьба проти фашистівського агресора аж од 1941 року,широким потоком лилося з СССР збіжжя,нафта,бавовна для...фашистів.Фашистівські рапорти,що виявилися на процесі,висловлювали глибоке задоволення з приводу такої допомоги.Адже німці за цей час дістали для війни: 1 мільйон тон збіжжя,900 000 тон нафти,о,5 мільйона тон фосфатів і інші потрібні матеріяли. Сибірські залізниці були використовувані німцями для поставок каучуку,

нікеля, вольфраму. Не день і не місяць, а два роки був СССР вірним прислужником фашистів. Ще в день нападу на СССР ішли ешельони з хлібом і нафтою до Німеччини.

А що робили комуністи в усьому світі? Найкраще відомо ще з прикладу в Анґлії. В країні, що фактично очолила боротьбу проти кривавого Гітлера, комуністи оголосили заклик робітників до страйку, щоб не давати зброї на фронт! Большевицька преса оголосила винними за війну західні держави, а комуністична газета "Отлі Уоркер" в Анґлії підхопила це твердження на наказ з Москви. Коли постають перед очима ці факти такого недавнього минулого, дивуєшся лише короткозорості демократичного світу, що забувши за цю провокаційну діяльність, співає дитирамби провокаторам большевикам. Лише Черчіл насмілився пригадати суспільству про цю діяльність в промові з пароплава, відїджаючи з Америки.

Якими ж ще ділами відзначився "благородний поборник справедливости" протягом минулої війни? Побачивши можливість половити рибку в каламутній водиці, напав на маленьку Фінляндію 4 міл. населення, СССР близько 190 міл."Визвольна боротьба Фінляндії здавалась такою легкою. Але героїчний фінляндський до крови збив писка большевицькому шакалові. Ця боротьба по праву може бути прирівнена до боротьби Голіяфа з Давидом, де переміг маленький Давид. Весь світ з подивом і захопленням слідкував за подіями захлипаючись від люті, червоні кати десятками тисячів трупів нещасних червоно армійців устеляли поля перед фінськими позиціями. Шакал пожерає малих безсилих звірят. Те саме робить большевицький хижак, захоплюючи балтийські країни. Свою звитяжну "благородну визвольну боротьбу" продовжує Совєтський Союз, всадивши ніж в спину Польщі. І коли тепер Сталін каже:" Совєтський Союз надає великого значіння орґанізації Об'єднаних Націй, розглядаючи її як важливий інструмент для збереження миру," нам мимоволі пригадуються вище згадані ганебні дії. Перебування в аналогічній орґанізації Ліґи Народів, попри пишні декларації Літвінова не перешкодило Совєтському Союзові напасти на маленьку Фінляндію. В світі тих прикладів набирає відповідної вартости твердження Леотьєва, який пише: "Совєтський Союз підноситься над світом, як найважливіший і вирішальний оплот мирного існування народів. Справедливе діло свободи народів і миру між народами він захищає певнено і твердо керований ґенієм великого Сталіна".

1933 року на засіданні Ліги Націй було прийнято заформулюванням Літвінова визначення аґресора:"аґресором є кожна держава, яка вступає на терен іншої держави без або з оголошенням війни, Аґресором є також держава, яка дозволяє пройти через свою територію військам другої держави з метою нападу на третю державу".

Анкара тепер скаржиться; на підставі означеної засади підписили з СССР пакт про неаґресію: Польща, Естонія, Румунія, Персія і Туреччина. З тих держав лише одна Туреччина вільна і незалежна.

"Впеннено захищає" свободу народів московсько-большевицький хижак-чотирьом державам, що мали з ним пакт про неаґресію/!/ встиг уже перекусити горлянку, а останню намагається схопити, одночасово помахуючи перед очима жертви оливковою галузкою миру. Підбадьорений мовчазною згодою і нерішучістю в активній політиці з боку демократичних держав, московський большевизм зробив скок в бік Ірану. При спробі підбиття важливих для них позицій в Ірані большевики застосували повний арсенал провокації і підступу,

випробуваний ними раніше. Сюди відноситься перш за все використання наявности національних меншостей, підбурювання комуністами пролетарських мас, шахрайство і підкуп, погрози і натиск. Але несподівано натикнулись на твердий опір. Капіталісти-демократи, які спокійно слухали зойки, що несуться з найбільшого в світі концентраційного табору, спокійно дивились на страждання 40 мільйонового українського народу, спокійно віддали Польщу і Балкани, раптом категорично спротивились в Ірані. Большевицький шакал розлючений, Громико грюкає дверми на ввесь світ, виходячи і заходячи в Раді Безпеки. Тяжко випускати жертву. Але позиція З'єднаних Штатів Америки і Англії.тверда, бо торкнулася справа нафти. Інцідент ще не вичерпаний і вислід невідомий. Знаючи природу большевицької потвори, яка звикла рішуче діяти лише тоді, коли йдеться про легку перемогу або тоді, коли змушена до того обставинами, а також беручи до уваги відсутність політики твердої руки у західніх державах, мусимо приректи як вислід знов якийсь компроміс.

Аналізуючи далі причини виникнення другої світової війни, цілком замовчуючи ганебну ролю СССР, автор зі спритністю пройдисвіта пише:"Недалековидність, своєкорисність, вузьколоба політика реакціонерів, що стояли при владі в період між двома війнами, особливо в Англії, у великій мірі полегшила гітлерівським бандитам провести в життя знову проти свободи і життя народів".

Як відповідають ці рядки сучасному моменту! але у відношенні до СССР! Політика, сформульована на повищих рядках, дає змогу большевикам готувати зараз на широкий гін знову проти спокою світу. До мільйонів підсовєтських рабів долучено нові мільйони. Величезні простори віддані під владу агресорові, що використав їх як майбутній плацдарм для нападу на західні держави. Але найпильнішу увагу приділяють большевики питанню розкладу демократичних держав із-нутра. Відмежувавшись "сталевою завісою" від всього світу, комуністи мають в кожній країні 5-ту колону - комуністичну партію. Враховуючи тотальний характер сучасних воєн, большевики намагаються завоювати маси. Недаром автор статті підкреслює:"наша країна притягає до себе симпатії мільйонів простих людей, які всюди стоять на сторожі миру"! Ця розкладова робота набирає велитенського розмаху. Величезні кошти здобуті шляхом пограбування працюючого люду, кидаються на посилення позицій комунізму в усьому світі. Нещодавно з'явились закордонній пресі повідомлення, що СССР доставила літаком у Францію за велику суму долярів і золота для забезпечення перемоги комуністам. В той час, коли населення України голодує, з Одеського порту відправляються у Францію пароплави зі збіжжям. Большевики не розбірають засобів до здобуття таємниці атомової бомби. Викриття шпигунської організації в Канаді показало там наявність 5-ої колони, до якої належали визначні урядовці.

Американський сенатор Рандольф, що подорожував по Полядневій Америці, повідомив:"там орчанізовані комуністичні сили проти Сполучених Штатів, ліпше і сильніше, ніж сили Японії і Німеччини.перед війною. В країнах Півд. Америки за керівництвом Росії готується атака на Сполучені Штати."

В країнах Европи большевики провадять політику з'єднану з соціял-демократичними партіями, намагаючись пізніше підступним шляхом розкласти їх знутра.

Можна було би наводити ще сотні сторінок прикладів підступної, провокаційної роботи большевиків у всьому світі.

Діячі-демократи починають нарешті розуміти, яка страшна небезпека для світового миру є в обличчі большевизму.

Кати, для яких нема нічого святого, підготувавшися і будучи впевнені в перемозі, втягнути світ у війну багато жахливішу за попередню. Ось чому непокоїться світ. Нещодавно пролунала знаменита промова Черчіля про комуністичну небезпеку найпопулярніші людини періоду 2-ої світової війни, що дістала в нагороду від Сталіна назвисько підпалювача нового зудару - фашиста. Якже засичали 5-ті колонни у всьому світі. Всі комуністичні газети довший час обливали болотом видатного діяча. Але громадська думка обернулась проти совєтів.

В Америці повіяло холодом у сторону большевиків. Починають розуміти прикрі помилки попередньої політики і готуються до гіршого. Північні кордони притягли пильну увагу військового штабу Америки. Кілька десятків спеціяльно збудованих човнів зарелігійними залогами: інженерів, лікарів, метереологів, геологів і інш., вирушили до північних кордонів з метою дослідження для побудовання баз. Проведено наради штабів США і Англії ніби у розвиток спілки, напрямні якої проголосив у своїй промові Черчіл. А тим часом агентура большевізму дістала завдання всіма засобами доводити громадськості, що капіталісти готують війну. Нещодавно американський сенатор Гіг де Лаці виголосив заяву, що межує з державною зрадою. Він остеріг перед "кліков підбурювачів війни", доводячи, що у Військовій Академії в "Вест Поінт" вивчають стратегію проти Росії. Сполучені Штати мають 1500 атомових бомб і працюють далі. Отже останні події показали показали, що світ починає розуміти, де є реальна небезпека миру, і готується до можливих ускладнень. Які висновки мали би зробити із минулих і поточних подій? Ні в якому разі не покладатися на будь-кого на майбутнє. Та легкість, з якою віднеслися панове демократи - капіталісти до страждань мільйонів в умовах большевицького гніту, мусить нас багато дечому навчити.

Демократичний світ байдужий до страждань і важкої боротьби українства за своє визволення. Але прийде час, коли логіка світових подій, перехід большевиків від політично - дипломатичного наступу в наступ мілітарний примусить англо-американський світ шукати собі підтримки серед поневолених Москвою націй. І якщо українство на той час матиме значні революційно-визвольні сили, перейняті безкомпромісовим самостійництвом, тоді і тільки тоді в світовому змагові здобуде вона для української держави незалежність.

Совети - "соборники".

Останніми часами широкого поголоску набрала справа з вимогами про приєднання до совєтської Грузії та Вірменії области Пакістану, Лазістану та Курдістану що дотепер знаходяться в складі Туреччини.

Цікавим є те, що совети, відчуваючи себе у передвоєнні та воєнні роки не досить міцно, ніколи не піднімали ні в пресі, ні в дипльоматичному світі цього питання, боячись напевно, виникнення на цьому ґрунті, небажаного конфлікту для них на Близькому Сході. В ті роки були роблені всілякі зусилля, щоб налагодити щільніші добросусідські відносини з Туреччиною. Й досі пам'ятні дорічні дружні запевнення обох сторін, широка торгівля, а як пропаґандивна акція з підкресленням дружби - футбольні матчі між обома країнами.

Одночасово з тим за столиками в кремлянських палатах совєтські вищі урядовці не забували про необхідність включення, хоч би і силою, в сферу своїх впливів не тільки тих районів, що вимагаються ними сьогодні, [illegible] а всього, надто впливового, стратегічного й економічного простору - Близького Сходу. Стояло лише питання про відповідну ситуацію, що сприяла б цим експансивним намірам большевиків.

Повоєнний розвиток подій та міжнародні відносини з невпорядкованим хаосом в питанні розподілу й майбутньої долі районів, що були з тактичних мілітарних цілей окуповані союзними арміями, відсутність твердої зовнішньо-політичної позиції західніх демократій створили довгоочікувану й корисну їм конъюнктуру, що дозволяла у повну широчінь поставити на міжнародньому форумі свої вимоги.

Прагнучи до панування в цих районах, захоплення їх під свою зверхність, совети переслідують цим не лише поодиноку ціль зміцнення своїх стратегічних чи економічних позицій на Близькому Сході. Вони не лише шукають тут випадкову базу проти Індії та [illegible]ки /[illegible]пту/, а разом з тим захоплення в свої руки найбагатших покладів нафти й усунення звідти всіх англо-американських нафтових концесіонерів, а й не в меншій мірі хочуть зіграти на національно-державницьких прагненнях грузинського та вірменського народів, що як і всі державницько-визрілі народи прагнуть до об'єднання, до соборности всіх своїх земель.

Як і в 1939 - 40 рр. за до сов. України приєднання західніх земель - большевики галасували про здійснення одвічної мрії українців жити в одній державі та тепер, по приєднанні Прикарпатської України про "осягнення" всіх державницьких ідеалів українського народу, так і тепер устами грузинських і вірменських комуністів повторяється і вихваляється на всі лади велика місія совєтів як визволителів братніх націй від чужинецької окупації та воз'єднення їх в одній державі, й тим самим здійснення соборности всіх національних "суверенних республік".

Що принесло б охоплення подібної "соборности", є нам добре відомим - це в першу чергу знищення всіх національно свідомих елементів грузинського та вірменськоно народів, що перебувають там з років після припинення визвольної боротьби та які стоять на дійсно непорушних засадах суверенности і соборности Грузії та Вірменії. Крім того зрозумілим є шукання цим нової випадкової бази для своєї необмеженої експансії. Чи пощастить совєтам осягнути цю "соборність", тяжко це передбачати, але бачимо у всій яскравості процес зростання апетиту у большевицького хижака.

А.Вак.

З нових видань.

Ю.Зорич:"Змоку". Драматична хроніка з сучасного життя.

Серед письменників і мистців є широко популярним вислів: "Коли гримлять гармати - мовчать музи". Політики намагаються збити це твердження, щоб змусити поетів і мистців і в часі збройної боротьби не мовчати, а зброєю слова боротись і тоді, коли гримлять гармати. Історія літератури знає численні приклади, коли злободенні відгуки на біжучий момент ставали не лише цінною зброєю політичної пропаганди, а й тривалими мистецькими цінностями. Проте з психології творчости відомий також закон: мистецьке відтворення певних історичних подій краще вдається з віддалі, з перспективи кількох літ, коли ті події відстояться і займуть своє певне місце в історії. Тоді легше відрізнити типове від не типового, суттєве від не суттєвого, скороминуче від вічного... Лише на історичному тлі, серед низки інших наступних подій і фактів зображувані явища виявляють свій глибокий, часто непомітний для сучасника, сенс і повстають у всій своїй красі і величі. Давноминуле легше надається для поетизації. І навпаки, відтворення сучасного "по гарячих його слідах", яке б воно не було мистецьке, дуже часто видається не поетичним, "протокольним" і як "дешева агітка"... І це не випадково, що ані підчас тих велетенських подій, які ми щойно пережили, ані тепер, ми не можемо назвати більш-менш помітних творів з сучасного життя. З тим більшою цікавістю ми розгортаємо сторінки драматичної хроніки, яка охоплює час 1941-1943 рр., час другої світової війни на Україні і відтворює знайомі обставини і ситуації, пережиті нами події, отже й нас самих... Справді - ось перед нами дія перша. Ранок осіннього сонячного дня 1941 р., десь в українському селі на Лівобережжі. Канцелярія партійного комітету на окопах... Радіозведення про останні бої, про "мужність і геройство" бійців і командирів... Але в перемогу вже не вірить ніхто. Навіть такі, як Ярошенко - продукт підсовєтської дійсности, тип малороса - обивателя і пристосованця, для якого большевицькі ідеї - це звична атмосфера, в якій він цілком акліматизувався і до якої пристосувався. Він мислить, як совєтська людина, тими категоріями, що їх йому вбито в голову. Але війна і поразки червоної армії пробуджують і в ньому "критичне мислення" і сумніви, і він приходить до висновку:"розпадається велетень... Велетень на глиняних ногах... А ще так недавно здавалося ... велич, могутність. Ех..." В цих умовах і такий совєтський обиватель - пристосованець починає обурюватись радіопередачами:"Ах, брехня і брехня! Все панічно тікає, здається в полон, все тріщить і ламається, а ми по-старому брешемо. До чорта!/Виключає радіо/". Як це характеристично для масового совєтського обивателя в ці часи! Безпосередньо вихопленим з підсовєтської дійсности є також тип партійця - колишнього партійного начотчика, справжнього жерця сталінської генеральної лінії, але який на власній шкурі випробував, не зважаючи на партійну приналежність, увесь жах терористичної системи большевицького ладу, пройшовши тортури допитів НКВД і тюрми. Тут він прозрів і тепер, сперечись на свій гіркий досвід, із сарказмом відповідає на несмілі прояви критики совєтського ладу з боку Ярошенка:..."Те, що тобі лише сьогодні доходить до твого курячого мозку, те нормальна людина, навіть партійна, вже давно збагнула... Те, до чого ти домізгувався лише зараз,

я второпав іще в 1937 році, коли мене посадали... Мене поновили в партії, а я, розумієш, плюю на неї... Сволочі ви всі. Брехня, терор - ось ваша зброя... Усіх вас точить черноточина"...

Ґалерію типів, що репрезентують большевицький табір, автор вивершує образом "непохитного" большевика. Цепарторг інституту Счастлівцев. Московський великодержавник, що живе ідеєю світової могутности большевицької Росії. З цих самих причин - лютий ворог українства, готовий шкуру зняти "з кожного, хто спробує бавитись самостійницькими ілюзіями". Вістки про зростаючий націоналістичний рух на Україні викликають у нього наплив скаженої люті проти всіх українців навіть проти українських комуністів. Не можемо поминути це місце в драмі. Счастлівцев:"Житомирі вже отаборилися українські самостійники, націоналісти.У Житомирі знову жовто-блакитний прапор. Чуєте ви, українські комуністи? Чому мовчите, де ваш залізний осуд, що силою пристрастий оберне той жовто-блакитний прапор у ганчірку спорохнявілу?..."

Партієць 1-ий: Стій... Не гарячись. Ти здається в кожному українцеві, навіть партійцеві, підозріваєш петлюрівця.

Счастлівцев: Ні... Петлюрівці тепер не страшні для нас. На їхньому місці тепер нова і в тисячу разів страшніша фалянга модерних ворогів.

Партієць 1-ий: Хто?

Счастлівцев: ОУН. Організація Українських Націоналістів!

Партієць 1-ий:І їх підтримують німці?

Счастлівцев: Ах, Боже мій! Ви, дійсно, безнадійні куторяни. Українські галушкоїди. Хіба могли б вони бути небезпечними, якби їх німці підтримували? Адже ж німці-це чорна окупація, це чумна пошесть, що нищить Україну. Ах, як було б добре, якби націоналісти злиралися з німцями. На жаль, так не є. Ось дивіться, що повідомляє наша розвідка:"ОУН-івці кількома могутніми струмками нелегально всупереч німецьким приписам на фальшиві документи і без документів вливаються на Наддніпрянщину. Військова влада і Ґестапо арештовує кожного підозрілого, але це не спиняє потопу. З гаслами "Хай живе самостійна Україна!", "Кожний окупант України є ворогом українського народу" творять ці фанатики свої підпільні осередки по всій Україні. Нині патос їхньої пропаґанди звернений проти Москви, як одвічної, мовляв, поневолювачки України."/Павва./ Ви розумієте, товариші, що це значить? Ми знищили тисячі націоналістів, ми висадили в повітря Коновальця в Роттердамі, їхнього вождя. Ми вирвали з України сотні тисяч тих, що могли стати колись підпорою націоналізму. І нині бачимо: знову потопа націоналізму заливає Україну. Чому, я питаю, чому українці, переважно українці, так масово здаються в полон?.. У вас у кожного на дні душі сидить зрада... Хвильовому ми вірили, Скрипнику вірили, як Петро Великий вірив колись Мазепі... а потім що?.."

Тому, хто не знає тогочасної української дійсности, це місце може здатись плодом фантазії автора. Насправді в словах Счастлівцева, в його страхові перед українським націоналізмом повстає типова риса тих часів. Згадуються масові арешти на Україні з вибухом війни. Хто слухав київську, а потім харківську радіостанцію при відступі большевиків, той знає також з якою паніч-ною тривогою повідомлялось "братам і сестрам" про ніби-то найстрашніше, що просувалось по Україні - про ОУН. А знаний радянський драматург Корнійчук спішно написав п'єсу "В степах

України, де оунівців виведено, як тих, хто нібито хоче повернути свої маєтки і ради них "вислужується" перед німцями. Ці дивовижні фантазії Корнійчука також читалися біля мікрофону для того, щоб застрашити "братів і сестер", що опинялися під німецькою окупацією. Автор добре знає дійсність, яку відтворює, і ні в чому від неї не відступає. Маючи на меті дати "хроніку з сучасного життя" він старанно занотовує бачене і пережите. Але при тому не забуто про принцип мистецького відтворення дійсности - добір типових характерів і показ їх в типових обставинах. Табір українського націоналістичного підпілля представлений також типовими й індивідуалізованими постатями. Ось Іван Певний. Викладач української мови однієї із вищих шкіл, вироблений підпільник-революціонер, член ОУН... Микола Гострий, його давній товариш по організації - носій лівацької тенденції... Трохим Перепелиця - колишній синьошупанник... І нарешті нова ґенерація українських патріотів-революціонерів, членів і симпатиків ОУН - колишній комсомолець Олег Петльований, Ольга Отаманюк та інші. І це не випадковість, що в числі ОУН-івців автор виводить також колишніх комсомольців і людей, які були фанатиками-комуністичної ідеї. Прекрасне знання підсовєтської дійсности, побуту і психології людей дали змогу авторові відійти від шабльону, згідно з яким вважається, що підсовєтська молодь і, зокрема, комсомольська молодь є втраченою для української справи і що український націоналізм може знайти своє опертя лише серед "бувших людей", серед старих петлюрівців і взагалі витиснених з суспільного життя Радянської України представників "старого ладу". До речі, цей шабльон скріплювався большевицькою пропаґандою, яка взагалі представляла український націоналізм, як "чорну реакцію" і поновлення старого ладу, шляхом віддачі України в руки однієї з капіталістичних акул". Це фальшиве твердження було однією з чисельних брехень, за якою приховували від мас справжню революційну суть українського націоналізму. В дійсності, як ми знаємо, було зовсім інакше.

-Як ви наважилися так сміливо і так впевнено підійти до мене, Адже ж ви знали, що я був фанатично відданий комуністичній ідеї? - запитує Олег Певного. На це Певний відповідає: - Українського міщанина важче захопити ідеєю націоналізму, ніж українця-комуніста. Наша правда сильніша, друже, від большевізму. А що-до ризику... я нічим майже не ризикував... Я добре знаю психологію людей...

І це дійсно було так. "Бувші люди" - пішли просити у німців маєтків і прагнули пристосуватися до німецького окупанта ради свого міщанського благобуту і спокою. Ідейна українська молодь в процесі величезних суспільних зрушень знайшла своє друге народження в ідеї українського націоналізму і творила націоналістичне підпілля.

Боротьба ОУН в умовах німецької окупації на Україні показана досить всебічно і широко, у всіх її найтиповіших проявах, починаючи від праці журналіста Вирового, який "завжди між рядками пхає свої націоналістичні ідеї" і кінчаючи використанням леґального становища бурґомістра великого міста, для нелеґальної протинімецької боротьби і розбудови підпілля. Таким є бурґомістр Певний, що, ризикуючи кожної хвилини з м'якого фотелю

попасти на шибеницю, відводить удари окупаційної системи, рятуючи життя тисячам людей, керуючи підпіллям. Зовсім інший тип представлений в образі Гострого. Його "заїдає сіра дрібничкова праця". Він ніяк не може зрозуміти і примиритись з тактикою Певного, для якого революція є не лише кінцевий вибух, але й підготова вибуху. Революція - це процес". Гострий протиставляє цій концепції Національної Революції, розрахованої на успіх, свою концепцію: "Зараз у воєнному хаосі на всіх парах до революційного зриву. Або ми переможемо зараз, або ніколи!.." Його шлях - до партизанки, що має негайно робити зрив. Перемагає і знаходить виправдання позиції і тактики Певного. Гострий банкротує, спричинивши своїм бунтарством велику шкоду українській революції. Не будемо зупинятись на всіх виведених персонажах і подіях. Відсилаємо читача до самої драми. Але й з наведених нами уривків ясний задум автора: дати найбільш вичерпуючу драматичну хроніку з сучасного життя, яка б в живих конкретних образах, вихоплених з добре знаної дійсности, дала б правдиву уяву про боротьбу українського народу під проводом ОУН проти московсько-большевицьких і німецьких окупантів. І ця мета "драматичної хроніки" авторові цілком удалася. В економній і живій формі драми авторові пощастило відтворити неповторну добу другої світової війни у всіх її найважливіших проявах, що стосуються життя і долі української нації. Відтворено не лише те, що автор міг бачити і спостерігати і що діється безпосередньо за ходом драми на сцені. Сюди доходять відгуки навіть таких подій, як боротьба на Карпатській Україні, відзначення 20-тої річниці загибелі героїв Базару на Житомирщині і наступні по цьому трагічні події: арешти і розстріл німцями сотень українських самостійників... Всім цим драматична хроніка Ю. Зорича являє собою документальний твір з великою пізнавальною вартістю, який хоч і має, очевидно, практичне пропаґандивне завдання, але тенденція цього твору не розходиться з дійсністю, а вона по суті випливає з зображеної дійсности і з логіки фактів тієї дісности. Вигідна позиція автора сприяла правдивому розкриттю дійсности, і не вимагала викривлення чи лакування відомих фактів. Читач може віднестися до автора з повним довір'ям.

Твір "Змову" має також значну мистецьку вартість. Ми довідуємося про діяльність не лише з розмов і сентенцій дієвих осіб. Ця дійсність відтворена в живих і конкретних індивідуалізованих характерах і образах, це живі правдиві люди, а не лише рупори певних ідей. Ми відчуваємо запах доби...

Щоправда, не скрізь автор стоїть на рівні справжнього мистецького слова. Жанр хроніки становить величезні труднощі для творення викінчених характерів. І можна лише дивуватись сміливості автора, який взяв на себе таке завдання, не маючи досвіду в драматурґії.

Любителі "чистого мистецтва" можуть зробити ті чи інші закиди на адресу автора. Та очевидно, що автор і не мав на меті бути творцем "мистецтва для мистецтва". Режисер такої очевидно знайде чимало недотягнень щодо сценічности цієї драми. Але зважаючи на відзначені нами вище риси і якості, драма "Змову" є цінним вкладом в нашу літератур-у, як жанр драматичної хроніки. Драма "Змову" цілком відповідає своєму призначенню.

П.К-н.

Наші Вісті

Український інформативний періодик

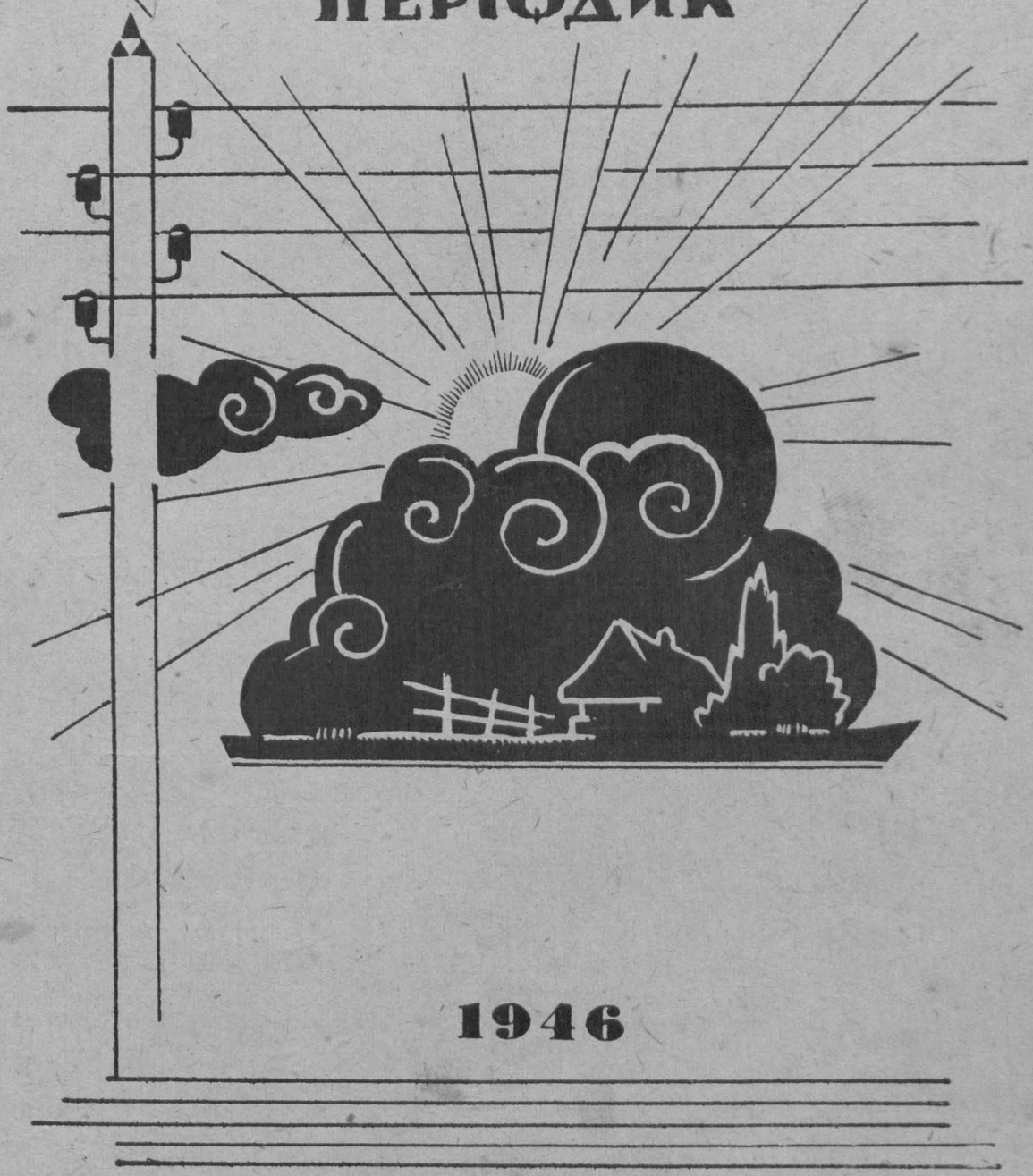

1946

НАШІ ВІСТІ.

В.К. Липень, 1946рік.

НАД СВІЖОЮ МОГИЛОЮ.

Сталося...

В середині липня світ облетіла жахлива, своїм трагічним змістом, звістка: кривава рука червоної потвори урвала нитку життя найвидатнішого в Европі борця за правду, свободу і демократію, оборонця, поневоленої комунізмом, сонячної Югославії, вірного сина многострадального сербського народу, генерала Дражі Міхайловіча...

Світ не хотів одразу повірити тій приголомшливій звістці. Повірили і сподівалися такого завершення кривавої трагедії, що облудно іменувалася "народнім судом" і тяглася понад місяць у столиці Югославії - Беоґраді - хіба лише ті, хто докладніше знає природню істоту большевізму.

Але страшна звістка, на глибокий смуток, потвердилася. Кривава рука червоного ката Тіта, керована з осередку світового інтриґантства й підступности - Москви - не здригнулася в останню хвилину. Генерала Дражу Міхайловіча, полум'яного революціонера, глибоко-переконаного націоналіста, невсипущого борця за свій рідний край, за кращу долю багатомільйонового сербського народу, розстріляно, разом із найближчими його соратниками-побратимами, в околиці столиці Югославії, на світанку 17 липня 1946 року.

Не врятувала, дорогоцінного, югославському народові й глибоко шанованого всім культурним світом, життя героя і хвиля слабих протестів заклопотаної нині впорядкуванням повоєнного життя, опінії світової демократії, а буря протестів, що вибухла в усьому світі після трагічної розв'язки, зірвалась вже запізно...

Дражу Міхайловіча, що вперше побачив світ 27 березня 1893 року в селі Іваніці, в Сербії, і все своє свідоме життя віддав виключно боротьбі за національно-демократичні ідеї, пощадила ворожа куля ще 1913 року, коли він, як поручник, брав участь у боях проти загарбницьких зазіхань тодішнього болгарського імперіялізму; пощадила смерть і в боях першої світової війни, коли його було тяжко поранено; доля зберегла його життя і в тяжкій партизанській боротьбі проти гітлерівської Німеччини. В боротьбі, яку він перший почав і неухильно провадив аж до кінця війни, одночасно змагаючись на два фронти - і проти німецьких загарбників, і проти, керованих комуністичною Москвою, партизанів Тіта. Перший почав боротьбу проти німців ще тоді, коли Тіто тільки загравав з ними, бо загравала і Москва, аж поки Гітлер не заатакував батьківщини комунізму...

Отже, щадила доля дороге життя героя в усій його смертельній боротьбі за свій народ.

Не знала пощади тільки жорстока, невблаганна рука червоного московського імперіялізму, що то з її волі й натхнення помстився над національним героєм Югославії, генералом Міхайловічем, кривавий запроданець московський, справжній зрадник свого народу, з ласки Москви іменований "маршалом", вихованець московського НКВД - Тіто.

Поза всіма заслугами генерала Дражі Міхайловіча, як відданого сина свого краю й народу, світло характеризують його образ ще й високі чесноти його особистої вдачі. Нагороджений різночасно багатьма відзнаками й орденами, він ніколи не носив їх напоказ, заявляючи, що одягне ті відзнаки тільки в в і л ь н і й Югославії.

Безмежно любив своїх вояків, високо цінив кожне людське життя у воєнній уніформі. Коли обставини, із закінченням війни, склалися так, що дальша безпосередня боротьба проти окупантського московсько-тітовського режиму вимагати стала тільки марних жертв і загрожувала хіба фізичним винищенням цвіту рідного народу, генерал Міхайловіч розпустив своїх вояків додому, а сам, з невеличким гуртом /11 чоловіка / найближчих соратників, залишився далі в горах Боснії, щоб, коли настане час, покликати свої неустрашимі когорти-четників до нової, надійної боротьби за національну свободу. Коли американці запропонували йому, в цілях урятування життя, кинути гори і літаком перебратись на терен західніх держав, генерал Міхайловіч відмовився: "Я не ношу батьківщини своєї в підошвах. Я залишуся з моїм народом". Там, у горах, на бойовій варті, і взяли його, з усім штабом, вороги п і д с т у п н и м способом, скинувши на його розташування бомби із снотворчими газами, 13 березня 1946 року.

Вороги знищили страшного їм супротивника.

Але далеко катам до переможного тріюмфування. Смертю, чи й тисячами смертей одиниць ніколи й ніякій силі не спинити і не вбити природнього, невсипущого і невмирущого Духа національно-визвольної боротьби.

Як не вбили московські кати національно-революційного Духа українського народу підступним убивством ізза кутка Симона Петлюри і Євгена Коновальця, тільки загострівши тим ненависть до насильників і незламну волю до дальшої боротьби аж до остаточного визволення зпід червоного ярма, так не вбили і ніколи не вб'ють змагання сербського народу до правди, до волі, до національної незалежности.

В тій свідомості і в тому глибокому переконанні ми низько схиляємо голови над свіжою могилою національного героя сербського народу Дражі Міхайловіча - мученика за добро свого краю, борця за його волю.

Вічна пам'ять непохитному борцеві Дражі Міхайловічу !

Вічна ганьба і прокляття його і нашим лютим ворогам, комуністичним катам-убивцям !

Р-ч.

ТАЄМНИЦЯ КУЛІС ДВОХ "ПАРИЗЬКИХ" КОНФЕРЕНЦІЙ

Безперечно, не мають значення для зрозуміння ситуації, в яку попав світ, рішення конференцій чотирьох міністрів, подані до публічного відома, безперечно, більше значення мають не подані до відома дискусії, які мали місце на "неофіційних" засіданнях, а ще більше значення має те, що не було взагалі висловлене на жодному з тих засідань, але... "висіло в повітрі"!

Саме те, невисловлене, і є єдиною причиною всіх "труднощів" тих конференцій, і воно рано чи пізно з невблаганою логікою порве всі, з такою диявольською терпеливістю зв'язані "вузли компромісу", якими намагаються дипломати закрити все зростаючу діру в тонесенькій тканині миру. Немає таком значення чи цей, з таким трудом виведений над безоднею "палац миру" буде торпедований по закінченню будови, чи ще до нього.

Тим, що має рішаюче істотне значення - спробуємо далі коротко з'ясувати і для цього почнемо з характеристики справжніх цілей політики не чотирьох, а трьох партнерів - Франції, якій з уваги до її минулого уділено почесне місце - ми не беремо в рахубу - а також їх можливостей і випливаючої з них тактики.

Почнемо, отже хоча б з характеристики сьогоднішнього правного спадкоємця "Вікторіянської Доби", котрий одержав у спадщину могутню імперію, в якій його нація була під оглядом числа колосальною меншістю, але меншістю, котра завдяки своїм духовим вартостям, економічній силі, мілітарній могутності і безоглядності держала все в своїй твердій руці.

Молодий спадкоємець усіх здобутків корсарів, купців і колонізаторів, вихований в дусі "прекрасних гасел демократії і соціялізму", має перед собою важку альтернативу: або лишаючися справді вірним до кінця тим принципам - зробити... як радив Христос багачеві - роздати своє майно бідним і пограбованим та взяти свій посаг і піти з дому батьків, або, забувши про ті принципи, "твердою рукою провадити далі інтерес своїх батьків..."

"Спадкоємець", як на це все вказує, не є таким фанатиком тих гасел, щоб покинувши "пролетарську працю в бюрах велетенської факторії, хотів би обернутися у звичайного докового робітника, рибалку чи вантажника, що вантажить в гавані чужі багатства для чужих панів і не є знову таким "неполітичним" та відважним, щоб навернутися одверто спиною до того, що він вже звик уважати "великим і піднесеним". Звідси - балянсування, політика сидіння між двома стільцями і ... політична слабість. Очевидно, спадкоємець Пальмерстона і Пітта намагається вчорашніх рабів навчити "релігії добра", прищепити їм певні "принципи", во ім'я котрих їм слід би було "з рабів по-неволі" стати "рабами по-волі" і задовольнитися фіктивними "правами римського громадянина" замість повного громадянства власної суверенної території.

Але... необережно вибраний вчора союзник, який реалізує давню мрію Івана III, царя московського, про "третій Рим - безнастанно псує ту гру, виявляючи - а часто до того перебільшуючи по-приятельськи - кожну розбіжність між словом і ділом свого англійського друга. Це вдається тим більше легко, що він знає всі слабі сторони свого англійського партнера і розуміє його наміри, а сам для наступників Черчіля є "загадковим сфінксом", котрого світ не розшифрував досі. Адже й той світ, котрий хоче боротись проти спадкоємця Кремлівських династій, вважає цю замасковану потвору за слугу інтернаціональної ідеї, котра їм дошкулює дома і тому

вважає, що треба боротись не проти Москви, а проти... зброї московської - комуністичної ідеї!

Кожний, хто вміє незалежно думати, хто не співає по московським нотам вліво чи вправо, але м о с к о в с ь к у пісню, той повинен був зрозуміти, що головна причина поразок не лиш Англії і Франції в 1918-20 роках - Колчак, Денікін, експедиційні війська в Баку і т.д., - але і Гітлера, криється в т і й ж е, здалося б суто "теоретичній відповіді на просте питання 'хто є ворог" - к о м у н і с т и ч н а д о к т р и н а чи м о с к о в с ь к и й н а р і д ?

Тут мусимо признати належне москвинам усіх відтінків, що вони, керуючися інстинктом, зробили і роблять все можливе, щоб скерувати оборонну акцію немосковських народів на цілком фальшиву дорогу. Всі вони - подібно М. Драгоманову, який з величезним успіхом перевів подібну акцію серед українців, і цим привязав Україну до Московщини - намагаються представити московський нарід "нещасливою жертвою" страшної доктрини і режиму й відвернути таким чином увагу загрожених народів від реального живого ворога, що орудує тою доктриною у власному інтересі!

Нехай тут не кидаються на нас з піною на устах "общеросси" з доводами про велику кількість розстріляних москвинів, про ліквідацію московських протибольшевицьких груп і т.д.... Нам уже Драгоманов таком доводив, що перебування під владою московських царів було для москвинів, як і д л я і н ш и х н а р о д і в - "пройдщим часом". Ми знаємо: перше - коли Ю. Цезар "зліквідував" прихильників двох других членів трюмвірату - то це ще не може служити доказом "антиримської" діяльности Цезаря і однаковости його політики супроти ґаллів і супроти римлян; друге - що ввесь "культурний баґаж", який так широко використовують тепер червоні володарі Кремля - зібрав москвинам царат, не зважаючи на "опріччину", "біроновщину", "третье атделеніе" і т.д., саме коштом поневолених народів, яких культурний баґаж був у тому ж часі нищений; третє - що тепер, не зважаючи на терор проти інших московських груп, культурний набуток і економічна перевага московської нації над іншими поневоленими народами зростали в прискореному темпі і, завдяки політиці червоних московських володарів, москвини знов на багато перегнали під кожним оглядом - навіть чисто біологічного зросту - поневолені народи; четверте - тому всякі розмови про те, що бідний москвин озброєний важким автоматом, з якого нас обстрілює, сам дуже "терпить" від того автомата, а від стріляння навіть упрів - не менше як ті, хто ховається від пострілів його зброї - обчислені на повне незнання справ і на глибоку наївність тих, кого в тому переконується.

Очевидно, коли на вас наступає ворог, озброєний автоматом - дуже є небезпечно не звертати уваги на той автомат, але і є багато більше небезпечним забути, що ворогом є жива людина, а не автомат і пробувати вперше поділити в автомат а не в людину. Так цілком ясно, що навіть, коли б вам пощастило влучити в автомата, це не врятувало б вас від несподіваного пострілу револьверового, бомби, чи удару ножем! Коротко: саме для вашого ворога потрібно, щоб ви сконцентрували усю свою увагу не на ньому, а на його зброї і були остільки безглузді, щоб думали, немовби то зброя може сама битися!

Москвинам це вдалося осягнути і добитися того, що колись розумні люди знаходяться тепер в стані якогось отетеріння.

В світі політичному це веде до того, що:

1/. англо-американські політики, мов безсила жертва під поглядом

вуша-давуна -боа констріктора, спаралізовано дивляться перед себе, але не бачать свого ворога і думають немов би то комуністична доктрина - це щось, що має свої власні цілі і політику, щось, що не є ідентичне з Кремлем, і тому не розуміють совєтських заходів та ламають собі голову над питанням: чим можна з'ясувати той чи інший крок Москви? Звичайно, всі московські кроки стали б ясними, коли б ті політики спробували б їх оцінювати зі становиська московських національних інтересів та намірів опанування світу;

2/ ті політики намагаються умовитися з москвинами, знайти компроміс, в основу котрого лягає припущення, немов би москвини "визволившися "частинно від надмірного впливу доктрини, погодять свої, в дійсності - так думають ті англо-американські політики - скромні національні жадання з їхніми, капіталістичними. Самозрозуміло, що совєтські дипломати вповні використовують це засліплення, запевняючи, наче, кожний здобутий щабель драбини зовсім не є виявом їхнього наміру посуватися сходами вгору, до панування над світом, лише спробою... забезпечитися перед аґресією.

Так Москва вже наближається до половини сходів, яких вершок означає панування над світом, а все ще дотеперішні пани світу обмежуються до проб заспокоїти це своєрідне "жахливе, дике дитя", намовити далі не посуватись і не хочуть повірити в існування твердого наміру московських можновладців вилізти на саму гору, і, саме тому, є цілковито неготові до можливостей як скоку свого партнера через три щаблі, так і несвідомі неухильности посування його далі.

Москва знає слабі сторони своїх ворогів і має в кожній чужій державі певних спільників, як в особі наївних кретинів, котрі служать віддано доктрині, якою Москва лише послуговується, так і в особах, людей, що запевняють - може, щоб не наражатися на жертви, пов'язані зі спротивом - немов ніхто не має жадних аґресивних замірів, немов кожен зі щаблів зайнятий або випадково, або не свідчить про намір іти вгору, а тому не слід робити навіть рухів, які могли б здаватися спробою перегородити шлях.

Спостерігаючи це все, не слід також бути сліпим і не помічати руху жидівських мас. Наше твердження, звичайно, не має нічого спільного з будь-яким родом антисемітизму і не є виявом хоч найменшої антипатії до жидівської нації, а просто запротоколуванням певних фактів, а саме:

1/ Є причини, котрі впливають на те, що кожного члена нежидівської нації, н е д е п о р т о в а н о г о , а добровільно прибулого до американської зони, з огляду на московську політику поневолення народів п о з б а в л я є т ь с я прав "ДП" - що в практиці є однозначне з голодуванням, браком даху над головою і перспектив на майбутнє;

2/ Очевидно, є чинники, котрі уможливлюють навіть тепер д о б р о в і л ь н у втечу великих груп членів жидівської нації, що боятися можуть не пресії з боку влади - яка їх енергійно боронить - окремих актів терору з боку невідповідальних чинників, актів менше частих, ніж акти терору, жертвою котрого падають автохтони, і ця д о б р о в і л ь н і с т ь приїзду не перешкоджає їм бути повноправними "ДП". Отже, очевидно, впливу тих чинників треба приписати застосування цілком неоднакової міри для одних і для других;

3/ Варто відмітити, що багато жидів-втікачів вихваляють палко політичний устрій і взаємини в країнах, з котрих вони втекли, змальовуючи їх майже як "рай на землі", створений совєтською

владою;
4/ Більшість тих втікачів жидівських, очевидно, потрапить не до Палестини, а до Америки та інших країв, ме на конто інших надійзаповнюючи, наприклад, контингент, признаний полякам - яко компенсацію за участь в боротьбі проти Гітлера - і таким чином до Америки прибудуть тільки замість ворогів Москви - московські приятелі, котрі... агітуватимуть за Москвою, хоча вони не є здебільшого жадними комуністами!

Ми знаємо, що впливи, завдяки котрим це діється, є такі дужі, що генерала Морґана, котрий наразився ясним поставлення справи, усунуто протягом трьох днів.

Ці факти змушують поміркувати, чи не свого роду "троянського коня" тягнуть новітні троянці з такою радістю у свої мури?

Всі перечислені попередні чинники безперечно приймає під увагу Кремль, і тому, так рішуче і твердо переводить в життя свої пляни. Очевидно, при тому, найбільшу увагу прив'язує Москва питанням кольорових народів!

Але є ще"третій грач"- Америка, яка так само як і Московщина претендує на провід над світом. "Дядько Сам" хотів би розпоряджатися не лише в Мексіко чи на Філіппінах і в Китаї, але і в Европі, і на Кавказі, і в Австралії, і в Африці, і... в самій Москві. Але є величезна різниця між тими замірами і засадами, на яких хоче оперти своє панування над світом Москва, і на яких Вашінґтон.Москва хоче - а це є єдино-можливий для неї шлях - запанувати над світом політично і мілітарно, а реалізацію своїх плянів може опирати лише на:

1/ несвідомості своїх ворогів;
2/ використанні наївного ідеалізму одних і людської захланности, грабункових інстинктів і корупції других;
3/ продажності преси - нпр.: галас з приводу засуджених Франком "республіканців" в Еспанії, і мовчанка з приводу засуду на смерть Дражі Міхайловіча і товаришів у Беоґраді, хоча по скінченні процесу англійське радіо підтвердило, що всі ці люди є н е в и н н і !
4/ суперечності інтересів в таборі їхніх ворогів, що випливають з конкуренційної боротьби;
5/ вилинялості демократичних гасел та використовуванні колоніяльних взаємин;
6/ невміння винайти політичної ідеї, яскравішої за московську і добре розробленого г о т о в о г о програму нового повоєнного - по тій війні, яка має прийти і прийде - котрий міг би краще, за всі атомові бомби, розсадити Московські імперію.

Америка ж хоче, в першу чергу, економічно опанувати світ і до того хотіла б іти шляхом "мирної пертрактації", фіксованої потім рядом воєнних баз. Вона числить на зубожіння світу і думає, що голодранець таки прийде позичити у багача, а тоді піде все"нормальною дорогою".

Не розуміючи інтенції і наміру свого московського "партнера" - вона боролася - дипломатично!" за право "вільної торгівлі" /з ким властиво? Адже ж питання ліквідації приватньої власности у фактично окупованих Москвою "незалежних" державах - питання дуже короткого часу!/ за"вільні шляхи", за "волю преси", - забуваючи, що Москва має докладно опрацьований плян наступу і його переводить в життя. Вона скорше буде готова наказати всім підвладним народам ходити в самих хвартушках з газетного паперу, задрукованого відомостями про зріст добробуту совєтського громадянина і їсти саму бараболю - ніж погодитися на сомогубство, як би не при-

надно була подана отрута.

Тому, очевидно, Америці не вдасться реалізувати своїх плянів, бо при совєтській системі влади для того всі шляхи є закриті, але для реалізації московських плянів - шляхи не є лише вільними, але може і неабияку ролю відіграти московська Далілля, обтинаючи волосся американському Самсонові.

Москва це все знає, і знає не лише про підготовчі кроки тої Далілді, не лише числить на свого "троянського коня", але й належно оцінює велетенське значення наївної самозакоханости, яку використовує з метою повної психічної демобілізації єдиного поважного суперника.

Отже, "вузли", які не вдасться розмотати на жадній з конференцій, всупереч офіційним запевненням, не лише не розплутано, але вони ще затягнулися, бо по позірному розв'язанні одного вузла - нитки сплутуються далі в кілька нових вузлів! "Компроміс", цей божок сучасних англо-американських дипломатів, є тут безсильний, бо він помагає тоді, коли одна держава мала намір поширити дещо територію свою коштом другої. Тоді - можна було не ризикувати, і можна було дещо пропонувати без боротьби, можна було, коротко кажучи, знайти компромісове рішення. Але чи можна знайти тут, коли один партнер не рефлектує на частину, а лише на цілість, хоче не угоди - повного знищення свого партнера і жде лише моменту, коли це можна буде осягнути з найменшими стратами, коли зможе "зірвати" панування над світом, як "стиглий овоч"!

Відомий журналіст Стід сподівається, що вдасться "розплутати" суперечність в Парижі на другій конференції -"вже загальній", але ця віра є наслідком неприймання під увагу "таємниці куліс" чи може, краще сказати, неправильної інтерпретації причин московських кроків! - Ми, на жаль, є тої думки, що розв'язати вузли суперечних інтересів можна лише за допомогою або атомової бомби - сполученої з мудрою політикою - або - "всесвітньої революції", на яку поруч із фабричною маркою "Інтернаціонального Тресту" - стоятиме лаконічна помітка - "маде ін Московія".

Саме невідхильність і одинокість цієї альтернативи, жахливої у своїх наслідках не лише для Европи, але і для цивілізації світу - і є страшною таємницею куліс паризьких мирових конференцій.

З-поза густої фарби декорацій, з-поза майстерно уложених пунктів проєкту мирового трактату, пунктів, котрі забрали стільки дорогого часу, - на сірому тлі дійсності вкритої арабесками фраз мирової умови, якою намагається прикрити цю таємницю - пробиваються, яскравішаючи щохвилини, невблаганні, страшні вогняно-кривавi слова:

"мане текель фарес"!

П. К-н.

ВІД МАЗЕПИ ДО ХВИЛЬОВОГО.

В липні місяці за історичним календарем збігаються кілька знаменних дат, якими позначені великі історичні події в житті українського народу: смерть гетьмана Богдана Хмельницького /27.VII.1657.р./, бій під Полтавою /8-10.VII.1709.р./, проголошення другого Універсалу Центральної Ради в Києві про угоду з Тимчасовим урядом Росії /16.VII.1917.р./, проголошення Конституції УССР і СССР /6.VII.1923.р./.

До цих подій сама собою напрошується ще одна, на перший погляд непоказна, але своїм історичним значенням не менш знаменна цьогорічна дата - двадцятиріччя з дня виходу у світ памфлетів Миколи Хвильового - "Думки проти течії" /1926.р./.

Всі перечислені події української історії тісно в'яжуться в одну нерозривну цілість. Кожна з цих дат позначає історичну віху чи й переломовий стан в боротьбі українського народу за свободу і державно-політичну незалежність. В цілій своїй сутності вони творять історію найболючішої проблеми Східньої Европи і є виявом найбільшої трагедії, - яку будь-коли знало людство. Ім'я цій трагедії - Україна і Росія..

Конфлікт, що лежить в основі цієї трагедії, є набагато глибшим і ґрунтовнішим, ніж це багатьом здається, і до нього трудно підібрати аналогію зі взаємин інших народів в іншій частині земної кулі. Тут ідеться не про територіяльні суперечки чи інші причини конфлікту, що торкаються лише частини чи якоїсь однієї ділянки економічного чи політичного життя сторін. В конфлікті - Україна і Росія - зіткнулися дві взаємно виключаючих сили, і боротьба між ними набирає характеру тотального заперечення і знищення один одного. На протязі цілої історії це є боротьба між російським великодержавним шовінізмом і імперіялізмом, що прагне до створення такої імперії, в якій Україна приречена на повне знищення і асиміляцію і, з другого боку, українським націоналізмом, що є виявом волі українського народу до свого самостійного національного існування у своїй власній державі. Український націоналізм, як вияв пробудженої національно-політичної свідомости і національної гордости українського народу, з свого боку, є запереченням ідеї Російської Імперії, як такої. Компромісова розв'язка цієї проблеми вносила лише відносне замирення і вдавалася лише на порівняно короткий відтинок часу. Логіка боротьби і взаємин між Росією і Україною, що випливає з внутрішньої природи цих явищ, приводила завжди до єдиної, неминучої і єдино справедливої розв'язки: - "Геть від Москви!"...

Від Мазепи до Хвильового - це суцільний шлях шукань і спроб знайти і осягнути цю розв'язку з боку українських політичних сил.

Тенденція Росії, як носія і реалізатора імперської ідеї, виявляється щодо України в двох напрямах і формах. Перша з них взагалі заперечувала існування українського питання і української нації за формулою: "не было, нет, и быть не может." Україна й українське питання - це вигадка Австрії чи Німеччини, або ще якоїсь третьої держави. Російська біла еміґрація твердить навіть, що Україна - це вигадка большевиків... Друга тенденція визнає існування української народности, але лише як певної відміни російського народу чи "єдинокровних братів", до яких Росія ніби ставилася завжди, як благодійний опікун і яким добре жити в лоні Російської Імперії. Україна мислиться як провінція Росії, що має певні національні особливості, але економічно, політично і духово має цілком бути залежною від Москви і їй підпорядковуватись. Обидві ці тенденції в кінцевому своєму пункті мають одну мету: задержати Україну, як складову частину Російської

Імперії й асимілювати український нарід з російським. Історія України, починаючи з XVII. сторіччя - виповнена боротьбою проти нав'язування їй Москвою цієї великодержавної російської ідеї і московського централізму. Це боротьба великого українського народу за свій ріст і самозбереження.

Богдан Хмельницький... З цим ім'ям зв'язаний найбільш блискучий і героїчний період української історії після Київської Руси. З оборонної війни проти утисків польських панів, Хмельниччина переросла в боротьбу за долю цілої нації, за здобуття волі всьому українському народові та відновлення й організацію власної держави. В цій боротьбі об'єдналися всі стани українського народу. Революція Хмельницького усунула клясові антагонізми і створила основи для національної єдности.

"Тим то і стала по всьому світу страшенная козацькая сила, що у нас, панове-молодці, була воля і дума єдина" /Народня пісня/. З універсалу Хмельницького ми довідуємось, яким духом була насичена його доба: "лучше убо і благополізніше за віру нам і за цілість отчизни на пляцу воєннім од оружія бранного полягти, нежелі в домах своїх як невістюхи побієнними бути". Україна в свідомості людей козацької доби виступає підметом свідомого патріотизму - "матнов нашор.", "милою вітчизною", "отчизною нашою українською". Ідея власної державности завойовує найширші маси: "ми тепер самі Річ Посполіта", - говорять козаки. "По довгій кривавій війні, вічної памяти найхоробріший гетьман Хмельницький визволив з-під польської кормиги вельми пригнічену козацьку націю. Він то утворив з України незалежне князівство і вдоволився титулом Гетьмана Війська Запорізького, і син його перейняв це по нім у спадку, й стани названого князівства по смерті його обирали далі своїх князів, і ніяка держава не присвоювала собі права противитися цьому". /"Гетьмана Пилипа Орлика вивід прав України"./.

Таким чином, з ім'ям Богдана Хмельницького в історії українського народу пов'язане відновлення і поширення державно-національної суверенности українського народу. Зовсім інакше трактують постать Богдана Хмельницького московські володарі. Використовуючи відому Переяславську угоду, яку Богдан Хмельницький склав з Московською державою на правах рівности і згідно з якою Україні забезпечувалась самостійність, Москва підступом крок за кроком поневолює Україну і пізніше трактує це поневолення, як добровільне приєднання до Росії, що його нібито започаткував Богдан Хмельницький. Так дійшло до того стану, який висловлено такими словами: "Перше були ми те, що тепер московці: влада, першинство і сама назва Руси від нас до них перейшла. Але ми тепер у них, яко притча во язицїх"... /Слова Мазепи за "Історією Русов"/.

З цього часу головним ворогом України стає Москва і український визвольний рух скеровується проти московського поневолення. Найбільш виразний протимосковський рух зв'язаний з ім'ям Мазепи. І це не випадково. Гетьманування Мазепи припадає на часи московського царя Петра І., який задумав перетворити відсталу московську державу в европейську імперію. В цій імперії Україна мала бути, як невід'ємна частина московського царства. У шведсько-московській війні Мазепа побачив нагоду до приборкання московського імперіялізму і розриву з Москвою, яка касувала рештки українських прав і вольностей. Мазепа рішив використати цю нагоду і склав з Карлом XII українсько-шведський Союз, згідно з яким Швеція признавала незалежність України обабіч Дніпра і ґарантувала непорушність її території. 8-10 липня 1709.р.

відбулася битва між московськими і українсько-шведськими військами під Полтавою, яка на багато років вирішила долю України. Бій під Полтавою був останнім великим зударом України і Росії на полі бою. Він кінчився катастрофою для українського народу. Москва своїм ударом після цього бою все дужче сплутувала і стискав душу й тіло України. Ціле 18 і 19 століття іде тиха, але завзята боротьба українського народу за своє національне самозбереження. Від "отляревського до Шевченка - період пасивної оборони українського народу, як етнічної спільноти, відмінної від російського народу. Шевченко "розідрав завісу" і показав Україну, як націю, що була і буде, і започаткував новий період...

Після Шевченка іде наступ Москви проти українства, як проти чинника політичного, протимосковського. В конфлікті - Шевченко і Микола I - маємо не конфлікт кріпака і царя, а в першу чергу - України і Росії. Російський ліберал і "революційний демократ" Бєлінський це зрозумів першим і тому, довідавшись про кару для Шевченка, присудженому царем, висловив свою солідарність з московським тираном і виявив ненависть проти "подібного роду лібералів". Ця ж солідарність московських "білих" і "червоних" носіїв російського імперіялізму щодо українського визвольного руху виявилась і в наші часи.

На весні року 1917 вибухла велика народня революція, і Російська Імперія була поставлена перед великим іспитом. Пробуджені революцією народи почали творити свої власні національні уряди. Це означало фактичний розвал Російської Імперії. Наспіла щаслива нагода створити власну державу і для України. І ось тут виявилось те, що пророкував Шевченко: приспану Україну було окрадено, і тепер, коли вона була збуджена, у проводі її національної революції не знайшлось достатньої кількости відповідного національно-державницького гарту людей, що могли б подолати всі перешкоди на шляху революції. Напередодні національної революції українська духовість і політичні сили були розкладені демоліберальними соціялістичними і марксистськими ідеями. В революції виявилась велика динамічна потуга української нації, але та сила була змарнована і скерована не на національно-державницькі цілі. Українські політичні партії припускали цілу низку непоправних помилок. "Поза автономію ми тоді не виходили. 1917 рік до автономії додав федерацію, з якою носились як з писаною торбою. Чолові діячі наші боялися навіть думки про самостійність і все сподівалися рятунку цілої російської імперії, все мріяли про один спільний дах. Дурман спільного "революційного фронту" задурював найрозумніші голови. На засіданнях Центральної Ради відпекувалися від діячів "Союза Визволення України" як від запроданців за їх самостійницькі змагання. На всяких з'їздах заціцькувано самостійницькі голоси.

Самостійництво - це був шовінізм, буржуазна вигадка! В масах не тільки не велося систематичної пропаґанди в дусі самостійництва, але навпаки, на антисамостійницькім напрямі велася тоді і політика. І вказівки на те, що вже тоді закладалися у нас підвалини під власну державність, не міняють суті речі. Не в тім справа, що тоді було зроблено для цього, а в тім, що присвічувало нашим діячам у цій діяльності, яким ідеалом вони керувалися. А ідеал був - вільне життя у вільній Росії!... Ми поборювали царат, а не Росію". Так згадує про ті часи один з безпосередніх учасників всіх тих подій, - представник тих політичних сил, що стояли тоді на чолі української Революції. Про це ж говорять і такі історичні документи, як універсали Української Центральної Ради. У Першому Універсалі /10.VI.1917.р./ писалося: "Хай буде Україна вільною, не од-

діляючись від усієї Росії, не розриваючись з державою російською". Другий Універсал /16.VII.1917.р./ теж проголошував зв'язок із демократичною Росією. До чого привела віра в "демократичну Росію" - відомо...

Після повалення "демократичного" Тимчасового Уряду в Росії і після банкротства "демократичної віри" в Росію прийшла черга на комуністичну віру в "пролетарську" чи большевицьку Росію. В перспективі пройдених літ і з перемитого досвіду тепер ми можемо з певністю сказати, що як большевізм є останньою стадією і формою російської імперії, так українська комуністична віра була останньою вірою в можливості мирного і добросусідського розв'язання української проблеми Росією. Вступаємо в добу, коли Україна цю проблему мусить розв'язати сама, згідно з власною волею і власними національними інтересами. Ця доба почалась гаслом "Геть від Москви!" 1926.р. Вона пов'язана з ім'ям Хвильового.

Не випадково в творах Хвильового проходить образ "шведських могил"... Чин Мазепи привертав увагу Хвильового. Україна і Росія - були його хвилюючою проблемою. Розв'язка цієї проблеми була для нього одна - мазепинська: Геть від Москви! І в цьому також є своя послідовність і закономірність. В памфлетах Хвильового критики відзначали політичний темперамент маштабу члена політбюра. Але Хвильовий мав не лише відповідний темперамент, але і проникливий розум та інтуїцію людини, що відчуває основні пружини історії й потреби сучасности. В ньому маємо гармонійне поєднання поета, політика і філософа. У своїх памфлетах він писав: "Наша основна вимога - се вміти думати і почувати." Це уміння було органічно властиве Хвильовому, і це висунуло його, як центральну постать українського культурного і політичного ренесансу 20-30 років. Це уміння думати і почувати, відвага "до краю думати і дерзать" привели його до висновків: "Від Котляревського, Гулака, Метлинського через "братчиків" до нашого часу включно, українська інтеліґенція, за винятком кількох бунтарів, страждала і страждає на культурне назадництво. Без російського дириґента наш культурник не мислить себе... Він ніяк не може зрозуміти, що нація тільки тоді зможе культурно виявити себе, коли найде їй одній властивий шлях розвитку. Він ніяк не може втямити, бо він боїться - дерзать!" І далі логічне завершення цього висновку: "від російської літератури, від її стилю українська поезія мусить якомога швидше тікати". Маючи на увазі, очевидно, конституцію УРСР і СССР Хвильовий писав: "Російська республіка самостійна? Самостійна! Ну так і ми самостійні!" І виходячи з цього заложення і в ділянці культури на питання "епігонства чи самостійности" давав належну відповідь. Слово "самостійність" зірвалося з уст Хвильового покищо, як захист суверенности української духовости і самостійного національного розвитку української культури, не чіпаючи політичного союзу України з Москвою. І все ж, не зважаючи на такий хід думок, який не розбігається з конституцією УРСР і СССР і який трудно похитнути, Сталін - новий володар Російської Імперії занепокоївся. На адресу Хвильового кинуто нібито невинну репліку: "і це називається інтернаціоналізмом!" До Москви треба прислухатися, а тут тобі проповідь утечі від Москви і то якнайскорше! Отже інтернаціоналіст лише той, хто молиться до Москви! Москва і тепер, подібно як і після Переяславської угоди з Хмельницьким потрактувала політичний союз України з Росією по-свойому. Україна у всьому мусить підпорядкуватись Москві.

І коли Хвильовий кинув гасло самостійности, хоч і в союзі з

Москвою - це вже насторожило нового збирача руських земель. Прощде Сталін одверто заявив 1929 року: " Коли б у нас не було ніяких інших матеріялів, крім дискусії навколо виступу Хвильового, що та так широко і так гаряче розгорнулася в Україні, то й цього було б цілком досить для найбільших тривог!"... І справа тут не у відході від інтернаціоналізму, а у відході українського комуніста від служби московській імперії і небажання бути московським попихачем у большевицькому "призбируванні руських земель". Позиція Хвильового неминуче вела до розриву політичного союзу з Москвою. І це так і сталося. Виступ Хвильового знайшов відгук і в політиці /Лутський/, і в економіці /Волобуїв/. В ідейно-політичній площині це був стихійний перехід від марксизму до українського націоналізму. На цей раз носієм ідеї нової України і нового українського націоналізму стали представники нової української інтелігенції з робітничих та селянських мас.

І це вже було смертельним для большевицької Москви, що прикрашувала себе пролетарською маскою. Цю маску зривалося, а за нею виступало правдиве звіряче обличчя московської імперії. Цій Москві трудно було тепер боротися з Україною демагогічними фразами про буржуазність укр. націоналізму і тому подібними означеннями. Залишився лише один засіб - терор. Але терор може лише на деякий час загальмувати процес, але не вбити його. Москва не спроможна розв'язати протиріч, що випливають з природи російського імперіялізму. Їх може розв'язати остаточно лише революція поневолених народів.

Простеження шляху боротьби між Україною і Росією на протязі цілої історії приводить до висновків, що Москва по відношенню до України завжди мала імперіялістичні цілі. Московський імперіялізм є найреакційнішим імперіялізмом, який будь-коли знало людство. Російська імперія завжди була реакційною силою, яка гальмує і руйнує національний розвиток народів. Україна завжди шукала братерства і згоди - Москва лише підкорення собі і поневолення. Підступом і зрадою російський імперіялізм перетворював усі угоди і політичні союзи між двома народами на залежність і підкорення Москві. Економічне і політичне поневолення використовувало Москвою для повної денаціоналізації і асиміляції українського народу . Все це неминуче приводило передовіполітичні сили України до одного висновку - геть від Москви! Лише державно-політична незалежність і самостійність України і повне відсепарування від Москви є тією розв'язкою української проблеми, - яка диктується історичним процесом і є в інтересах не лише українського народу, а й цілого людства.

Український націоналізм, як вияв волі українського народу до свого самостійного державного існування, є тією р е в о л ю ц і й н о ю с и л о ю , який є одиноко покликаний і є в силі розв'язати найболючішу східньо-европейську проблему так, як того вимагають інтереси поневолених народів і цілого людства.

ПРАВДА ПРО КОНСОЛІДАЦІЙНУ АКЦІЮ.

I.

Акція консолідації українських політичних сил, повільним кроком, з різними перешкодами й ускладненнями, поступає вперед. Маймо надію, що вона буде доведена до успішного висліду.

Деякі учасники тої акції, вже на самому початку, поставили вимогу, що про цю акцію перед її закінченням, не вільно ані говорити, ані писати. Цю вимогу прийнято всіма учасниками, і ми її строго до сьогодні додержувалися.

Але для нас така вимога і таке рішення було на самім початку незрозуміле. Якто так? Чому українська суспільність, яка з тугою очікує на консолідацію та упорядкування відносин, в нашому суспільному житті, не має знати, чи щось в напрямі консолідації робиться і як консолідаційна акція розвивається?

Загадка такої вимоги мовчанки тепер уже стала розгадана. Власне її можна було розгадати зараз на другий день по березневій конференції, на якій створено "Комісію" для ведення консолідаційної акції і рішено про неї "мовчати".

Деякі чинники, які одного дня приступили до консолідаційної акції, вже дослівно на другий день почали між собою переговори в справі поділу між собою "прав суверенів", мовляв, коли ми договорилися, то нам не потрібна жадна консолідація, бо наше порозуміння буде тою "консолідацією", якій всі інші змушені будуть підпорядкуватися. /Це, між іншим, є зразок "української демократії", яка, як вони говорять і пишуть - "бореться проти всякої диктатури і тоталізму". Проти "всякої", але не своєї власної.../x/ Цей факт, для людини, яка бодай щось трохи визнається в політиці і знає наших "політиків", вистарчає на те, щоби розгадати загадку вимоги мовчанки про консолідацію.

По двох, чи чотирьох днях по тім, дійшла до нас нова відомість, а саме, що відпоручник одного з учасників консолідаційної акції, в таборах скликає зібрання громадян і інформує їх про консолідаційну акцію, а навіть про перебіг конференції та хто й що на тій конференції говорив, називаючи імена учасників. При цьому не у всьому інформує правдиво. Такі відомості доходять до нас зі всіх смуг окупації Німеччини щораз більше і частіше.

По якомусь часі дійшла до нас вістка, що на "Першому засіданні Ради Ц.П.У.Е. в Новому Ульмі дня 6. і 7. квітня 1946.р." "Головний Секретар ЦПУЕ" у своєму звіті між іншим сказав: "В ЦПУЕ співпрацюють всі українські найповажніші політичні сили" і "у ньому об'єднані всі українські центральні установи", а тому "нам здається, що будемо управнені висловити погляд, що найновіші успіхи на відтинку консолідації українських політичних сил є в поважній мірі вислідом взаємного пізнання, взаємного зрозуміння і взаємної пошани, яку здобули ці сили, коли вони стрінулися зі собою в співпраці на громадському відтинку життя, репрезентованому ЦПУЕ".

Нарешті дістаємо до рук одну українську американську "газету", в якій дослівно читаємо таке: "Хоча УПА, УГВР та УНР організаційно між собою не зв'язані і в дечому конкурували, але йшли більш-менш одним шляхом шукань". "Група УНР, як в часі війни, так і

x/ Одначе, по одному з половиною місяці "розмов" - "партнери" ні до чого не договорилися. Не могли поділити між собою "булави" "суверена".

по війні скликала конференції в справі консолідації українських сил, а також нав'язувала й продовжувала переговори про об'єднання зо всіма групами". Остаточно не було б ще у нашій дійсності нічого дивного, коли б одна чи друга група, для здобування собі симпатій громадянства, почувалася, хочби й неоправдано ініціятивою, чи успіхами консолідації. Але гірше є, коли одна чи друга група, неоправдано приписуюча собі ініціятиву чи успіхи, дійсних ініціяторів і подвижників консолідації представляє як противників тої консолідації. В цій же самій "газетці" читаємо наступне:"Проти консолідації, як і раніш, найбільше виступає група націстів. Її цілі і тактика зовсім інші; вона хоче триматися окремо лише своїм гуртком, щоб легше проскочити в Америку... В першу чергу це група мельниківських спекулянтів". Як бачимо, в найтрагічніший для українства час, український хам знов розперезався. Українських революціонерів називається "нацистами", "спекулянтами". В лавах укр. демократів ще й сьогодні, на жаль, не перевелися охочі іти спільно з большевиками по шляху наклепів на український націоналізм.

А щодо консолідації, то раз-у-раз настирливіше доходять до нас відомості, що хтось поширює сплетні, будімто "мельниківці" є тими які гальмують консолідаційну акцію і стають на перешкоді консолідації.

Як з того всього бачимо, не всі придержуться рішення мовчати про консолідацію.

З того виходить, що та вимога й рішення мали на увазі не говорити і не поширювати п р а в д и про консолідацію, щоби тим легше можна було декому говорити й писати н е п р а в д у і на тому с п е к у л ю в а т и ! Тому ми п р и м у ш е н і дещо написати.

Ми не будемо тут, на цьому місці, займатися, хоч і як цікавими питаннями, хто з ким "конкурував", а хто з ким ішов "одним шляхом шукань"; хто, коли, де й як "як в часі війни, так і по війні" "спекулював" і хто вже має в кишенях "афідавіти", "щоб проскочити в Америку". Ці всі питання залишимо до іншої нагоди. А вона н а п е в н о трапиться.

Сьогодні для нас і цілої нашої еміґрації є далеко важніші питання, а саме:

1/ що діється з консолідацією всіх українських сил для ведення спільної акції на політичному відтинку;

2/ які заходи робиться в справі права азилю для української еміґрації, допомоги тій еміґрації і її приміщення, та нарешті

3/ які заходи робиться в справі припинення бешкетів по таборах і заведення правопорядку і спокою по тих таборах і поза таборами, щоби не компромітувати себе й української п о л і т и ч н о ї еміґрації, а з нею й українського народу та його визвольних змагань.

І ось про ці питання ми хочемо дещо написати. Але п р в д у.

II.

Питання консолідації українських політичних сил, це не є, як дехто у нас думає, говорить і пише, питання хто кого має визнати; хто кому має підпорядкуватися; хто - в що має включитися; або хто й навіщо кого має "консолідуватися". Бо така постановка справи не була б к о н с о л і д а ц і є ю , лише була б, висловлюючись модерно, т о т а л і з а ц і є ю .

К о н с о л і д а ц і я , так як ми її розуміємо, і так як її, на нашу думку, треба розуміти, це є співпраця і співвідповідальність

ність всіх діючих сил, завершена і кермована одним спільним керівничим осередком, для виконання чи виконування якихсь завдань, у нашому випадку визвольних змагань. В консолідації всі взаємно себе визнають; всі взаємно собі підпорядковуються у спільних рішеннях; всі включаються в працю для виконання спільних рішень, а тим самим і взаємно всі навколо всіх, бо навколо спільного осередку, консолідуються.

Ми не будемо тут писати про передвоєнні часи ані початки війни до 1941 року і заходи в ті часи в напрямі координації сил, бо вони не мають безпосереднього відношення до сьогоднішньої консолідаційної акції.

Сьогоднішня консолідаційна акція сягає своїми початками грудня 1941 року. В грудні 1941 р. Провід Українських Націоналістів, переживаючи безпосередньо дійсність на рідних землях зо всіми її страхіттями, рішив сконсолідувати всі українські політичні сили для визвольної боротьби проти окупанта України - німців, і збереження самої субстанції українського народу, як тоді було говорено й писано, яку новий окупант, до спілки з аґентами НКВД намагалися до основ знищити.

Першим виявом тої консолідаційної акції був відомий протест - меморандум до Гітлера з датою 14. січня 1942.р. підписаний:

1/ Головою Української Національної Ради в Києві;
2/ Головою Української Національної Ради у Львові;
3/ Заступником Голови Директорії УНР;
4/ Головою Ради Українських Комбатантів і
5/ Головою Проводу Українських Націоналістів.

Цього Меморандума не підписав Гетьман П. Скоропадський не з нашої і не зі своєї вини.

Рівночасно з тим, пороблено заходи створити Українську Верховну Раду для дальших визвольних змагань. В тій цілі відпоручники Проводу Українських Націоналістів перевели розмови з чоловими особами українських діючих і не діючих політичних осередків, партій, організацій чи угрупувань так в краю, як на еміґрації, а навіть з деякими представниками господарських і культурних ділянок. Розмови йшли дуже мляво. Не всі, з якими велися ті розмови, погоджувалися з оцінкою ситуації на фронті і з політичними прогнозами. Дехто не міг ще тоді зрозуміти конечности запеклої боротьби проти Німеччини і тому не міг знайти спільної мови з революційною ОУН . Про це тут не пора і не місце докладно говорити. Хоч треба признати, дехто, хто й сьогодні бере активну участь в консолідаційній акції, до попередньої акції солідаризації поставився прихильно і зобов'язуюче і в тому напрямі активно діяв.

В січні 1944.р., перед закінченням акції солідаризації, майже цілий Провід Українських Націоналістів зо своїм головою полк. А. Мельником був німцями заарештований і опинився в концтаборах.

По виході з концтаборів, Провід Українських Націоналістів в травні 1945.р. поновив заходи солідаризації всіх українських політичних чинників, осередків чи рухів. Концепцію тої солідаризації виложено в окремому виданні п. н. "Дійсність і наші завдання", яке доручено всім укр. політичним чинникам і роздано ширшим кругам укр. громадянства.

В зв'язку з тою концепцією солідаризації, Голова Проводу Українських Націоналістів скликав на день 3. серпня 1945.р. конференцію чолових осіб укр. політ. чинників, і така конференція відбулася в днях 9, 10 і 11.

серпня 1945. В цій конференції взяли участь чолові особи таких чинників: УНР, СГД./гетьманці/, і ОУН. Не взяли участи ОУНСД/бандерівці/. Конференція не довела до позитивних вислідів, тому що чолові особи УНР стали на становищі, що "всяка консолідація можлива тільки навколо державного центру УНР", якому всі инші повинні підпорядкуватися. На такому самому становищі стали ОУНСД/бандерівці/, мовляв, всі повинні підпорядкуватися, як вони пишуть, одинокому українському центрові, яким, на їх думку, є УГВ Рада.

Про висліди тої Конференції точніше написано у виданні п. н. "На шляху до солідаризації",виданому за підписом Проводу Українських Націоналістів,і над тим тут зупинятися не будемо.

Таким вислідом Конференції - необхідність солідаризації чи консолідаризації всіх укр. політичних сил не втратила на своїй актуальності. І то зовсім зрозуміло. В нашій сьогоднішній внутрішній і зовнішньо міжнародній дійсності й подумати не можна про ведення дальшої визвольної боротьби без консолідації всіх сил українського народу. Але к о н с о л і д а ц і я - це не те саме, що підпорядкування одному "центрові", як того вимагають УГВРада, чи УНР, байдуже хто тим "Центром" був би-УГВРада чи УНР., чи хтонебудь інший.

Поза Проводом Українських Націоналістів н і х т о з у к р. п о л і т. ч и н н и к і в, п а р т і й ч и у г р у п у в а н ь не п о д а в к о н ц е п ц і ї с о л і д а р и з а ц і ї ч и к о н с о л і д а ц і ї. І тому дехто з поважних громадян і діячів почали звертатися до деяких чільних членів ОУН з пропозицією поновити заходи консолідації.

А тим часом через щасливий збіг обставин посередником в справі конослідації став Духовник - Достойний Гість, який на день 12.березня 1944.р. скликав консолідаційну конференцію представників укр. політичних організацій чи угрупувань. На цій же конференції стверджено н е о б х і д н і с т ь к о н с о л і д а ц і ї і встановлено м е т о д и співпраці. Тут же покликано до життя т. зв. "контактну комісію" для узгіднювання біжучих питань і підготовки певної консолідації.

Треба відмітити, що в консолідаційній акції центр УНР участи не бере. Натомість, як нас інформують, веде собі окремо "консолідаційну" акцію! Не будемо тут над тим довше зупинятися. Алеж таки уважаємо, що коли Центр УНР рішився не брати участи в справжній консолідації, то не повинен їй перешкоджати своєю новою "такою консолідацією". А що перешкоджує, то в нас нема сумніву.

Покликана до життя "Контактна комісія" веде консолідаційну акцію дальше. Акція поступає дуже повільним темпом вперед. Але не тому, що "м е л ь н и к і в ц і " її"тормозять", чи"не хотять консолідуватися". Консолідаційна акція розвивається тому повільно, що:

1/ одно угрупування одного разу приходить на засідання і відкликає те, що попереднього разу прийняло, забираючи ц і л и й д е н ь на вияснення; другим разом приходить з обмеженими повновластями, мовляв, консолідація потрібна лише для еміґрації, і то еміґрації лише в Европі, бо в Краю вже всі сконсолідовані в УГВ Раді, а за океаном в Комітетах, що знову вимагає однодневного вияснювання; іншим разом знову, у тих же саних представників інші перешкоди, які не дозволяють їм брати участи у виміні думок на засіданні комісії;

2/ деякі інші угрупування знову ставлять проєкти декларації, вимагаючи, щоби ті, що "бажали б взяти участь у творенні суцільного національно-політичного фронту, переставили себе ідеологічно та

перебудували внутрішньо..." , відповідно до ідеалів внескодавців, що знову забирає два дні дискусії, а згодом місяць нового опрацювання проєкту декларації;

3/ Нарешті дехто, зіткнувшися з вимогою солідарно провадити головні потягнення так серед українства, як і на міжнародній форумі, запротестував проти цього, бажаючи мати вільну руку, повну безконтрольність діяння, щоб тим забезпечити собі гегемонію в українській політиці.

В кожному випадку тими, хто ускладнює і гальмує справу консолідаційної акції, не є ОУН, яка дорожить одноцілим національно-політичним фронтом, що заініціювала консолідацію і робить всі заходи, щоби її довести до успішного кінця. Тому наш відпоручник на Консолідаційну Акцію запропонував останньо свій черговий компромісовий проєкт декларації, в якій узгляднив думки всіх тих, які ці думки висловили, чи предложили на письмі у своїх проєктах декларацій, і, розуміється, які можуть прислужитися до успішньої реалізації суцільного національно-політичного фронту та упорядкування відносин так в суспільно-політичному, як суспільно-громадському секторах.

Маймо надію, що той, хто повинен зрозуміти - зрозуміє, що Консолідація то не є тоталізація, чи інша спекуляція, так само, як і те, що суспільно-громадський сектор з його "Централею" не може бути підбудовою, чи опертям для політичної діяльности чи виявів її.

III.

Як ми вже вгорі згадали, "Голова й Секретар ЦПУЕ" у своєму звіті сказав і написав, що "В ЦПУЕ співпрацюють всі українські найповажніші політичні сили".

Як же ця справа представляється на ділі?

перше неправдою є, що в ЦПУЕ, чи Центральному Допомоговому Комітеті "співпрацюють всі українські найповажніші політичні сили". ЦПУЕ захопили в свої руки літом 1945. два всім відомі угрупування. В жовтні 1945.р. скликали вони до Ашафенбурґу зібрання, під покришкою "д і л о в о ї с т р і ч і " своїх симпатиків і тут д о р у ч и л и ї м н а п о с п і х з а т в е р д и т и с е б е я к Ц П У Е ! Це називається у них "українська демократія". Про цю "ділову стрічу" і "українську демократію" напишемо колись окрено.

І тому туди не належать, ані в ЦПУЕ не співпрацюють ані українські націоналісти, ані гетьманці, ані інші укр. політичні напрямки поза тими двома угрупуваннями.

Чому туди не належимо ми, українські націоналісти?

Негайно, по приході альянтських військ, вже третього дня, Провід Українських Націоналістів увійшов в порозуміння з деякими достойниками Української Православної Автокефальної Церкви , внесено до Головної Кватири ген. Айзенгауера спільний меморандум в справі забезпечення української еміґрації права азилю і допомоги: правної, матеріяльної, культурної, релігійної і т.д.

Для ведення тої допомогової акції просили про дозвіл на заснування допомогових комітетів теренових і централі. Рівночасно почали такі комітети орґанізувати самі і давати інструкції іншим в терені, як їх організувати. На чолі тих комітетів ставали вибирані на зібраннях люди, незаанґажовані в політиці. Згодом мала повстати тим самим виборним шляхом Централя допомогової акції.

У своїй концепції солідаризації чи консолідації, про яку вже вгорі була згадка, Провід Українських Націоналістів став, на є-

дино правильному, у нашій сьогоднішній дійсності становищі відокремлення суспільно-політичного сектора від сектора суспільно-громадського і допомогової акції. Кожний з тих секторів вимагає різної постановки, різних заходів і різної акції, а тим самим і різних та окремих людей. Хто стоїть на чоловому місці в політиці і активно нею займається, той не може очолювати суспільно-громадського сектора і вести допомогову акцію. Там же ми мотивували те наше становище широко. Тут можемо сказати коротко: коли з міжнародніми чинниками ведеться розмови на політичні теми, треба, щоби вони не підозрівали, що при тім очікується матеріяльної чи правної допомоги; а коли ведеться розмови в справах правної чи матеріяльної допомоги, щоби вони не думали, що за тим приховується політика. Бо як в одному, так в другому випадку такі здогади чи підозріння неґативно впливають на хід розмов і рішення.

Всяке переплітання матеріяльної і правної допомоги еміґрації з політичною діяльністю зв'язуватиме українського політика і зводитиме його з позиції партнера на становище аґента. З другого боку, переведення політики і правно-матеріяльного захисту еміґрації одними й тими ж руками неприйнятне для чужинних чинників, бо, як відомо, чужі чинники мотивують захист української еміґрації арґументами гуманности, а не міркуваннями політичного розрахунку.

І тому ці обидва сектори, тобто суспільно-політичний і суспільно-громадський, мусять бути від себе відокремлені і вимагають окремих людей.

Як далеко є між собою пов'язані політика і допомога, і який їх взаємний вплив на себе, це вже інше питання, і його інакше і де інде рішається.

І тому ми, українські націоналісти, поставили проєкт змісту і форми суспільно-громадського центру окремо від політичного центру.

Одначе організатори і керівники сьогоднішнього ЦПУЕ цей проєкт Проводу Українських Націоналістів злегковажили й оминули.

Вже сама назва: "Центральне Представництво Української Еміґрації" говорить само за себе. Бо супроти такої "Централі" чим являються всі наші політичні "центри", чи котрий небудь з них? А дальше, чим являрться всі інші допомогові комітети поза німецькими теренами, яких ЦПУЕ не охоплює?

І власне вже в самій назві, ми бачимо цю тенденцію організаторів і сьогоднішніх керівників ЦПУЕ монополізувати у своїх руках тотально представництво української еміґрації.

І послідовно за назвою ми бачимо й його організацію. Є неоспоримим фактом, що ЦПУЕ є доменою двох груп. Про це ми вже вгорі згадали. Ті дві групи кермують ЦПУЕ, байдуже, що десь там на підрядних становищах находяться й "інші люди". Але не в тому річ, що дві групи кермують ЦПУЕ. Ніхто їм того не завидує. Іде лише про те, щоби ЦПУЕ і його чолові люди займалися дійсно допомоговою акцією, а не використовували назви і свойого становища для інших цілей, до яких вони аж ніяк не покликані, занедбуючи при тому допомогову акцію чи її ускладнюючи.

"Головний Секретар ЦПУЕ" на "з'їзді Ради ЦПУЕ сказав, а відтак написав: "Міжнаціональну співпрацю організуємо з таким наставленням: 1/ для пропаґанди української культури й українських політичних ідеалів..." Звіт "Головного Секретаря" ЦПУЕ, як в тому, так і в інших питаннях вказує, що ЦПУЕ, пішло на ті самі манівці, що колись УЦК. в ГГ. Коли керівники УЦК з ГГ за свої манівці сьогодні, українським народом ще не потягнені до відповідальности, то з того ще не виходить, що на ньому треба взоруватися!

Ми розуміємо, що люди, які є сьогодні при кермі ЦПУЕ, потребують політичного вияву себе і що вони можуть в політиці в сьогоднішній дійсності себе виявити. Але вони повинні це робити, оголивши політичну партію, а не ЦПУЕ. А коли хотять очолювати ЦПУЕ, хай не втягають його туди, куди його не слід втягати! З того приводу, послідовно й логічно, сьогоднішнє ЦПУЕ не опанувало суспільно-громадського сектора і допомогової акції.

Про це свідчить те, що не всі Допомогові Комітети в терені є опановані Централею. А дальшим доказом цього є жалюгідна боротьба і бешкети по таборах при т. зв. виборах і поза виборами, яких сьогоднішня "Централя" не є в силі опанувати, а тим самим упорядкувати.

І цей стан приносить ганьбу українській еміґрації, а напевно неґативно впливає, як на допомогову акцію, так і на все інше.

І ось тому туди не належать сьогодні "мельниківці", так само як в 1941.р. вийшли з УЦК, який пішов на такі самі манівці, як сьогодні йде ЦПУЕ. Але туди не належать не лише "мельниківці", але й інші, про що ми вже вгорі згадали.

Тому суспільно-громадська Централя для допомоги еміґрації вимагає основної реорганізації, починаючи від її неправильної і запретенсійної назви "ЦПУЕ".

Тоді і лише тоді можна буде усунути бешкети в таборах і упорядкувати внутрішнє суспільно-громадське життя та повести успішно допомогову акцію еміґрації.

x

x x

Ось так, в загальних рисах виглядає правда про консолідацію і відносини в суспільно-громадськім секторі і ЦПУЕ.

Думаємо, що цих кілька слів правди про консолідаційну акцію дасть змогу нашому громадянству зорієнтуватися в тій акції та запобігне злобним сплетням.

Кому-кому, але нам українцям, під сучасну пору, зовсім непотрібна внутрішня боротьба.

Сьогоднішня зовнішня і внутрішня дійсність н а к а з у є нам з коренем усувати всі причини внутрішньої боротьби.

Сьогоднішня дійсність, загрозливе майбутнє з а с т а в л я є нас поступатися з особистими чи груповими амбіціями в користь є д н о с т и і ц і л о с т и.

Чи вже всі з р о з у м і л и ц ю в и м о г у?!

В недовзі побачимо.

БЕНЕШ ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

"Чехо-Словаччина в принципі не могла протистояти відокремленню Карпатської України і не протистала. Від 1918 р. президент Ч.С.Р. Масарик і я вважали Чехо-Словаччину тільки за опікуна Карпатської України і були схильні віддати її Україні, коли український народ державно об'єднається. Ця умова здійснилася в наслідок прилучення Східньої Галичини до України і тим самим до Совєтського Союзу. Наша постава таким способом віддала належне принципові національного об'єднання щодо українців".

Ці слова взяті із статті президента ЧСР др.Е. Бенеша - "Повоєнна Чехословаччина", що її вміщено в американському "Форін Ефферз".

Наскільки відповідає ця заява дійсності - чи був схильний Бенеш віддати Карпатську Україну Україні і чи була ЧСР щодо Карпатської України тільки в ролі опікуна - про це вельми сумнівного характеру твердження - не будемо зараз говорити. Але така заява Бенеша хоч би й заднім числом - не шкодить. Краще пізно, ніж ніколи. Для української громадськости наведена заява є дуже цікава з погляду вивчення напрямку, в якому формується світова опінія українському питанню. Отже, ми є свідками, як чолові державно-політичні діячі европейських народів починають під впливом останніх подій усвідомлювати рацію державного об'єднання українців і українських земель. Віримо, що дальші події змусять державних діячів зробити дальший крок - визнати рацію і необхідність не будь-якого державного об'єднання, скажімо в наслідок приєднання до УРСР, і "тим самим і до Совєтського Союзу", а поставити на чергу дня "національне об'єднання в повному розумінні цього слова - в своїй національній і незалежній від Москви державі.

ПО ТОЙ БІК ЗАЛІЗНОЇ ЗАВІСИ

Український музей в Празі. За вірогідною звісткою, у Празі відновив свою діяльність відомий український музей визвольної боротьби українського народу. За ініціятивою б. членів, переведено Загальні Збори. До Управи Українського Музею в Празі ввійшли: Др.Ю. Добриловський, Др. С. Наріжний, З.В. Мірна, С. Матренчук, проф. К. Заклинський, Др. І. Панькевич, Др.І.Зелінський, Др.Ю.Комаринський та І. Попель-Сулима. На директора Українського Музею обрано Др.С.Наріжного.

Загальні Збори закликали усіх своїх членів і прихильників до дальшої відданої праці й жертвенности для відновлення зруйнованого Українського Музею в Празі. Перед новою Управою стоять два головні завдання: впорядкування й збереження врятованих після бомбардування музейних матеріялів та мобілізація засобів для збудування нового музейного дому в Празі. Тільки після здійснення цих завдань стане можливим продовження музейної діяльности в тих формах, в яких вона була зорганізована і провадилася перед катастрофою.

З УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

"ВІСТІ українського допомогового комітету в Бельгії" - під цим заголовком виходить в Бельгії український часопис, який є поруч з "Українцем у Франції" одним з найсолідніших видань на еміґрації в теперішній час.

Перед нами число з 1-го червня 1946.р., присвячене Великому Каменяреві - Іванові Франкові. Вміщені матеріяли гідно відзначають 30-ліття з дня смерти письменника. Статті на інші теми також говорять про наявність серед співробітників кваліфікованих журналістів і авторитетних громадсько-політичних діячів. В даному числі звертає на себе увагу велика стаття Д.А. - "На шляхах до об'єднання".

Автор звертає увагу української суспільности на той болючий факт, що заіснував у нинішній українській дійсності на еміґрації: не зважаючи на те, що гасло об'єднання є тепер найбільш популярним і модним, і ніхто не насмілиться заявитися проти об'єднання, воно не наступає. Національна єдність, як джерело збільшення наших сил, залишається досі не здійсненим ідеалом.

"Не одно з наших угрупувань твердить, що об'єднання властиво вже існує і до нього належать "всі" чинники за винятком одного чи другого. Але водночас кожний з цих останніх заявляє те саме, з тою однак різницею, що для них винятками є ті, що в попередніх представленнях виступали, як осередки об'єднань. І так витворюється зачароване коло, в якім крутиться справа єдности, не знаходячи свого завершення".

Зупиняючись на способах "творення єдности" деякими нашими політичними чинниками, автор зауважує: "Створити єдність шляхом суґестії не можна, і осміюють себе ті, хто думає, що в його угрупованні, як сонце в краплі води, відбивається цілий український світ. Не твориться єдности також і способами застрашування, замикання уст противникові, бо ж "на милування нема силування". Знов же справа об'єднання не може служити засобом тактики, способом шахування противника".

"Справа єдности - справа загально-національної ваги, її не вільно використовувати, як тактичне потягнення в групових інтересах".

Принципи, на яких могло б відбутися справжнє об'єднання, що їх висуває автор статті, в основному збігаються з тими, що їх висунула свого часу ОУН.

- - - - - - - - -

продовження статті зі ст. 20."Укр.Музей..."

Як довго і як далеко піде справа відбудови Українського Музею в Празі - про це годі тепер сказати. Не маємо щодо цього зайвих ілюзій. Одне ясно, що продовження музейної діяльности в нових формах і в тому напрямі, в яких вона була зорганізована і провадилася перед катастрофою, в теперішніх умовах ніяк не вдасться. Треба числити лише на переорганізацію і перебудову роботи Музею в протилежному напрямкові - як того буде потребувати Москва, вплив якої в Чехословаччині цілком очевидний.

Проте подана вістка є досить цікава для простеження нинішньої політики московських большевиків щодо України. Тут явно виступає диференційний підхід в "розв'язанні" національного питання. Те, що дозволено говорити в Празі - того не можна дозволити у Львові, а те, що дозволено у Львові - того не дозволяється у Києві. Випробувана метода і засіб, що веде до однієї мети...

Наші Вісті

Український інформативний періодик

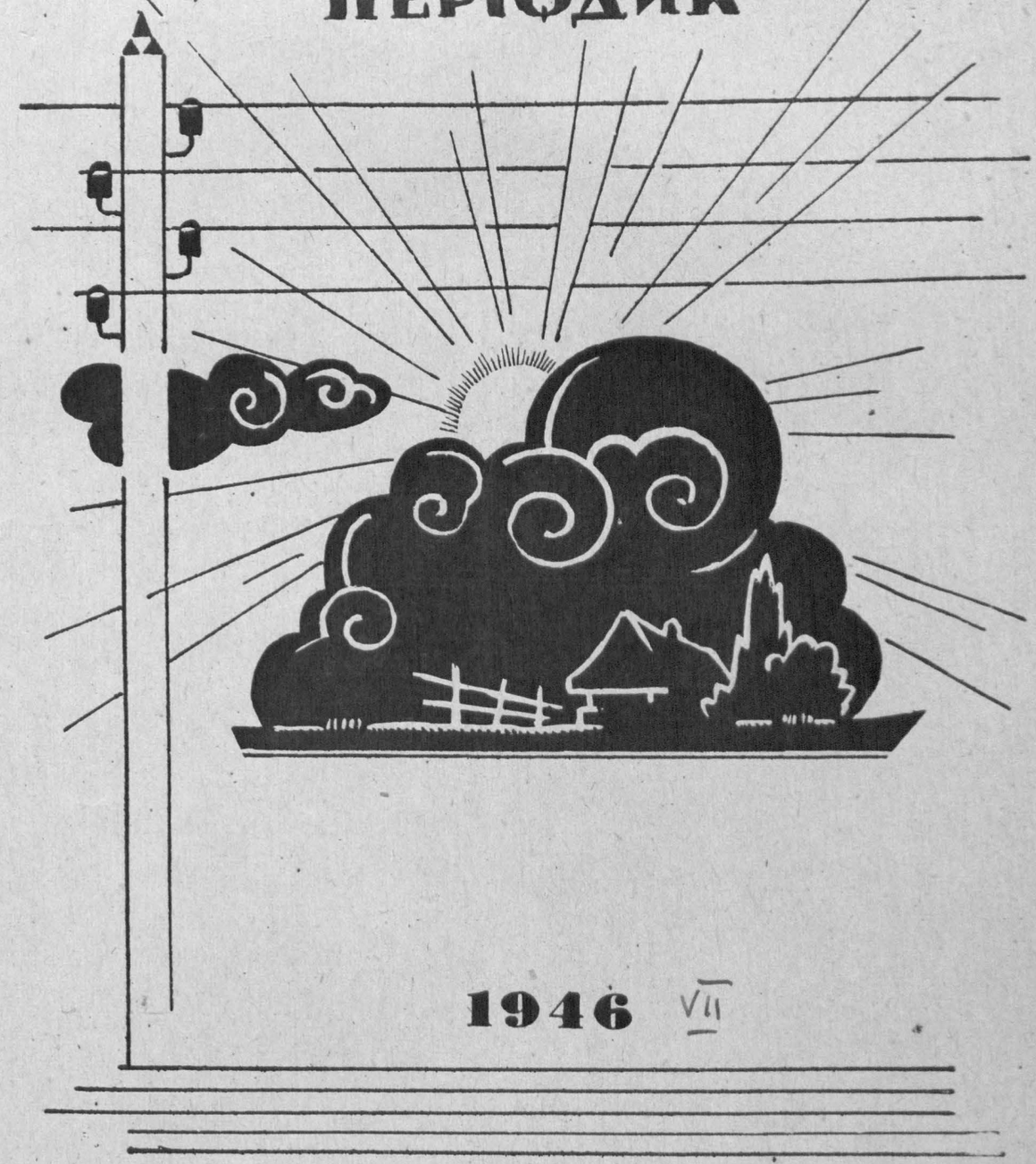

1946 VII

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь. 662
МУЗЕЙ-АРХІВ

Липень, 1946 рік.

В.К.

НАД СВІЖОЮ МОГИЛОЮ.

Сталося...

В середині липня світ облетіла жахлива, своїм траґічним змістом, звістка: кривава рука червоної потвори урвала нитку життя найвидатнішого в Европі борця за правду, свободу і демократію, оборонця, поневоленої комунізмом, сонячної Югославії, вірного сина многострадального сербського народу, генерала Дражі Міхайловіча...

Світ не хотів одразу повірити тій приголомшливій звістці. Повірили і сподівалися такого завершення кривавої трагедії, що облудно іменувалася "народнім судом" і тяглася понад місяць у столиці Югославії - Беоґраді - хіба лише ті, хто докладніше знає природню істоту большевізму.

Але страшна звістка, на глибокий смуток, потвердилася. Кривава рука червоного ката Тіта, керована з осередку світового інтриґантства й підступности - Москви - не здригнулася в останню хвилину. Генерала Дражу Міхайловіча, полум'яного революціонера, глибоко-переконаного націоналіста, невсипущого борця за свій рідний край, за кращу долю багатомільйонового сербського народу, розстріляно, разом із найближчими його соратниками-побратимами, в околиці столиці Югославії, на світанку 17 липня 1946 року.

Не врятувала, дорогоцінного, югославському народові й глибоко шанованого всім культурним світом, життя героя і хвиля слабих протестів, заклопотаної нині впорядкуванням повоєнного життя, опінії світової демократії, а буря протестів, що вибухла в усьому світі після трагічної розв'язки, зірвалась вже запізно...

Дражу Міхайловіча, що вперше побачив світ 27 березня 1893 року в селі Іваніці, в Сербії, і все своє свідоме життя віддав виключно боротьбі за національно-демократичні ідеї, пощадила ворожа куля ще 1913 року, коли він, як поручник, брав участь у боях проти загарбницьких зазіхань тодішнього болгарського імперіялізму; пощадила смерть і в боях першої світової війни, коли його було тяжко поранено; доля зберегла його життя і в тяжкій партизанській боротьбі проти гітлерівської Німеччини. В боротьбі, яку він перший почав і неухильно провадив аж до кінця війни, одночасно змагаючись на два фронти - і проти німецьких загарбників, і проти, керованих комуністичною Москвою, партизанів Тіта. Перший почав боротьбу проти німців ще тоді, коли Тіто тільки загравав з ними, бо загравала і Москва, аж поки Гітлер не заатакував батьківщини комунізму...

Отже, щадила доля дороге життя героя в усій його смертельній боротьбі за свій народ.

Не знала пощади тільки жорстока, невблаганна рука червоного московського імперіялізму, що то з її волі й натхнення помстився над національним героєм Югославії, генералом Міхайловічем, кривавий запроданець московський, справжній зрадник свого народу, з ласки Москви іменований "маршалом", вихованець московського НКВД - Тіто.

Поза всіма заслугами генерала Дражі Міхайловіча, як відданого сина свого краю й народу, світло характеризують його образ ще й високі чесноти його особистої вдачі. Нагороджений різночасно багатьма відзнаками й орденами, він ніколи не носив їх напоказ, заявляючи, що одягне ті відзнаки тільки в в і л ь н і й Югославії.

Безмежно любив своїх вояків, високо цінив кожне людське життя у воєнній уніформі. Коли обставини, із закінченням війни, склалися так, що дальша безпосередня боротьба проти окупантського московсько-тітовського режиму вимагати стала тільки марних жертв і загрожувала хіба фізичним винищенням цвіту рідного народу, генерал Міхайловіч розпустив своїх вояків додому, а сам, з невеличким гуртом /11 чоловіка / найближчих соратників, залишився далі в горах Боснії, щоб, коли настане час, покликати свої неустрашимі когорти четників до нової, надійної боротьби за національну свободу. Коли американці запропонували йому, в цілях урятування життя, кинути гори і літаком перебратись на терен західніх держав, генерал Міхайловіч відмовився: "Я не ношу батьківщини своєї в підошвах. Я залишуся з моїм народом". Там, у горах, на бойовій варті, і взяли його, з усім штабом, вороги підступним способом, скинувши на його розташування бомби із снотворчими газами, 13 березня 1946 року.

Вороги знищили страшного їм супротивника.

Але далеко катам до переможного тріюмфування. Смертю, чи й тисячами смертей одиниць ніколи й ніякій силі не спинити і не вбити природнього, невсипущого і невмирущого Духа національно-визвольної боротьби.

Як не вбили московські кати національно-революційного Духа українського народу підступним убивством ізза кутка Симона Петлюри і Євгена Коновальця, тільки загостривши тим ненависть до насильників і незламну волю до дальної боротьби аж до остаточного визволення зпід червоного ярма, так не вбили і ніколи не вб'ють змагання сербського народу до правди, до волі, до національної незалежности.

В тій свідомості і в тому глибокому переконанні ми низько схиляємо голови над свіжою могилою національного героя сербського народу Дражі Міхайловіча - мученика за добро свого краю, борця за його волю.

Вічна пам'ять непохитному борцеві Дражі Міхайловічу !
Вічна ганьба і прокляття його і нашим лютим ворогам, комуністичним катам-убивцям !

Р-ч.

ТАЄМНИЦЯ КУЛІС ДВОХ "ПАРИЗЬКИХ" КОНФЕРЕНЦІЙ

Безперечно, не мають значення для зрозуміння ситуації, в яку попав світ, рішення конференцій чотирьох міністрів, подані до публічного відома, безперечно, більше значення мають не подані до відома дискусії, які мали місце на "неофіційних" засіданнях, а ще більше значення має те, що не було взагалі висловлене на жодному з тих засідань, але... "висіло в повітрі"!

Саме те, невисловлене, і є єдиною причиною всіх "труднощів" тих конференцій, і воно рано чи пізно з невблаганою логікою порве всі, з такою диявольською терпеливістю зв'язані "вузли компромісу", якими намагаються дипломати закрити все зростаючу діру в тонесенькій тканині миру. Немає також значення чи цей, з таким трудом виведений над безоднею "палац миру" буде торпедований по закінченню будови, чи ще до нього.

Теж, що має рішаюче істотне значення - спробуємо далі коротко з'ясувати і для цього почнемо з характеристики справжніх цілей політики не чотирьох, а трьох партнерів - Франції, якій з уваги до її минулого уділено почесне місце - ми не беремо в рахубу - а також їх можливостей і випливаючої з них тактики.

Почнемо, отже хоча б з характеристики сьогоднішнього правного спадкоємця "Вікторіянської Доби", котрий одержав у спадщину могутню імперію, в якій його нація була під оглядом числа колосальною меншістю, але меншістю, котра завдяки своїм духовим вартостям, економічній силі, мілітарній могутності і безоглядності держала все в своїй твердій руці.

Молодий спадкоємець усіх здобутків корсарів, купців і колонізаторів, вихований в дусі "прекрасних гасел демократії і соціялізму", має перед собою важку альтернативу: або лишаючися справді вірним до кінця тим принципам - зробити... як радив Христос багачеві - роздати своє майно бідним і пограбованим та взяти свій посаг і піти з дому батьків, або, забувши про ті принципи, "твердою рукою провадити далі інтерес своїх батьків..."

"Спадкоємець", як на це все вказує, не є таким фанатиком тих гасел, щоб покинувши "пролетарську працю в бюрах велетенської факторії, хотів би обернутися у звичайного докового робітника, рибалку чи вантажника, що вантажить в гавані чужі багатства для чужих панів і не є знова таким "неполітичним" та відважним, щоб навернутися одверто спиною до того, що він вже звик уважати "великим і піднесеним". Звідси - балянсування, політика сидіння між двома стільцями і ... політична слабість. Очевидно, спадкоємець Пальмерстона і Пітта намагається вчорашніх рабів навчити "релігії добра", прищепити їм певні "принципи", во ім'я котрих їм слід би було "з рабів по-неволі" стати "рабами по-волі" і задовольнитися фіктивними "правами римського громадянина" замість повного громадянства власної суверенної території.

Але... необережно вибраний вчора союзник, який реалізує давню мрію Івана III, царя московського, про "третій Рим - безнастанно псує ту гру, виявляючи - а часто до того перебільшуючи по-приятельськи - кожну розбіжність між словом і ділом свого англійського друга. Це вдається тим більше легко, що він знає всі слабі сторони свого англійського партнера і розуміє його наміри, а сам для наступників Черчіля є "загадковим сфінксом", котрого світ не розшифрував досі. Адже й той світ, котрий хоче боротись проти спадкоємця Кремлівських династій, вважає цю замасковану потвору за слугу інтернаціональної ідеї, котра їм дошкулює дома і тому

вважає, що треба боротись не проти Москви, а проти... зброї московської - комуністичної ідеї!

Кожний, хто вміє незалежно думати, хто не співає по московським нотам вліво чи вправо, але м о с к о в с ь к у пісню, той повинен був зрозуміти, що головна причина поразок не лиш Англії і Франції в 1918-20 роках - Колчак, Денікін, експедиційні війська в Баку і т.д.,- але і Гітлера, криється в т і й ж е, здалося б суто "теоретичній відповіді на просте питання 'хто є ворог" - к о м у н і с т и ч н а д о к т р и н а ч и м о с к о в с ь к и й н а р і д ?

Тут мусимо признати належне москвинам усіх відтінків, що вони, керуючися інстинктом, зробили і роблять все можливе, щоб скерувати оборонну акцію немосковських народів на цілком фальшиву дорогу. Всі вони - подібно М. Драгоманову, який з величезним успіхом перевів подібну акцію серед українців, і цим привязав Україну до Московщини - намагаються представити московський нарід "нещасливою жертвою" страшної доктрини і режиму й відвернути таким чином увагу загрожених народів від реального живого ворога, що орудує тою доктриною у власному інтересі!

Нехай тут не кидаються на нас з піною на устах "общеросси" з доводами про велику кількість розстріляних москвинів, про ліквідацію московських протибольшевицьких груп і т.д.... Нам уже Драгоманов також доводив, що перебування під владою московських царів було для москвинів, як і д л я і н ш и х н а р о д і в - "пропащим часом". Ми знаємо: перше - коли Ю. Цезар "зліквідував" прихильників двох других членів трійвірату - то це ще не може служити доказом "антиримської" діяльности Цезаря і однаковости його політики супроти ґаллів і супроти римлян; друге - що ввесь "культурний баґаж", який так широко використовують тепер червоні володарі Кремля - зібрав москвинам царат, не зважаючи на "опріччину", "біроновщину", "третье атделеніе" і т.д., саме коштом поневолених народів, яких культурний баґаж був у тому ж часі нищений; третє - що тепер, не зважаючи на терор проти інших московських груп, культурний набуток і економічна перевага московської нації над іншими поневоленими народами зростали в прискореному темпі і, завдяки політиці червоних московських володарів, москвини знов на багато перегнали під кожним оглядом - навіть чисто біологічного зросту - поневолені народи; четверте - тому всякі розмови про те, що бідний москвин озброєний важким автоматом, з якого нас обстрілює, сам дуже "терпить" від того автомата, а від стріляння навіть упрів - не менше як ті, хто ховається від пострілів його зброї - обчислені на повне незнання справ і на глибоку наївність тих, кого в тому переконується.

Очевидно, коли на вас наступає ворог, озброєний автоматом - дуже є небезпечно не звертати уваги на той автомат, але і є багато більше небезпечним забути, що ворогом є жива людина, а не автомат і пробувати вперше поцілити в автомат а не в людину. Так цілком ясно, що навіть, коли б вам пощастило влучити в автомата, це не врятувало б вас від несподіваного пострілу револьверового, бомби, чи удару ножем! Коротко: саме для вашого ворога потрібно, щоб ви сконцентрували усю свою увагу не на ньому, а на його зброї і були остільки безглузді, щоб думали, немовби то зброя може сама битися!

Москвинам це вдалося осягнути і добитися того, що колись розумні люди знаходяться тепер в стані якогось отетеріння.

В світі політичному це веде до того, що:

1/. англо-американські політики, мов безсила жертва під поглядом

вуха-давуна -боа констріктора, спаралізовано дивляться перед себе, але не бачать свого ворога і думають немов би то комуністична доктрина - це щось, що має свої власні цілі і політику, щось, що не є ідентичне з Кремлем, і тому не розуміють совєтських заходів та ламають собі голову над питанням: чим можна з'ясувати той чи інший крок Москви? Звичайно, всі московські кроки стали б ясними, коли б ті політики спробували б їх оцінювати зі становиська московських національних інтересів та намірів опанування світу;

2/ ті політики намагаються умовитися з москвинами, знайти компроміс, в основу котрого лягає припущення, немов би москвини"визволившися "частинно від надмірного впливу доктрини, погодять свої, в дійсності - так думають ті англо-американські політики - скромні національні жадання з їхніми, капіталістичними. Самозрозуміло, що совєтські дипломати вповні використовують це засліплення, запевняючи, наче, кожний здобутий щабель драбини зовсім не є виявом їхнього наміру посуватися сходами вгору, до панування над світом, лише спробою... забезпечитися перед аґресією.

Так Москва вже наближається до половини сходів, яких вершок означає панування над світом, а все ще дотеперішні пани світу обмежуються до проб заспокоїти це своєрідне "жахливе, дике дитя", намовити далі не посуватись і не хочуть повірити в існування твердого наміру московських можновладців вилізти на саму гору, і, саме тому, є цілковито неготові до можливостей як скоку свого партнера через три щаблі, так і несвідомі неухильности посування його далі.

Москва знає слабі сторони своїх ворогів і має в кожній чужій державі певних спільників, як в особі наївних кретинів, котрі служать віддано доктрині, якою Москва лише послуговується, так і в особах, людей, що запевняють - може, щоб не наражатися на жертви, пов'язані зі спротивом - немов ніхто не має жадних аґресивних замірів, немов кожен зі щаблів зайнятий або випадково, або не свідчить про намір іти вгору, а тому не слід робити навіть рухів, які могли б здаватися спробою перегородити шлях.

Спостерігаючи це все, не слід також бути сліпим і не помічати руху жидівських мас. Наше твердження, звичайно, не має нічого спільного з будь-яким родом антисемітизму і не є виявом хоч найменшої антипатії до жидівської нації, а просто запротоколуванням певних фактів, а саме:

1/ Є причини, котрі впливають на те, що кожного члена нежидівської нації, н е д е п о р т о в а н о г о , а добровільно прибулого до американської зони, з огляду на московську політику поневолення народів п о з б а в л я є т ь с я прав "ДП" - що в практиці є однозначне з голодуванням, браком даху над головою і перспектив на майбутнє;

2/ Очевидно, є чинники, котрі уможливлюють навіть тепер д о б р о в і л ь н у втечу великих груп членів жидівської нації, що боятися можуть не пресії з боку влади - яка їх енергійно боронить - окремих актів терору з боку невідповідальних чинників, актів менше частих, ніж акти терору, жертвою котрого падають автохтони, і ця д о б р о в і л ь н і с т ь приїзду не перешкоджає їм бути повноправними "ДП". Отже, очевидно, впливу тих чинників треба приписати застосування цілком неоднакової міри для одних і для других;

3/ Варто відмітити, що багато жидів-втікачів вихваляють палко політичний устрій і взаємини в країнах, з котрих вони втекли, змальовуючи їх майже як "рай на землі", створений совєтською

владою;
4/ Більшість тих втікачів жидівських, очевидно, потрапить не до Палестини, а до Америки та інших країв, на конто інших націй-заповнюючи, наприклад, контингент, признаний полякам - яко компенсацію за участь в боротьбі проти Гітлера - і таким чином до Америки прибудуть тільки замість ворогів Москви - московські приятелі, котрі... агітуватимуть за Москвою, хоча вони не є здебільшого жадними комуністами!

Ми знаємо, що впливи, завдяки котрим це діється, є такі дужі, що генерала Морґана, котрий наразився ясним поставлення справи, усунуто протягом трьох днів.

Ці факти змушують поміркувати, чи не свого роду "троянського коня" тягнуть новітні троянці з такою радістю у свої мури?

Всі перечислені попередні чинники безперечно приймає під увагу Кремль, і тому, так рішуче і твердо переводить в життя свої пляни. Очевидно, при тому, найбільшу увагу прив'язує Москва питанням кольорових народів!

Але є ще "третій грач" - Америка, яка так само як і Московщина претендує на провід над світом. "Дядько Сам" хотів би розпоряджатися не лише в Мексіко чи на Філіппінах і в Китаї, але і в Европі, і на Кавказі, і в Австралії, і в Африці, і... в самій Москві. Але є величезна різниця між тими замірами і засадами, на яких хоче оперти своє панування над світом Москва, і на яких Вашінґтон. Москва хоче - а це є єдино-можливий для неї шлях - запанувати над світом політично і мілітарно, а реалізацію своїх плянів може опирати лише на:

1/ несвідомості своїх ворогів;
2/ використанні наївного ідеалізму одних і людської захланности, грабункових інстинктів і корупції других;
3/ продажності преси - нпр.: галас з приводу засуджених Франком "республіканців" в Еспанії, і мовчанка з приводу засуду на смерть Дражі Міхайловіча і товаришів у Беоґраді, хоча по скінченні процесу англійське радіо підтвердило, що всі ці люди є н е в и н н і !
4/ суперечності інтересів в таборі їхніх ворогів, що випливають з конкуренційної боротьби;
5/ вилинялості демократичних гасел та використовуванні колоніяльних взаємин;
6/ невміння винайти політичної ідеї, яскравішої за московську і добре розробленого г о т о в о г о програму нового повоєнного - по тій війні, яка має прийти і прийде - котрий міг би краще, за всі атомові бомби, розсадити Московські імперію.

Америка ж хоче, в першу чергу, економічно опанувати світ і до того хотіла б іти шляхом "мирної пертрактації", фіксованої потім рядом воєнних баз. Вона числить на зубожіння світу і думає, що голодранець таки прийде позичити у багача, а тоді піде все "нормальною дорогою".

Не розуміючи інтенції і наміру свого московського "партнера" - вона боролася - дипломатично!" за право "вільної торгівлі" /з ким властиво? Адже ж питання ліквідації приватньої власности у фактично окупованих Москвою "незалежних" державах - питання дуже короткого часу!/ за "вільні шляхи", за "волю преси", - забуваючи, що Москва має докладно опрацьований плян наступу і його переводить в життя. Вона скорше буде готова наказати всім підвладним народам ходити в самих хвартушках з газетного паперу, задрукованого відомостями про зріст добробуту совєтського громадянина і їсти саму бараболю - ніж погодитися на самогубство, як би не при-

надно була подана отрута.

Тому, очевидно, Америці не вдасться реалізувати своїх плянів, бо при совєтській системі влади для того всі шляхи є закриті, але для реалізації московських плянів - шляхи не є лише вільними, але може і неабияку ролю відіграти московська Даліля, обтинаючи волосся американському Самсонові.

Москва це все знає, і знає не лише про підготовчі кроки тої Даліллі, не лише числить на свого "троянського коня", але й належно оцінює велетенське значення наївної самозакоханости, яку використовує з метою повної психічної демобілізації єдиного поважного суперника.

Отже, "вузли", які не вдасться розмотати на жадній з конференцій, всупереч офіційним запевненням, не лише не розплутано, але вони ще затягнулися, бо по позірному розв'язанні одного вузла - нитки сплутуються далі в кілька нових вузлів! "Компроміс", цей божок сучасних англо-американських дипломатів, є тут безсильний, бо він помагає тоді, коли одна держава мала намір поширити дещо територію свою коштом другої. Тоді - можна було не ризикувати, і можна було дещо пропонувати без боротьби, можна було, коротко кажучи, знайти компромісове рішення. Але чи можна знайти тут, коли один партнер не рефлектує на частину, а лише на цілість, хоче не угоди - повного знищення свого партнера і жде лише моменту, коли це можна буде осягнути з найменшими стратами, коли зможе "зірвати" панування над світом, як "стиглий овоч"!

Відомий журналіст Стід сподівається, що вдасться /суперечність "розплутати" в Парижі на другій конференції -"вже загальній", але ця віра є наслідком неприймання під увагу "таємниці куліс" чи може, краще сказати, неправильної інтерпретації причин московських кроків! - Ми, на жаль, є тої думки, що розв'язати вузли суперечних інтересівможна лише за допомогою або атомової бомби - сполученої з мудрою політикою - або - "всесвітньої революції", на яку поруч із фабричною маркою "Інтернаціонального Тресту" - стоятиме лаконічна помітка - "маде ін Московія".

Саме невідхильність і одинокість цієї альтернативи, жахливої у своїх наслідках не лише для Европи, але і для цивілізації світу - і є страшною таємницею куліс паризьких мирових конференцій.

З-поза густої фарби декорацій, з-поза майстерно уложених пунктів проєкту мирового трактату, пунктів, котрі забрали стільки дорогого часу, - на сірому тлі дійсності вкритої арабесками фраз мирової умови, якою намагається прикрити цю таємницю - пробиваються, яскравішаючи щохвилини, невблагані, страшні вогняно-кривавi слова: "мане текель фарес"!

П. К-н.

ВІД МАЗЕПИ ДО ХВИЛЬОВОГО.

В липні місяці за історичним календарем збігаються кілька знаменних дат, якими позначені великі історичні події в житті українського народу: смерть гетьмана Богдана Хмельницького /27.VII.1657.р./, бій під Полтавою /8-10.VII.1709.р./, проголошення Другого Універсалу Центральної Ради в Києві про угоду з Тимчасовим урядом Росії /10.VII.1917.р./, проголошення Конституції УССР і СССР /6.VII.1923.р./.

До цих подій сама собою напрошується ще одна, на перший погляд непоказна, але своїм історичним значенням не менш знаменна цьогорічна дата - двадцятиріччя з дня виходу у світ памфлетів Миколи Хвильового - "Думки проти течії" /1926.р./.

Всі перечислені події української історії тісно в'яжуться в одну нерозривну цілість. Кожна з цих дат позначає історичну віху чи й переломовий стан в боротьбі українського народу за свободу і державно-політичну незалежність. В цілій своїй сутності вони творять історію найболючішої проблеми Східньої Европи і є виявом найбільшої трагедії, - яку будь-коли знало людство. Ім'я цій трагедії - Україна і Росія..

Конфлікт, що лежить в основі цієї трагедії, є набагато глибшим і ґрунтовнішим, ніж це багатьом здається, і до нього трудно підібрати аналогію зі взаємин інших народів в іншій частині земної кулі. Тут ідеться не про територіяльні суперечки чи інші причини конфлікту, що торкаються лише частини чи якоїсь однієї ділянки економічного чи політичного життя сторін. В конфлікті - Україна і Росія - зіткнулися дві взаємно виключаючих сили, і боротьба між ними набирає характеру тотального заперечення і знищення один одного. На протязі цілої історії це є боротьба між російським великодержавним шовінізмом і імперіялізмом, що прагне до створення такої імперії, в якій Україна приречена на повне знищення і асиміляцію і, з другого боку, українським націоналізмом, що є виявом волі українського народу до свого самостійного національного існування у своїй власній державі. Український націоналізм, як вияв пробудженої національно-політичної свідомости і національної гордости українського народу, з свого боку, є запереченням ідеї Російської Імперії, як такої. Компромісова розв'язка цієї проблеми вносила лише відносне замирення і вдавалася лише на порівняно короткий відтинок часу. Логіка боротьби і взаємин між Росією і Україною, що випливає з внутрішньої природи цих явищ, приводила завжди до єдиної, неминучої і єдино справедливої розв'язки: - "Геть від Москви!"...

Від Мазепи до Хвильового - це суцільний шлях шукань і спроб знайти і осягнути цю розв'язку з боку українських політичних сил.

Тенденція Росії, як носія і реалізатора імперської ідеї, виявляється щодо України в двох напрямах і формах. Перша з них взагалі заперечувала існування українського питання і української нації за формулою: "не было, нет, и быть не может." Україна й українське питання - це вигадка Австрії чи Німеччини, або це якоїсь третьої держави. Російська біла еміґрація твердить навіть, що Україна - це вигадка большевиків... Друга тенденція визнає існування української народности, але лише як певної відміни російського народу чи "єдинокровних братів", до яких Росія ніби ставилася завжди, як благодійний опікун і яким добре жити в лоні Російської Імперії. Україна мислиться як провінція Росії, що має певні національні особливості, але економічно, політично і духово має цілком бути залежною від москви і їй підпорядковуватись. Обидві ці тенденції в кінцевому своєму пункті мають одну мету: задержати Україну, як складову частину Російської

Імперії й асимілювати український нарід з російським. Історія України, починаючи з XVII. сторіччя - виповнена боротьбою проти нав'язування їй Москвою цієї великодержавної російської ідеї і московського централізму. Це боротьба великого українського народу за свій ріст і самозбереження.

Богдан Хмельницький... З цим ім'ям зв'язаний найбільш блискучий і героїчний період української історії після Київської Руси. З оборонної війни проти утисків польських панів, Хмельниччина переросла в боротьбу за долю цілої нації, за здобуття волі всьому українському народові та відновлення й організацію власної держави. В цій боротьбі об'єдналися всі стани українського народу. Революція Хмельницького усунула клясові антагонізми і створила основи для національної єдности.

"Тим то і стала по всьому світу страшенная козацькая сила, що у нас, панове-молодці, була воля і дума єдина" /Народня пісня/. З універсалу Хмельницького ми довідуємось, яким духом була насичена його доба: "лучше убо і благополізніше за віру нам і за цілість отчизни на пляцу воєннім од оружія бранного полягти, нежелі в домах своїх як невістюхи побієнними бути". Україна в свідомості людей козацької доби виступає підметом свідомого патріотизму - "матцою нашою", "милою вітчизною", "отчизною нашою українською". Ідея власної державности завойовує найширші маси: "ми тепер самі Річ Посполіта", - говорять козаки. "По довгій кривавій війні, вічної памяти найхоробріший гетьман Хмельницький визволив з-під польської кормиги вельми пригнічену козацьку націю. Він то утворив з України незалежне князівство і вдоволився титулом Гетьмана Війська Запорізького, і син його перейняв це по нім у спадку, й стани названого князівства по смерті його обирали далі своїх князів, і ніяка держава не присвоювала собі права противитися цьому". /"Гетьмана Пилипа Орлика вивід прав України"./.

Таким чином, з ім'ям Богдана Хмельницького в історії українського народу пов'язане відновлення і поширення державно-національної суверенности українського народу. Зовсім інакше трактують постать Богдана Хмельницького московські володарі. Використовуючи відому Переяславську угоду, яку Богдан Хмельницький склав з Московською державою на правах рівности і згідно з якою Україні забезпечувалась самостійність, Москва підступом крок за кроком поневолює Україну і пізніше трактує це поневолення, як добровільне приєднання до Росії, що його нібито започаткував Богдан Хмельницький. Так дійшло до того стану, який висловлено такими словами: "Перше були ми те, що тепер московці: влада, першинство і сама назва Руси від нас до них перейшла. Але ми тепер у них, яко притча во язицїх"... /Слова Мазепи за "Історією Русов"/.

З цього часу головним ворогом України стає Москва і український визвольний рух скеровується проти московського поневолення. Найбільш виразний протимосковський рух зв'язаний з ім'ям Мазепи. І це не випадково. Гетьманування Мазепи припадає на часи московського царя Петра І., який задумав перетворити відсталу московську державу в европейську імперію. В цій імперії Україна мала бути, як невід'ємна частина московського царства. У шведсько-московській війні Мазепа побачив нагоду до приборкання московського імперіялізму і розриву з Москвою, яка касувала рештки українських прав і вольностей. Мазепа рішив використати цю нагоду і склав з Карлом XII українсько-шведський Союз, згідно з яким Швеція признавала незалежність України обабіч Дніпра і ґарантувала непорушність її території. 8-10 липня 1709.р.

відбулася битва між мосоквськими і українсько-шведськими військами під Полтавою, яка на багато років вирішила долю України. Бій під Полтавою був останнім великим зударом України і Росії на полі бою. Він кінчився катастрофою для українського народу. Московський удав після цього бою все дужче оплутував і стискав душу й тіло України. Ціле 18 і 19 століття іде тихо, але завзята боротьба українського народу за своє національне самозбереження. Від Котляревського до Шевченка - період пасивної оборони українського народу, як етнічної спільноти, відмінної від російського народу. Шевченко "розідрав завісу" і показав Україну, як націю, що була і буде, і започаткував новий період...

Після Шевченка іде наступ Москви проти українства, як проти чинника політичного, протимосковського. В конфлікті - Шевченко і Микола I - маємо не конфлікт кріпака і царя, а в першу чергу - України і Росії. Російський ліберал і "революційний демократ" Белінський це зрозумів першим і тому, довідавшись про кару для Шевченка, присудженому царем, висловив свою солідарність з московським тираном і виявив ненависть проти "подібного роду лібералів". Ця ж солідарність московських "білих" і "червоних" носіїв російського імперіялізму щодо українського визвольного руху виявилась і в наші часи.

На весні року 1917 вибухла велика народня революція, і Російська Імперія була поставлена перед великим іспитом. Пробуджені революцією народи почали творити свої власні національні уряди. це означало фактичний розвал Російської Імперії. Наспіла щаслива нагода створити власну державу і для України. І ось тут виявилось те, що пророкував Шевченко: приспану Україну було окрадено, і тепер, коли вона була збуджена, у проводі її національної революції не знайшлось достатньої кількости відповідного національно-державницького варту людей, що могли б подолати всі перешкоди на шляху революції. Напередодні національної революції українська духовість і політичні сили були розкладені демоліберальними соціялістичними і марксистськими ідеями. В революції виявилась велика динамічна потуга української нації, але та сила була змарнована і скерована не на національно-державницькі цілі. Українські політичні партії припускали цілу низку непоправних помилок. "Поза автономію ми тоді не виходили. 1917 рік до автономії додав федерацію, з якою носились як з писаною торбою. Чолові діячі наші боялися навіть думки про самостійність і все сподівалися ратунку цілої російської імперії, все мріяли про один спільний дах. Дурман спільного "революційного фронту" задурював найрозумніші голови. На засіданнях Центральної Ради відпекувалися від діячів "Союза Визволення України" як від запроданців за їх самостійницькі змагання. На всяких з'їздах заципитькувано самостійницькі голоси.

Самостійництво - це був шовінізм, буржуазна вигадка! В масах не тільки не велося систематичної пропаґанди в дусі самостійництва, але навпаки, на антисамостійницькім напрямі велася тоді і політика. І вказівки на те, що вже тоді закладалися у нас підвалини під власну державність, не міняють суті речі. Не в тім справа, що тоді було зроблено для цього, а в тім, що присвічувало нашим діячам у цій діяльності, яким ідеалом вони керувалися. А ідеал був - вільне життя у вільній Росії!... Ми поборювали царат, а не Росію". Так згадує про ті часи один з безпосередніх учасників всіх тих подій, - представник тих політичних сил, що стояли тоді на чолі української Революції. Про це ж говорять і такі історичні документи, як універсали Української Центральної Ради. У Першому Універсалі /10.VI.1917.р./ писалося; "Хай буде Україна вільною, не од-

діляючись від усієї Росії, не розриваючись з державою російською". Другий Універсал /16.VII.1917.р./ теж проголошував зв'язок із демократичною Росією. До чого привела віра в "демократичну Росію" - відомо...

Після повалення "демократичного" Тимчасового Уряду в Росії і після банкротства "демократичної віри" в Росію прийшла черга на комуністичну віру в "пролетарську" чи большевицьку Росію. В перспективі пройдених літ і з пережитого досвіду тепер ми можемо з певністю сказати, що як большевізм є останньою стадією і формою російської імперії, так українська комуністична віра була останньою вірою в можливості мирного і добросусідського розв'язання української проблеми Росією. Вступаємо в добу, коли Україна цю проблему мусить розв'язати сама, згідно з власною волею і власними національними інтересами. Ця доба почалась гаслом "Геть від Москви!" 1926.р. Вона пов'язана з ім'ям Хвильового.

Не випадково в творах Хвильового проходить образ "шведських могил"... Чин Мазепи прикував увагу Хвильового. Україна і Росія - були його хвилюючою проблемою. Розв'язка цієї проблеми була для нього одна - мазепинська: Геть від Москви! І в цьому також є своя послідовність і закономірність. В памфлетах Хвильового критики відзначали політичний темперамент маштабу члена політбюра. Але Хвильовий мав не лише відповідний темперамент, але і проникливий розум та інтуїцію людини, що відчуває основні пружини історії й потреби сучасности. В ньому маємо гармонійне поєднання поета, політика і філософа. У своїх памфлетах він писав:"Наша основна вимога - се вміти думати і почувати." Це уміння було органічно властиве Хвильовому, і це висунуло його, як центральну постать українського культурного і політичного ренесансу 20-30 років. Це уміння думати і почувати, відвага "до краю думати і дерзать" привели його до висновків: "Від Котляревського, Гулака, Метлинського через "братчиків" до нашого часу включно, українська інтеліґенція, за винятком кількох бунтарів, страждала і страждає на культурне назадництво. Без російського дириґента наш культурник не мислить себе... Він ніяк не може зрозуміти, що нація тільки тоді зможе культурно виявити себе, коли найде їй одній властивий шлях розвитку. Він ніяк не може втямити, бо він боїться - дерзать!" І далі логічне завершення цього висновку: "від російської літератури, від її стилю українська поезія мусить яко мога швидше тікати". Маючи на увазі, очевидно, конституцію УРСР і СССР Хвильовий писав: "Російська республіка самостійна? Самостійна! Ну так і ми самостійні!" І виходячи з цього заложення і в ділянці культури на питання"епігонства чи самостійности" давав належну відповідь. Слово "самостійність" зірвалося з уст Хвильового покищо, як захист суверенности української духовости і самостійного національного розвитку української культури, не чіпаючи політичного союзу України з Москвою. І все ж, не зважаючи на такий хід думок, який не розбігається з конституцією УРСР і СССР і який трудно похитнути, Сталін - новий володар Російської Імперії занепокоївся. На адресу Хвильового кинуто нібито невинну репліку: "і це називається інтернаціоналізмом!" До Москви треба прислухатися, а тут тобі проповідь утечі від Москви і то якнайскорше! Отже інтернаціоналіст лише той, хто молиться до Москви! Москва і тепер, подібно як і після Переяславської угоди з Хмельницьким потрактувала політичний союз України з Росією по-свойому. Україна у всьому мусить підпорядкуватись Москві.

І коли Хвильовий кинув гасло самостійности, хоч і в союзі з

Москвою - це вже насторожило нового збирача руських земель. Проще Сталін одверто заявив 1929 року: " Коли б у нас не було ніяких інших матеріялів, крім дискусії навколо виступу Хвильового, що та так широко і так гаряче розгорнулася в Україні, то й цього було цілком досить для найбільших тривог!"... І справа тут не у відході від інтернаціоналізму, а у відході українського комуніста від служби московській імперії і небажання бути московським попихачем у большевицькому "призбируванні руських земель". Позиція Хвильового неминуче вела до розриву політичного союзу з Москвою. І це так і сталося. Виступ Хвильового знайшов відгук і в політиці /Лумський/, і в економіці /Волобуїв/. В ідейно-політичній площині це був стихійний перехід від марксизму до українського націоналізму. На цей раз носієм ідеї нової України і нового українського націоналізму стали представники нової української інтеліґенції з робітничих та селянських мас.

І це вже було смертельним для большевицької Москви, що прикрашувала себе пролетарською маскою. Цю маску зривалося, а за нею виступало правдиве звіряче обличчя московської імперії. Цій Москві трудно було тепер боротися з Україною демагогічними фразами про буржуазність укр. націоналізму і тому подібними означеннями. Залишився лише один засіб - терор. Але терор може лише на деякий час загальмувати процес, але не вбити його. Москва не спроможна розв'язати протиріч, що випливають з природи російського імперіялізму. Їх може розв'язати остаточно лише революція поневолених народів.

Простеження шляху боротьби між Україною і Росією на протязі цілої історії приводить до висновків, що Москва по відношенню до України завжди мала імперіялістичні цілі. Московський імперіялізм є найреакційнішим імперіялізмом, який будь-коли знало людство. Російська імперія завжди була реакційною силою, яка гальмує і руйнує національний розвиток народів. Україна завжди шукала братерства і згоди - Москва лише підкорення собі і поневолення. Підступом і зрадою російський імперіялізм перетворював усі угоди і політичні союзи між двома народами на залежність і підкорення Москві. Економічне і політичне поневолення використовується Москвою для повної денаціоналізації і асиміляції українського народу . Все це неминуче приводило передовіполітичні сили України до одного висновку - геть від Москви! Лише державно-політична незалежність і самостійність України і повне відсепарування від Москви є тією розв'язкою української проблеми, - яка диктується історичним процесом і є в інтересах не лише українського народу, а й цілого людства.

Український націоналізм, як вияв волі українського народу до свого самостійного державного існування, є тією р е в о л ю ц і й н о ю с и л о ю , який є одиноко покликаний і є в силі розв'язати найболючішу східньо-европейську проблему так, як того вимагають інтереси поневолених народів і цілого людства.

ПРАВДА ПРО КОНСОЛІДАЦІЙНУ АКЦІЮ.

I.

Акція консолідації українських політичних сил, повільним кроком, з різними перешкодами й ускладненнями, поступає вперед. Маймо надію, що вона буде доведена до успішного висліду.

Деякі учасники тої акції, вже на самому початку, поставили вимогу, що про цю акцію перед її закінченням, не вільно ані говорити, ані писати. Цю вимогу прийнято всіма учасниками, і ми її строго до сьогодні додержувалися.

Але для нас така вимога і таке рішення було на самім початку незрозуміле. Якто так? Чому українська суспільність, яка з тугою очікує на консолідацію та упорядкування відносин, в нашому суспільному житті, не має знати, чи щось в напрямі консолідації робиться і як консолідаційна акція розвивається?

Загадка такої вимоги мовчанки тепер уже стала розгадана. Власне її можна було розгадати зараз на другий день по березневій конференції, на якій створено "Комісію" для ведення консолідаційної акції і рішено про неї "мовчати".

Деякі чинники, які одного дня приступили до консолідаційної акції, вже дослівно на другий день почали між собою переговори в справі поділу між собою "прав суверенів", мовляв, коли ми договорилися, то нам не потрібна жадна консолідація, бо наше порозуміння буде тою "консолідацією", якій всі інші змушені будуть підпорядкуватися. /Це, між іншим, є зразок "української демократії", яка, як вони говорять і пишуть - "бореться проти всякої диктатури і тоталізму". Проти "всякої", але не своєї власної.../x. Цей факт, для людини, яка бодай щось трохи визнається в політиці і знає наших "політиків", вистарчає на те, щоби розгадати загадку вимоги мовчанки про консолідацію.

По двох, чи чотирьох днях по тім, дійшла до нас нова відомість, а саме, що відпоручник одного з учасників консолідаційної акції, в таборах скликає зібрання громадян і інформує їх про консолідаційну акцію, а навіть про перебіг конференції та хто й що на тій конференції говорив, називаючи імена учасників. При цьому не у всьому інформує правдиво. Такі відомості доходять до нас зі всіх смуг окупації Німеччини щораз більше і частіше.

По якомусь часі дійшла до нас вістка, що на "Першому засіданні Ради Ц.П.У.Е. в Новому Ульмі дня 6. і 7. квітня 1946.р." "Головний Секретар ЦПУЕ" у свойому звіті між іншим сказав: "В ЦПУЕ співпрацюють всі українські найповажніші політичні сили" і "у ньому об'єднані всі українські центральні установи", а тому "нам здається, що будемо управнені висловити погляд, що найновіші успіхи на відтинку консолідації українських політичних сил є в поважній мірі вислідом взаємного пізнання, взаємного зрозуміння і взаємної пошани, яку здобули ці сили, коли вони стрінулися зі собою в співпраці на громадському відтинку життя, репрезентованому ЦПУЕ".

Нарешті дістаємо до рук одну українську американську "газету", в якій дослівно читаємо таке: "Хоча УПА, УГВР та УНР організаційно між собою не зв'язані і в дечому конкурували, але йшли більш-менш одним шляхом шукань". "Група УНР, як в часі війни, так і

x/ Одначе, по одному з половиною місяці "розмов" - "партнери" ні до чого не договорилися. Не могли поділити між собою "булави" "суверена".

по війні скликала конференції в справі консолідації українських сил, а також нав'язувала й продовжувала переговори про об'єднання зо всіма групами". Остаточно не було б ще у нашій дійсності нічого дивного, коли б одна чи друга група, для здобування собі симпатій громадянства, почувалася, хочби й неоправдано ініціятивою, чи успіхами консолідації. Але гірше є, коли одна чи друга група, неоправдано приписуюча собі ініціятиву чи успіхи, дійсних ініціяторів і подвижників консолідації представляє як противників тої консолідації. В цій же самій "газетці" читаємо наступне:"Проти консолідації, як і раніш, найбільше виступає група націстів. Її цілі і тактика зовсім інші; вона хоче триматися окремо лише своїм гуртком, щоб легше проскочити в Америку... В першу чергу це група мельниківських спекулянтів". Як бачимо, в найтрагічніший для українства час, український хам знов розперезався. Українських революціонерів називається "нацистами", "спекулянтами". В лавах укр. демократів ще й сьогодні, на жаль, не перевелися охочі іти спільно з большевиками по шляху наклепів на український націоналізм.

А щодо консолідації, то раз-у-раз настирливіше доходять до нас відомості, що хтось поширює сплетні, буцімто "мельниківці" є тими, які гальмують консолідаційну акцію і стають на перешкоді консолідації.

Як з того всього бачимо, не всі придержуться рішення мовчати про консолідацію.

З того виходить, що та вимога й рішення мали на увазі не говорити і не поширювати п р а в д и про консолідацію, щоби тим легше можна було декому говорити й писати н е п р а в д у і на тому с п е к у л ю в а т и ! Тому ми п р и м у ш е н і дещо написати.

Ми не будемо тут, на цьому місці, займатися, хоч і як цікавими питаннями, хто з ким "конкурував", а хто з ким ішов "одним шляхом шукань"; хто, коли, де й як "як в часі війни, так і по війні" "спекулював" і хто вже має в кишенях "афідавіти", "щоб проскочити в Америку". Ці всі питання залишимо до іншої нагоди. А вона н а п е в н о трапиться.

Сьогодні для нас і цілої нашої еміґрації є далеко важніші питання, а саме:

1/ що діється з консолідацією всіх українських сил для ведення спільної акції на політичному відтинку;

2/ які заходи робиться в справі права азилю для української еміґрації, допомоги тій еміґрації і її приміщення, та нарешті

3/ які заходи робиться в справі припинення бешкетів по таборах і заведення правопорядку і спокою по тих таборах і поза таборами, щоби не компромітувати себе й української п о л і т и ч н о ї еміґрації, а з нею й українського народу та його визвольних змагань.

І ось про ці питання ми хочемо дещо написати. Але п р в д у .

II.

Питання консолідації українських політичних сил, це не є, як дехто у нас думає, говорить і пише, питання хто кого має визнати; хто кому має підпорядкуватися; хто - в що має включитися; або хто й навколо кого має "консолідуватися". Бо така постановка справи не була б к о н с о л і д а ц і є ю , лише була б, висловлюючись модерно, т о т а л і з а ц і є ю .

К о н с о л і д а ц і я , так як ми її розуміємо, і так як її, на нашу думку, треба розуміти, це є співпраця і співвідповідаль-

ність всіх діючих сил, завершена і кермована одним спільним керівничим осередком, для виконання чи виконування якихсь завдань, у нашому випадку визвольних змагань. В консолідації всі взаємно себе визнають; всі взаємно підпорядковуються у спільних рішеннях; всі включаються в працю для виконання спільних рішень, а тим самим і взаємно всі навколо всіх, бо навколо спільного осередку, консолідуються.

Ми не будемо тут писати про передвоєнні часи ані початки війни до 1941 року і заходи в ті часи в напрямі координації сил, бо вони не мають безпосереднього відношення до сьогоднішньої консолідаційної акції.

Сьогоднішня консолідаційна акція сягає своїми початками грудня 1941 року. В грудні 1941 р. Провід Українських Націоналістів, переживаючи безпосередньо дійсність на рідних землях зо всіми її страхіттями, рішив сконсолідувати всі українські політичні сили для визвольної боротьби проти окупанта України - німців, і збереження самої субстанції українського народу, як тоді було говорено й писано, яку новий окупант, до спілки з аґентами НКВД намагалися до основ знищити.

Першим виявом тої консолідаційної акції був відомий протест - меморандум до Гітлера з датою 14. січня 1942.р. підписаний:
1/ Головою Української Національної Ради в Києві;
2/ Головою Української Національної Ради у Львові;
3/ Заступником Голови Директорії УНР;
4/ Головою Ради Українських Комбатантів і
5/ Головою Проводу Українських Націоналістів.
Цього Меморандума не підписав Гетьман П. Скоропадський не з нашої і не зі своєї вини.

Рівночасно з тим, пороблено заходи створити Українську Верховну Раду для дальших визвольних змагань. В тій цілі відпоручники Проводу Українських Націоналістів перевели розмови з чоловими особами українських діючих і не діючих політичних осередків, партій, організацій чи угрупувань так в краю, як на еміграції, а навіть з деякими представниками господарських і культурних ділянок. Розмови йшли дуже мляво. Не всі, з якими велися ті розмови, погоджувалися з оцінкою ситуації на фронті і з політичними прогнозами. Дехто не міг ще тоді зрозуміти конечности запеклої боротьби проти Німеччини і тому не міг знайти спільної мови з революційною ОУН. Про це тут не пора і не місце докладно говорити. Хоч треба признати, дехто, хто й сьогодні бере активну участь в консолідаційній акції, до тодішньої акції солідаризації поставився прихильно і зобов'язуюче і в тому напрямі активно діяв.

В січні 1944.р., перед закінченням акції солідаризації, майже цілий Провід Українських Націоналістів зо своїм головою полк. А. Мельником був німцями заарештований і опинився в концтаборах.

По виході з концтаборів, Провід Українських Націоналістів в травні 1945.р. поновив заходи солідаризації всіх українських політичних чинників, осередків чи рухів. Концепцію тої солідаризації виложено в окремому виданні п. н. "Дійсність і наші завдання", яке доручено всім укр. політичним чинникам і роздано ширшим кругам укр. громадянства.

В зв'язку з тою концепцією солідаризації, Голова Проводу Українських Націоналістів скликав на день 3. серпня 1945.р. конференцію чолових осіб укр. політ. чинників, і така конференція відбулася в днях 9, 10 і 11.

серпня 1945. В цій конференції взяли участь чолові особи таких чинників: УНР, СГД./гетьманці/, і ОУН. Не взяли участи ОУНСД/бандерівці/. Конференція не довела до позитивних вислідів, тому що чолові особи УНР стали на становищі, що "всяка консолідація можлива тільки навколо державного центру УНР", якому всі нині повинні підпорядкуватися. На такому самому становищі стали ОУНСД/бандерівці/, мовляв, всі повинні підпорядкуватися, як вони пишуть, одинокому українському центрові, яким, на їх думку, є УГВ Рада.

Про висліди тої Конференції точніше написано у виданні п. н. "На шляху до солідаризації",виданому за підписом Проводу Українських Націоналістів,і над тим тут зупинятися не будемо.

Таким вислідом Конференції - необхідність солідаризації чи консолідаризації всіх укр. політичних сил не втратила на своїй актуальності. І то зовсім зрозуміло. В нашій сьогоднішній внутрішній і зовнішньо міжнародній дійсності й подумати не можна про ведення дальшої визвольної боротьби без консолідації всіх сил українського народу. Але к о н с о л і д а ц і я - це не те саме, що підпорядкування одному "центрові", як того вимагають УГВРада, чи УНР, байдуже хто тим "Центром" був би-УГВРада чи УНР., чи хтонебудь інший.

Поза Проводом Українських Націоналістів н і х т о з у к р. п о л і т. ч и н н и к і в, п а р т і й ч и у г р у п у в а н ь не подав к о н ц е п ц і ї с о л і д а р и з а ц і ї ч и к о н с о л і д а ц і ї. І тому дехто з поважних громадян і діячів почали звертатися до деяких чільних членів ОУН з пропозицією поновити заходи консолідації.

А тим часом через щасливий збіг обставин посередником в справі конослідації став Духовник - Достойний Гість, який на день 12.березня 1944.р. скликав консолідаційну конференцію представників укр. політичних організацій чи угрупувань. На цій же конференції стверджено н е о б х і д н і с т ь к о н с о л і д а ц і ї і встановлено м е т о д и співпраці. Тут же покликано до життя т. зв. "контактну комісію" для узгіднювання біжучих питань і підготовки певної консолідації.

Треба відмітити, що в консолідаційній акції центр УНР участи не бере. Натомість, як нас інформують, веде собі окремо "консолідаційну" акцію! Не будемо тут над тим довше зупинятися. Алеж таки уважаємо, що коли Центр УНР рішився не брати участи в справжній консолідації, то не повинен їй перешкоджати своєю новою "також консолідацією". А що перешкоджує, то в нас нема сумніву.

Покликана до життя "Контактна комісія" веде консолідаційну акцію дальше. Акція поступає дуже повільним темпом вперед. Але не тому, що "м е л ь н и к і в ц і " її"тормозять", чи"не хотять консолідуватися". Консолідаційна акція розвивається тому повільно, що:

1/ одно угрупування одного разу приходить на засідання і відкликає те, що попереднього разу прийняло, забираючи ц і л и й д е н ь на вияснення; другим разом приходить з обмеженими повновластями, мовляв, консолідація потрібна лише для еміґрації, і то еміґрації лише в Европі, бо в Краю вже всі сконсолідовані в УГВ Раді, а за океаном в Комітетах, що знову вимагає однодневного вияснювання; іншим разом знову, у тих же саних представників інші перешкоди, які не дозволяють їм брати участи у виміні думок на засіданні комісії;

2/ деякі інші угрупування знову ставлять проєкти декларації, вимагаючи, щоби ті, що "бажали б взяти участь у творенні суцільного національно-політичного фронту, переставили себе ідеологічно та

перебудували внутрішньо..." , відповідно до ідеалів внескодавців, що знову забирає два дні дискусії, а згодом місяць нового опрацювання проєкту декларації;

3/ Нарешті дехто, зіткнувшися з вимогою солідарно провадити головні потягнення так серед українства, як і на міжнароднім форумі, запротестував проти цього, бажаючи мати вільну руку, повну безконтрольність діяння, щоб тим забезпечити собі гегемонію в українській політиці.

В кожному випадку тими, хто ускладнює і гальмує справу консолідаційної акції, не є ОУН, яка дорожить одноцілим національно-політичним фронтом, що заініціювала консолідацію і робить всі заходи, щоби її довести до успішного кінця. Тому наш відпоручник на Консолідаційну Акцію запропонував останньо свій черговий компромісовий проєкт декларації, в якій узгляднив думки всіх тих, які ці думки висловили, чи предложили на письмі у своїх проєктах декларацій, і, розуміється, які можуть прислужитися до успішної реалізації суцільного національно-політичного фронту та упорядкування відносин так в суспільно-політичному, як суспільно-громадському секторах.

Маймо надію, що той, хто повинен зрозуміти - зрозуміє, що Консолідація то не є тоталізація, чи інша спекуляція, так само, як і те, що суспільно-громадський сектор з його "Централею" не може бути підбудовою, чи опертям для політичної діяльности чи виявів її.

III.

Як ми вже вгорі згадали, "Голова й Секретар ЦПУЕ" у своєму звіті сказав і написав, що "В ЦПУЕ співпрацюють всі українські найповажніші політичні сили".

Як же ця справа представляється на ділі?

перше неправдою є, що в ЦПУЕ, чи Центральному Допомоговому Комітеті "співпрацюють всі українські найповажніші політичні сили". ЦПУЕ захопили в свої руки літом 1945. два всім відомі угрупування. В жовтні 1945.р. скликали вони до Ашафенбурґу зібрання, під покришкою "д і л о в о ї с т р і ч і " своїх симпатиків і тут д о р у ч и л и ї м н а п о с п і х з а т в е р д и т и с е б е я к Ц П У Е ! Це називається у них "українська демократія". Про цю "ділову стрічу" і "українську демократію" напишемо колись окремо.

І тому туди не належать, ані в ЦПУЕ не співпрацюють ані українські націоналісти, ані гетьманці, ані інші укр. політичні напрямки поза тими двома угрупуваннями.

Чому туди не належимо ми, українські націоналісти?

Негайно, по приході альянтських військ, вже третього дня, Провід Українських Націоналістів увійшов в порозуміння з деякими достойниками Української Православної Автокефальної Церкви, внесено до Головної Кватири ген. Айзенгауера спільний меморандум в справі забезпечення української еміґрації права азилю і допомоги: правної, матеріяльної, культурної, релігійної і т.д.

Для ведення тої допомогової акції просили про дозвіл на заснування допомогових комітетів теренових і централі. Рівночасно почали такі комітети організувати самі і давати інструкції іншим в терені, як їх організувати. На чолі тих комітетів ставали вибирані на зібраннях люди, незаанґажовані в політиці. Згодом мала повстати тим самим виборним шляхом Централя допомогової акції.

У своїй концепції солідаризації чи консолідації, про яку вже вгорі була згадка, Провід Українських Націоналістів став, на є-

дино правильному, у нашій сьогоднішній дійсності становищі відокремлення суспільно-політичного сектора від сектора суспільно-громадського і допомогової акції. Кожний з тих секторів вимагає різної постановки, різних заходів і різної акції, а тим самим і різних та окремих людей. Хто стоїть на чоловому місці в політиці і активно нею займається, той не може очолювати суспільно-громадського сектора і вести допомогову акцію. Там же ми мотивували те наше становище широко. Тут можемо сказати коротко: коли з міжнародніми чинниками ведеться розмови на політичні теми, треба, щоби вони не підозрівали, що при тім очікується матеріяльної чи правної допомоги; а коли ведеться розмови в справах правної чи матеріяльної допомоги, щоби вони не думали, що за тим приховується політика. Бо як в одному, так в другому випадку такі здогади чи підозріння неґативно впливають на хід розмов і рішення.

Всяке переплітання матеріяльної і правної допомоги еміґрації з політичною діяльністю зв'язуватиме українського політика і зводитиме його з позиції партнера на становище аґента. З другого боку, переведення політики і правно-матеріяльного захисту еміґрації одними й тими ж руками неприйнятне для чужинних чинників, бо, як відомо, чужі чинники мотивують захист української еміґрації арґументами гуманности, а не міркуваннями політичного розрахунку.

І тому ці обидва сектори, тобто суспільно-політичний і суспільно-громадський, мусять бути від себе відокремлені і вимагають окремих людей.

Як далеко є між собою пов'язані політика і допомога, і який їх взаємний вплив на себе, це вже інше питання, і його інакше і де інде рішається.

І тому ми, українські націоналісти, поставили проєкт змісту і форми суспільно-громадського центру окремо від політичного центру.

Одначе організатори і керівники сьогоднішнього ЦПУЕ цей проєкт Проводу Українських Націоналістів злегковажили й оминули.

Вже сама назва: "Центральне Представництво Української Еміґрації" говорить само за себе. Бо супроти такої "Централі" чим являються всі наші політичні "центри", чи котрий небудь з них? А дальше, чим являються всі інші допомогові комітети поза німецькими теренами, яких ЦПУЕ не охоплює?

І власне вже в самій назві, ми бачимо цю тенденцію організаторів і сьогоднішніх керівників ЦПУЕ монополізувати у своїх руках тотально представництво української еміґрації.

І послідовно за назвою ми бачимо й його організацію. Є неоспоримим фактом, що ЦПУЕ є доменою двох груп. Про це ми вже вгорі згадали. Ті дві групи кермують ЦПУЕ, байдуже, що десь там на підрядних становищах находяться й "інші люди". Але не в тому річ, що дві групи кермують ЦПУЕ. Ніхто їм того не завидує. Іде лише про те, щоби ЦПУЕ і його чолові люди займалися дійсно допомоговою акцією, а не використовували назви і свойого становища для інших цілей, до яких вони аж ніяк не покликані, занедбуючи при тому допомогову акцію чи її ускладнюючи.

"Головний Секретар ЦПУЕ" на "З'їзді Ради ЦПУЕ сказав, а відтак написав: "Міжнаціональну співпрацю організуємо з таким наставленням: 1/ для пропаґанди української культури й українських політичних ідеалів..." Звіт "Головного Секретаря" ЦПУЕ, як в тому, так і в інших питаннях вказує, що ЦПУЕ, пішло на ті самі манівці, що колись УЦК. в ГГ. Коли керівники УЦК з ГГ за свої манівці сьогодні, українським народом ще не потягнені до відповідальности, то з того ще не виходить, що на ньому треба взоруватися!

Ми розуміємо, що люди, які є сьогодні при кермі ЦПУЕ, потребують політичного вияву себе і що вони можуть в політиці в сьогоднішній дійсності себе виявити. Але вони повинні це робити, оголивши політичну партію, а не ЦПУЕ. А коли хотять очолювати ЦПУЕ, хай не втягають його туди, куди його не слід втягати! З того приводу, послідовно й логічно, сьогоднішнє ЦПУЕ не опанувало суспільно-громадського сектора і допомогової акції.

Про це свідчить те, що не всі Допомогові Комітети в терені є опановані Централею. А дальшим доказом цього є жалюгідна боротьба і бешкети по таборах при т. зв. виборах і поза виборами, яких сьогоднішня "Централя" не є в силі опанувати, а тим самим упорядкувати.

І цей стан приносить ганьбу українській еміґрації, а напевно неґативно впливає, як на допомогову акцію, так і на все інше.

І ось тому туди не належать сьогодні "мельниківці", так само як в 1941.р. вийшли з УЦК, який пішов на такі самі манівці, як сьогодні йде ЦПУЕ. Але туди не належать не лише "мельниківці", але й інші, про що ми вже вгорі згадали.

Тому суспільно-громадська Централя для допомоги еміґрації вимагає основної реорганізації, починаючи від її неправильної і запретенсійної назви "ЦПУЕ".

Тоді і лише тоді можна буде усунути бешкети в таборах і упорядкувати внутрішнє суспільно-громадське життя та повести успішно допомогову акцію еміґрації.

x

x x

Ось так, в загальних рисах виглядає правда про консолідацію і відносини в суспільно-громадськім секторі і ЦПУЕ.

Думаємо, що цих кілька слів правди про консолідаційну акцію дасть змогу нашому громадянству зорієнтуватися в тій акції та запобігне злобним сплетням.

Кому-кому, але нам українцям, під сучасну пору, зовсім непотрібна внутрішня боротьба.

Сьогоднішня зовнішня і внутрішня дійсність н а к а з у є нам з коренем усувати всі причини внутрішньої боротьби.

Сьогоднішня дійсність, загрозливе майбутнє з а с т а в л я є нас поступатися з особистими чи груповими амбіціями в користь є д н о с т и і ц і л о с т и.

Ч и в ж е в с і з р о з у м і л и ц ю в и м о г у?!

В недовзі побачимо.

БЕНЕШ ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

"Чехо-Словаччина в принципі не могла протистояти відокремленню Карпатської України і не протистала. Від 1918 р. президент Ч.С.Р. Масарик і я вважали Чехо-Словаччину тільки за опікуна Карпатської України і були схильні віддати її Україні, коли український народ державно об'єднається. Ця умова здійснилася в наслідок прилучення Східньої Галичини до України і тим самим до Совєтського Союзу. Наша постава таким способом віддала належне принципові національного об'єднання щодо українців".

Ці слова взяті із статті президента ЧСР др.Е. Бенеша - "Повоєнна Чехословаччина", що її вміщено в американському "Форін Ефферз".

Наскільки відповідає ця заява дійсності - чи був схильний Бенеш віддати Карпатську Україну Україні і чи була ЧСР щодо Карпатської України тільки в ролі опікуна - про це вельми сумнівного характеру твердження - не будемо зараз говорити. Але така заява Бенеша хоч би й заднім числом - не шкодить. Краще пізно, ніж ніколи. Для української громадськости наведена заява є дуже цікава з погляду вивчення напрямку, в якому формується світова опінія українському питанню. Отже, ми є свідками, як чолові державно-політичні діячі европейських народів починають під впливом останніх подій усвідомлювати рацію державного об'єднання українців і українських земель. Віримо, що дальші події змусять державних діячів зробити дальший крок - визнати рацію і необхідність не будь-якого державного об'єднання, скажімо в наслідок приєднання до УРСР, і "тим самим і до Совєтського Союзу", а поставити на чергу дня "національне об'єднання в повному розумінні цього слова - в своїй національній і незалежній від Москви державі.

ПО ТОЙ БІК ЗАЛІЗНОЇ ЗАВІСИ

Український музей в Празі. За вірогідною звісткою, у Празі відновив свою діяльність відомий український музей визвольної боротьби українського народу. За ініціятивою б. членів, переведено Загальні Збори. До Управи Українського Музею в Празі ввійшли: Др.Ю. Добриловський, Др. С. Наріжний, З.В. Мірна, С. Матренчук, проф. К. Заклинський, Др. І. Панькевич, Др.І.Зелінський, Др.Ю.Комаринський та І. Попель-Сулима. На директора Українського Музею обрано Др.С.Наріжного.

Загальні Збори закликали усіх своїх членів і прихильників до дальшої відданої праці й жертвенности для відновлення зруйнованого Українського Музею в Празі. Перед новою Управою стоять два головні завдання: впорядкування й збереження врятованих після бомбардування музейних матеріялів та мобілізація засобів для збудування нового музейного дому в Празі. Тільки після здійснення цих завдань стане можливим продовження музейної діяльности в тих формах, в яких вона була розвинена і провадилася перед катастрофою.

З УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

"ВІСТІ українського допомогового комітету в Бельгії" - під цим заголовком виходить в Бельгії український часопис, який є поруч з "Українцем у Франції" одним з найсолідніших видань на еміґрації в теперішній час.

Перед нами число з 1-го червня 1946.р., присвячене Великому Каменяреві - Іванові Франкові. Вміщені матеріяли гідно відзначають 30-ліття з дня смерти письменника. Статті на інші теми також говорять про наявність серед співробітників кваліфікованих журналістів і авторитетних громадсько-політичних діячів. В даному числі звертає на себе увагу велика стаття Д.А. - "На шляхах до об'єднання".

Автор звертає увагу української суспільности на той болючий факт, що заіснував у нинішній українській дійсності на еміґрації: не зважаючи на те, що гасло об'єднання є тепер найбільш популярним і модним, і ніхто не насмілиться заявитися проти об'єднання, воно не наступає. Національна єдність, як джерело збільшення наших сил, залишається досі не здійсненим ідеалом.

"Не одно з наших угрупувань твердить, що об'єднання властиво вже існує і до нього належать "всі" чинники за винятком одного чи другого. Але водночас кожний з цих останніх заявляє те саме, з тою однак різницею, що для них винятками є ті, що в попередніх представленнях виступали, як осередки об'єднань. І так витворюється зачароване коло, в якім крутиться справа єдности, не знаходячи свого завершення".

Зупиняючись на способах "творення єдности" деякими нашими політичними чинниками, автор зауважує: "Створити єдність шляхом суґестії не можна, і осмішують себе ті, хто думає, що в його угрупованні, як сонце в краплі води, відбивається цілий український світ. Не твориться єдности також і способами застрашування, замикання уст противникові, бо ж "на милування нема силування". Знов же справа об'єднання не може служити засобом тактики, способом шахування противника".

"Справа єдности - справа загально-національної ваги, її не вільно використовувати, як тактичне потягнення в ґрупових інтересах".

Принципи, на яких могло б відбутися справжнє об'єднання, що їх висуває автор статті, в основному збігаються з тими, що їх висунула свого часу ОУН.

- - - - - - - - продовження статті зі ст. 20."Укр.Музей..."

Як довго і як далеко піде справа відбудови Українського Музею в Празі - про це годі тепер сказати. Не маємо щодо цього зайвих ілюзій. Одне ясно, що продовження музейної діяльности в нових формах і в тому напрямі, в яких вона була зорганізована і провадилася перед катастрофою, в теперішніх умовах ніяк не вдасться. Треба числити лише на переорганізацію і перебудову роботи Музею в протилежному напрямкові - як того буде потребувати Москва, вплив якої в Чехословаччині цілком очевидний.

Проте подана вістка є досить цікава для простеження нинішньої політики московських большевиків щодо України. Тут явно виступає диференційний підхід в "розв'язанні" національного питання. Те, що дозволено говорити в Празі - того не можна дозволити у Львові, а те, що дозволено у Львові - того не дозволяється у Києві. Випробувана метода і засіб, що веде до однієї мети...